

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Mas Mataas na Pagsasanay sa Buhay Cristiano

Advanced Christian Training

O. J. (Jean) Gibson at Anthony N. Payne (editor)

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *Advanced Christian Training*, ni O. J. (Jean) Gibson.

Orihinal na edisyon: © 1978, 1980, 1986 Fairhaven Bible Chapel, San Leandro, California. All rights reserved. Walterick Publishers, Kansas City, Kansas. ISBN 0-937396-04-4.

Inilathala nang may pahintulot ni O. J. (Jean) Gibson. Ang karapatang-ari ay hawak ng Fairhaven Bible Chapel, San Leandro, California.

Published by permission of O. J. (Jean) Gibson. Copyright is held by Fairhaven Bible Chapel, San Leandro, California.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Paano Masusulit ang Kursong Ito

Magiging lubos na kapaki-pakinabang ang pag-aaral mo ng *Mas Mataas na Pagsasanay sa Buhay Cristiano* kung susundin mo ang mga sumusunod na gabay para sa personal na paghahanda at sa pakikilahok sa klase.

Personal na Paghahanda Bago ang Klase

Maglaan ng sapat na oras bawat linggo upang matapos ang iyong takdang-aralin. Gawin ang mga sumusunod na hakbang sa bawat aralin:

1. **Manalangin sa Diyos.** Hilingin sa Kanya na tulungan kang maunawaan at maisabuhay ang Kanyang Salita. Ito nawa ang iyong panalangin: “Buksan Mo ang aking mga mata, upang aking mamasdan ang kagila-gilalas na mga bagay sa Iyong kautusan” (Awit 119:18).
2. **Sagutin ang mga Tanong sa Gabay sa Pag-aaral.** Bago basahin ang MGA TALA, sagutin muna ang lahat ng bahagi ng GABAY SA PAG-AARAL. Kung nahihirapan ka sa isang tanong, lumipat muna sa kasunod na tanong at balikan na lamang mamaya ang tanong na mahirap.
3. **Basahin ang mga Tala.** Salungguhitan ang mahahalagang kaisipan at markahan ang anumang hindi mo nauunawaan o may tanong ka. Hanapin ang mahahalagang talata ng Kasulatan at basahin ang mga ito sa isang makabagong salin, gaya ng New American Standard Bible.
4. **Isaulo ang mga Talata para sa Personal na Pag-eebanghelyo.** Gamitin ang mga paraan ng pagsasaulo na iminungkahi sa Apendise A ng “Panggitnang Pagsasanay sa Buhay Cristiano.” Simulan nang maaga sa linggo ang pag-aaral ng mga bagong talatang isasaulo. Sa katapusan ng linggo, suriin ang iyong sarili kung salita-por-salita mong nasasabi nang wasto ang lahat ng talatang isinaulo.

Mga Kailangan sa Klase ng Pagsasanay

Walang tunay na pagsasanay kung walang mga kahingian o paraan upang masukat ang natutuhan o ang bisa ng pakikilahok. Sa katunayan, ang pagsasanay na walang pamantayan ay gaya ng larong walang patakaran. Kung susundin ang mga sumusunod na pamantayan, magiging mabisa at makabuluhan ang pagsasanay sa klase ng ACT.

1. **Pagdalo.** Sunud-sunod at nagdaragdag sa isa’t isa ang mga aralin, kaya planuhin mong daluhan ang buong 13 sesyon upang lubos kang makinabang sa pagsasanay. Ang labis na pagliban (tatlo o higit pa) ay mag-iiwan sa iyo na kulang ang paghahanda para sa susunod na klase ng pagsasanay. Hangga’t maaari, ipaalam nang maaga sa iyong lider kung ikaw ay liliban.
2. **Takdang-aralin.** Bawat linggo, ibigay ang iyong takdang-aralin sa lider ng inyong grupo. Ang takdang-aralin na hindi naibigay ay dapat ibigay sa unang pagtitipon pagkatapos ng pagliban. Upang matagumpay na matapos ang ACT, kailangang matapos ang lahat ng hindi nagawang takdang-aralin bago pa sumapit ang huling aralin.
3. **Pagiging Nasa Oras.** Ang pagkahuli ay nagpapakita ng pagwawalang-halaga sa oras ng iba. Ang pagdating nang nasa oras sa mga pagtitipon ay magbibigay-daan upang magsimula at matapos ang mga sesyon sa takdang oras.
4. **Pagsasaulo.** Kailangan mong magsaulo ng isang bagong talata bawat linggo mula sa Pakete para sa Personal na Pag-eebanghelyo (PEP) na sinimulan mo sa ICT. Upang matagumpay na

matapos ang ACT, kailangang masabi mo nang salita-por-salita at walang mali ang lahat ng talata ng PEP.

5. **Pagsasanay sa Pag-eebanghelyo.** Kailangan mong dumalo sa dalawang paglabas para sa pag-eebanghelyo (o katumbas nito) sa loob ng 13-linggong yugto. Kung hindi ka makadalo sa mga nakaplanong paglabas dahil sa iyong personal na kalagayan, pananagutan mong humiling ng ibang paraan upang matupad ang kahingiang ito.
6. **Pagtatasa at Pagtatapos ng Pagsasanay.** Tatasahin ng lider (o mga lider) ng grupo ang iyong pag-unlad. Ngunit higit pa rito, hangarin mo ang “AUG” na antas—Approved Unto God (Sinang-ayunan ng Diyos). Tandaan na ang pagsasanay ay nagpapalaki ng iyong pananagutan sa harap ng Diyos. Ang binigyan ng marami ay hihingan ng marami (Lucas 12:48). Ang pinakahuling pagsubok ng pagsasanay ay ang personal na pagsasabuhay ng katotohanan ng Diyos. Ang patunay ay nasa iyong nabagong buhay. Kung wala kang binago matapos tumingin sa “salamín” ng Salita, nabigo ang pagsasanay (Santiago 1).
7. **Talaan ng Pagtatapos.** Ang Talaan ng Pagtatapos, kapag lubos nang napunan at napirmahan ng lider ng grupo, ang iyong talaan ng pagtatapos ng kurso. Sa rekomendasyon ng iyong lider, maaari ka nang magpatala sa Sesyon ng Pagsasanay sa Pagkaalagad (DTS).

Aralin 1: Saliksikin ang mga Kasulatan

Ang masikap na pag-aaral ng Salita ng Diyos ay Kanyang kalooban para sa bawat mananampalataya (Josue 1:8; Deuteronomio 6:6-9). Sinabi ng Panginoong Jesus sa mga Fariseo na ang mga Kasulatan ang susi sa buhay na walang hanggan. Gayunman, ang mga Fariseo, na ipinagmamalaki ang kanilang kaalaman sa mga Kasulatan, ay hindi nakakilala sa kanilang Mesiyas at hindi nakaalam ng daan patungo sa Diyos. May malubhang kakulangan sa kanilang pag-aaral. Maraming nagpapahayag na mananampalataya ang nagbabasa lamang ng Kasulatan paminsan-minsan, sa panahon ng krisis, o bilang isang nakagawiang gawain lamang. Hindi nakikita ang Salita sa kanilang buhay. Hindi nila hinuhukay ang banal na katotohanan na tila ito'y nakatagong kayamanan (Kawikaan 2:1-5). Hindi sila nalulugod sa Salita ng Diyos ni nagbubulay-bulay man dito araw at gabi (Awit 1:2). Hindi nila “sinasaliksik ang mga Kasulatan araw-araw” (Mga Gawa 17:11). Bunga nito, sila ay dukha sa espiritu.

Nakalulungkot na ang karaniwang mananampalataya ngayon ay umaasa lamang sa mga sermon tuwing Linggo para sa kanyang kaalaman sa Kasulatan. Kulang ang pagtatalaga sa seryosong pag-aaral ng mga Kasulatan. May mga mananampalatayang nakatalaga kay Cristo ngunit hindi alam kung paano mabisang pag-aralan ang Biblia. Ang araling ito ay para sa mga nakatalaga sa Panginoong Jesu-Cristo at sa seryosong pag-aaral ng “Salita ng Diyos, na nabubuhay at namamalagi magpakailanman” (1 Pedro 1:23). Pag-aaralan natin ang mahahalagang bahagi ng *paghahanda*, *pagmamasid*, *pagpapaliwanag* at *pagsasabuhay*.

Paghahanda

1. **Mga Pisikal na Kailangan.** Maging nakapagpahinga at sariwa ang isip. Mas mainam mag-aral sa umaga sa ganitong pananaw. Matulog nang maaga upang makuha mo ang pahingang kailangan mo. Ihanda sa malapit ang lahat ng pantulong sa pag-aaral, kabilang ang kuwaderno, diksiyonaryo, at konkordansiya. Gumamit ng salin ng Kasulatan na nauunawaan mo.
2. **Mga Espirituwal na Kailangan.** Ang pag-unawa sa Biblia ay nangangailangan ng espirituwal at hindi lamang ng pangkaisipang paraan. Hindi nauunawaan ng likas na pag-iisip ang mga turo ng Espiritu ng Diyos (1 Corinto 2:14). Natatakpan ang Salita ng Diyos sa paningin ng marami (2 Corinto 3:13-15). Maging ang pinakamaka-Diyos na mananampalataya ay dapat manalangin, “Buksan Mo ang aking mga mata, upang aking mamasdan ang kagila-gilalas na mga bagay sa Iyong kautusan” (Awit 119:18). Ang pag-unawa ay ibinibigay sa pusong masunurin (Juan 7:17). Kailangan nating ihanda ang ating puso at isip bago lumapit sa Salita. Sa gayon, darating sa atin ang Kasulatan na may buhay na kapangyarihan. Paalalahanan ang iyong sarili ng mga bagay na ito:
 - a. Manalangin at hilingin sa Diyos na turuan ka (Awit 119:33, 73).
 - b. Ipahayag ang lahat ng kasalanang alam mo (Awit 119:133).
 - c. Magkaroon ng malinis na budhi sa harap ng Diyos (Mga Gawa 24:16).
 - d. Makipagkasundo sa iba hangga't maaari (Mateo 5:24).
 - e. Lumapit sa Salita nang may kababaang-loob (Mateo 11:25).
 - f. Hangarin mong gawin ang kalooban ng Diyos (Juan 7:17; Santiago 1:21-25).

g. Lumapit nang may pananampalatayang ito mismo ang Salita ng Diyos (1 Tesalonica 2:13; 2 Timoteo 3:16).

Pagmamasiid (Ano ang sinasabi nito?)

Kailangan nating matutong suriing mabuti ang ating binabasa. Kung hindi tayo maingat na nagbabasa, hindi tayo handang gumawa ng anumang konklusyon tungkol sa kahulugan ng isang talata o kung paano ito may kinalaman sa personal na buhay. Iwasan ang padaskol na pagbasa. Maglaan ng oras. Disiplinahin ang iyong isip. Magsikap sa pag-aaral ng teksto. Nangangailangan ito ng maraming pagsasanay.

1. Pangkalahatang Paraan.

- a. Magtuon ng isip habang nagbabasa! Labanan ang paglipad ng isip.
- b. Isulat ang mga kaisipan at tanong. Salungguhitan ang mahahalagang salita.
- c. Basahin nang buo ang mga pangungusap at parirala sa halip na isa-isang salita.

2. Mga Detalyeng Dapat Masdan.

- a. Ang mga susing salita ay kadalasang nakikita sa pag-uulit.
- b. Tukuyin ang mga pangako, babala, at halimbawa.
- c. Ang mga paghahambing o paglalarawan ay nagpapaliwanag ng mga bagay sa pamamagitan ng mga bagay na pamilyar.
- d. Mayroon bang listahan o serye ng mga bagay? May palatandaan bang ang isang bagay ay humahantong sa kasunod?
- e. Anong mga tanong ang itinanong?
- f. Anong mga madiing salita ang ginamit (“tunay,” “narito”)?
- g. Kapag tinitingnan mo ang isang pangyayari o kuwento, sikaping personal itong maranasang muli sa pamamagitan ng paglalagay sa iyong sarili bilang isa sa mga tauhan. Sino-sino ang mga tauhan? Saan ito nagaganap? Paano nagsisimula at nagtatapos ang kuwento? Ano ang tugon ng bawat tauhan? Anong mga saloobin ang ipinahayag o ipinakita? Bukas ba ang loob ng mga tauhan o laban sila?
- h. Pansinin ang mga pandiwa. Nagsasaad ba ang mga ito ng natapos nang kilos, ng nagaganap sa kasalukuyan, o ng isang bagay sa hinaharap?
- i. Bigyang-pansin ang mga pang-ugnay na salita. Mahalaga ang mga pang-ugnay. Ang AT ay nagpapakita ng pagpapatuloy ng isang kaisipan. Ang NGUNIT ay nagpapakita ng pagkakaiba ng dalawang kaisipan. Ang SAPAGKAT ay nagbibigay ng dahilan o paliwanag sa isang pahayag. Ang DAHIL ay nagpapakita ng sanhi ng isang bagay. Ang KAYA, SAMAKATUWID, DAHIL DITO ay humahantong sa isang konklusyon. Ang UPANG ay nagpapakita ng layuning tinutukoy.

Ang KUNG ay isang mahalagang salitang pasubali. Pansinin ang anumang kondisyong sinabi o ipinahiwatig.

Pagpapaliwanag (Ano ang kahulugan nito?)

Upang maunawaan ang isang manunulat, kailangan nating sikaping maunawaan ang kahulugan ayon sa ipinahayag niya sa ilalim ng patnubay ng Espiritu ng Diyos. Iba ito sa pagsasabuhay sa ating sariling buhay, na isang hiwalay na hakbang na susunod pa.

Ang mga natipon mo mula sa pagmamasid ang nagiging batayan ng pagpapaliwanag. Mahalagang tanungin mo ang iyong sarili ng maraming tanong upang mapag-isipang mabuti ang mga bagay. Bakit ito nasa Biblia? May simbolikong kahulugan ba ang ilang kilos o salita? Dapat bang unawain nang literal ang pahayag, o ito ba ay isang tayutay? Ano ang konteksto? (Ano ang nauna sa bahaging ito at ano ang sumunod?) Napakahalaga ng mga sagot sa mga tanong na ito sa proseso ng pagpapaliwanag.

Tatlong simpleng prinsipyo ang gumagabay sa pangkalahatang paraan.

1. WALANG IBA KUNDI ANG SALITA ang may huling awtoridad.
2. ANG BUONG SALITA ang nagbibigay ng timbang at kawastuhan.
3. ANG PAGPAPALIWANAG SA PAMAMAGITAN NG SALITA ang pinakamaasahang paraan.
Mag-isip nang malalim. Nanalangin ka ba at nagbulay-bulay tungkol dito? May kinikilingan ka ba sa anumang paraan na maaaring nakaimpluwensiya sa iyong pag-iisip? Sumangguni ka ba sa mga pantulong o iba pang sanggunian bilang batayan sa paghahambing ng iyong mga ideya sa iba? Sapat mo bang pinag-aralan ang mga kaugnay na talata tungkol sa parehong paksa? Isinaalang-alang mo ba ang iba't ibang aspekto ng parehong salita o doktrina, na inaalang-alang ang ilang doktrina ng Kasulatan ay maaaring tila salungat sa iba? Lutasin ang mga ito sa pamamagitan ng pag-aaral.

Pagsasabuhay (Paano ko ito maisasabuhay?)

Ang pagsasabuhay ang bunga ng tunay na pag-aaral ng Biblia. Ano ang gagawin mo tungkol sa iyong nabasa? Maging ang mga dakilang katotohanan tungkol sa Diyos ay dapat magbunga ng pagbabago sa ating buhay. Kung hindi, ito'y nagiging isang larong pangkaisipan ng pag-iipon ng kaalaman at pagpapalitan ng impormasyon. Ang paraan ng Panginoong Jesus ay *magturo* at *gumawa*, hindi lamang *magturo*. Sikaping tukuyin ang isang kaisipan na sisikapin mong isabuhay, sa halip na maraming kaisipan na wala ka namang ginagawa. Gamitin ang paraan ng pagtatanong upang makahanap ng pagsasabuhay.

Tanungin ang iyong sarili: Ano ang kahalagahan ng katotohanang ito sa aking pang-araw-araw na pamumuhay? Ang prinsipyong ito ba ay gumagana sa aking buhay? Ano ang tiyak kong planong gawin tungkol dito? Bakit hindi ako kumilos noon pa? Sino ang titiyak na kikilos ako at mananalangin kasama ko hanggang sa ito'y mangyari? Tapat ba ako?

Ang mga sumusunod na karagdagang tanong ay tumutulong upang matukoy ang mga bahagi ng personal na pagsasabuhay.

1. **May Pangako Bang Dapat Angkinin?** Ang katiyakan ng katapatan ng mga pangako ng Diyos ay nakasalalay sa Kanyang katapatan. "Ang Diyos ay hindi tao upang Siya'y magsinungaling" (Bilang 23:19). Matagal nang nakagawian ng mga mananampalataya ang pag-angkin sa mga pangako ng Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya (2 Pedro 1:4). Tiyaking napansin mo ang anumang kondisyon. Ang sagot sa panalangin, halimbawa, ay lubhang may kondisyon (Santiago 1:5-7; 1 Juan 3:22; 5:4; Awit 66:18). Madalas tayong nahahadlangan dahil iniisip nating may mga bagay na napakahirap para sa Diyos (Jeremias 32:27). Pirmahan mo ang mga tseke ng Diyos sa Bangko ng Langit. Gawin mong iyo ang mga ito!
2. **May Halimbawa Bang Dapat Sundin?** Ang buhay ng mga bayani ng Biblia ay nagbibigay ng maraming mabuting halimbawa. Ang buhay ng mga maka-Diyos na lalaki at babae ay inilaan upang maging huwaran natin (Hebreo 13:7). Tularan sila!

3. **May Utos Bang Dapat Sundin?** “Kung Ako’y inyong iniibig, tutuparin ninyo ang Aking mga utos,” sabi ng Tagapagligtas (Juan 14:15). Ang pagsunod kay Cristo ay katibayan na tayo ay tunay na mananampalataya (1 Juan 2: 3-4). Ang pagsunod ay hindi dapat ipagkamali sa “legalismo,” na pagdaragdag sa mga kahingian ng Diyos para sa kaligtasan o sa pamumuhay Cristiano. Dapat tayong patuloy na kinakausap ng Salita sa mga bahagi ng buhay kung saan maaaring tayo ngayon ay sumusuway. Gawin ang iniuutos ng Hari!
4. **May Kasalanan Bang Dapat Iwan o Babala Bang Dapat Pakinggan?** Maaaring kailangan nating talikuran ang isang bagay na humahadlang sa atin, na itigil ang paggawa ng isang bagay. Maaaring ito ay isang saloobin gaya ng kapaitan o inggit o isang hinaing na hindi pa nalulutas. Pinalulungkot nito ang Espiritu Santo (Efeso 4:30). Maaaring tayo ay nag-aalala sa halip na nagtitiwala. Maaaring mali ang ating mga prayoridad sa buhay. Maaaring napababayaan ang ating buhay-debosyon. Maaaring naghahanap tayo ng seguridad sa lupa sa halip na nag-iimpok ng kayamanan sa Langit. Magbago kapag ikaw ay binabalaan!
5. **May Pampalakas-loob Bang Ibinigay?** Halos lahat ng mananampalataya ay nakaranas na ng panghihina ng loob. Isa ito sa mga pangunahing kasangkapan ng diyablo sa pagsalakay. Ang mga likas na mapagmuni sa sarili (labis na tumitingin sa loob ng sarili) ay lubhang madaling tamaan nito. Nililimitahan ng Diyos ang ating mga pagsubok o tukso (1 Corinto 10:13). Binibigyan Niya tayo ng sapat na mapagkukunan sa bawat sitwasyon. Mapalakas ng mananampalataya ang loob ng iba sa pamamagitan ng parehong kaginhawahan tinatanggap niya mula sa Diyos (2 Corinto 1:3-5). Bumangon ka mula sa panghihina ng loob at pag-aalinlangan!
6. **May Payo Bang Dapat Tanggapin?** Kailangan nating matutong huwag magplano nang hindi muna sumasangguni sa Panginoon (Santiago 4:13-16). Ang isang napakalinaw na pahayag ng Kasulatan ay makatutulong sa atin sa isang mahalagang panahon. Karamihan sa kalooban ng Diyos ay matatagpuan sa mga pahina ng Kasulatan; kung hindi tuwiran, ay sa prinsipyo. Ang mga mananampalatayang nakasandal sa damdamin ay hindi nakatatanggap ng patnubay ng Diyos sa pamamagitan ng Kasulatan dahil napagkakamalan nilang Salita ng Diyos ang kanilang pansariling damdamin. Humiling at umasang ipakikita sa iyo ng Diyos sa pamamagitan ng Salita.
7. **May Katangian Bang Dapat Pansinin?** Ano ang matututuhan tungkol sa Diyos Mismo? Pansinin ang bawat katangian ng Panginoong Jesus, yamang tayo ay dapat maging kawangis Niya (Roma 8:29). Matuto mula sa buhay ng mga dakilang lingkod ng Diyos, gaya nina Abraham, Daniel, at Pablo. Ano ang nais ng Diyos na makitang lumago sa iyong buhay?

Konklusyon

Kung gayon, saliksikin natin nang lalong masikap ang di-mauubos na kayamanang ito ng Banal na Kasulatan. Sa kanyang pamamaalam sa matatanda ng Efeso, sinabi ni Pablo:

“Ipinagkakatiwala ko kayo sa Diyos, at sa salita ng Kanyang biyaya, na makapagpapatibay sa inyo, at makapagbibigay sa inyo ng mana sa gitna ng lahat ng mga pinakabanal” (Mga Gawa 20:32). Habang gumagana sa ating buhay ang mga tuntunin ng Salita ng Diyos, tayo man ay mapatitibay.

Gabay sa Pag-aaral: Saliksikin ang mga Kasulatan

Ang layunin ng pagsasanay na ito ay isagawa ang mga prinsipyo ng pag-aaral ng Biblia na nakabalangkas sa MGA TALA. Basahing mabuti ang MGA TALA at balik-balikan ang mga ito habang ginagawa mo ang mga sumusunod na hakbang upang suriin ang Santiago 1:21-27.

1. *Paghahanda.* Balikan ang listahan sa MGA TALA sa ilalim ng MGA ESPIRITUWAL NA KAILANGAN.
2. *Pagmamasid (Ano ang sinasabi ng talata?)* Basahin nang ilang ulit ang Santiago 1:21-27 hanggang lubos mong makabisado ang nilalaman nito. Pagkatapos, gamit ang mga gabay sa MGA TALA, hanapin ang mga detalye sa talata at itala ang iyong mga natuklasan sa ibaba sa ilalim ng MGA OBSERBASYON. (May ilang halimbawang obserbasyon para sa t. 21.) Bantayan ang mga detalye gaya ng mga susing salita, pagkakaiba, paghahambing, paglalarawan, mahahalagang pang-ugnay, pandiwa, pag-uulit o pag-unlad ng mga kaisipan, at iba pa. Maglaan ng maraming oras sa hakbang na ito at ilaran ang pinakamaraming obserbasyon na kaya mo. Gumamit ng karagdagang papel kung kinakailangan.

(Ang mga halimbawang obserbasyon at tanong para sa t. 21 na nakalimbag sa orihinal na manual ay wala sa pinagkunang ginamit para sa edisyong ito.)

Talata	Mga Obserbasyon	Mga Tanong
t. 21		
t. 22		
t. 23		
t. 24		
t. 25		
t. 26		
t. 27		

3. *Pagpapaliwanag (Ano ang kahulugan ng talata?)*
 - a. Pauulanan ng mga tanong ang talata upang pasiglahin ang iyong pagbubulay-bulay. Gumamit ng mga tanong na gaya nito: Ano ang kahulugan ng ... ? Ano ang kaugnayan ng ... at ng ... ? Ano ang kahalagahan ng ... ? Bakit sinasabi ni Santiago na ... ? Itala ang iyong mga tanong sa hanay na may pamagat na MGA TANONG. (May ilang halimbawang tanong para sa t. 21.)
 - b. Hanapin ang eksaktong kahulugan ng talata. Gumamit ng diksyonaryo upang bigyang-kahulugan ang mga susing salita. Sikaping sagutin ang ilan sa iyong *mas mahahalagang* tanong mula sa konteksto at sa mga kaugnay na talata. Gumamit ng karagdagang papel kung kinakailangan.

c. Ibuod sa isa o dalawang pangungusap ang iyong mga natutuhan tungkol sa *kahulugan* ng bawat isa sa mga sumusunod na pangkat ng mga talata.

d. 21

e. 22

tt. 23-24

t. 25

tt. 26-27

4. Pagsasabuhay (Paano ko isasabuhay ang talata?)

a. Ano ang kahalagahan ng talatang ito sa iyong buhay?

b. Paano gumagana o hindi gumagana sa iyong buhay sa kasalukuyan ang turo nito?

c. Paano mo isasabuhay sa iyong buhay ang turo nito? Maging tiyak.

Aralin 2: Pag-unawa sa Salita

Nagsumamo sa Diyos ang Mang-aawit, “Bigyan Mo ako ng unawa” (Awit 119:34, 125, 169). May panganib na basta lamang basahin ang mga salita nang hindi nauunawaan. Sinabi ng Panginoong Jesus, “Ang mga salitang sinalita Ko sa inyo ay espiritu, at buhay” (Juan 6:63). Ang mga Kasulatan ang pinakamalalim na sulatin sa buong mundo. Hinihingi nito ang buo nating pansin at pagsisikap. Hindi natin kayang sukatin ang kapangyarihan nitong bumago ng buhay kapag tinanggap natin ito sa espirituwal na paraan. Kaya hindi tayo dapat maging pabaya sa ating pag-aaral.

Ang Espiritu Santo ang dakilang guro ng Salita (1 Juan 2:27). Iyan ang dahilan kung bakit nagsumamo ang Mang-aawit na buksan ng Diyos ang kanyang mga mata (Awit 119:18). Dahil ang pag-unawa ay sa pamamagitan ng Espiritu, maraming mananampalatayang may mabuting hangarin ang nag-aakalang hindi espirituwal ang paggamit ng katwiran o ng maingat na pagkilatis. May mga lider na makulto, labis na emosyonal, o mapagmanipula na humihimok sa mga mananampalataya na lampasan nang lubusan ang isip at umasa sa sarili nilang pakiramdam tungkol sa pangunguna ng Espiritu. Tiyak na isa ito sa pinakamapanganib na daang maaaring tahakin. Binigyan tayo ng Diyos ng isip upang gamitin, hindi upang balewalain. Dapat nating ibigin ang Panginoon nang buong isip natin (Marcos 12:30; Lucas 10:27). Dapat nating ihanda ang ating isip (1 Pedro 1:13). Nais ng Diyos na ilagay ang Kanyang mga kautusan sa ating isip (Hebreo 8:10). Walang sinumang dapat gumamit ng Awit 81:10, “Ibuka mong maluwang ang iyong bibig, at aking pupunuin,” upang sabihing tuturuan tayo ng Diyos nang walang pag-aaral o pagsisikap. Ang isip na walang disiplina ay kailangang sanayin sa pag-aaral. Kailangan nating pagbutihin ang ating paraan ng pagbabasa, hanapin ang kahulugan ng mga salita, pansinin ang mga detalye, at tingnan ang ugnayan ng mga bagay-bagay. Ang masusing pag-aaral ang dapat pumalit sa basta-bastang pagbabasa ng Biblia kung nais nating maunawaan ang Salita.

Pagmamasiid

Ang pag-aaral ng Kasulatan ay dapat na kapwa malawak at masinsin, gaya ng teleskopyo at mikroskopyo, saklaw ang kabuuang larawan at ang pinakamaliit na bahagi. Ang pagsusuri ay dapat gawin:

1. Ayon sa mga Aklat. Repasuhin ang buong aklat bago suriin ang mga bahagi nito. Ang pag-uugnay ng mga bahagi sa kabuuan ay, bukod sa iba pang bagay, makahahadlang sa pagsisingit ng mga ideyang walang kaugnayan sa konteksto. Tingnan muna ito mula sa itaas, gaya ng ibon, upang makakuha ng paunang impresyon.
 - a. Basahin ang aklat nang higit sa isang beses, hinahanap ang kabuuang larawan.
 - b. Isulat ang mga pangunahing ideya habang binabasa mo ito.
 - c. Alamin ang sentrong katotohanan o tema.
 - d. Tukuyin ang isang susing talata na nagpapahayag ng pangunahing ideya.
 - e. Hanapin ang mas maliliit o sumusuportang ideya.
2. Ayon sa mga Kabanata. Kung hindi buo ang isang kaisipan sa loob ng kabanata, kunin ang mga talatang bumubuo ng isang pangunahing bahagi. Walang mga kabanata o talata sa orihinal na mga sulat.

- a. Iugnay ang bahagi sa nauna at sa kasunod na bahagi.
 - b. Alamin ang mga pangunahing ideya.
 - c. Hatiin ang bahagi sa mga yunit ng kaisipan o mga talata.
 - d. Iugnay ang mga yunit na ito sa pangunahing ideya ng seksiyon.
 - e. Lagyan ng maikling pamagat o heading ang kabanata o seksiyon.
3. Ayon sa mga Pangungusap. Kadalasan, bahagi lamang ng isang pangungusap ang isang talata. Isipin ang kabuuan, at saka ito hatiin sa mga bahagi ayon sa mga tuntunin ng balarila.
 - a. Paano nauugnay ang bawat pangungusap sa yunit ng kaisipan sa kabanata?
 - b. Pansinin ang mga bahagi ng pananalita upang tunay na maunawaan ang nakasulat.
 1. Ano ang pangunahing simuno? (Ang tungkol sa kung saan may sinasabi)
 2. Ano ang pangunahing layon? (Ang pinatutungkulan ng kilos ng pandiwa)
 3. Ano ang pangunahing pandiwa? (Ang nagpapahayag ng kilos o kalagayan)

Halimbawa: “*Iniiibig* (pandiwa) ng *Panginoon* (simuno) ang *nagbibigay* na masaya” (layon).

Ang pandiwa ba ay nagpapahayag ng kilos na tapos na, nagpapatuloy ngayon, o bagay na para sa hinaharap?

Halimbawa: Maaari nating isulat ang 2 Corinto 1:10 upang ipakita ang mga kilos sa ganitong paraan: “Siya ay *nagligtas* (nakaraang kilos) sa atin, *nagliligtas* (kasalukuyang kilos) sa atin, at *magliligtas* (hinaharap na kilos) sa atin,” na naglalarawan sa dakilang gawa ng Panginoon para sa atin.

4. Ayon sa mga Paksa. Kilalanin ang mga pangunahing paksang doktrinal ng Biblia at alamin kung kailan nababanggit ang isa sa mga ito sa isang talata. Bihirang maunawaan ng isang tao ang isang doktrina mula sa iisang talata. Sa katunayan, ang paghihiwalay sa isang pahayag mula sa iba pang sinasabi ng Biblia tungkol sa isang paksa ay halos tiyak na hahantong sa pagkakamali. Ang pag-aaral ng Biblia ayon sa paksa ay naglalatatag ng wastong pundasyon para sa kaalaman at pamumuhay ayon sa Kasulatan. Tinutulungan nito ang isang tao na maunawaan nang lubos ang isang paksa sa medyo maikling panahon. Huwag mag-aral sa ganitong paraan lamang. Kapag nag-aaral ayon sa paksa, maaaring makatulong ang mga mungkahing ito.
- a. Mag-isip ng magkakatulad na salita o ideya na hahanapin sa isang concordance.
- b. Ihambing sa ibang mga talata gamit ang mga susing salita.
- c. Tiyaking napag-isipan mo ang ideya mula sa lahat ng anggulo.
- d. Huwag hayaang palitan ng mga sangguniang aklat tungkol sa mga paksa ang iyong personal na pag-aaral.
- e. Huwag ituon ang pansin sa iisa o dalawang paksa lamang.

Pagpapakahulugan

Tandaan na ang magpakahulugan ay ang ipaliwanag ang kahulugan ng isang bagay sa paraang madaling maunawaan. Ano ang sinasabi ng Diyos sa pamamagitan ng panulat ng sumulat? Ang susi sa hakbang na ito ay ang paggamit ng mga tanong, lalo na ang *ano at bakit*. Kung nais

mong ilabas sa wastong liwanag, sa malinaw na pananalita, ang mensaheng ito mula sa Panginoon, kailangan mong subukin ang iyong pagkaunawa sa teksto sa pamamagitan ng *pagtatanong sa iyong sarili*.

1. Ano ang kahulugan ng salitang ito?
 - a. Ang pagkaunawa mo ba rito ay kapareho ng kahulugan nito sa Biblia?
 - b. Sa mahahalagang salita, makaiisip ka ba ng eksaktong kasingkahulugan?
 - c. Tandaan na may tatlong paraan upang malaman ang kahulugan ng salita: ang *karaniwang* gamit (paano ito binibigyang-kahulugan sa diksiyunaryo?); ang gamit ayon sa *konteksto* (paano ito ginamit?); ang *paghahambing* na gamit (paano ito ginamit sa ibang bahagi ng Kasulatan?).
2. Bakit isinama sa Kasulatan ang pahayag o pangyayaring ito?
 - a. Ano ang idinaragdag nito sa ating pagkaunawa?
 - b. May ipinahihiwatig ba ito nang hindi tuwirang sinasabi?
3. Ano ang ugnayan ng pahayag na ito sa konteksto?
 - a. Ano ang sanhi at bunga?
 - b. Ano ang pagsulong ng kaisipan?
 - c. Ano ang paliwanag na nasa mismong daloy ng teksto?
4. Nailarawan mo na ba sa iyong isip ang sitwasyon?
 - a. Ano ang sitwasyon dito?
 - b. Anong uri ng mga tao sila?
5. Sinikap mo bang alisin ang anumang pagkiling sa iyong panig?
 - a. May ipinapasok ka ba sa talata na wala naman doon?
 - b. Naging patas ka ba sa diwa gayundin sa titik?
 - c. May inaalís ka ba na angkop naman, nang walang sapat na dahilan?
 - d. Nakikinig ka ba sa Diyos nang may panalangin, at bukás sa pagbabago ng iyong pag-iisip?

Pagsasabuhay

May tatlong pangunahing larangan ng personal na pagsasabuhay: ang iyong sarili, ang iyong kaugnayan sa iba, at ang Diyos.

1. Ang Iyong Personal na Buhay. Interesado ang Diyos na baguhin ang pagkatao ng mga mananampalataya, hinuhubog sila sa wangis ng Kanyang minamahal na Anak.
 - a. Maaaring nais Niya tayong dalisayin. Maaaring ito ay sa pamamagitan ng kapighatian (1 Pedro 1:7; Zacarias 13:9). Maaaring ito ay sa pamamagitan ng paghatol sa sarili (Santiago 4:8; 1 Pedro 1:22).
 - b. Maaaring nais Niya tayong palakasin ang loob (Roma 15:4). Ang madidilim na oras ay maaaring paliwanagin ng kaaliwan ng Diyos at ng pag-asang inilagay sa harap natin.
 - c. Maaaring nais Niya tayong patnubayan o payuhan (Awit 119:105). Maraming patibong sa paligid natin at kailangan natin ang karunungan sa Kanya lamang maaaring magmula

(Santiago 1:5).

2. Ang Iyong Kaugnayan sa Iba. Gaya ng sinabi ng makata, walang taong nabubuhay na parang isla para sa kanyang sarili lamang. Nilikha tayo ng Diyos upang mamuhay na may kaugnayan sa kapwa. Dapat nating luwalhatiin ang Diyos sa larangang ito.
 - a. Maaaring nais Niyang maglingkod sa pamamagitan natin. Maaari nating alalayan ang iba sa pamamagitan ng angkop na salita (Isaia 50:4). Laging may pagkakataong magbigay kahit isang basong malamig na tubig sa Kanyang pangalan (Mateo 10:42).
 - b. Maaaring nais Niyang magpakumbaba tayo sa harap ng iba (1 Pedro 5:5-6). Sinasalungat ng Diyos ang mapagmataas at nagbibigay ng biyaya sa mapagpakumbaba.
 - c. Maaaring nais Niyang ipahayag natin sa iba ang mensahe ng Diyos (Tito 2:15). Anuman ang anyo nito, tinatawag tayo rito upang kumatawan sa Kanya.
3. Ang Ating Pag-iisip Tungkol sa Diyos. Kadalasan, napakaliit nito upang mabigyang-katarungan ang Kanyang kaluwalhatian. “Sapagkat ang Panginoon ay dakilang Diyos, at dakilang Hari sa itaas ng lahat ng diyos” (Awit 95:3). Kailangan nating lumago sa ating pagkakilala sa Kanya.
 - a. Maaaring kailangan mong malaman kung ano Siya. Tinawag Niya ang mga tao sa lahat ng dako na itaas ang kanilang mga mata sa Kanyang kadakilaan (Isaia 40:25-26). Pansinin nang mabuti ang anumang minabuti Niyang sabihin sa atin tungkol sa Kanyang sarili. Iyon lamang ang maaari nating malaman tungkol sa Kanya, at sulit itong malaman.
 - b. Maaaring kailangan mong malaman ang Kanyang mga daan. Ikinalungkot Niya ang mga hindi nakakilala sa mga ito at labis na nagdusa bilang bunga (Awit 95:10). Ang Kanyang mga daan ay hindi natin mga daan (Isaia 55:8-9). Kailangan nating alamin kung saan ito naiiba at kumilos nang naaayon.
 - c. Maaaring kailangan mong makita ang Kanyang mukha sa pamamagitan ng pananampalataya. Tumutukoy ito sa presensiya ng Panginoon. Kapag ikinukubli Niya ang Kanyang mukha sa atin, tayo ay nababagabag (Awit 27:9; 69:17). Kapag pinasisinag Niya ang Kanyang mukha sa atin, tayo ay pinagpapala (Awit 119:135).

Magpasiyang manatili sa iyong pag-aaral hanggang hayaan mong magsalita sa iyong kaluluwa ang Espiritu ng Diyos. Sa anong paraan ka hinamon? Ang lahat ng Kasulatan ay mapakikinabangan “sa pagtuturo, sa pagsaway, sa pagtutuwid, sa pagsasanay sa katuwiran” (2 Timoteo 3:16). Hayaan mong gumawa ito nang ganoon sa iyo!

Gabay sa Pag-aaral: Pag-unawa sa Salita

Sa pagsasanay na ito, isasagawa mo ang mga prinsipyo ng pag-aaral ng Bibliya na inilahad sa MGA TALA ng Aralin 1 at 2. Basahin nang mabuti ang MGA TALA at saka ilapat ang mga sumusunod na hakbang sa pag-aaral ng Lucas 12:22-31.

1. *Paghahanda*. Repasuhin ang listahan sa ilalim ng MGA ESPIRITUWAL NA KAILANGAN sa MGA TALA ng ARALIN 1.
2. *Pagmamasiid (Ano ang sinasabi ng bahagi?)* Basahin nang ilang ulit ang Lucas 12:22-31 upang maging pamilyar ka sa bahagi. Pagkatapos, basahin pa ito nang ilang ulit, at bantayan ang mahahalagang detalye. Hanapin ang mga susing salita, mahahalagang salitang pang-ugnay, mga pagkakaiba, mga paghahambing, mga paglalarawan, pag-uulit at pagsulong ng mga ideya, mga pandiwa, at ang paggamit ng mga tanong o madidiing pahayag. Itala ang iyong

mga natuklasan sa ibaba sa hanay na may pamagat na MGA OBSERBASYON. Gumugol ng sapat na panahon sa pagmamasid sa bahagi. Ilista ang pinakamaraming obserbasyong kaya mo, at gumamit ng karagdagang papel kung kailangan.

Talata	Mga Obserbasyon	Mga Tanong
t. 22		
t. 23		
t. 24		
t. 25		
t. 26		
t. 27		
t. 28		
t. 29		
t. 30		
t. 31		

3. Pagpapakahulugan (Ano ang kahulugan ng bahagi?)

- Punuin ang bahagi ng mga tanong upang matulungan kang pag-isipan ang kahulugan nito. Subukan ang mga tanong na ganito ang anyo: Bakit sinabi ni Jesus na . . . ? Ano ang kahulugan ng ... ? Ano ang ugnayan ng . . . at ng . . . ? Ano ang ipinahihiwatig ng ... ? Itala ang pinakamaraming mahahalagang tanong na kaya mo sa hanay na may pamagat na MGA TANONG. Kung kailangan, gumamit ng karagdagang papel.
- Hanapin ang eksaktong kahulugan ng bawat talata. Sa hiwalay na papel, bigyang-kahulugan ang mahahalagang salita at sagutin ang ilan sa pinakamahahalaga mong tanong gamit ang konteksto at ang mga kaugnay na talata.
- Sumulat ng dalawa o tatlong pangungusap na nagbubuod ng iyong mga natutuhan tungkol sa kahulugan ng bawat isa sa mga sumusunod na pangkat ng talata.

tt. 22-23

t. 24

tt. 25-26

tt. 27-28

tt. 29-31

4. Pagsasabuhay (Paano ko isasabuhay ang bahagi?)

- a. Ano ang kahalagahan ng bahaging ito sa iyong buhay?
- b. Paano gumagana (o hindi gumagana) ang turong ito ni Jesus sa iyong pang-araw-araw na buhay?
- c. Paano mo isasabuhay ang bahaging ito sa iyong buhay? Maging tiyak.

Aralin 3: Buhay na Masagana

“Ang sumasampalataya sa Akin, gaya ng sinabi ng Kasulatan, ‘Mula sa kanyang kaloob-loobang pagkatao ay dadaloy ang mga ilog ng tubig na buhay’ ” (Juan 7:38 NASB). Ganito inilarawan ng Panginoong Jesus ang buhay ng Kanyang bayan. Ito ang buhay na tanging Diyos lamang ang nagbibigay, at ito ay masagana (Juan 10:10b). Ang buhay na ito ay pinalalakas ng nananahang presensya ng Espiritu ni Cristo, na siyang bahagi ng lahat ng sa Kanya (Roma 8:9). Kalakip ng buhay na ito ang mga pagpapala ng kapayapaan (Juan 14:27), kapahingahan (Mateo 11:28), espirituwal na kapangyarihan (Mga Gawa 1:8), at paglaya mula sa kasalanan bilang panginoon (Roma 6:14). Ipinangangako ng Diyos ang ganitong buhay sa lahat ng mananampalataya, sa lahat ng may buhay Niya sa kanila. Nais ng Diyos na ito ang maging karaniwan, hindi ang di-pangkaranian, na buhay ng Kanyang bayan.

Gayunman, hindi lahat ng nagpapahayag na sumasampalataya kay Cristo ay pumapasok sa kapuspusan ng inilaan ng Diyos. Ang ilan ay nananatili sa kawalang-gulang ng espirituwal na pagkasanggol (1 Corinto 3:1). Halimbawa, ang iglesya sa Corinto ay ginugulo ng mga pagtatalo (1 Corinto 1:11), imoralidad (5:1, 11), kakulangan ng pag-ibig (kab. 13), kaguluhan sa iglesya (kab. 14), at iba pang suliranin. Madalas banggitin sa mga pahina ng dalawang Tipan ang mga banal na hindi nakararanas ng tagumpay. Sa ngayon, maraming mananampalataya ang paikot-ikot sa kasalanan at pagsisisi. Nananabik sila sa banal na pamumuhay ngunit hindi nila ito napapasok. Maaaring marami silang ginagawang “espirituwal” na gawain ngunit kaunti ang bunga. Maaaring gumagawa sila ng matitibay na pasya na sinusundan lamang ng kabiguan. Maaaring nakadarama sila ng kahungkagan, kawalan ng kapayapaan at kagalakan, at mga panahon ng espirituwal na panghihina at kadiliman. Ang kanilang pagkatalo at kawalan ng kapangyarihan ay nagdudulot sa kanila ng matinding sakit. Kadalasan, taos-pusong ninanais ng mga mananampalataya ang espirituwal na pagpapala at isang buhay na nagtatagumpay. Hinahanap nila ang lunas sa kanilang kawalan ng tagumpay sa iba’t ibang aral at espirituwal na sistema. Marami sa mga sistemang ito ang salungat sa isa’t isa at sa Kasulatan mismo.

Ano ang daan ng tagumpay? Ito ba ay isang lihim na pormula na alam lamang ng iilang piling tao? Bakit ang mataas na antas ng espirituwal na buhay, na inihaharap sa mga pangako ng ating Panginoon, ay hindi karaniwang karanasan ng karamihan sa mga mananampalataya ngayon? Ano ang kailangan upang matamasa ang buhay na masagana?

Ang Inilaan ng Diyos

Inilaan na ng Diyos ang mga paraan ng espirituwal na buhay mula pa nang tayo ay unang ipinanganak na muli. Bago ang bagong kapanganakan, hindi tayo makapamuhay para sa Diyos. Anong mga pagbabago ang naganap nang pumasok tayo sa bagong kaugnayang ito sa Kanya? Magtanong tayo ng ilang katanungan at magbigay ng ilang sagot.

1. Ano ang Tao? Anong uri ng nilalang siya? Siya ay espiritu, kaluluwa, at katawan, isang tatluhang pagkakaisa ng pagkatao (1 Tesalonica 5:23; Hebreo 4:12). Ang *espiritu* ng tao ang paraan ng pakikipag-ugnayan sa Diyos. Ang *kaluluwa* ang paraan ng pagkamalay sa sarili. Maaari rin itong ilarawan bilang personalidad o pagkatao, na binubuo ng isip (pag-iisip), damdamin (pakiramdam), at kalooban (pagpili). Ang *katawan* ang paraan ng pakikipag-ugnayan sa sanlibutan. Ang tao ay orihinal na nilikha ayon sa larawan ng Diyos (Genesis 1:26). Ang larawang ito ay nadungisan o nasira ng kasalanan (Genesis 3). Ito ang mali sa tao at ito ang humahadlang sa kanya na mamuhay nang tama.

2. Ano ang Bagong Nilalang? Kapag ipinanganak na muli, tumatanggap ang tao ng buhay na walang hanggan. Ang buhay na ito ay hindi lamang walang katapusan ang haba kundi walang hanggan din ang uri. Ito ay pakikibahagi sa buhay ng Diyos. Ang Kanyang “binhi” ay pumapasok sa ating pagkatao (1 Juan 3:9). Ang tao ay nagiging “bagong nilalang” (2 Corinto 5:17). Ang orihinal na personalidad (kaluluwa) ay hindi binubura kundi nananatili (gaya rin ng katawan) at nagsisimulang dumaan sa espirituwal na pagbabago. Ang pagbabagong iyon ay sa pamamagitan ng proseso ng paglago na pinalalakas ng Diyos habang tumutugon ang tao sa Kanya. Walang biglaan at lubos na pagbabago ng pagkatao sa bagong kapanganakan. Ang “pagkataong panloob” ay binabago araw-araw (2 Corinto 4:16). Ang mananampalataya ay “binabago tungo sa tunay na pagkakilala ayon sa larawan ng Lumikha sa kanya” (Colosas 3:10 NASB). Ang rurok ng pagbabagong ito ay darating kapag ang lahat ng mananampalataya ay sumalubong sa kanilang Tagapagligtas at tumanggap ng maluwalathing bagong katawan (Filipos 3:20-21; 1 Corinto 15:44). Hindi tayo magiging walang kapintasan sa loob at sa labas sa araw-araw na buhay hanggang sa makatagpo natin ang Panginoon (1 Tesalonica 5:23).
3. Ano ang *Lumang Pagkatao* at ang *Bagong Pagkatao*? Inihahambing ng mga pananalitang ito ang ating dati (hindi ligtas) at kasalukuyang (ligtas) katayuan sa harap ng Diyos. Ang “lumang pagkatao” o “lumang sarili” ay ang lahat ng tayo noon “kay Adan,” ang ating orihinal na likas na magulang (Roma 6:6; Efeso 4:22; Colosas 3:9). Ang “bagong pagkatao” o “bagong sarili” ay ang lahat ng tayo ngayon “kay Cristo,” bilang mga mananampalatayang ipinanganak na muli (Efeso 4:24; Colosas 3:10). Inilalarawan ng dayagram sa ibaba ang nangyari nang pumasok tayo sa ating bagong pamilya.

Nakikibahagi sa kanyang buhay.	Nakikibahagi sa buhay na walang hanggan “kay Cristo.”
Ang lahat ng hindi mananampalataya ay:	Ang lahat ng mananampalataya ay:
1. Patay sa mga kasalanan (Efeso 2:1)	1. Buhay sa Diyos (Roma 6:11)
2. Mga anak ni Satanas (1 Juan 3:10)	2. Mga anak ng Diyos (1 Juan 3:10)
3. Nasa ilalim ng hatol (Juan 3:18)	3. Ipinahayag na matuwid, sakdal sa paningin ng Diyos (2 Corinto 5:21; Hebreo 10:14)
4. Mga alipin ng kasalanan (Roma 6:17)	4. Pinalaya mula sa kapangyarihan ng kasalanan (Roma 6:18) ngunit hindi mula sa presensya nito

Mahalagang ituring natin ang ating sarili gaya ng pagturing sa atin ng Diyos, samakatuwid ay nasa isang bagong katayuan sa harap Niya. Ito ay nakasalalay lamang sa gawa ni Cristo. Wala itong kinalaman sa sariling katuwiran o sa mga pagpapagal sa paglilingkod. Mahina man o malakas, ang bawat anak ng Diyos ay ginawang kalugud-lugod sa Diyos kay Cristo lamang (Hebreo 10:10, 14). Tayo ay hinugasan at ginawang malinis magpakailanman ng dugo ng Kordero (1 Juan 1:7; Apocalipsis 1:5). Ang ating mga budhi ay pinalaya upang maglingkod sa Diyos (Hebreo 9:14; 10:2). Ang aklat ng Efeso ay nagsisimula sa pahayag na tayo ay “pinagpala [ng Diyos] ng bawat espirituwal na pagpapala sa mga dakong makalangit kay Cristo” (1:3 NASB). Inaanyayahan tayong tamasahin ang nagawa na ng Diyos para sa atin, hindi ang magsikap na abutin ito para sa ating sarili. Kay Cristo, ang lahat ng mananampalataya ay banal, walang dungis, at walang maipipintas (Colosas 1:22). Si Jesu-Cristo at ang Kanyang natapos na gawa ang tanging pundasyon ng inilaan ng Diyos para sa buhay na masagana (1 Corinto 3:11). Ang tunay na pagkaespirituwal ay dapat magsimula sa pagkilala sa pundasyong ito. Ang pagiging tanggap sa harap ng Diyos ay nasa Kanyang minamahal na Anak (Efeso 1:6), hindi sa ating

ginagawa. Tandaan na ang iyong katayuan sa harap ng Diyos ay magpakailanman nakasalig sa gawa ni Cristo, HINDI sa iyong sarili. Ang araw-araw na pamumuhay Cristiano ay dapat *maging ayon* sa katayuang ito, ngunit ito ay *hindi bahagi* ng katayuang iyon.

Ang Landas

Naipakita na natin ang ginawa ng Diyos upang ilatatag ang pundasyon para sa buhay na masagana sa pamamagitan ng gawa ng Kanyang Anak. Gayunman, ang buhay na ito ay hindi karanasan ng lahat. Bakit hindi? Sapagkat kailangan ang aktibo at patuloy na pagtugon ng tao sa paglakad sa landas ng espirituwal na buhay. Ano ang nais ng Diyos na gawin ng Kanyang mga anak? Isaalang-alang ang mga sumusunod na sangkap.

1. Mauhaw. Mahalagang lubos nating naisin na maranasan ang isang buhay ng malapit na pakikisama sa Diyos. “Mapapalad ang mga nagugutom at nauuhaw sa katuwiran, sapagkat sila ay bubusugin” (Mateo 5:6 NASB). Sumigaw ang Mang-aawit, “Masikap Kitang hahanapin; ang kaluluwa ko ay nauuhaw sa Iyo, ang laman ko ay nananabik sa Iyo” (Awit 63:1 NASB). “Kung paanong ang usa ay humihingal sa mga batis ng tubig, gayon humihingal ang aking kaluluwa sa Iyo, O Diyos” (Awit 42:1 NASB). Ang mga kontento na sa mababaw o karaniwang espirituwal na buhay ay hindi mga naghahanap, mga nauuhaw, o mga nananabik. Kaya hindi nila kailanman nakikilala ang lalong lumalalim na pakikisama sa Walang Hanggan. Kapag hindi mahalaga sa atin ang malapit na pakikisama sa Panginoon, hinahayaan tayo ng Diyos na mamuhay nang wala nito. Ginagantimpalaan Niya ang mga higit na nagmamalasakit sa Nagbibigay kaysa sa Kanyang mga kaloob.
2. Kilalanin. Ang tagumpay ay nangangailangan din ng espirituwal na kamalayan. Ang buhay na walang hanggan ay nasa isang Persona (1 Juan 5:12). Kaya ang buhay na masagana ay isang ugnayan sa Personang iyon, ang Panginoon Mismo. Dinala ng Diyos ang mga mananampalataya sa pakikipag-isa kay Cristo (Roma 6:5). Tayo ay kay Cristo (Roma 16:7; 1 Corinto 1:30). Si Cristo rin ay nasa atin (Galacia 2:20; Colosas 1:27). Kapag namumuhay tayo nang may malay at araw-araw na kamalayan dito, nadarama natin na hindi tayo iniwang nakikipagpunyagi sa pamamagitan lamang ng mga kakayahang pantao. Ang Panginoon ding iyon na namuhay ng buhay na higit sa karaniwan noong Siya ay nasa lupa ay nasa atin na ngayon. Siya na tumalo kay Satanas, sa kasalanan, at sa sistema ng sanlibutan sa pamamagitan ng Kanyang buhay, kamatayan, at pagkabuhay na muli ay kaugnay ng ating buhay dito at ngayon. Ang buhay ni Jesus ay nilayong mahayag sa ating katawan (2 Corinto 4:10). Kailangan nating madama araw-araw ang nananahang kapangyarihang ito ng Espiritu ni Cristo na nakalaan sa loob natin para sa isang buhay na nagtatagumpay.
3. Angkinin. Ang ibig sabihin lamang nito ay ariin, angkinin para sa ating kapakinabangan. Ano ang dapat nating angkinin? Dapat nating angkinin ang Kanyang lakas at kasapatan sa ating panloob na pagkatao upang mamuhay para sa Kanyang kaluwalhatian (Efeso 3:16). Dapat tayong humugot ng sustansya araw-araw mula sa Kanyang buhay, gaya ng mga sanga na humuhugot mula sa puno ng ubas (Juan 15:4). Ito ay hindi pagmamakaawa ng, “Panginoon, pakisuyong tulungan Mo ako.” Ito ay pagsasabing, “Panginoon, tinatanggap ko sa pananampalataya ang ibinigay Mo upang makayanan ang isang buhay na nagtatagumpay laban sa lahat ng sumasalungat sa akin.” Inilalarawan ng aklat ng Josue ang puntong ito. Ibinigay ng Diyos sa bayang Israel ang lupain ng Canaan, na angkop na tinawag na “Ang Lupang Pangako” (1:2-4). Inutusan silang ariin ang lupaing ito, at ipinangako sa kanila ang Kanyang pag-alalay sa kanilang mga pakikipaglaban sa mga kaaway (1:5-6). May mga kondisyon ng tagumpay, gaya ng tapang at pagsunod sa Diyos (1:7). Ang ilan, gaya ni Caleb,

ay nagpalayas sa mga kaaway at nag-ari ng lupain (14:12-14). Ang iba ay kinailangang himukin na gawin ito nang sila ay mahuli (13:1). Sinaway sila ni Josue dahil sa kanilang kabiguan (18:3). Kaya makikita na bagaman binigyan tayo ng Diyos ng mabubuting bagay na matatamasa, hindi natin ito makakamtan malibang ariin natin ito sa pananampalataya. Isinulat ni C. A. Coates, “Ang pag-aangkin ang sumusubok sa atin. Kadalasan ay humihinto tayo sa paghanga.” Kung espirituwal nating nauunawaan ang nilaan ng Diyos at pagkatapos ay nauunawaan ang pangangailangang angkinin ito para sa tagumpay, araw-araw nating panghahawakan ang Kanyang buhay at kapangyarihan sa loob natin. Maaaring hindi natin agad matanggap ang lahat ng ating inaasahan o kailangan. Gayunman, sa pananampalataya ay dapat nating isantabi ang mga pag-aalinlangan sa loob at humugot mula sa Bukal na nasa loob natin.

4. Italaga. Ang ibig sabihin nito ay iharap sa Diyos para sa Kanyang mga banal na layunin. Ang pinakamataas na tawag na maaari nating matanggap ay “iharap ang ating mga katawan bilang isang handog na buhay at banal, kalugud-lugod sa Diyos” (Roma 12:1 NASB). Mahusay itong sinabi ng sumulat ng himno, “Kunin ang aking buhay, at itong ialay, Panginoon, sa Iyo.” Ano ang dapat nating italaga sa Diyos? Sinasabi ng talata na “ang ating mga katawan,” na siyang mga sisidlang ating tinitirhan. Ngunit nasa loob ng mga ito ang ating mga kaluluwa at espiritu na kailangan ding italaga sa Diyos. Ang hindi dapat iharap sa Diyos ay ang hinatulan na Niya, ang lumang sarili o lumang pagkatao. Ang lugar nito ay ang pagkapako sa krus na kasama ni Cristo. Ang dapat isuko sa Diyos ay ang bagong sarili, na nilikha ayon sa larawan ng Diyos. “Iharap ninyo ang inyong sarili sa Diyos bilang mga buhay mula sa mga patay, at ang inyong mga sangkap bilang mga kasangkapan ng katuwiran sa Diyos” (Roma 6:13 NASB). Ang mga bagong buhay ay ibinigay sa atin upang luwalhatiin ang Diyos sa pamamagitan ng lubos na pagiging handa sa Kanyang mga layunin. Kapag araw-araw nating iniharap ang mga ito sa Diyos para sa Kanyang lubos na pamamahala, binubuksan natin ang daan para sa walang hadlang na paggawa ng Espiritu ni Cristo sa loob natin na humuhubog sa atin ayon sa Kanyang larawan. Nagiging mga banal na bagay ang mga ito na ginagamit ng isang banal na Diyos. Ang pagsuko ay maaaring dumating pagkatapos ng malalim na pagsisiyasat sa sariling kaluluwa, na dulot ng makapangyarihang gawa ng Espiritu na gumagamit ng isang mensahe mula sa Salita ng Diyos. Ang pagsuko ay maaari ring maging unti-unti. Ang pagkatanto sa mga kahinaan ng ugali at sa kakulangan ng pag-ibig kay Cristo ay maaaring makakumbinsi sa atin na tayo ay nasa kumunoy ng talunan at walang kapangyarihang pamumuhay. Ang kakulangan ng pagtatalaga (samakatuwid ay ang kawalan ng lubos na pagkatalaga kay Cristo) ay marahil ang pinakamalaking hadlang sa masigla at makapangyarihang espirituwal na buhay. Ang buhay ni Jesus ay dadaloy sa mga sisidlang walang pasubaling isinuko upang maging daluyan ng Kanyang mapagbiyayang gawa araw-araw.
5. Lumakad. Sa Kasulatan, ang ibig sabihin nito ay ang paraan ng ating pamumuhay at pagkilos habang ginagawa natin ang ating araw-araw na buhay. Hindi tayo agad dinadala sa Langit pagkaligtas kundi iniwan upang mamuhay rito sa isang mapanalungat at makasalanang sanlibutan. Hindi tayo inaalis ni Cristo sa sanlibutang ito kundi ipinapanalangin Niya na tayo ay ingatan mula sa masama habang nasa sanlibutan (Juan 17:15). May tukso tayo mula sa sanlibutan, sa laman, at sa diyablo. Maraming pagkakataon na mapalihis sa tamang landas. Kung minsan, kahit ang mga taimtim na mananampalataya ay naligaw mula sa tama. Hindi ito nangangahulugan ng pagkasuwail o ng pagsasagawa ng kasalanan, na hindi landas ng isang anak ng Diyos (1 Juan 3:4, 8-9). Kinikilala lamang nito na

sina Abraham, David, Pedro, at di-mabilang na iba pa ay kinailangang ituwid mula sa maling daan. Hinihimok ng Salita ng Diyos ang mga mananampalataya na lumakad ayon sa Espiritu, samakatuwid ay ayon sa Kanyang patnubay (Galacia 5:16). Kung tayo ay nabubuhay sa Espiritu, sa Kanyang pagpapalakas, kikilos tayo ayon sa Kanyang patnubay (Galacia 5:25). Ito ay sa paraang karapat-dapat sa Diyos (1 Tesalonica 2:12), sa pag-ibig (Efeso 5:2), sa katotohanan (2 Juan 4) at sa pananampalataya sa halip na sa paningin (2 Corinto 5:7). Dapat maging malinaw mula rito na hindi tayo umaabot sa sakdal na pagkaespirituwal sa isang malaking hakbang. Tayo ay dapat “lumago sa biyaya at sa pagkakilala sa ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesu-Cristo” (2 Pedro 3:18). Kailangan nating “lumago sa lahat ng bagay tungo sa Kanya, na siyang ulo, si Cristo” (Efeso 4:15 NASB). Madalas ay may malalaking pagbabago ng direksyon sa buhay, na kung minsan ay tinatawag na mga krisis, kahit lampas na sa unang sandali ng pagiging ipinanganak na muli. Ang mga ito ay maaaring magkaroon ng malaki, at maging rebolusyonaryo, na epekto. Gayunman, ang pagiging kawangis ni Cristo sa pagkatao ay usapin ng paglakad at paglago, hindi ng paglukso sa magdamagang pagkagulang. Huwag kang mawalan ng pag-asa kapag ikaw ay nabigo. Bumangon ka at magsimulang muli. Huwag mong ihambing ang iyong sarili sa iba na sa palagay mo ay higit na espirituwal. Hindi ka tinawag ng Diyos sa gayong mga paghahambing. Simulan mo nang panibago ang bawat araw sa ilalim ng patnubay ng Espiritu ng Diyos, na kasuwato ng Salita ng Diyos.

Ang mga Hadlang

Yamang madalas tila kulang ang espirituwal na kasaganaan at tagumpay, tiyak na may mga dahilan. Ang ilang tao ay tila nananalangin at nagsasalita na para bang may ipinagkakait ang Diyos na kailangan upang magtagumpay. Dahil dito, patuloy silang nagmamakaawa sa Diyos na bigyan sila ng iba pang bagay upang magtagumpay, o alisin ang isang bagay na nagdudulot ng suliranin. Ngunit naipagkaloob na ng Diyos sa lahat ng Kanyang anak ang “lahat ng bagay na nauukol sa buhay at kabanalan” (2 Pedro 1:3 NASB). Pinagpala Niya tayo ng “bawat espirituwal na pagpapala sa mga dakong makalangit kay Cristo” (Efeso 1:3 NASB). Walang ipinagkakait sa atin ang Diyos. Ang suliranin ay nasa atin, hindi sa Kanya. Narito ang ilang pangunahing posibilidad.

1. Maaaring Hindi Ka Ligtas. Marahil ay nagkaroon ka ng karanasan noong bata ka pa o noong may edad ka na nang “hilingin mo kay Jesus na pumasok sa iyong puso.” Maaaring nabaptismuhan ka na at pumasok sa lokal na iglesia at nakibahagi sa Hapunan ng Panginoon. Maaaring kumbinsido ang iyong mga magulang at kaibigan at madalas nilang sabihin sa iyo na ikaw ay ligtas. Wala sa mga bagay na ito ang patunay ng tunay na pagbabagong-buhay. Kung sinabi mong kilala mo si Jesus ngunit nagsagawa ka ng pagsuway sa Kanyang Salita, sinasabi ng Biblia na ikaw ay sinungaling (1 Juan 2:4). Kung hindi ka pa naging tagasunod Niya noon, maging tagasunod ka na ngayon sa pamamagitan ng lubos na pagsuko ng iyong buhay sa Kanya. Magtiwala ka sa Kanyang natapos na gawa sa krus upang gawin kang kalugud-lugod sa Diyos. Gawin mo ito ngayon nang walang pagtatalo.
2. Maaaring Wala Kang Sigla o Pagnanais. Marahil ay nasiyahan ka na sa mababang antas ng espirituwal na pamumuhay. Si Cristo ay naging wala nang higit pa para sa iyo kundi isang tiket patungong Langit at isang pagtakas mula sa Impiyerno. Marahil ay masyado kang naging abala sa mga materyal na bagay (Genesis 13:10), na higit na nagmamalasakit sa mga kayamanan sa lupa kaysa sa Langit (Mateo 6:19-20). Kulang ka sa malalim na pagpapahalaga

kay Cristo at sa ginawa Niya para sa iyo (2 Corinto 5:14-15; Juan 21:15-17). Kung totoo ito, kailangan mong magsisi at magkaroon ng dakilang pag-ibig kay Jesus (Apocalipsis 2:3-5). Kailangan mong gawin ito ngayon, nang may pagkasuklam sa pagkamaligamgam ng iyong kaluluwa at sa kawalan ng pakinabang sa Diyos sa iyong buhay.

3. Maaaring Hindi Ka Naturuan. Marahil, bago ang mga araling ito, hindi pa naipaliwanag sa iyo kailanman ang dakilang inilaan ng Diyos para sa isang buhay na masagana. Kung gayon, pagkatapos ng araling ito at ng susunod na dalawa, dapat ay wala ka nang ganitong dahilan. Ang iyong pananagutan kung gayon ay kumilos ayon sa iyong natutuhan.
4. Maaaring Pinanghihina Ka ng mga Nakaraang Kabiguan. Maaaring sabihin mo, “Sinubukan ko na ang lahat ng ito noon at wala itong naidulot na mabuti. Lagi akong nabibigo.” Nabigo ba ang Diyos? Hindi ba totoo ang Kanyang mga pangako? Ikaw ba ay isang malaking eksepsyon sa kapangyarihan at kasapatan ng Diyos sa pinakamahina sa mga sisidlang pantao? Kung gayon, isantabi mo ang mga nakaraang kabiguan at huwag mong hayaang hadlangan ka ni Satanas sa isang panibagong pagsisimula sa panghahawak sa katotohanan ng Diyos at sa buhay ni Cristo sa loob mo. Itigil mo ang pagkaawa sa iyong sarili at magsimulang muli, na ang iyong buhay ay araw-araw na ipinagkakatiwala upang hayaang pamahalaan ka ng Espiritu ni Jesu-Cristo sa isang lumalagong espirituwal na karanasan.

Ang mga Pangako

Balikan nating muli ang mga katotohanan ng araling ito. Bagaman dinungisan ng kasalanan ang larawan ng Diyos sa iyo, ginawa ka ng Panginoon na isang bagong nilalang at sinimulan Niya sa iyo ang isang proseso ng espirituwal na pagbabago. Kung ikaw ay tunay na ipinanganak na muli, ikaw ngayon ay wala na sa pamilya ni Adan kundi nasa pamilya ng Diyos. Mayroon kang sakdal na katayuan sa harap ng Diyos, na tinatanggap dahil ikaw ay “kay Cristo,” hindi dahil abala ka sa paglilingkod Cristiano. Kung ikaw ay naudyukang mamuhay para kay Cristo dahil pinahalalagahan mo ang Kanyang dakila at mapagsakripisyong pag-ibig, tunay kang mauuhaw sa pinakamabuti ng Diyos para sa iyong buhay. Kilalanin mo ang nananahan at higit-sa-karaniwang kapangyarihan sa loob mo upang palakasin ang buhay at pagkataong tulad ng kay Cristo. Angkinin mo ang Kanyang kasapatan at lakas para sa lahat ng kailangan mong maging at gawin. Italaga mo ang iyong sarili nang walang pasubali araw-araw sa lubos na pamamahala ng Espiritu ni Cristo. Pagkatapos ay lumakad ka nang may kaalaman na ang iyong pagkagulang ay usapin ng unti-unting paglago sa pagkatao at sa mabungang paglilingkod.

Narito ang ilang bagay na maaari mong asahan:

1. Mas malalim na pakikisama sa Diyos (1 Juan 1:3) na may higit na pagpapahalaga sa kariktan ni Cristo (Efeso 1:17).
2. Araw-araw na tagumpay laban sa mga kasalanang madaling bumibihag (Roma 6:14). Ito ay hindi walang-kasalanang kasakdalan sa bawat detalye kundi isang buhay na palagiing nagtatagumpay laban sa kahinaan at tukso. Ang pagsunod sa Diyos ay hindi ituturing na isang pabigat.
3. Ang bunga ng Espiritu ay lalong makikita ng iba. Hindi tayo dapat maging abala sa sarili nating mga kabutihan, ngunit makikita ng iba si Cristo sa atin sa pag-ibig, kagalakan, kapayapaan, pagtitiis, kagandahang-loob, kabutihan, katapatan, kahinahunan, at pagpipigil sa sarili (Galacia 5:22-23).
4. Ang espirituwal na kapangyarihan sa paglilingkod sa Diyos ay lalong mahahayag (1 Tesalonica 1:5).

5. Lalalim ang iyong buhay-panalangin habang nananalangin ka sa ilalim ng patnubay ng Espiritu (Judas 20).
6. Ang Salita ay magsisimulang manahan nang sagana sa iyong buhay, sa halip na maging isang sapilitang babasahin (Colosas 3:16).

Ito ang buhay na ipinangako ng Panginoong Jesus sa mga mananampalataya. “Mula sa kanyang kaloob-loobang pagkatao ay dadaloy ang mga ilog ng tubig na buhay.”¹ Ito ay buhay sa Espiritu, buhay na masagana, para sa lahat ng Kanyang bayan, hindi lamang para sa iilan.

Gabay sa Pag-aaral: Buhay na Masagana

1. Anong uri ng buhay ang ipinangangako ng Diyos sa bawat Cristiano (Juan 10:10b; 1 Juan 2:25)? Kailan niya tinatanggap ang buhay na ito (Juan 5:24)?
2. Ano ang kaugnayan ng buhay na ipinangangako ng Diyos at ng Persona ni Jesu-Cristo?

Juan 10:10b

Juan 11:25

Colosas 3:4

1 Juan 5:11-12

1 Juan 5:20

Paano mo ilalarawan ang uri ng buhay ni Jesu-Cristo (Mateo 3:17; Juan 4:34; 5:30; 6:38; 8:29; 16:33; Roma 15:3; Hebreo 2:14; 4:15b)?

3. Batay sa iyong mga sagot sa ngayon, bigyang-kahulugan ang “masaganang buhay Cristiano.”

Masasabi mo bang ito ang pamantayan ng Diyos para sa bawat mananampalataya? Ipaliwanag.

4. Ano ang ilang katangian ng masaganang buhay Cristiano?

Juan 7:38

Juan 15:16

1 Corinto 10:13

Galacia 5:22-23

1 Juan 2:6

1 Juan 5:4

5. Basahin ang Roma 5:12-21. Paghambing si Adan at si Cristo. Ano ang tinatanggap ng tao sa pamamagitan ng bawat isa?

“Sa pamamagitan ni Adan”

“Sa pamamagitan ni Cristo”

6. Ano ang ating katayuan o kalagayan sa harap ng Diyos bago tayo naligtas (Efeso 2:1; 4:18)? Ano ang ating kalagayan sa harap ng Diyos bilang mga mananampalataya (Efeso 2:4-6; Colosas 3:1-3)? Paano dinadala ang isang tao sa katayuang ito sa harap ng Diyos (1 Corinto 1:30)?

7. Ano ang ibig sabihin ng pagiging “kay Cristo”?

Ano ang ilan sa mga pagpapala o kapakinabangan ng pagiging “kay Cristo”?

Roma 8:1

2 Corinto 5:17

Efeso 1:3

Colosas 2:10

8. Sino ang nananahan sa loob ng mananampalataya (Galacia 2:20; Colosas 1:27)?

Paano naging tanging batayan ng isang buhay ng tagumpay at kasaganaan ang iyong *pakikipag-isa kay Cristo* (ikaw kay Cristo at si Cristo sa iyo)?

9. Ano ang ilang dahilan kung bakit maaaring hindi maranasan ng isang tao ang masaganang buhay Cristiano?

1 Juan 5:12

Mateo 5:6

Hebreo 11:6

10. Suriin ang iyong buhay. Nararanasan mo ba ang buhay na nilalayon ng Diyos? Ano ang humahadlang sa iyo?

Paano pinalalago ng mga katotohanan ng araling ito ang iyong pagpapahalaga sa Panginoon at sa iyong kaugnayan sa Kanya?

Sa liwanag ng iyong pakikipag-isa kay Cristo, sumulat ng isang talata na naglalarawan kung paano ka dapat mamuhay ngayon.

Aralin 4: Napako sa Krus na Kasama ni Cristo

Ang aklat ng Roma ang dakilang paliwanag tungkol sa Ebanghelyo bilang kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas (Roma 1:16). Ang kaligtasang ito ay hindi lamang pagliligtas sa atin mula sa *kaparusahan* ng kasalanan, na walang hanggang kamatayan (Roma 6:23). Pinalalaya rin tayo ng Diyos mula sa *kapangyarihan* ng kasalanan upang tayo ay makalakad sa panibagong buhay (Roma 6:4, 22). Kapwa pagliligtas na ito ay naisakatuparan ng kamatayan ni Cristo. Namatay Siya para sa ating mga kasalanan bilang ating *kahalili* (Roma 5:8). Namatay rin Siya sa kasalanan (Roma 6:10) at dinaig ang kapangyarihan nito bilang ating *kinatawan* (isang kumikilos para sa iba). Upang maligtas mula sa kaparusahan ng kasalanan, kailangan nating ilagag ang lubos nating pagtitiwala sa ginawa ni Cristo sa krus at sa Kanyang muling pagkabuhay (1 Corinto 15:1-4). Gayundin, kung nais nating maranasan araw-araw ang paglaya mula sa paniniil ng kasalanan, kailangan nating magtiwala sa tagumpay ni Cristo para sa atin laban sa kapangyarihan ng kasalanan.

Ang matuwid na pamumuhay ang angkop at nararapat na tugon sa ating matuwid na katayuan o posisyon sa harap ng Diyos. Hindi tayo dapat magpatuloy sa kasalanan (Roma 6:1-2). Tayong dating mga alipin ng kasalanan ay naging mga alipin ng katuwiran (Roma 6:17-18). Dapat na tayong mamuhay nang naaayon dito. Sa pamamagitan ng Kanyang matagumpay na buhay, kamatayan, at muling pagkabuhay, inilaan ni Cristo ang lahat ng kailangan natin para sa isang buhay na nagtatagumpay at matuwid. Nararanasan natin o napapasok ang ganitong uri ng buhay sa pamamagitan ng ilang aktibong pagtugon na hinihingi ng Diyos sa Roma 6–8. Ipinapakita sa atin ang mga pagtugong ito ng mga salitang *alamín* (Roma 6:6), *ibilang* (Roma 6:11), *ihandog* (Roma 6:13, 19), at *patayin* (Roma 8:13).

Alamin

Paano natin malalaman nang may lubos na katiyakan ang anumang bagay tungkol sa mga espirituwal at di-nakikitang bagay? Malalaman lamang natin ito sa pamamagitan ng pahayag, kapag sinabi sa atin ng Diyos sa Kanyang Salita ang hindi natin kailanman malalaman sa ibang paraan. Ano ang sinasabi ng Kasulatan tungkol sa paglaya mula sa kapangyarihan ng kasalanan sa ating buhay? “Sapagkat nalalaman natin na ang ating dating pagkatao ay napako sa krus na kasama Niya upang ang katawan ng kasalanan ay mawalan ng kapangyarihan, upang hindi na tayo maging mga alipin ng kasalanan” (Roma 6:6 NIV). Pag-isipang mabuti ang pahayag na ito. Ang “malaman” dito ay nangangahulugang maging tiyak tungkol sa isang katotohanan, hindi dahil sa damdamin o guni-guni, kundi sa matibay na paniniwala sa sinasabi ng Diyos. Ano ang nalalaman natin? Ito ay ang ating dating pagkatao ay napako sa krus na kasama ni Cristo. Ang katagang “dating pagkatao” o “lumang tao” ay lumilitaw lamang nang dalawa pang beses sa Bagong Tipan (Efeso 4:22-24; Colosas 3:9-10), kung saan ito ay ikinukumpara sa “bagong pagkatao” o “bagong tao.” Ang “dating pagkatao” ay ang lahat ng kung ano tayo noon bilang mga taong hindi pa ipinanganak na muli sa pamilya ni Adan. Sinasabing ito ay may tatak ng masasamang gawain at mga pagnanasa. Sa kabilang dako, ang “bagong pagkatao” ay ang lahat ng kung ano tayo ngayon “kay Cristo Jesus.” Ito ay ayon sa wangis ng Diyos, nilalang sa katuwiran at kabanalan. Ipinako ng Diyos sa krus ang dating pagkatao sa mismong panahon at lugar na ipinako ang Kanyang Anak. Ano ang naisakatuparan sa pagkapako sa krus ng dating pagkatao? Kung bunga nito ay ang “katawan ng kasalanan” ay nawalan ng kapangyarihan. Kaya, hindi na tayo mga alipin ng kasalanan. Kaya na nating lumakad sa “panibagong buhay” (Roma 6:4). Kung paanong si Jesus ay namatay sa kasalanan nang minsan magpakailanman (Roma

6:10), gayundin tayo noong panahong iyon. Nakibahagi tayo, bilang Kanyang kinakatawan, sa tagumpay na iyon laban sa masamang puwersang ito. Maaari na tayong mamuhay para sa Diyos nang hindi palaging hinihila pababa. Tayo ay kaisa Niya at ng Kanyang buhay (Roma 6:5). Pag-isipang mabuti ang mga katotohanan tungkol sa ating pakikipag-isa kay Cristo na nais ng Diyos na malaman natin:

1. Tayo Ay Kaisa Ni Cristo Sa Kanyang Kamatayan At Tagumpay Laban Sa Kasalanan.

- a. Si Cristo ay namatay sa kasalanan nang minsan magpakailanman (Roma 6:10). Namatay Siya sa kaharian kung saan naghahari ang kasalanan bilang hari (Roma 5:21a).
- b. Tayo ay namatay na kasama ni Cristo (Roma 6:8), na napakong kasama Niya sa krus (Galacia 2:20). Kailangan nating maunawaan “na kung ang isa ay namatay para sa lahat, kung gayon ang lahat ay nangamatay” (2 Corinto 5:14).
- c. Yamang si Cristo ay namatay sa kasalanan nang minsan magpakailanman at yamang tayo ay namatay na kasama Niya, tayo rin ay namatay sa kasalanan at pinalaya mula sa kapangyarihan nitong umaalipin (Roma 6:2, 6-7, 18, 22). Ano ang kahulugan ng “kasalanan” dito? Ito ay ang kasalananang nananahan sa atin, isang masamang prinsipyong kumikilos sa loob ng ating mga katawang hindi pa natutubos (Roma 7:17, 20, 23). Ano ang ibig sabihin ng “pinalaya” gayong maliwanag namang nagkakasala pa rin ang mga Cristiano? Pinutol ni Cristo ang mga tanikalang gumagapos sa atin bilang mga alipin ng kasalanan (Roma 6:6). Naroon pa rin ang kasalananang nananahan sa atin at sinisikap nitong maghari sa atin sa pamamagitan ng ating mga katawang may kamatayan (Roma 6:12), ngunit hindi na tayo mga alipin nito. Nagbago na ang ating kaugnayan sa kasalanan. Gaya ng sinabi ng sumulat ng himno, si Cristo ay “sumisira sa kapangyarihan ng kasalananang pinawalang-bisa na, pinalalaya Niya ang bilanggo.” Ang paglaya mula sa pagkaalipin sa kasalanan ay nakasalig sa tagumpay ni Cristo laban sa kasalanan at kamatayan (Roma 6:9-10) at sa ating pakikipag-isa sa Kanya.

2. Tayo Ay Kaisa Ni Cristo Sa Kanyang Muling Pagkabuhay At Kasalukuyang Buhay.

- a. Si Cristo ay nabuhay na muli mula sa mga patay (Roma 6:4, 9). Dahil dito, “ang buhay na Kanyang ikinabubuhay, ay ikinabubuhay Niya sa Diyos” (Roma 6:10 NASB), sa kahariang iyon kung saan ang Diyos lamang ang naghahari.
- b. Tayo ay nabuhay na muli mula sa mga patay na kasama Niya sapagkat tayo ay pinag-isa sa Kanya (Roma 6:5; Efeso 2:5-6; Colosas 3:1).
- c. Kaya nga, nakikibahagi tayo sa Kanyang kasalukuyang buhay ng muling pagkabuhay at sa gayon ay makalalakad tayo sa panibagong buhay. Siya ngayon ay panginoon sa Kanyang mga kaaway, kaya tayo rin ay maaaring maging panginoon sa ating mga kaaway sa pamamagitan Niya (Roma 6:9-10). Ang totoo sa Kanya ay totoo rin sa atin sapagkat tayo ay nasa Kanya. Higit pa rito, ang kapangyarihan ng Kanyang muling pagkabuhay ay naroroon upang kumilos sa loob natin (Efeso 1:19-20; Filipos 2:13; 3:10).

Kapag nalalaman at nauunawaan natin ang katotohanan ng ating pakikipag-isa kay Cristo at kapag napagtanto natin kung sino tayo at kung ano ang taglay natin “kay Cristo Jesus,” kailangan nating mahinuha, “Paanong tayong nangamatay na sa kasalanan ay mabubuhay pa roon?” (Roma 6:2 NASB). Ang tanging angkop na tugon ay ituon natin ang ating puso at isipan upang sa pang-araw-araw na pamumuhay ay maging kaayon tayo ng kung ano talaga tayo kay Cristo (Colosas 3:1-3).

Ibilang (Ituring, Bilangin)

Kinakailangang isalin natin ang mga ipinahayag at nagpapalayang katotohanang ito sa ating personal na karanasan. Ang katotohanan ay palaging kailangang maisabuhay sa paraan ng ating pamumuhay. Naisasakatuparan ito sa matibay na paniniwala at pagkatapos ay pagkilos ayon sa ipinahayag sa atin ng Diyos sa Kanyang Salita.

Sinasabi sa atin ng Diyos na ang kamatayang ikinamatay ni Cristo ay ikinamatay Niya sa kasalanan at ang buhay na ikinabubuhay Niya ngayon ay ikinabubuhay Niya sa Diyos (Roma 6:10). Pagkatapos ay ipinapayo Niya sa atin, “Gayundin naman ibilang ninyo ang inyong sarili na patay nga sa kasalanan, ngunit buháy sa Diyos kay Cristo Jesus” (Roma 6:11 NASB). Dito ay tinatawag Niya tayo na bilangin o ituring na totoo sa atin ang isang bagay sapagkat ito ay totoo kay Cristo at sapagkat tayo ay kaisa ni Cristo. Ano ang totoo kay Cristo? Sa Kanyang kamatayan, namatay Siya sa kaharian kung saan naghahari ang kasalanan. Sinira Niya ang anumang pag-angkin ng kasalanan bilang isang kapangyarihan. Ngayon ay nabubuhay Siya sa Diyos, sa kaharian kung saan naghahari ang Diyos. Ang mga bagay na ito ay totoo kay Cristo. Kaya, totoo rin ang mga ito sa atin dahil sa ating pakikipag-isa sa Kanya. Tayo ay “patay sa kasalanan” sapagkat tayo ay “nasa kay Cristo Jesus.” Tayo ay isinama sa Kanyang kamatayan sa krus (Roma 6:3, 5). Bilang ating kinatawan, kumilos Siya para sa atin. Kaya ang ating kaugnayan sa kasalanan ngayon ay katulad ng sa Kanya. Gayundin, tayo ay “buháy sa Diyos” sapagkat tayo ay “nasa kay Cristo Jesus.” Ang Diyos ay “binuhay tayong kasama ni Cristo ... at ibinangon tayong kasama Niya, at pinaupo tayong kasama Niya sa mga dakong makalangit, kay Cristo Jesus” (Efeso 2:5-6 NASB). Ang ating pagkamamamayan ay nasa Langit. Ipinamumuhay natin ngayon ang ating buhay sa isang ganap na bagong kaharian kung saan ang Diyos ang namamahala at ang biyaya ay naghahari sa pamamagitan ng katuwiran (Roma 5:21; Colosas 1:13).

Nasa atin ang salita ng Diyos na tayo ay namatay sa kasalanan at buháy na ngayon sa Kanya. Kailangan nating ituring itong totoo sa atin, sumang-ayon man o hindi ang ating pandama o damdamin. Hindi sinasabi sa atin ng Diyos na “magkunwari kang totoo ito.” Totoo ito! Hindi Niya sinasabi sa atin, “ipako mo sa krus ang lumang tao” o “gawin mong patay ang iyong sarili sa kasalanan at buháy sa Akin.” Iyan ay nagawa na 2000 taon na ang nakararaan sa Kalbaryo! Ang sinasabi Niya sa atin ay ganito, “tingnan mo ang iyong sarili bilang kaisa ng Aking maluwalhating Anak at ituring mo ang iyong sarili kung ano ka sa Kanya—patay sa kasalanan ngunit buháy sa Akin.” Kung paanong sumampalataya tayo sa Ebanghelyo para sa kaligtasan mula sa kaparusahan ng kasalanan, gayundin naman ngayon ay kailangan nating paniwalaan ang sinasabi ng Diyos tungkol sa kung ano tayo kay Cristo upang maranasan ang paglaya mula sa kapangyarihan ng kasalanan. Kapwa pagliligtas na ito ay dumarating sa pamamagitan ng aktibong pananampalataya, hindi sa pamamagitan ng paningin o damdamin.

Ihandog (Ipasakop)

Hindi tayo dapat huminto sa pagkaalam ng mahahalagang katotohanang ito o sa pagbibilang sa mga ito sa pananampalataya. Binibigyan tayo ng Diyos ng isang utos, isang bagay na kailangan nating *gawin* bilang tugon sa nalalaman at ibinibilang nating totoo. “Kaya nga huwag ninyong hayaang maghari ang kasalanan sa inyong katawang may kamatayan upang sundin ninyo ang mga pagnanasa nito, at huwag na ninyong ipagpatuloy ang paghahandog ng mga bahagi ng inyong katawan sa kasalanan bilang mga kasangkapan ng kalikuan; kundi ihandog ninyo ang inyong sarili sa Diyos bilang mga buháy mula sa mga patay, at ang inyong mga bahagi bilang

mga kasangkapan ng katuwiran sa Diyos” (Roma 6:12-13 NASB). Narito ang isang panawagan sa ating kalooban. Pansinin na mayroon itong negatibo at positibong panig.

Sa negatibong panig, pinapayuhan tayong huwag hayaang maghari ang kasalanan sa ating mga katawan. Ang kasalanan bilang isang masamang prinsipyo at kapangyarihan ay naroroon pa rin sa loob ng ating mga katawang may kamatayan at hindi pa natutubos. Sinisikap nitong pagharian ang mga ito. Sa isang tiyak at patuloy na pagpapasya ng ating kalooban, hindi natin ito dapat pahintulatang gawin iyon. Kailangan nating aktibong salungatin at labanan ang kasalanan. Bukod dito, hindi natin dapat bigyan ang kasalanan kahit ng isang tuntungan na mula roon ay makakikilos ito laban sa atin. Hindi natin dapat ihandog ang alinmang bahagi ng ating katawan sa kasalanan para sa di-matuwid na paggamit nito. Ang salitang “ihandog” ay nangangahulugang “ilagay sa pagtatapon ng” o “ipasakop” o “pahintulatang gamitin.” Ang salitang “bahagi” ay tumutukoy sa mga bahagi ng katawan, gaya ng mga kamay, mga mata, at isipan, at sa mga kakayahan at lakas ng katawan. Sinisikap ng kasalanan na gamitin ang ating mga bahagi bilang mga sandata ng kalikuan, ngunit hindi tayo dapat gumawa ng anumang paglalaan para dito. Kaya nating sundin ang payong ito sapagkat natapos na ang ating kaugnayan sa kasalanan bilang panginoong umaalipin. Tayo ay “pinalaya mula sa kasalanan at inalipin sa Diyos” (Roma 6:22 NASB).

Mula sa positibong panig, inuutusan tayo ng Diyos na ihandog at ipasakop ang ating sarili sa Kanya. Bilang mga buhay mula sa mga patay, tayo ngayon ay Kanyang mga alipin kaya inilalagay natin ang ating sarili at ang mga bahagi ng ating katawan nang buong-buo sa Kanyang paglilingkod. Ang ating mga bahagi ay dating inihandog sa kasalanan para sa mga di-matuwid na layunin; walang sinumang kinailalang magturo sa atin kung paano gawin iyon. Ngunit ngayon tayo ay mga bagong nilalang, may mga bagong buhay at may bagong Panginoon (2 Corinto 5:17; Roma 6:16-18). Dapat nating piliing sundin ang Diyos sa bawat sandali bilang ating bagong Panginoon. Dapat tayong maging handa para sa Kanya at paglingkuran Siya nang may gayunding tindi at sigasig na dati nating ipinaglingkod sa kasalanan. “Kung paanong inihandog ninyo ang inyong mga bahagi bilang mga alipin sa karumihan at sa kasamaan, na nagbunga ng lalo pang kasamaan, gayundin ngayon ihandog ninyo ang inyong mga bahagi bilang mga alipin sa katuwiran, na nagbubunga ng pagpapakabalan” (Roma 6:19 NASB).

Ano pa ang higit na nararapat kaysa ilagay ang ating sarili at ang ating mga bahagi nang buong-buo sa pagtatapon ng Diyos? Hindi tayo sa ating sarili (1 Corinto 6:19-20). Binili tayo ng Diyos sa napakalaking halaga ng dugo ng Kanyang Anak (1 Pedro 1:18-19). “Siya ay namatay para sa lahat, upang ang mga nabubuhay ay huwag nang mabuhay para sa kanilang sarili, kundi para sa Kanya na namatay at muling nabuhay alang-alang sa kanila” (2 Corinto 5:15 NASB). Bukod dito, kapag nalalaman natin ang katotohanan ng ating pakikipag-isa kay Cristo sa Kanyang kamatayan at muling pagkabuhay at ibinibilang natin ang ating sarili na patay sa kasalanan ngunit buhay sa Diyos, makatwiran lamang na ihandog natin ang ating mga bahagi hindi na sa kasalanan kundi sa Diyos. Sa isang sinadyang pagpapasya ng ating kalooban, dapat nating patuloy at palagiang ilagay ang ating buhay nang lubusan sa Kanyang pagtatapon. Ang bunga ay isang banal at matagumpay na pamumuhay Cristiano.

Patayin (Supilin)

Ang panghihikayat na aktibong makipagdigma laban sa kasalananang nananahan sa atin at ipasakop nang buong-buo ang ating sarili sa Diyos ay nabubuod sa Roma 6:14 (NASB):

“Sapagkat ang kasalanan ay hindi maghahari sa inyo, sapagkat wala kayo sa ilalim ng kautusan, kundi nasa ilalim ng biyaya.” Pansining mabuti ang garantiya o dahilang ibinigay kung bakit

hindi maghahari ang kasalanan bilang isang maniniil sa atin. Isang bagong tuntunin o prinsipyo ng buhay ang umiiral na ngayon. Wala tayo sa ilalim ng kautusan, kundi nasa ilalim ng biyaya. Pag-isipan natin kung ano ang kahulugan nito.

Noong tayo ay hindi pa ligtas—bilang mga “nasa laman” (Roma 7:5; 8:9)—tayo ay nasa ilalim ng kautusan. Sinikap nating makamit ang pabor ng Diyos sa pamamagitan ng ating mga kilos o mga gawa. Gayunman, ang anumang uri ng kautusan, maging ang Kautusan ni Moises, ay hindi kailanman makapagligligtas sa atin mula sa kapangyarihan at pagkaalipin sa kasalanan. Hindi ito makatutulong sa atin sa banal na pamumuhay o makapagbubunga ng pagiging espirituwal. Hindi ito kailanman makapagbibigay ng buhay (Galacia 3:21). “Sa pamamagitan ng mga gawa ng Kautusan ay walang laman na aariing-ganap sa Kanyang paningin; sapagkat sa pamamagitan ng Kautusan ay dumarating ang pagkakilala sa kasalanan” (Roma 3:20 NASB). Ang layunin ng banal na Kautusan ng Diyos ay hatulan tayo sa ating kasalanan, ipakita sa atin ang lubhang pagkamakasalanan ng kasalanan (Roma 7:13). “Ang kautusan ay naging tagapagturo natin upang tayo ay dalhin kay Cristo, upang tayo ay ariing-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya” (Galacia 3:24). Hindi ito kailanman nilayong magligtas sa atin mula sa pagkaalipin sa kasalanan. Sa katunayan, noong tayo ay “nasa laman” ay lalo pang pinalala ng Kautusan ang kasalanan. Sinamantala tayo ng kasalanan sa pamamagitan ng Kautusan, nagbunga ng lahat ng uri ng pagnanasa at nagbunga ng kamatayan (Roma 7:5, 8, 11).

Ngunit ngayon bilang mga Cristiano—bilang mga “nasa Espiritu” (Roma 8:9)—wala na ang dati nating kaugnayan sa Kautusan. Sa pamamagitan ng ating pakikipag-isa kay Cristo sa Kanyang kamatayan, tayo ay pinalaya mula sa ating walang bungang pagkakatali sa Kautusan na tulad ng pag-aasawa (Roma 7:1-6). Tayo ay pinag-isa kay Cristo upang tayo ay magbunga para sa Diyos (Roma 7:4) at maglingkod sa Kanya sa “panibagong pamumuhay ng Espiritu at hindi sa lumang pamumuhay ng titik” (Roma 7:6 NASB). Hindi tayo maaaring ariing-ganap o pakabanalin ng Kautusan “sapagkat ito ay mahina dahil sa laman” (Roma 8:3a). Hatol at kamatayan lamang ang idinulot nito. Kaya nga, ang hindi magawa ng Kautusan ay ginawa ni Cristo sa krus. “Hinatanan Niya ang kasalanan sa laman, upang ang katuwiran ng Kautusan ay matupad sa atin” (Roma 8:3b-4). Sapagkat tayo ay nasa kay Cristo, wala nang hatol sa atin at tayo ay pinalaya na mula sa “kautusan ng kasalanan at ng kamatayan” (Roma 8:1-2). Tayo ngayon ay nasa ilalim ng paghahari ng biyaya ng Diyos. Ang Diyos, sa pamamagitan ng Kanyang Espiritung nananahan sa atin, ay tumutulong sa atin na mamuhay sa paraang nakalulugod sa Kanya. Hindi tayo pinababayaan sa ating sariling lakas. Ang kapangyarihan ng Diyos ay kumikilos sa loob natin (Filipos 2:13). Kung magpupumilit tayong mamuhay nang banal nang hiwalay sa kapangyarihang ito at sububukang tuparin ang Kautusan sa sarili nating lakas, daranas tayo ng nakadudurog na pagkatalo at kawalan ng pag-asa (Roma 7:14-25). Tiyak na hindi iyon ang nilalayan ng Diyos.

Pag-isipan ang matinding pagkakaiba ng Cristiano at ng hindi Cristiano (Roma 8:4b-11 NASB). Ang mga hindi ligtas ay inilalarawan bilang “mga lumalakad ayon sa laman,” bilang “mga nasa ayon sa laman,” at bilang “mga nasa laman.” Sa kontekstong ito, ang salitang “laman” ay tumutukoy sa tao sa kanyang kalagayang hindi pa ipinanganak na muli. Siya ay hiwalay sa buhay ng Diyos. Ipinamumuhay niya ang kanyang buhay nang hiwalay sa Espiritu Santo. Ang kanyang isip ay nakatuon sa “mga bagay ng laman,” ang kanyang mga kaisipan at mga kilos ay pinamamahalaan ng “pita ng laman, at pita ng mga mata, at kapalaluan sa buhay” (1 Juan 2:16). Ang kanyang nahulog, masama, at hindi pa ipinanganak na muling likas na pagkatao ang naghahari sa paraan ng kanyang pamumuhay. Siya ay laban sa Diyos, hindi makapagpasakop sa Kautusan ng Diyos, at hindi makapagbigay-lugod sa Diyos. Ngunit ngayon tayo ay “wala sa

laman, kundi nasa Espiritu” kung ang Espiritu Santo ay nananahan sa atin (Roma 8:9). Tayo ay inilalarawan bilang mga “lumalakad ayon sa Espiritu.” Ipinapakita ng pangkalahatang takbo at katangian ng ating buhay na tayo ay palagiang pinamamahalaan at pinalalakas ng Espiritu. Si Cristo ay nasa atin. Ang ating mga katawan, na hindi pa natutubos, ay patay sa Diyos dahil sa kasalananang nananahan sa atin, ngunit ang ating mga espiritu ay buháy (Roma 8:10; Efeso 2:1). Ang Espiritu ng Diyos ay nananahan sa atin bilang ating katulong at bilang ating garantiya na balang araw ay bibigyang-buhay ng Diyos ang ating mga katawang may kamatayan (Roma 8:11; 1 Corinto 15:35-57). Dahil dito, sabik nating hinihintay ang ating “pagkukop bilang mga anak, ang pagtubos sa ating katawan” (Roma 8:23 NASB). Sa wakas ay malaya na tayo kahit sa mismong presensya ng kasalanan!

Kaya nga, yamang wala tayo sa ilalim ng kautusan kundi nasa ilalim ng biyaya, ano ang dapat nating mahinuha? Paano tayo dapat mamuhay sa liwanag ng kung ano tayo bilang mga Cristiano? Pakinggan ang sinasabi ng Salita ng Diyos! “Kaya nga, mga kapatid, tayo ay may pananagutan, hindi sa laman, upang mamuhay ayon sa laman—sapagkat kung kayo ay namumuhay ayon sa laman ay mamamatay kayo, ngunit kung sa pamamagitan ng Espiritu ay pinapatay ninyo ang mga gawa ng katawan, kayo ay mabubuhay” (Roma 8:12-13 NASB). Hindi tayo mga may-utang na nakatali sa tungkuling mamuhay gaya ng dati nating pamumuhay noong tayo ay hindi pa ligtas. Sa halip, tayo ay may utang sa biyaya. Tayo ay may pananagutan kay Cristo na mamuhay para sa Kanya. Alalahanin kung sino tayo at kung ano ang taglay natin dahil sa ating pakikipag-isa kay Cristo. Dinala tayo ni Cristo sa isang maluwalhating bagong posisyon sa harap ng Diyos at inilaan Niya ang lahat para sa isang buhay ng tagumpay laban sa kasalanan. Tayo ngayon ay namumuhay sa kaharian ng Espiritu. Tayo ay buháy sa Diyos. Si Cristo ay nananahan sa atin. Dahil sa mga bagay na ito, paano pa tayo makapagpapatuloy na mamuhay na para bang tayo ay “nasa laman” pa? Ang ganitong landas ay lubos na salungat sa kung sino tayo kay Cristo.

Sa halip, sa pamamagitan ng lakas at tulong ng Espiritu, kailangan nating “patayin ang mga gawa ng katawan.” Pansinin na ito ay isang *pagkilos* na tayo ang gumagawa. Wala saanman sa Kasulatan na itinuturong ang daan ng tagumpay ay basta “pagsuko sa Diyos” o “pananatili sa Kanya” o “pagbitiw at pagtigil sa pagsisikap” at pagkatapos ay “hayaan ang Diyos na makamit ang tagumpay para sa atin.” Saanman ay itinuturo at iniuutos sa atin ng Biblia na kumilos sa pamamagitan ng biyaya o pagpapalakas ng Diyos. Hindi tayo inaalisin ng pananagutan pagdating sa matagumpay na pamumuhay Cristiano. Bukod dito, hindi itinuturo ng Kasulatan na hindi tayo makararanas o hindi tayo dapat umasa ng labanan at pakikipagpunyagi sa daan. Tayo ay tinawag sa isang espirituwal na pakikidigma na humihiling sa atin na isuot ang buong baluti ng Diyos (Efeso 6:10-20). Dapat nating isuot si Cristo at huwag gumawa ng anumang paglalaan para sa laman (Roma 13:14). Dapat tayong umiwas sa mga pita ng laman na nakikipagdigma laban sa ating kaluluwa (1 Pedro 2:11). Kailangan nating supilin ang ating katawan at gawin itong ating alipin (1 Corinto 9:27). Sa pagpapalakas ng Espiritu Santo, kailangan nating patuloy na makipagdigma laban sa kasalanan at patayin ang mga pagpapakita nito sa ating mga katawang may kamatayan. Mangangahulugan ito, siyempre, na tayo ay lumalakad nang kasabay ng Espiritu (Galacia 5:25) at hindi pinapatay ang Kanyang mga panloob na pag-udyok na kumilos (1 Tesalonica 5:19).

Konklusyon

Ito nga ang ayon sa Kasulatang paraan tungo sa matagumpay at banal na pamumuhay Cristiano.

1. Alamin at unawain ang katotohanan ng iyong pakikipag-isa kay Cristo (Roma 6:3-10). Ikaw ay pinag-isa sa Kanya sa Kanyang kamatayan, paglilibing, at muling pagkabuhay. Ang iyong dating pagkatao ay napako sa krus na kasama Niya at ang iyong katawan ng kasalanan ay nawalan ng kapangyarihan upang hindi ka na maglingkod sa kasalanan.
2. Ibilang ang iyong sarili kung ano ka talaga—patay sa kasalanan ngunit buháy sa Diyos (Roma 6:11). Si Cristo ay namatay sa kasalanan at ngayon ay nabubuhay sa Diyos. Ganoon din ang totoo sa iyo.
3. Patuloy na ihandog ang iyong sarili sa Diyos bilang isang buháy mula sa mga patay (Roma 6:13). Huwag nang ipasakop sa kasalanan ang mga bahagi at kakayahan ng iyong katawan, kundi palagiang ilagay ang mga ito sa pagtatapon ng Diyos. Huwag hayaang maghari ang kasalanan sa iyong katawang may kamatayan (Roma 6:12).
4. Patayin ang makasalang masasamang gawa ng katawan (Roma 8:13). Kilalanin na wala ka sa ilalim ng kautusan kundi nasa ilalim ng biyaya. Ibinibigay ng Diyos ang Kanyang lakas upang tulungan kang sumunod sa Kanya at magbigay-lugod sa Kanya. Sa lakas na ito, makipagdigma laban sa mga pita ng laman at mga gawa ng kasalang nananahan sa iyo.

Hindi ito isang serye ng mga hakbang na susundin nang parang makina. Sa halip, ito ay isang panawagan na mamuhay nang patuloy sa paraang kaayon ng kung sino ka at kung ano ang taglay mo kay Cristo Jesus. Kilalanin ang kahanga-hangang paglalaan ng Diyos para sa iyong pagpapakabanal. Harapin nang walang awa ang kasalanan at magsikap tungo sa kabanalan sa tulong ng Espiritu. Kung magkagayon ikaw ay “maghahari sa buhay sa pamamagitan ng Isa, si Jesu-Cristo” (Roma 5:17 NASB).

Gabay sa Pag-aaral: Napako sa Krus na Kasama ni Cristo

Basahin ang Roma 6-8:13 nang ilang ulit at pagkatapos ay pag-aralang mabuti ang talata at sagutin ang mga tanong sa ibaba sa *sarili mong pananalita*.

1. Itala ang mga karanasang ibinahagi ng lahat ng Cristiano kay Cristo sapagkat sila ay “binautismuhan sa” o pinag-isa sa Kanya (6:3-5).
2. Ano ang sinasabi ni Apostol Pablo na dapat *malaman* ng bawat mananampalataya (6:6)?

Ano ang ating “lumang tao” o “dating pagkatao” (6:6; Colosas 3:9-10; Efeso 4:22-24; 2 Corinto 5:17)?

Ano ang bunga ng pagkapako sa krus ng ating lumang tao na kasama ni Cristo (6:2, 6-7)?

3. Batay sa ating nalalaman, sinasabi ng Roma 6:11 na dapat nating *ibilang* o *ituring* ang ating sarili na dalawang bagay. Ano ang mga ito? Ano ang kahulugan ng bawat isa?

Bakit mo maibibilang na totoo ang mga bagay na ito (6:8-10)?

4. Ano ang sinasabi ng Roma 6:12-13 na dapat nating gawin batay sa ating nalalaman at ibinibilang na totoo?

Itala sa ibaba ang mga paraan kung paano mo *inihahandog* o *ipinapasakop* ang iyong mga bahagi sa kasalanan at sa Diyos.

Isipan

Mga Mata

Mga Tainga

Bibig

Mga Kamay

Mga Paa

5. Basahin ang Roma 6:16-23. Tukuyin ang mga posibleng panginoon na maaaring paglingkuran ng isang tao bilang alipin at itala ang mga bunga ng bawat pagkaalipin.

Paano ipinapakita ng isang tao kung sino ang kanyang panginoon (6:16)?

6. Anong dakilang pagbabago ang naranasan ng bawat Cristiano (6:17-18)?

Dahil sa pagbabagong ito, ano ang dapat mong maging tugon (6:19)?

7. Paano ipinaliliwanag ng Roma 7:1-6 ang pahayag ni Pablo sa Roma 6:14?

Paano at para sa anong layunin tayo pinamatay sa Kautusan (7:4-6)?

8. Anong pakikipagpunyagi ang mararanasan ng isang tao kapag sinikap niyang magbigay-lugod sa Diyos kung siya ay nasa ilalim ng kautusan sa halip na biyaya (7:14-25)?

Ano ang matutuklasan niya tungkol sa kanyang sarili?

7:14

7:17

7:18

7:20

7:21

9. Bakit wala nang hatol sa mga nasa kay Cristo Jesus (8:1-4)?

Paghambingin ang Cristiano at ang hindi Cristiano (8:4b-11).

Paano ka dapat mamuhay sa liwanag ng kung ano ang totoo sa iyo bilang isang Cristiano (8:12-13)?

10. Sumulat ng isang talata na naglalarawan kung paano mo isasabuhay ang turo ng Roma 6:8:13 sa iyong pang-araw-araw na pamumuhay. Paano mo susundin ang mga payong *ibalang*, *ihandog*, at *patayin*?

Aralin 5: Ang Krus sa Buhay ng Mananampalataya

“Kung ang sinuman ay ibig sumunod sa Akin, ay tanggihan niya ang kanyang sarili, at pasanin araw-araw ang kanyang krus, at sumunod sa Akin. Sapagkat ang sinumang ibig magligtas ng kanyang buhay (kaluluwa) ay mawawalan nito; ngunit ang sinumang mawalan ng kanyang buhay (kaluluwa) dahil sa Akin, siya ang magliligtas nito” (Lucas 9:23-24 NASB).

Ilang ulit sa Kasulatan na inihahalintulad ang mananampalataya sa isang manlalakbay na dumaraan sa buhay. Ang pagsunod sa Diyos ay inihahalintulad sa isang landas o daan. Tinatawag itong “daan ng katotohanan” (2 Pedro 2:2) o basta “ang Daan” (Juan 14:6). Sinabi ng Panginoon na makitid ang daan (Mateo 7:14) at kakaunti ang makasusumpung nito. Kung minsan, iniisip natin na ang paglalakbay na ito ay limitado lamang sa araw na tayo ay lumipat mula sa kamatayan tungo sa buhay. Ngunit kasama rito ang pagkaligtas mula sa nasasayang o naliligaw na pamumuhay mula ngayon hanggang sa walang hanggan. Ang punto ay pumapasok tayo sa tunay na masaganang buhay sa pamamagitan ng isang paglalakbay sa halip na isang malaking paglukso pasulong. Ito ay higit pa sa isang panandaliang pasiya. Ito ang landas ng pagsunod sa Panginoong Jesus.

Sinasabi ni Jesus na kung ang isang tao ay ibig sumunod sa Kanya, may bagay na kailangang gawin. Pagkatapos ay sinabi Niya ang mabigat na kondisyon, na sisikapin sigurong iwasan ng karamihan sa atin. Kasama rito ang isang masakit na pasiya; humihingi ito ng malaking sakripisyo. Sinabi Niya, “tanggihan niya ang kanyang sarili, at pasanin araw-araw ang kanyang krus, at sumunod sa Akin.” Kasunod nito, dinala ni Jesus ang Kanyang mga alagad sa isang karanasang inilarawan sa talinghaga ng krus, isang paraan ng pagpatay noong panahon ni Jesus. Ang pagpasan ng krus ay eksaktong kaparehong landas na Kanyang nilakaran, ayon sa kalooban ng Ama, nang Siya ay dalhin sa Kalbaryo at ipako sa krus. Nang panahong iyon, wala ni isa man sa labindalawa ang kusang-loob na sumunod sa Kanya. Sa katunayan, iniwan nila Siya. Ang Kanyang landas patungong Kalbaryo ay mapagpakumbaba, mapagsakripisyo ng sarili, at masakit. Gayunman, ito ay kinakailangan. Tinalikuran Niya ang Kanyang personal na mga naisin nang sabihin Niyang, “hindi ang kalooban Ko kundi ang sa Iyo ang mangyari.” Ang landas ding ito ang halimbawa para sa mga mananampalataya sa Filipos 2:3-12.

Kung paanong nilakaran ng Anak ng Diyos ang daan patungo sa Kanyang krus, gayundin tayo ay tinatawag Niyang tanggihan ang sarili, pasanin ang ating krus, at sumunod sa parehong landas. Ipinaalala sa atin ng Tagapagligtas, “ang alagad ay hindi higit sa kanyang guro, ni ang alipin ay higit sa kanyang panginoon. Sapat na sa alagad na siya ay maging gaya ng kanyang guro, at ang alipin ay gaya ng kanyang panginoon” (Mateo 10:24-25 NASB). Pinasan Niya ang Kanyang krus, at dapat nating pasanin araw-araw ang ating krus sa pagsunod sa Kanya. Maaaring naisin ng bawat anak ng Diyos na sumunod sa ganitong nakapagbibigay-inspirasyong Pinuno kung ang kapalit ay hindi ang pagtangga sa sarili. Ang salitang “tanggihan” ay nangangahulugang tumanggi sa anumang kaugnayan sa isang bagay. Ito rin ang salitang ginamit sa hula ni Cristo na tatlong ulit Siyang ikakaila ni Pedro (Lucas 22:61). Hinihingi ng Panginoon na tanggihan natin ang sarili hanggang sa puntong tanggapin ang isang krus kung tunay tayong magiging Kanyang mga tagasunod.

Ang Problema: Ang Buhay na Makasarili

Ano ang ibig sabihin ng Panginoon kapag sinasabi Niyang mawawalan ang isang tao ng kanyang buhay (kaluluwa)? Ipinakikita ng mga talata sa magkabilang panig ng Lucas 9:24 na ang tinutukoy Niya ay ang sarili. Ang salitang “kaluluwa” ay mula sa Griyegong *psyche*, na

pinagmulan ng ating salitang “psychology” (sikolohiya), na may kinalaman sa pag-aaral ng panloob na pagkatao ng tao at ng kanyang kinalalabasang pag-uugali. Sa Kasulatan, ang “kaluluwa” ay ginagamit upang ilarawan ang hindi materyal at hindi nakikitang bahagi ng tao (Mateo 10:39; 11:29; Efeso 6:6; Hebreo 4:12; 6:19; 10:38–39).

Ang panawagang mawalan ng ating buhay ay hindi panawagang mawala ang ating personalidad o pagiging natatanging indibidwal. Hindi ito nangangahulugang tayo ay magiging “wala” o “hindi tao” sa harap ng Diyos. Malaki ang ating halaga sa paningin ng Diyos dahil sa dalawang batayan. Una, tayo ay nilikha sa larawan ng Diyos (Genesis 1:26; Colosas 3:10) sa espirituwal o moral na diwa. Ikalawa, itinuring tayong karapat-dapat na ibigay ni Cristo ang Kanyang buhay para sa ating kaligtasan.

Ang hinihinging mawala sa atin ay ang *buhay na makasarili o pagkamakasarili*. Ang buhay na makasarili ay ang pagiging abala sa *akin*. Ito ang paggigiit ng *aking* kalooban, para sa *aking* sariling kasiyahan, nang hiwalay sa kalooban ng Diyos. Ang buhay na pinaghaharian ng sarili ay kabaligtaran ng buhay na pinapatnubayan ni Cristo o kinokontrol ng Espiritu. Ang buhay na makasarili ay hindi nagtitiwala sa Salita ng Diyos, sa kasapatan ng Diyos, o sa paraan ng Diyos. Nagtitiwala ito sa sarili. Pangunahing interesado ito sa sarili.

Karamihan sa atin ay ayaw sa halatang mga halimbawa ng pagkamakasarili sa iba. Gayunman, kung minsan ay nahihirapan tayong makilala ang ganito ring mga bagay sa sarili nating pag-uugali. Narito ang ilang halimbawa bilang paalala:

1. Madalas na pagsasalita tungkol sa kung ano ang gusto, kailangan, iniisip, o nararamdaman ng “ako.”
2. Paghahanap ng pansin sa pamamagitan ng salita, kilos, o pananamit—uhaw sa papuri.
3. Madaling masaktan o magalit ngunit hindi madaling maituwid o maturuan.
4. Umaasa sa sariling kakayahan, mapagmataas, hindi mapagparaya, labis na mapamintas, palaaway sa pakikipagtalos.
5. Mga pasiyang ginagawa batay sa pansariling interes, hindi sa interes ng Diyos o ng iba.
6. Pagrereklamo, kapaitan, pagkaawa sa sarili, bihirang pagpapahayag ng pasasalamat.
7. Pag-aasikaso sa “akin” bilang sentro, hangganan, at layunin ng buhay.

Ito ang buhay na makasarili na kailangang ibaba sa trono at tanggihan.

Kailangan nating mapalaya mula sa kahabag-habag na kalagayan ng pagkamakasarili. Malinaw na ipinakikita ng Galacia 2:20 sa pinakaunang salita nito kung ano ang ating pangunahing problema. Nagsisimula ito sa, “Ako ay napako sa krus.” Ang hadlang sa pagiging maka-Diyos at sa pakikipag-isa kay Cristo ay ipinahihiwatig sa iisang maikling salita—“Ako.” Iyan ang dahilan kung bakit ang “ako” ay kailangang ipako sa krus. Nangyari ito sa krus ni Cristo nang tayo ay pinatay na kasama Niya ayon sa ating katayuan. Ang pagpapako sa krus ng pagkamakasarili ay kailangang mangyari sa aktuwal na pamumuhay upang ang tunay na buhay ni Jesus ay makita sa atin (2 Corinto 4:10).

Ang Lunas: Ang Buhay na Napako sa Krus

“Ang sinumang hindi nagpapasan ng kanyang sariling krus at sumusunod sa Akin ay hindi maaaring maging alagad Ko” (Lucas 14:27 NASB). Ano ang kinakailangang krus na ito? Malinaw na hindi ito ang kahoy na kinamatayan ni Jesus. Ito ay isang bagay na dapat pasanin ng Kanyang mga alagad araw-araw. Ipinakikita ng panahunan ng pandiwa na hindi ito

panandaliang bagay kundi isang kasalukuyan at patuloy na gawain. Higit pa ito sa isang di-sinasadyang kahirapan o pasaning dapat tiisin, gaya ng inakala ng ilan. Sinabi ni Arthur Pink, “Ang tanggihan ang kanyang sarili ay hindi lamang ang pagtatakwil ng tao sa kanyang sariling katuwiran, karunungan, at lakas, kundi ang pagtalikod sa lahat ng sariling kalooban at sariling kasiyahan. Ang buong sarili ay dapat isantabi at ang krus ay pasanin.”² Ang pasanin ang krus ay ang sadyang piliin ang landas o paraan ng pamumuhay na sumusunod kay Jesus kahit kapalit ang pansariling interes. Kasama sa krus ang kahihiyan, pagdurusa, at sakripisyo alang-alang sa Panginoon, kung paanong kasama sa krus ni Jesus ang mga bagay na ito para sa Kanyang sariling buhay.

Tila naging napakapopular sa kanluraning mundo ang ideya ng Kristiyanismong walang krus (bilang paraan ng pamumuhay). Gayunman, ang hinayaan ng Diyos na pagdaanan ng Kanyang Anak ay malamang na hindi aalisin sa Kanyang plano para sa mga nagnanais maging Kanyang mga tagasunod. Kay Cristo Mismo, ang mapagpakumbabang kamatayan sa krus ay nauna sa pagkataas, ayon sa Filipos 2:8-9. Nauna rin ito sa pagpapakita ng Kanyang buhay ng muling pagkabuhay. Maliwanag na ang araw-araw na pagkamatay sa buhay na makasarili ay dapat mauna sa pag-agos ng masigla at makapangyarihang buhay sa atin na ipinangako sa Efeso 1:19. Kung nais nating makilala ang kapangyarihan ng Kanyang muling pagkabuhay at ang pakikisama sa Kanyang mga pagdurusa, dapat tayong “maging katulad Niya sa Kanyang kamatayan” (Filipos 3:10). Nagsalita si Pablo tungkol sa ating “laging pagdadala sa katawan ng pagkamatay ni Jesus, upang ang buhay din ni Jesus ay mahayag sa ating katawan. Sapagkat kaming nabubuhay ay patuloy na ibinibigay sa kamatayan alang-alang kay Jesus, upang ang buhay din ni Jesus ay mahayag sa aming katawang may kamatayan” (2 Corinto 4:10-11 NASB). Ang pagpasan ni Pablo ng krus ay isang pagpapasakop sa plano ng Diyos para sa kanyang buhay na may kasamang kahirapan (Mga Gawa 9:15-16). Ang pagsuko natin ng pansariling interes ay maaari ring magdulot ng mga kahirapan alang-alang sa layunin ni Cristo.

Ang Landas: Ang Buhay na Nabasag

Kapag hinarap at tinanggihan ang buhay na makasarili, aakay ang landas sa lubos na pagpapasakop sa Kanyang kalooban, o pagkabasag. Ang pagtutol ay humahadlang sa gawain ng Espiritu ng Diyos. Naaalala natin na isang hindi pa napaaamong batang asno ang dinala para sakyan ng Panginoong Jesus sa Kanyang matagumpay na pagpasok sa Jerusalem (Lucas 19:30). Agad itong napaamo para sa Kanyang paggamit. Ang prinsipyong ito ay inuulit nang ilang beses sa Kasulatan. Ang Diyos ay unang bumabasag, saka Siya gumagamit. Ipinabasag ng mandirigmang si Gideon sa kanyang mga kawal ang mga banga sa kanilang mga kamay sa tunog ng trumpeta habang sila ay nakatayo sa palibot ng kampo ng kaaway. Pagkatapos ay lumiwanag nang hayag ang mga sulo sa loob ng mga bangang putik (Mga Hukom 7:16-22). Pinakamaliwanag na sumisinag ang liwanag ng Diyos mula sa mga sisidlang nabasag. Binasag ng babae ang sisidlan ng mamahaling pabango upang pahiran ang Panginoong Jesus. Ang pagkabasag ay nagpapalabas ng halimuyak ng espirituwal na pagsamba sa Diyos. Ipinakita ito ng pinakadakilang sakripisyong naganap kailanman. “Ito ang Aking katawan, na pinagputul-putol dahil sa inyo” (1 Corinto 11:24). Gaano kahalaga sa Diyos ang pagkabasag! “Ang bagbag at nagsisising puso, O Diyos, ay hindi Mo hahamakin” (Awit 51:17).

Saan tayo dapat mabasag? Ang mga bagay na humahadlang sa ating pagiging katulad ng larawan ng Anak ng Diyos ay dapat alisin. Nakikita nating ginagawa ito ng Diyos sa buhay ng patriyarkang si Jacob. Sa isang mahalagang sandali, nakatagpo niya ang Panginoon sa Peniel, na nangangahulugang “mukha ng Diyos” (Genesis 32:24-31). Doon, ang lalaking ito, na

napakalakas sa buhay na makasarili, ay nakipagbuno sa makalangit na nilalang hanggang siya ay mawalan ng lakas. Tumanggap siya ng bagong pangalan, bagong lakas, at bagong pananaw; ngunit mula noon ay lumakad siyang “pilay ang kanyang hita.” Siya ay nabasag.

Si William MacDonald, sa kanyang maliit na aklat na “Lord, Break Me,” ay naglista ng mga halimbawa ng pagkabasag, kabilang ang:

1. Pagiging handang ipagtapat ang kasalanan sa Diyos at sa mga taong ating nagawan ng mali (Awit 51).
2. Pagbabayad-pinsala (pagsasauli) kapag nakapinsala tayo sa iba (Lucas 19:8).
3. Pagiging handang magpatawad kapag tayo ay nagawan ng mali (Colosas 3:13).
4. Pagtitiis sa kamalian nang hindi gumaganti (1 Pedro 2:19-20).
5. Pagganti ng mabuti sa masama (Roma 12:17, 20-21).
6. Pagpaparangal sa iba nang higit sa sarili (Filipos 2:3).
7. Pagtanggap at pagsunod sa kalooban ng Diyos nang walang pagtutol (Awit 32:9).³

Ang lupa ay dapat araruhan at linangin bago ito maging mabunga (Jeremias 4:3). Pagkatapos ay magiging mabunga ang binhing itinanim ng Diyos. Ang mga buhay na nabasag ay hindi tumututol sa gawain ng Diyos, saanman humantong ang gawaing iyon. Alalahanin ang paanyaya ng Tagapagligtas, “Pasanin ninyo ang Aking pamatok, at mag-aral kayo sa Akin, sapagkat Ako ay maamo at mapagpakumbabang puso” (Mateo 11:29 NASB).

Ang Bunga: Ang Buhay na Pinamamahalaan ni Cristo

Isang mahalagang tanong sa puntong ito ay, “Lumalakad ka ba sa daan ng krus?” Hindi nito itinatanong kung ikaw ay ligtas. Ang ibig sabihin nito ay, “Ginagawa mo ba ang itinawag sa iyo ng Panginoong Jesus na gawin bilang Kanyang alagad?” Inilalarawan ng sumusunod na diagram ang dalawang paraan ng pamumuhay na posible para sa mga mananampalataya. Ang isa ay hindi kalooban ng Diyos, kaya hinahadlangan nito ang karanasan mo ng masaganang buhay. Kung nais mo nang malalim at seryoso na magbago mula sa pamumuhay na nagpapalugod sa sarili tungo sa pamumuhay na nagpapalugod kay Cristo, kailangan mong dalhin ang buhay na makasarili sa iyong krus, gaya ng Kanyang itinuro.

Ang Sarili

Makasariling (makalamang) Pamumuhay na ginagawa ng maraming mananampalataya

Pagsisikap na mamuhay nang espirituwal sa sarili kong lakas

Pagsunod sa Diyos ayon sa aking damdamin

Pinakikilos ng pansariling interes

Buhay na puspos (kontrolado) ng Espiritu na bukás sa lahat ng mananampalataya

Pamumuhay sa Kanyang biyaya at sa Kanyang pagpapalakas (pagtitiwala sa Kanya, hindi sa aking sarili)

Pagsunod sa Diyos ayon sa Kanyang Salita

Pinakikilos ng aking pagpapahalaga sa pag-ibig ni Cristo (2 Corinto 5:14)

Dapat mong piliin araw-araw na magkaroon ng buhay na pinapatnubayan ni Cristo at pinalalakas ng Espiritu. Maaaring may unang karanasan ng krisis. Maaaring mas unti-unti ang

pagbabago. Ngunit dapat hayaan si Cristo na isabuhay ang Kanyang buhay sa iyo nang walang hadlang at ipahayag ang Kanyang muling nabuhay at makapangyarihang buhay at pagkatao sa iyong buhay.

Muling Paglalahad ng Kondisyon

Nagtuturo ang Panginoon ng isang malinaw na prinsipyo sa Juan 12:24-26:

1. Sa pagsasaka, ang butil ay dapat mahiwalay sa nag-uugnay dito sa sarili nitong likas na buhay. Saka ito *namamatay*. Pagkatapos lamang ng kamatayan nagkakaroon ng bagong buhay na nagpaparami (t. 24).
2. Ang prinsipyo ay inilalapat sa mananampalataya (t. 25). Sinabi ni Jesus, “kung kakapit ka sa iyong kaluluwa (ang iyong buhay na makasarili) ay mawawala ito sa iyo.” Kapag kinapootan mo lamang ang makamundong buhay na makasarili na ito at piniling isuko ito kay Cristo para sa kapakanan ng iba, saka magkakaroon ng walang hanggang halaga ang iyong buhay.
3. Ang pagsunod kay Jesus sa paglilingkod ay humihinging sumunod tayo sa Kanyang landas noong Siya ay nasa lupa (t. 26). Ang landas na iyon ang umakay sa Kanya sa kamatayan sa krus na tumatanggi sa sarili at lumuluwalhati sa Diyos. Hindi tayo maaaring sumunod sa Kanya at umiwas sa landas ng krus para sa ating sarili. Nangangahulugan ito ng kamatayan sa buhay na nagpapalugod sa sarili. Nangangahulugan ito ng muling paghubog dito ayon sa hulma ng Panginoong Jesu-Cristo upang ang Kanyang buhay ay makita sa iyo.

Kapag ipinasiya na nating pasanin at dalhin araw-araw ang ating krus, tatalikuran natin ang pagpapalugod sa sarili. Sa paglakad ayon sa Espiritu, hindi natin gagawin ang mga pita ng laman (Galacia 5:16). Handa ka na bang pasanin ang iyong krus at sumunod sa Kanya (Lucas 14:27)?

Gabay sa Pag-aaral: Ang Krus sa Buhay ng Mananampalataya

1. Paano nais ng Diyos na mamuhay ang bawat Cristiano (2 Corinto 5:15; Galacia 2:19b)?

Sa anong mga paraan ipinakita ng Panginoong Jesus ang ganitong uri ng buhay (Juan 5:19, 30; 8:28-29; Roma 15:3; Filipos 2:5-8)?

2. Ilarawan ang buhay na kabaligtaran ng nasa tanong 1. Ilista ang ilan sa mga palatandaan ng buhay na isinasabuhay para sa sarili sa halip na para sa Diyos.
3. Pag-aralan nang mabuti ang Lucas 9:23-24. Ano ang kahulugan ng bawat isa sa mga sumusunod na hakbang?

“tanggihan niya ang kanyang sarili”

“pasanin araw-araw ang kanyang krus”

“sumunod sa Akin”

4. Paano naging lunas ang mga hakbang sa Lucas 9:23 sa problema ng buhay na makasarili, o makasariling pamumuhay?
5. Ano ang ugnayan ng pagpasan ng krus ng mananampalataya at ng prosesong inilalarawan sa 2 Corinto 4:7-11?
6. Ipahayag sa sarili mong pananalita (isulat sa sarili mong salita) ang Galacia 2:20.

Bakit ang katotohanang ito ang susi sa pamumuhay ng uri ng buhay na nais ng Diyos na ipamuhay mo?

7. Anong aspeto ng pagpasan ng krus ang inilalabas sa Roma 8:13b at Colosas 3:5?

Ano ang magiging kahulugan nito sa praktika?

Roma 13:14

1 Corinto 9:27

1 Pedro 2:11

8. Tukuyin ang ilan sa mga praktikal na paraan ng pagsunod sa Lucas 9:23.

Filipos 2:3-4

Colosas 3:8-9

Colosas 3:12-14

9. Basahin ang Juan 12:23-26. Anong pangunahing prinsipyo tungkol sa pagbubunga ang ibinigay ni Jesus?

Paano ipinakita ng Kanyang buhay ang prinsipyong ito?

Bakit hadlang sa pagbubunga para sa Diyos ang pamumuhay para sa sarili?

10. Paano nahahayag ang buhay na makasarili sa iyong pang-araw-araw na paglakad? Maging tiyak.

Sa mga larangang kung saan halata ang buhay na makasarili, paano mo tatanggihan ang iyong sarili, papasanin araw-araw ang iyong krus, at susunod kay Jesus? Tukuyin ang mga praktikal na hakbang na iyong gagawin.

Aralin 6: Ang Pagkatao ni Cristo sa Mananampalataya

Ang kadakilaan ng Persona ng Panginoong Jesu-Cristo ay laging umaakit sa mga tao. Walang buhay sa lupa na nakapantay kailanman sa Kanyang buhay. Ginawa Niyang mabuti ang lahat ng bagay (Marcos 7:37). Ang Kanyang buhay ang ilaw ng mga tao (Juan 1:4). Walang sinumang umibig gaya ng Kanyang pag-ibig, nagbigay gaya ng Kanyang pagbibigay, nagpagal gaya ng Kanyang pagpapagal, o namatay gaya ng Kanyang pagkamatay. Wala ni isang naging gayon katiyaga, gayon kamahabagin, gayon katapang, gayon kapakumbaba, gayon kawalang-dungis, gayon karunong, at gayon kabuong-pusong nakatalaga sa kalooban ng Ama. Sa mga bata, sa mga nangangailangan, sa mga ketongin, sa mga itinakwil, sa pinakamabuti at sa pinakamasama, tapat Siyang naglingkod, na ipinakikita ang sakdal na pagkatao ng Diyos. Sino ang kailanman ay matagumpay na nakapantay sa pagkatao ni Jesus?

Nais ng Panginoon na ipakita ang ganito ring kahusayang moral sa Kanyang bayan. Si Cristo ay nasa atin, ang pag-asa ng kaluwalhatian (Colosas 1:27). Nais Niyang ipamuhay ang kahanga-hangang buhay na iyon sa katawan ng bawat mananampalatayang lubos na magpapasakop sa pamamahala ng Kanyang Espiritu. Ang layunin ng Diyos ay hindi lamang magkaroon ng mga taong dumadalo linggu-linggo sa mga pagtitipon ng iglesya at gumagawa ng iba't ibang paglilingkod o seremonyal na pagsamba. Sa halip, ito ay upang iayon ang Kanyang bayan sa larawan ng Kanyang Anak (Roma 8:29).

Madalas na nakatala sa Bagong Tipan ang mga kabutihang Cristiano, kasama ang mga pangaral na angkinin ang mga ito [halimbawa, tingnan ang Galacia 5:22-23 (ang bunga ng Espiritu); 2 Pedro 1:5-7 ("idagdag sa inyong pananampalataya"); 1 Timoteo 6:1]. Marami ring pagbanggit sa mga negatibong ugali, kasama ang mga utos na alisin ang mga ito sa ating buhay. Ang araling ito ay ginawa upang tulungan tayong pag-isipan ang mga kabutihang Cristiano, kasama ang mga mungkahi mula sa Kasulatan kung paano ito matibay na mag-uugat sa atin.

Mga Katangian ng Pagkataong Cristiano

Ang sumusunod na maiikling paglalarawan ay para sa kahulugang ayon sa Kasulatan. Malaking bahagi nito ay utang sa "Expository Dictionary of New Testament Words" ni W. E. Vine.

1. Pag-ibig. Ito ang pinakadakila sa lahat ng katangiang moral para sa mananampalataya (1 Corinto 13:13). Sinasabi ng Kasulatan na kung wala tayong pag-ibig, hindi man lamang natin kilala ang Diyos (1 Juan 4:8). Ang Diyos ang dapat na pangunahing layon ng ating pag-ibig. Ang pag-ibig na ito ay dapat maipahayag sa pagsunod sa Kanyang mga utos (Juan 14:15, 21, 23). Ang Bagong Tipan ay may ilang magkakaibang salita para sa "pag-ibig," samantalang maraming wika ang may iisa lamang. Ang natatanging salitang Griyego ay *agape*. Ginagamit ito para sa pag-ibig ng Diyos sa atin at para sa pag-ibig ng mga mananampalataya sa isa't isa. Ang pag-ibig na *agape* ay nagbibigay ng sarili o mapagsakripisyo. Hindi ito nakabatay sa likas na hilig, sa pagiging kaakit-akit ng iniibig, o sa bugso ng damdamin. Ang pinakamagandang paglalarawan dito ay matatagpuan sa 1 Corinto 13:4-7.
2. Pananampalataya. Ito rin ay isang pangunahing kabutihan (1 Corinto 13:13). Sa katunayan, kung walang pananampalataya ay hindi natin mabibigyang-lugod ang Diyos (Hebreo 11:6). Ang mga taong maka-Diyos ay nagtamo ng Kanyang pagsang-ayon sa pamamagitan ng pananampalataya (Hebreo 11:2). Ito ay masiglang pagtitiwala, pag-asa, o pananalig. Kaya nga, karaniwang nakikita ang pananampalataya sa isang gawa ng pagsunod sa Salita ng Diyos. Ang Kanyang Salita o pangako ang laging batayan ng pananampalatayang ayon sa

- Biblia. Walang kinalaman ang pananampalataya sa nakikita ng mata kundi nananahan ito sa larangan ng hindi nakikita (Hebreo 11:1). Wala itong kinalaman sa mga posibilidad, kundi niluluwalhati nito ang Diyos sa pamamagitan ng paniniwala sa tila imposible (Roma 4:19-20).
3. Kabanalan. Ano ang kabanalan? Ang maging banal ay ang maging hiwalay mula sa — yaong nakapagpaparumi, at maging ibinukod para sa Diyos. Kaya ito ay kapwa positibo at negatibo. Kung paanong banal ang Diyos, gayundin ang mga mananampalataya ay dapat maging banal (1 Pedro 1:15-16). Kung paanong banal ang mga mananampalataya sa kanilang katayuan (pinaging-banal at tinawag na mga banal), gayundin dapat silang maging banal sa pamumuhay. Kung walang kabanalan, walang sinumang makakakita sa Panginoon (Hebreo 12:14). Sinisira ng karumihan ang pakikipag-isa sa isang banal na Diyos. Ang kalinisan ay lumuluwalhati sa Kanya.
 4. Pagpipigil sa Sarili. Maaari rin itong isaling disiplina sa sarili. Ito ay bunga ng Espiritu (Galacia 5:23). Ang disiplina sa sarili ay isang bagay na dapat nating isagawa sa tulong ng kakayahang ibinibigay ng Espiritu, at mataas ito sa talaan ng Diyos para sa atin (2 Pedro 1:6). Malibang malinang ang disiplina sa sarili sa ating buhay, hindi tayo magiging karapat-dapat sa gawain ng ministeryo.
 5. Pagiging Lingkod. Itinuturo sa mananampalataya na hindi lamang siya karaniwang lingkod ni Cristo, kundi siya rin ay alipin ni Cristo (1 Pedro 2:16; Apocalipsis 22:3, 6). Sa pamamagitan ng pag-ibig ay dapat tayong maglingkuran sa isa't isa (Galacia 5:13). Ang mananampalatayang may pag-iisip ng lingkod ay naghahanap ng pagkakataong maglingkod, hindi ng pangunguna o ng madaling daan. Kahit ang isang basong malamig na tubig na ibinigay sa pangalan ni Cristo ay hindi mawawalan ng walang hanggang gantimpala (Mateo 10:42). Ang ating Panginoon mismo ay gumana sa papel ng isang lingkod nang Siya ay lumakad sa gitna ng mga tao (Lucas 22:27). Ang katangian ng pagiging mapagpatuloy sa mga dayuhan ay maaaring isama sa paksang ito (Roma 12:13; 1 Pedro 4:9).
 6. Biyaya. Ang madalas na pagbati sa mga sulat ng Bagong Tipan ay nagsisimula sa "Biyaya ang sumainyo." Ang di-karapat-dapat na kagandahang-loob na ito ang kailangan natin mula sa Diyos at mula sa isa't isa. Hindi tayo tinatawag upang pakitunguhan ang ibang tao ayon sa nararapat sa kanila kundi ayon sa *hindi* nararapat sa kanila. Nanggilalas ang mga tao sa mapagbiyayang mga salita ng Panginoong Jesus (Lucas 4:22). Ang ating mga salita rin ay dapat may biyaya sa iba (Colosas 4:6). Ang pagtitiis sa iba at ang pagpapatawad sa kanila ay bumubukal mula sa kahanga-hangang balong ito na tinatawag na biyaya.
 7. Katapatan. Ang ibig sabihin nito ay mapagkakatiwalaan o maaasahan, at ito ay bunga ng Espiritu (Galacia 5:22). Ito ay kinakailangan sa sinumang pinagkatiwalaan ng anuman (1 Corinto 4:2). Mahirap makasumpung ng taong tapat (Kawikaan 20:6).
 8. Karunungan. Ito ay tumutukoy lalo na sa espirituwal sa halip na likas na uri ng karunungan. May kaugnayan ito sa espirituwal na pagkaunawa (Colosas 1:9) at matalinong pag-uugali (Colosas 4:5). Dumarating ito sa pamamagitan ng Salita ng Diyos (Colosas 3:16).
 9. Katuwiran. Karaniwan nating iniisip ito bilang yaong ibinibilang sa atin ng Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo (Roma 4:5). Gayunman, ito rin ay isang bagay na isinasagawa ng mga mananampalataya (1 Juan 3:7). Tumutukoy ito sa matuwid na pagkilos sa harap ng iba, na may walang hanggang pagkilala (Apocalipsis 19:8). Ito ang

baluti sa dibdib ng kagayakan ng mananampalataya (Efeso 6:14) at itinuturing na isang nangungunang kabutihan (1 Timoteo 6:11).

10. Pagkamaka-Diyos. Ito ang katangian ng debosyon o kabanalan ng puso na nakalulugod sa Diyos, at kabilang ito sa kaloob-loobang hanay ng mahahalagang kahusayang moral (2 Pedro 1:6-7; 3:11). Ito ay saloobin ng puso na nakatuon sa Diyos.
11. Pag-asa. Inilalarawan nito ang magandang paghihintay sa darating sa hinaharap, lalo na kaugnay ng Diyos (1 Pedro 1:21). Walang mananampalatayang dapat maging pesimista kapag pinag-iisipan niya ang pag-asang nakalaan sa atin sa Langit (1 Pedro 1:3-4) at ang mapalad na pag-asa ng pagdating ng ating Panginoong Jesus (Tito 2:13). Si Cristo ay maghahari at tayo ay maghahari kasama Niya bilang mga kapwa tagapagmana. Ang pagpapakita ng ganitong positibong pananaw ay may malalim na epekto sa pananampalataya ng iba. Kaya nga, ito ay isang nangungunang katangian ng pagkatao (1 Corinto 13:13).
12. Pagtitiyaga. Literal na ang kahulugan nito ay "nananatili sa ilalim." Lumalago ang katangiang ito sa pamamagitan ng mga pagsubok (Santiago 1:3). Hindi ito sumusuko sa mga kalagayan. Malapit ang kaugnayan nito sa mahabang pagtitiis (Efeso 4:2; Colosas 1:11; 3:12). "Ang mahabang pagtitiis ay ang katangian ng pagpipigil sa sarili sa harap ng panunukso na hindi agad gumaganti" (Vine's). Ang pagpapasensiya at pagtitiis ay mga kaugnay na salita. Ang masiglang pagtitiyaga ay kung minsan isinasalin bilang pagpupunyagi (Roma 5:3 NASB; 2 Pedro 1:6 NASB).
13. Katapangan. Isinasalin din ito bilang "lakas ng loob." Ito ay kawalan ng takot na sabihin ang tinawag ng Diyos na sabihin natin, na pumunta kung saan Niya tayo tinawag na pumunta, at gawin ang anumang dapat nating gawin para sa Kanyang layunin (Mga Gawa 9:29; 13:46; 18:26; 19:8; 1 Tesalonica 2:2). Ang taong matapang ay nagpupunyagi kahit sa matinding kahirapan o pagdurusa.
14. Sigasig. Ang ibig sabihin nito ay pananabik, kasiglahan, alab, at taimtim na pagnanasa sa mga bagay ng Diyos. Nasusulat tungkol sa ating Tagapagligtas, "Ang sigasig sa Iyong bahay ay uubos sa Akin" (Juan 2:17). Nakita ng Kanyang mga alagad na totoo ito sa Kanya nang palayasin Niya ang mga mamamalit ng salapi mula sa Templo sa pamamagitan ng isang panghagupit. Ang pagiging maligamgam ay kasuklam-suklam sa ating Panginoon (Apocalipsis 3:15-16). Ang taimtim na pagnanasa sa mga bagay ng Diyos ay may Kanyang pagsang-ayon (2 Corinto 7:11; 9:2; Colosas 4:13). Ang sigasig ay hindi dapat maligaw o mawala sa kaayusan (Roma 10:2; Filipos 3:6). Ang *kasipagan* at ang *buong-pusong paglilingkod* ay mga kaugnay na katangian ng pagkatao (Colosas 3:23).
15. Kababaang-loob. Nagmula ito sa salitang "nakalatag sa mababa" o mababa (Roma 12:16). Palagi itong iniuugnay sa ideya ng *kaamuan* (Mateo 11:29; Efeso 4:2; Colosas 3:12). Na wala itong kinalaman sa kahinaan ay makikita sa pagkakaugnay nito sa ating Panginoong Jesus maging bilang Hari (Mateo 21:5). Ang Kanyang kababaang-loob ang ating halimbawa sa Filipos 2:3-8. "Ito ang kalagayan ng espiritu kung saan tinatanggap natin ang Kanyang pakikitungo sa atin bilang mabuti, at kaya walang pakikipagtalo o paglaban" (Vine's). Ito ay isang panloob na biyaya at dapat munang maipakita sa Diyos at pagkatapos ay sa iba. Salungat ito sa pagiging palaaway, mapagtalo, ayaw turuan, o ayaw itama. Sa halip, ang kababaang-loob ay "madaling pakiusapan."
16. Kagalakan. Taglay nito ang ideya ng kasayahan at kaluguran. Ito ay kaloob Niya na may-akda ng lahat ng kagalakan. Nais Niyang manatili sa atin ang kagalakang iyon (Juan 15:11).

Hindi ito maaaring nakawin (Juan 16:22). Hindi tulad ng "kaligayahan" o "kasiyahan" lamang, hindi ito nakasalalay sa kalagayan at maaaring sumagana kahit sa gitna ng kagipitan (Santiago 1:2; Filipos 2:17). Ang mga mananampalataya ay hindi dapat makilala sa nakasimangot na mukha o kalungkutan; ang sa atin ay ang nananatiling kagalakan ng kaligtasan. Hindi ito mawawala kapag ang ating mga mata ay nakatuon sa Kanya at sa mga walang hanggang pinahahalagahan.

17. Kapayapaan. Ang ibig sabihin nito ay kalagayan ng katahimikan o kapanatagan sa kalooban, ng kapahingahan o kasiyahan ng loob kahit lahanap ang alitan sa ating paligid. Ito ay kaloob ng ating Panginoong Jesus (Juan 14:27). Ito ang lunas sa pagkabalisa at iingatan nito ang ating mga puso sa pamamagitan ng Panginoong Jesus (Filipos 4:6-7). "Iyong iingatan siya sa sakdal na kapayapaan, na ang pag-iisip ay nananatili sa Iyo," ang pangako sa atin (Isaias 26:3). Ang mananampalatayang laging nag-aalala ay hindi nagpapakita ng pagkatao ng ating Diyos na hindi nababagabag at payapa.
18. Kagandahang-loob. Isinasalin din ito bilang kabutihan at kahinahunan (2 Corinto 6:6; Colosas 3:12; Galacia 5:22). Ito ay katuwirang ipinapahayag sa mga gawa (Vine's). Ito ay paalala na ang pagkatao ng mananampalataya ay dapat makita sa mabubuting gawa bilang bunga ng ating kaligtasan (Efeso 2:10). Mabuting matutunan nating ipakita ito sa pananalita at saloobin. Ang *awa*, na siyang masiglang habag, ay gumagawa sa kahanay na paraan.
19. Katapatan sa Pakikitungo. Maaari rin itong ituring na integridad o di-pagkasira (Roma 12:17; 2 Corinto 8:21; 13:7). Saklaw ng ugaling ito ang napakalawak na hanay ng pag-uugali at tumutukoy sa yaong tama, makatarungan, marangal, at etikal. Binabantayan ng katapatan ang pananalita upang hindi tayo magbigay ng maling impresyon o mangako ng hindi tutuparin o sadyang magpalabis. Saklaw nito ang ating trabaho (pagiging nasa oras, kasipagan, kalidad). Sumasaklaw ito sa ating pakikitungo sa negosyo at sa lipunan (pagiging makatarungan, malasakit sa iba, pagiging maramdamin sa kanilang damdamin). Lumalampas ito sa pinakamababang hinihingi at iniwan ang mananampalataya na walang maipupula. Tinatanggihan nito ang pagtatangi o paboritismo.

Mga Paraan ng Paglinang ng Pagkataong Cristiano

Napakaganda sana kung makababasa tayo ng isang nakapagbibigay-siglang aklat, kukuha ng kurso sa buhay Cristiano, o dadalo sa isang pagtitipon para sa isang karanasang panrelihiyon, at agad na magkakaroon ng hustong gulang na pagkataong Cristiano. Siyempre, nakikita natin na hindi ito makatotohanan. Ang panalangin ni Apostol Pablo ay na si Cristo ay mabuo sa mga mananampalataya (Galacia 4:19). Ang ganito kataas na layunin ay hindi nakakamit sa maikling panahon. Bahagi ito ng patuloy na gawain ng Espiritu na tinatawag na "paglago" (1 Pedro 2:2; 2 Pedro 3:18; 2 Tesalonica 1:3). Paano ito mangyayari sa atin? Sa pamamagitan ba ng matibay na pasya o ng higit na pagsisikap?

Ang pagbabago at paglago ay nagsisimula sa "Diyos ang gumagawa sa inyo ng pagnanais at ng paggawa ayon sa Kanyang mabuting kalooban" (Filipos 2:13). Ang Espiritu ni Cristo ay dapat gumawa sa atin nang may kapangyarihan (Colosas 1:29). Anumang pagkabigong lumago ay nasa tao at hindi sa Diyos. Kailangan sa paglago ang tugon ng ating sariling puso sa pagpapasakop, pagsunod, at pananampalataya. Maaaring kasangkot dito ang tulong ng mga katuwang o mga lider na maglilingkod sa atin gaya ng ginawa ni Pablo kay Timoteo (2 Timoteo 2:2). Ang Diyos, ang ating sarili, at ang iba ay pawang kasangkot. Narito ang ilang bagay na dapat isaalang-alang sa landas ng paglinang ng kahusayang moral.

1. Maging Mulat sa mga Pangangailangan ng Pagkatao. Yamang ang Bagong Tipan ay puno ng mga talaan ng mga positibong ugali, maliwanag na inilagay ito roon ng Diyos para sa ating pansin. Ang mga negatibong ugaling nakatala rin ay ang kabilang panig lamang ng barya. Kailangan nating makita kung saan tayo dinadala ng Diyos. Simulang markahan sa iyong Biblia ang mga ugaling dapat mong idagdag o alisin sa iyong sarili.
2. Tumingin kay Jesus. Siya ang ating halimbawa at ang tagapagsakdal ng ating pananampalataya (Hebreo 12:2). Kadalasan tayong nagiging katulad ng ating iniisip at tinitingnan (2 Corinto 3:18). Patuloy na itinuturo ng Espiritu si Cristo bilang ating huwaran. Ang pagkamaka-Diyos ay dumarating sa pamamagitan ng tunay na pagkakilala sa Kanya (2 Pedro 1:3). Hindi tayo natutulungan ng pagtingin sa ating sarili sa malungkot na paraan o ng paghahambing ng ating sarili sa iba.
3. Hayaang Gumawa ang Buhay ni Cristo sa Loob ng Isang Sisidlang Nagpasakop. Ang lubos na pagpapasakop sa Kanyang pagka-Panginoon, ang matibay na pagbibilang sa kamatayan ng ating lumang pagkatao sa krus kasama Niya, at ang pananampalatayang umaangkin sa Kanyang buhay na nabuhay na muli sa loob natin ay nagpapalaya ng kapangyarihang bumabago. Habang sinusunod natin Siya at kumukuha tayo ng Kanyang lakas at karunungan, bubuo Siya ng bunga ng kagandahang moral na hinubog sa Kanyang wangis. Ang bihasang Magpapalayok ay huhubog sa ating putik nang maluwalhati (Roma 9:21).
4. Magbulay-bulay sa Salita. Ipinangako ang bunga sa taong nagbulay-bulay sa Salita ng Diyos araw at gabi (Awit 1:2-3). Ang Salitang iyon ay bumabago at nagpapanibago, gumagawa sa atin nang may kapangyarihan upang tayo ay patibayin (Mga Gawa 20:32). Hindi ito nangangahulugan ng padaskol na pagbasa sa Salita, kundi ng masikap na pagsasabuhay ng Salita. Palagi mo bang "nginunguya" ang laman ng Salita ng Diyos?
5. Tularan ang Maka-Diyos na Halimbawa ng Iba. Pangunahin nating tutularan ang Diyos (Efeso 5:1), ngunit inaanyayahan din tayong tularan ang mga taong maka-Diyos (1 Corinto 4:16; 11:1; Filipos 3:17). Dapat nating sundan ang mga lider ng iglesia na maka-Diyos na halimbawa (Hebreo 13:7). Kailangan ng mga tao ang mga huwaran ng nasusulat na katotohanan. Nakatutulong ito upang maisalin sa buhay ang pagkataong Cristiano. Humanap ng mabuting huwaran at maging espirituwal na "manggagaya" o tagatulad. Huminto ka at isipin ang isang taong karapat-dapat mong pagtularan ng iyong buhay.
6. Hayaang Hubugin Ka ng Pagdurusa at Pag-uusig. Madaling ituring ang panahon ng pagsubok bilang isang kasawian. Gayunman, sinasabi ng Kasulatan na ituring natin itong buong kagalakan (Santiago 1:2-3). Ito ay sapagkat gagawing sakdal ng mga pagsubok ang ating pagkatao kung hahayaan natin. Higit pang sasabihin tungkol sa mga pakinabang ng pagdurusa sa isang susunod na aralin.
7. Kumilos sa mga Bahaging May Suliranin. Kapag ang mga bagay na gaya ng kapaitan, galit, at nakasasakit na pananalita ay patuloy na lumalabas sa ating mga labi, inuutusan tayong alisin ang mga ito (Efeso 4:31; Colosas 3:8). Kapag ang pagkamagiliw, kagandahang-loob, at malambot na puso ay kailangan, dapat itong isuot bilang mga kasuotang moral (Efeso 4:32; Colosas 3:12). Dapat nating hanapin ang lakas ng Diyos para sa kakayahan, ngunit hindi natin dapat itago ang kapabayaan sa likod ng mga banal na salitang gaya ng, "Ipinapanalangin ko sa Panginoon na gawin Niya ito." Dapat tayong kumilos. Dapat tayong gumawa (Santiago 1:22). Ano ang kailangang alisin? Ano ang kailangang isuot?

Ang layunin ng pastoral na pangangalaga sa iglesya ay iharap ang bawat tao na may hustong gulang kay Cristo Jesus (Colosas 1:28). Walang alinlangang magpapatuloy ang walang katapusang paglago ng pagkatao sa buong walang hanggan, ngunit ang panimulang punto ay dito at ngayon.

Ang Pagkatao ni Cristo sa Mananampalataya

Ang layunin ng pagsasanay na ito ay tulungan kang matukoy at malinang ang isang kinakailangang katangian ng pagkataong Cristiano sa iyong buhay. Basahin nang mabuti ang mga tala at pagkatapos ay sagutan ang mga sumusunod.

1. Pumili ng isang katangian ng pagkatao mula sa mga nakatala sa bahaging "Mga Katangian ng Pagkataong Cristiano." Piliin ang nakikita mo o ng iba na pinakakailangang mapabuti ngayon sa iyong buhay.

Ang katangiang pinakakailangan kong malinang sa aking buhay ay

Anong negatibong ugali ang salungat sa katangiang ito at naroroon sa iyong buhay?

2. Basahin ang mga Kasulatang nakatala sa MGA TALA sa ilalim ng katangiang iyong pinili. Sa tulong ng isang konkordansiya, humanap ng karagdagang mga Kasulatang may kaugnayan dito. Isulat ang bawat reperensiya at ibuod ang pangunahing ideya.

Reperensiya

Pangunahing Ideya

3. Ipaliwanag sa praktikal na pananalita kung bakit mahalaga ang katangiang ito ng pagkatao sa iyong buhay bilang isang Cristiano.
4. Anong mga pagsisikap ang nagawa mo na noon upang malinang ang katangiang ito sa iyong buhay? Ano ang naging kinalabasan?
5. Anong tiyak na mga bahagi ng pang-araw-araw na pamumuhay ang dapat baguhin o itatag kung lalago ang katangiang ito ng pagkatao?
6. Sa tiyak at nasusukat na pananalita, itala ang mga hakbang na iyong gagawin upang malinang ang ninanais na katangian. Anong iskedyul ng panahon ang itatakda mo sa paggawa ng mga hakbang na ito?
7. Pumili ng isang kapartner sa panalangin na tutulong sa iyong maisagawa ang mga hakbang na ito at malinang ang napiling katangian. Bigyan siya ng kopya ng iyong plano ng pagkilos at hayaang subaybayan niya nang regular ang iyong pag-unlad.

Ang aking kapartner sa panalangin ay_____

Paano niya susubaybayan ang iyong pag-unlad? Maging tiyak [halimbawa, "Tatawag siya sa telepono bawat linggo sa (sabihin ang oras):"]

Aralin 7: Mga Pagsubok at Paghihirap

“Kung ang Panginoon ay sumasa amin, bakit nga nangyari sa amin ang lahat ng ito?” (Mga Hukum 6:13). Ang pagtataakang ito ay sinabi ng mandirigma sa Lumang Tipan na si Gideon sa anghel ng Panginoon mahigit 3000 taon na ang nakararaan. Ang Mang-aawit din kung minsan ay nagtaka kung tumigil na ang Diyos sa pagmamalasakit sa Kanyang bayan (77:1-9). Ang mga propeta ay hayagang nagreklamo sa Diyos dahil hindi nila maunawaan ang mga daan ng Panginoon nang ang Kanyang bayan ay nasa kagipitan.

Ang paghihirap ng Panginoong Jesu-Cristo, ang pinakamakadiyos na taong lumakad sa lupang ito, ay isang hiwaga sa milyun-milyong tao. Bakit kinailangan ng kahanga-hangang Taong ito na pagdaanan ang Kanyang kamatayan sa krus at ang lahat ng kaugnay nitong kahirapan? Paano nangyaring kinailangan Niyang tiisin ang karalitaan, gutom, pagtataksil, panunuya, kalungkutan, at kahirapan sa Kanyang landas ng pagsunod sa Ama (Hebreo 5:8)? Bakit ang ganitong landas ay magiging halimbawa para sa lahat ng Kanyang mga tagasunod (1 Pedro 2:21; 4:1)?

Sa unang iglesya, si Esteban ay pinatay bilang martir (Mga Gawa 7:54-60). Si Santiago ay pinatay rin (Mga Gawa 12:2). Ang iba ay ibinilango. Ang mga kahirapan at pagsubok ay naging karaniwang bahagi ng buhay ng mga mananampalataya (1 Pedro 5:9). Inihula ng Panginoong Jesus, “Sa sanlibutan ay mayroon kayong kapighatian” (Juan 16:33). Ipinaalala ni Pablo sa mga mananampalataya, “Sinabi na namin sa inyo nang una pa na kami ay magtitis ng kapighatian; gaya nga ng nangyari” (1 Tesalonica 3:4). Pinayuhan ni Pedro ang bayan ng Panginoon: “Mga minamahal, huwag ninyong ipagtaka ang mahigpit na pagsubok na dumarating sa inyo upang kayo’y subukin, na waring ang nangyayari sa inyo ay isang bagay na kakaiba” (1 Pedro 4:12).

Mga Pinagmumulan at Layunin ng mga Pagsubok

Ang paulit-ulit na tanong ay “Bakit? Paano pinahihintulutan ng Diyos na mangyari ang ganitong mga bagay sa mabubuting tao?” Laging may bahagi ng hiwaga sa pakikitungo ng Diyos (Roma 11:33). Ang Kanyang mga pag-iisip at mga daan ay hindi gaya ng sa atin (Isaia 55:8-9). Ang pinagmumulan ng mga pagsubok ay masalimuot na bagay. Kailangan ang mapanalangin pag-iisip at pagsasaalang-alang sa maraming bahagi ng Kasulatan upang tama nating maunawaan ang nangyayari sa mga mananampalataya.

1. Bunga Ng Pagkahulog Ng Tao. Ang mga bagay na gaya ng sakit, kapansanan, at kamatayan ay bahagi na ng buhay ng tao mula nang mahulog ang tao sa kasalanan (Genesis 3). Noon pumasok sa sanlibutan ang kasalanan at kamatayan (Roma 5:12). Ang buong sangnilikha ay dumaraing sa ilalim ng patuloy na mga bunga nito (Roma 8:20-22). Ang mga mananampalataya ay hindi ligtas sa kalagayang ito ng tao. Ang kasamaan, kasama ang lahat ng dala nito, ay bunga ng kasalanan.
2. Bunga Ng Sariling Kasalanan. Ang ilang kapighatian ay paghatol dahil sa maling asal (1 Corinto 11:29-30; Santiago 5:15). Dinadala natin ito sa ating buhay sa paggawa ng kahangalan, sa paggawa ng di-matalinong pasya (Awit 106:14-15), sa pagpapabaya sa mga pananagutan, at sa pagsasalita nang walang ingat. Kung minsan ay sinisisi ng tao ang Diyos, ang diyablo, o ang iba sa bagay na siya mismo ang may kasalanan. Ang tao ay may pananagutan sa sarili niyang mga pagpili (Genesis 3:12-13).
3. Tukso Mula Kay Satanas. Ang makapangyarihang espirital na persona ng kasamaang ito ay isang nahulog na anghel. Pinahihintulutan siya ng Diyos sa isang panahon na salungatin

ang banal na layunin. Si Satanas ang nagpasimula ng mga kahirapan ni Job (Job 1). Patuloy niyang pinahihirapan ang tao (1 Pedro 5:8; Lucas 22:31). Siya ay kumikilos bilang manunukso (Mateo 4:3). Nagdadala siya ng pisikal na kapighatian sa mga tao (2 Corinto 12:7), gayundin ng pag-aalinlangan at panghihina ng loob. Siya ang nag-uudyok ng pag-uusig (2 Timoteo 3:12).

4. Pagsubok Mula Sa Diyos. Sa pangkalahatan, ang kamay ng Diyos ang naghahari sa buong buhay. Pinahihintulutan Niya ang mga bagay nang hindi Siya ang may-akda ng mga ito. Kung minsan ay tuwiran Niyang sinusubok ang pananampalataya ng isang tao, gaya ng kilalang halimbawa ni Abraham nang utusan siyang ihandog si Isaac (Genesis 22:2). Sa ibang pagkakataon, maaari Siyang gumawa ng mabuti sa kabila ng masasamang gawa ng iba, gaya ng nangyari kay Jesus sa krus. Ang mga pagkilos na ito ay bahagi ng tinatawag na *pamamahala* (providence) ng Diyos. Inaayos Niya ang mga kalagayan para sa ating sukdulang kabutihan. Madalas na ang mga pakikitungong ito ay hiwaga kahit sa mga tapat na mananampalataya. Gayunman, ang mga pagsubok ay hindi mga pangyayaring walang kontrol at walang kahulugan. Ipinakikita ng pagsubok ang uri ng ating pananampalataya sa Diyos. Binabanggit ng Kasulatan ang “pagsubok sa inyong pananampalataya” (Santiago 1:3). Ito ay gaya ng pagdadalisay ng ginto sa apoy ng tagadalisay (1 Pedro 1:7; Malakias 3:3). Maaaring may pakikibahagi sa mga kapighatian ni Cristo sa laman alang-alang sa Kanyang katawan (Colosas 1:24). Mayroong pakikisama sa Kanyang mga paghihirap (Filipos 3:10). Kung paanong sumasagana sa atin ang Kanyang mga paghihirap, gayundin ang ating kaaliwan (2 Corinto 1:5). Hindi ito nangangahulugang ang layunin ay magkamit ng merito, sapagkat mayroon na tayong ganap na katayuan sa harap ng Diyos sa pamamagitan ng natapos na gawa ni Cristo. Sa halip, ito ay pagkakataon upang luwalhatiin ang Diyos (1 Pedro 4:16).

Mga Uri ng Pagsubok

Paano tayo sinusubok? Sa halos lahat ng paraan. Iba-iba ang anyo ng mga krisis. Ang taggutom, tagtuyot, at mga kahirapan ay sumubok sa mga anak ni Israel sa ilang. Kung minsan ay nagbulung-bulungan sila at hayagan pang naghimagsik laban sa kamay ng kanilang Tagapagligtas. Ang pag-uusig, pagpapahirap, at kamatayan ay dumating sa mga dakila sa pananampalataya sa Lumang Tipan (Hebreo 11:35-37) at naging matindi laban sa mga mananampalataya sa panahon ng mga Apostol sa iglesia. Nagpatuloy ito pagkatapos noon. Ang sakit at mga pisikal na kapansanan ay dumapo maging sa mga lingkod ng Diyos (Filipos 2:25-27; 2 Timoteo 4:20; 1 Timoteo 5:23). Pinahirapan ng mga ito ang milyun-milyong tao ng Diyos. Ang kirot ay maaaring maging malaking pagsubok, lalo na kung ito ay pangmatagalan. Ang iba’t ibang uri ng kalungkutan, lalo na ang pagkawala ng isang mahal sa buhay, ay nagdulot ng maraming luha. Ang mahihirap na panahon at karalitaan ay karaniwan sa maraming bahagi ng mundo. Ang mga kabiguan sa buhay ay maaaring magpabagsak ng pananampalataya. Maaari tayong pabayaang ipagkanulo pa ng mga tinatawag na kaibigan. Marami ang pinaratangan nang walang katotohanan o siniraan. Ang malalaking kahirapan sa mga gawaing Cristiano ay nakadudurog ng puso.

May mga pagsubok na tago at di-nakikita. Sinabi ng Panginoon, “Simon, Simon, narito, hiniling ni Satanas na kayo’y salain na gaya ng trigo; ngunit ipinanalangin kita, upang huwag manghina ang iyong pananampalataya” (Lucas 22:31-32 NASB). Halos hindi natin maisip ang pagsubok na mas mahirap pa kaysa sa dumating kay Abraham nang utusan siyang ihandog ang kanyang anak bilang handog na susunugin (Genesis 22:2). Ang simpleng disiplina ng paghihintay sa

Diyos para sa patnubay o sa sagot sa panalangin ay mahirap para sa karamihan ng mga mananampalataya.

Ang maiikling halimbawang ito ay sapat na upang ipaalam sa atin na ang mga karanasan sa buhay ay hindi kailanman dapat ituring na lumilipas o walang kahulugang kamalasan. Bahagi ang mga ito ng dakilang espiritwal na pakikidigma na patuloy na nagaganap, madalas ng mga puwersang hindi nakikita. Kailangan nating manalangin, ipanalangin tayo ng iba, at umasa sa mga panalangin ng ating Dakilang Tagapamagitan (Hebreo 7:25).

Pananaw sa mga Pagsubok

Ang positibong pagtugon sa mga pagsubok ay nakasalalay sa kung saan tayo nakatuon. Ang tagumpay laban sa paghihirap ay nangangailangan ng pangmatagalan o walang hanggang pananaw (Hebreo 11:10, 26; 2 Corinto 4:17). Si Jose, ang paboritong anak ni Jacob, ay nakatingin pabalik at nakita ang kamay ng Diyos na gumagawa sa kanyang kabataan. Ipinagbili siya ng kanyang mga kapatid bilang alipin, ibinilanggo, at pinaratangan nang walang katotohanan habang sinisikap niyang mamuhay nang matuwid. Maaari sana siyang naging mapait at mapaghiganti. Sa halip, nakita niya ang lahat ng ito bilang bahagi ng pangmatagalang plano ng Diyos para sa kabutihan (Genesis 45:5-8). Siya ay naging pinuno sa Egipto at nailigtas ang buhay ng sarili niyang pamilya. Maaari nating isiping walang pakialam o walang malasakit ang Diyos sa ating mga kahirapan hangga't hindi natin isinasaalang-alang ang pagkatao o mga katangian ng Diyos.

1. Ang Diyos Ay Nakaaalam Ng Lahat. Alam Niya kapag naghihirap ang Kanyang bayan (Exodo 3:7).
2. Ang Diyos Ay Marunong. Ang nakatago sa atin ay malinaw sa Kanya (Roma 11:33).
3. *Ang Diyos Ay Mahabagin. Nakikiramay Siya sa paghihirap ng Kanyang bayan at nahahabag sa kanila (Isaias 63:9). Inaaliw Niya ang Kanyang bayan sa mga pagsubok, at tinuturuan silang umaliw sa iba (Isaias 40:1; 2 Corinto 1:3-4).*
4. Ang Diyos Ay Makatarungan. Gagantimpalaan Niya tayo sa takdang panahon (2 Corinto 4:17).
5. Ang Diyos Ay Makapangyarihan Sa Lahat. Siya ay magiging kanlungan sa kagipitan (Awit 46:1; 9:9-10).

Ang agarang kinalabasan ng mga pagsubok ay maaaring ayon o hindi ayon sa ating nais. Kung minsan ay agad Niya tayong inililigtas (Awit 34:6, 19) ngunit madalas ay pagkatapos lamang ng pagkaantala at paghihirap. Ganito ang nangyari sa propetang inihulog sa isang bilangguan hukay (Jeremias 38:6, 28; 39:14). Maaari tayong taimtim na dumaing sa Diyos at *hindi* mailigtas (2 Corinto 12:8-9). Niluluwalhati ang Diyos kapag handa tayong tanggapin ang kalooban ng Diyos, anuman ito, gaya ng ginawa ng mga kabataang Hebreo sa nagniningas na hurno (Daniel 3:17-18).

Pagtugon sa mga Pagsubok

Ang mga pakinabang ng pagsubok ay madalas na kaugnay ng ating pagtugon (Hebreo 12:11). Posibleng unti-unting mauwi sa kapaitan, hinanakit, pagkaawa sa sarili, at kawalan ng pag-asa. Ang ilan ay tumalikod sa pananampalataya at lumayo sa Panginoong Jesus. Ang mga nagpapahayag ng pananampalataya kay Cristo ay madalas na pinapayuhang mag-ingat laban sa ganitong mga saloobin. Maaaring ipakahulugan ng isang tao ang matitinding pagsubok bilang

tanda ng di-pagsang-ayon ng Diyos. Ito ang teorya ng mga kaibigan ni Job, ngunit malinaw na nagkamali sila (Job 42:7). Kung ganito ipinakahulugan ni Pablo ang kanyang mga paghihirap, iniwan na sana niya ang ministeryo (2 Corinto 11:23-27). Mayroon nga, siyempre, makalupang paghatol dahil sa kasalanan (1 Corinto 11:29-31; Mga Gawa 5:3-5), ngunit sa mga ganitong kaso ay dapat na halata ang maling asal at hindi isang bagay na kailangan nating walang tigil na hanapin sa ating kaluluwa. Ang ganitong pagsisiyasat sa sarili ay madalas na nauuwi sa maling paliwanag. Maaari pang pag-alinlangan ng tao ang kanyang tiyak na katayuan sa harap ng Diyos (Efeso 1:2-6).

Madalas na maling ipinakahulugan ng mga makadiyos na tao ang kanilang mga problema. Inakala ni Jeremias na pinarurusahan siya ng Diyos (Panaghoy 3:1-12). Inakala ng mga alagad na ang lalaking ipinanganak na bulag ay pinahirapan dahil sa kasalanan ng kanyang mga magulang o dahil sa ilang inaakalang kasalanan habang nasa sinapupunan pa. Wala sa mga ito ang totoo (Juan 9:1-3). Ang mga mananampalataya kung minsan ay nilalamon ng pag-aalinlangan at takot. Ang mga alagad ng Panginoon ay nasindak nang tamaan ng isang mabangis na unos ang kanilang maliit na bangka. Tinanong sila ni Jesus, “Nasaan ang inyong pananampalataya?” (Lucas 8:24-25). Ang kabaligtarang reaksiyon ay makikita sa mga banal sa Tesalonica nang hindi natinag ng pag-uusig ang kanilang matibay na pananampalataya (1 Tesalonica 3:3-6). Ano ang magagawa natin kapag sinasalakay tayo ng pag-aalinlangan, takot, at kalituhan?

1. Bulay-bulayin Ang Pagkatao Ng Diyos. Ang Diyos ang may hawak ng lahat. Magtiwala sa Kanya. Tumahimik at kilalaning Siya ang Diyos (Awit 46:10). Ibigin Siya. Purihin Siya sa lahat ng panahon (Awit 34:1). Ang papuri ay lumuluwalhati sa Diyos, lalo na sa panahon ng kagipitan. Si Pablo at si Silas ay umawit nang sila ay nakabilanggo, na ikinamangha ng iba (Mga Gawa 16:25). Napapataas ang ating espiritu nang lampas sa kasalukuyang mga pagsubok kapag isinasalang-alang natin ang maaasahang pagkatao ng ating kahanga-hangang Tagapagligtas.
2. Hanapin Ang Kaisipan Ng Diyos. Lumalim sa Salita. Ang Biblia ay makapagbibigay ng pampalakas-loob sa iyong kaluluwa (Awit 119:28, 50, 147). Ang kahirapan ay maaaring maging kahanga-hangang pagkakataon para sa mga bagong pagkaunawa sa pagkatao ng Diyos at sa Kanyang pakikitungo sa atin. Ang panalangin ay lalong napapanahon sa mga panahon ng kapighatian (Santiago 5:13). Magpasalamat sa Panginoon sa bawat kalagayan (1 Tesalonica 5:18). Ang katapatan kapag hindi maganda ang takbo ng mga bagay ay mas dalisay kaysa sa pag-ibig na nasa sikat lamang ng araw. Tanggihan ang damdamin ng takot (Awit 34:4-5). Mahigit 100 beses sa Biblia na sinabihan ang mga mananampalataya, “huwag kang matakot.” Sa pananampalataya, mapapalitan ng Diyos ang panganginig at panlulupaypay ng lakas at tapang (Josue 1:9). Lalong pinasasama ng pagkataranta ang anumang bagay. Panatilihin ang iyong kahinahunan. Ito ay nagbibigay-sigla at nagpapalakas ng loob ng iba.
3. Magmapuri Sa Iyong Kahinaan (2 Corinto 11:30). Ang ating kahinaan ay pagkakataon upang maipakita ang Kanyang lakas at kapangyarihan sa pamamagitan natin (2 Corinto 12:9). Ang kawalan ng magagawa ay pumipilit sa atin na umasa sa Diyos lamang at inilalayo tayo sa pagtiwala sa sariling kakayahan. Tingnan ang mga pagsubok bilang paraan ng paghubog ng pagkatao (1 Pedro 5:10; Roma 5:3; Santiago 1:2-3). Harapin ang kahirapan nang may pagtatagumpay (Hebreo 11:33-34). Lalong nakatutulong kung tayo ay matiisin (1 Pedro 2:20). Magalak dito, sa halip na basta tiisin lamang ito (2 Corinto 8:2; Mga Gawa 5:41).

4. Gamitin Ang Mga Pagkakataon. Ang mga pagsubok ay maaaring gamitin upang mapasulong ang Ebanghelyo. Dahil si Pablo ay nasa bilanguan, naibahagi niya ang pagkakilala sa Panginoong Jesus sa buong bantay ng palasyo (Filipos 1:13). Ang mga mananampalatayang nakakita sa halimbawa ni Pablo ay napalakas ang loob na ipahayag ang Salita ng Diyos nang lalong may tapang at walang takot (Filipos 1:14). Ang mga personal na pakikipagbaka ay maaaring maging mga batong pantayo sa paglilingkod sa iba. Inaaliw tayo ng Diyos sa mga kahirapan upang maaliw natin ang iba sa mga panahon ng pagsubok (2 Corinto 1:4).
5. Tumuong Sa Hinaharap. Tumingin sa unahan. Ang kasalukuyang mga paghihirap ay walang halaga kung ihahambing sa kaluwalhatianang darating (Roma 8:18). Ang magaang kapighatian ay sa maikling panahon lamang at susundan ng gantimpala ng walang hanggang kaluwalhatian (2 Corinto 4:17). Ang matinding pag-uusig ay magdadala ng malaking gantimpala sa nagtitiis (Mateo 5:11-12). Sinasabi ng Panginoong Jesus, “Magalak kayo!”

Gabay sa Pag-aaral: Mga Pagsubok at Paghihirap

1. Tukuyin ang mga *pinagmumulan* ng mga pagsubok at paghihirap sa bawat isa sa mga sumusunod na talata:

Genesis 3:17-19; Roma 5:12

Juan 5:14; 1 Corinto 11:29-30

Lucas 22:31; 1 Pedro 5:8

Genesis 22:1; Hebreo 12:6

2. Paano ginagamit ng Diyos ang mga pagsubok at paghihirap sa buhay ng isang mananampalataya (Juan 15:2; 2 Corinto 12:7-10; Hebreo 12:10; 1 Pedro 5:10)?

Itinuturo ng Biblia na ang isang mananampalataya ay tinawag upang magdusang kasama ni Cristo at alang-alang sa Kanya. Paano ito ipinakikita ng buhay ni Pablo (Mga Gawa 9:15-16; Roma 9:1-3; 1 Corinto 4:10; 2 Corinto 4:11; Colosas 1:24)?

3. Anong katangian sa buhay ng isang mananampalataya ang sinusubok ng Diyos (Santiago 1:3; 1 Pedro 1:6-7)? Paano talaga sinusubok ng mga pagsubok at paghihirap ang katangiang ito? Bakit ito mahalaga (Hebreo 11:6)?

4. Ano ang ilang *paraan* kung paano maaaring subukin ang isang Cristiano?

2 Corinto 11:26

2 Corinto 12:7

Filipos 2:27

1 Tesalonica 3:3-4

1 Timoteo 6:9-10

2 Timoteo 3:12

5. Tukuyin ang ilan sa mga *pakinabang* ng mga pagsubok at paghihirap

2 Corinto 1:3-4

2 Corinto 4:16-17

Roma 5:3-5

Hebreo 12:11

Santiago 1:3-4

Alin sa mga pakinabang na ito ang pinakanag-uudyok sa iyo na tiisin ang pagsubok? Bakit?

6. Tinatalakay ng Aklat ni Job ang suliranin ng paghihirap at binibigyan tayo ng aral tungkol sa wastong pagtugon sa paghihirap. Anong uri ng tao si Job (1:1, 8; 2:3)? Ano ang ipinahihiwatig ng hamon ni Satanas tungkol sa dahilan kung bakit sinubok si Job (1:9-11; 2:4-6)?

Tukuyin ang mga pagsubok na hinarap ni Job at ang kanyang pagtugon.

1:13-22

2:7-10

Ang pinakamatinding pagsalakay ay sa kanyang pagtitiwala sa Diyos. Anong saloobin ang mayroon siya (13:14-15)?

7. Ano ang dapat na maging pagtugon ng isang mananampalataya kapag humaharap sa mga pagsubok at paghihirap?

Awit 46:10

Awit 119:71-72

2 Corinto 12:9

Efeso 5:20

1 Tesalonica 5:18

Santiago 1:2

Bakit mahalaga ang wastong pananaw sa pagkatao ng Diyos sa mga panahong ito? Ilista ang mga katangian ng Diyos na maaari mong bulay-bulayin sa mga panahon ng pagsubok.

8. Ilarawan ang pagtugon sa mga pagsubok at paghihirap ng mga sumusunod: Cristo (Hebreo 12:2);

Esteban (Mga Gawa 7:54-60):

Pablo (2 Corinto 4:17-18; Roma 8:18):

Anong pagkakatulad ang makikita sa kanilang pananaw sa mga pagsubok?

9. Basahin ang 1 Pedro 4:12-5:10. Ilista ang mahahalagang hakbang na dapat gawin sa mga panahon ng pagsubok at paghihirap.
10. Magbanggit ng isang karanasan sa iyong buhay kung saan dumaan ka sa isang pagsubok o paghihirap. Ano ang nakatulong sa iyo upang matiis ito? Paano ka nakinabang sa karanasang iyon?

Aralin 8: Mga Hinaing at Pagkakasala sa Kapwa

Nais ng Panginoon na walang pagkakabaha-bahagi sa atin bilang kapwa mananampalataya (1 Corinto 1:10). “Mamuhay kayong may kapayapaan sa isa’t isa” ang Kanyang tuwirang utos (1 Tesalonica 5:13). Nang may kababaang-loob at pagtitiis, dapat nating gawin ang lahat ng ating makakaya upang ingatan ang “pagkakaisa ng Espiritu sa bigkis ng kapayapaan” (Efeso 4:2-3). Binabalaan tayo laban sa panganib ng isang ugat ng kapaitan na sumibol sa ating puso (Hebreo 12:15). Ang alitan, pag-aaway, pagtatalo, pagkakabaha-bahagi, at hidwaan ay iba’t ibang pagpapakita lamang ng laman at salungat sa kaisipan ng Diyos (1 Corinto 3:3; 2 Corinto 12:20).

Hindi na kailangang itanong kung tayo ba ay nakipag-away na sa ibang tao o nakaranas ng kapaitan, hinanakit, o pagkasugat ng damdamin. Gayunman, karaniwan ba nating hinaharap ang mga alitan sa paraang nakalulugod sa Panginoong Jesus? Marami sa atin ang magiging tapat lamang kung sasagot ng “Hindi.” Maaaring hindi natin alam kung paano haharapin ang mga hinaing at pagkakasala ayon sa Kasulatan, o hindi natin isinasagawa ang ating nalalaman. Bilang resulta, pinupuna natin ang iba, nakikipagtalo sa kanila, o nagkikimkim ng hinaing laban sa kanila. Hindi ito ikinagagalak ng Panginoon, tayo ay hindi masaya, at nakikita tayo ng iba na may kaparehong saloobin ng mga hindi ligtas.

Negatibong Pagtugon sa Iba

Makatutulong na suriin muna ang ilang karaniwang maling paraan ng pagtugon sa mga di-pagkakasundo sa iba:

1. Pagbibigay-Katwiran Sa Maling Saloobin. Maaari nating sabihing tao lamang tayo at likas lamang na magkaroon ng negatibong damdamin sa isang taong hindi nakalugod sa atin. Maaari nating ipaubaya sa ibang tao na makita niya ang itinuturing nating mali sa kanyang mga gawi at wala tayong gawing anuman. Maaari nating sabihing sinubukan na nating ayusin ang problema noon ngunit wala itong naidulot na mabuti.
2. Pagkikimkim Ng Negatibong Damdamin (Genesis 27:41). Habang tumatagal ang isang bagay, lalo itong nag-uugat nang malalim. Kaya tayo binabalaang huwag hayaang lumubog ang araw sa ating galit (Efeso 4:26). Maaaring magkaroon ng pagmumukmok, hinanakit, at pagpapatagal ng sugat na damdamin kung hindi natin ito ibibigay sa Diyos o aayusin sa ibang tao. Ang usapin ay nagnanaknak na gaya ng sugat na hindi ginagamot.
3. Paglayo (Lucas 15:28-29). Maaaring ayaw na nating makitungo pa sa mga taong nakasakit sa atin. Maaari tayong umatras, magbitiw, tumigil, at maghugas-kamay sa buong usapin. Maaari nating sabihing ginagawa natin ito upang maiwasan ang gulo, ngunit sa katotohanan ay madalas itong isang paraan ng pagpaparusa sa iba sa pamamagitan ng ating pagkayamot.
4. Pagrereklamong Sa Iba (Kawikaan 25:9). Maaaring pag-usapan ang mga problema sa ibang tao sa halip na tuwiran sa taong sangkot. Inilalabas natin ang ating sama ng loob sa ganitong paraan. Ang mga reklamo ay may paraan ng pagbabalik sa taong kinaaukulan at lalong pinasasama ang mga bagay.
5. Paghihiganti (Kawikaan 24:29). Maaari nating pukawin ang masamang damdamin ng iba laban sa nagkasala, kaya ngayon ay isang grupo na ng mga tao ang humahatol, tumatanggi, o sumasalungat sa kanya. Maaari pa nga tayong mag-isip ng paraan upang gumanti o makabawi (1 Pedro 3:9). Posible pa ngang magsampa ng kaso laban sa kapwa mananampalataya, isang gawang hinahatulan ng Diyos (1 Corinto 6:1-8).

Halos hindi na kailangang sabihin na hindi kailanman hinarap ng Panginoong Jesus ang mga sitwasyon sa alinman sa mga paraang ito. Ang bawat isa sa mga gawang ito ay reseta para sa lalo pang alitan. Kung gayon, paano tayo kikilos sa paraang nagpaparangal kay Cristo kapag tayo ay nasaktan?

Paglaban sa Pagkakasala

1. Iwasang Madaling Masaktan. Ang ilang tao ay maramdamin. Waring mas madali silang masaktan kaysa sa iba. Maaaring ipahiwatig nito ang isang labis na sensitibong ugali. Kung ang damdamin ay *madaling* masugatan at sumisibol ang hinanakit, malamang na may labis na pagtuon sa sarili. Nangangailangan ito ng paghatol sa sarili sa ating bahagi, sa halip na hinanakit sa iba. Posibleng lagi tayong naninindigan sa ating mga karapatan. Maaaring totoo o hindi na ang ilang bagay ay “nararapat” sa atin. Gayunman, ang makadiyos na mananampalataya ay isinuko na ang lahat ng kanyang karapatan sa Panginoong Jesus dahil sa katotohanang binili siya ni Cristo sa isang halaga (1 Corinto 6:20). Kapalit ng ating mga karapatan, binibigyan tayo ng Panginoon ng mga pribilehiyo sa diwa ng biyaya. Kaya handa tayong tanggapin ang kamalian kung kinakailangan (1 Corinto 6:7).

Makatutulong na higit tayong magmalasakit sa mga pangangailangan ng iba kaysa sa mga karapatan ng sarili. Ang isang tao ay maaaring nanghihina dahil sa pisikal, emosyonal, o espirital na kabigatan. Kaya maaaring mabuting pagpasensyahan ang ilang salita o kilos ng taong iyon na hindi karaniwan sa kanya. Kailangan natin ang mahinahong pagtanggap sa mga kapintasan ng iba na, gaya natin, ay hindi ganap sa laman. Karaniwang-karaniwan na mali ang ating pagpapakahulugan sa mga pahayag, ekspresyon, at kilos. Maaaring hindi tama ang pagkaunawa natin sa kung ano ang sinabi o ibig sabihin ng mga pahayag ng iba. Ang wika ay madalas na mapanlinlang. Ang kalagayan ng isip natin at ng iba ay malaking salik. Pinakamabuting bigyan ang iba ng pakinabang ng pagdududa. Posibleng palakihin ang isang bagay nang lampas sa tunay nitong kahalagahan at “gawing bundok ang isang punso.” Dapat tayong lalong mag-ingat sa pagtanggap ng mga ulat mula sa ibang tao. Nananatili pa rin ang sinaunang tuntunin: “Sa bibig ng dalawa o tatlong saksi ay pagtitibayin ang bawat salita” (2 Corinto 13:1). Ang ating Panginoon mismo ay naging huwaran ng pagpaparaya at pagtitis sa gitna ng maraming di-pagkakaunawaan, pang-aabuso, at kawalan ng utang na loob. Itinaguyod Niya at ipinakita sa halimbawa maging ang pagtanggap sa mga insulto (Mateo 5:11).

2. Iwasan Ang Mapanakit Na Pagtugon. Ang ginagawa ng isang Cristiano kapag siya ay nasaktan ay dapat na lubos na naiiba sa maaaring gawin ng isang hindi ligtas. Hindi tayo dapat mahulog sa bitag ng pagkilos ayon sa ating lumang likas. Ang mga mananampalataya ay hindi kailanman tinawag upang gantihan ang kawalang-kabaitan ng gayunding kawalang-kabaitan. Ang damdamin kung minsan ay maaaring kimkimin sa loob sa anyo ng kumukulong hinanakit o sakit. Ito ay nakasasakit sa atin. Ang pagkakalat ng ating mga hinaing sa iba ay kasalanan. Madalas itong ginagawa sa pagkukunwaring “pagbabahagi para sa panalangin,” at maaaring maging dahilan upang “akuin ng iba ang isang pagkakasala” na hindi nila usapin. Nais ng Diyos na ang mga pagkakasala ay harapin kasama ng mga taong kinauukulan.

Positibong Pagtugon sa Pagkakasala

1. Linangin Ang Positibong Saloobin. Madalas tayong nagdurusa sa tinatawag na “pananaw na parang tubo ng baril.” Ito ang gawi ng pagtingin sa isang bagay mula lamang sa iisang makitid na pananaw. Ipinahihiwatig ng Kasulatan na karaniwang may higit sa isang pangig

ang isang sitwasyon. Narito ang ilang hakbang na nagpapalawak ng ating pananaw: (a) Alalahaning ang mga nagkakasala ay madalas na kasangkapan ng Diyos (2 Samuel 16:5-12). Kahit ang isang insulto, kapag tinanggap nang wasto, ay maaaring gamitin ng Diyos upang mapabuti ang ating pagkatao, (b) Magpasalamat sa lahat ng bagay (1 Tesalonica 5:18). Kamangha-mangha kung paanong ang nakabubuong pagtugong ito ay lumuluwalhati sa Diyos. (c) Tanggapin ang mga kamalian bilang bahagi ng ating pagkatawag (1 Pedro 2:19-23). Si Cristo ay nagdusa para sa atin, na nag-iwan sa atin ng halimbawa, (d) Tingnan ang mga pangangailangan ng iba bilang mga pagkakataon (Lucas 22:32). Maaaring labis tayong mabigo sa mga tao kaya hindi natin nakikita ang pagkakataong mapaglingkuran sila, (e) Ipaubaya sa Diyos ang lahat ng paghihiganti (Roma 12:19-20). (f) Ihiwalay ang pagkakasala sa nagkasala. Kung hindi natin ito gagawin, ang kapopootan natin ay ang mga tao sa halip na ang kanilang mga kasalanan. Ginagawa ng Diyos ang pagkakaiibang ito (Awit 103:12). Gayundin ang gawin natin.

Ang pagpaparaya at pagpapatawad ay kahanga-hangang pamahid sa mga sugat (Colosas 3:13). Tinatakan ng pag-ibig ang lahat ng pagsalangsang (Kawikaan 10:12); hindi nito ibinibilang ang kamaliang tiniis (1 Corinto 13:5).

2. Magpasimula Ng Positibong Pagkilos. *Kapag ikaw ang nagkasala* dapat mong: (a) Aminin ang iyong mga pagkakamali (Santiago 5:16). Kailangan ang isang matatag na tao upang aminin na siya ay nagkamali. Pilitin ang sarili na tumingin nang mabuti. Posible kayang ikaw ang mali? (b) Magpasimula ng pakikipagkasundo (Mateo 5:23-24). Gawin ang unang hakbang, kahit nag-aalinlangan kang ito ay iyong pananagutan.

Kapag waring ikaw ay sinaktan ng iba, isaalang-alang ang mga sumusunod: (a) Ipanalangin sila (Mateo 5:44). Binabago ng panalangin ang mga bagay, (b) Tumigil ka sa pagiging palaaway (Kawikaan 13:10; 18:6; 2 Timoteo 2:24). Ang pagbitaw sa isang pagtatalo o pagkakasala ay madalas na siyang tamang solusyon, (c) Patawarin sila kung saan maaaring nagkasala sila sa iyo (Efeso 4:32; Marcos 11:25-26). Ang Diyos, alang-alang kay Cristo, ay nagpatawad sa atin kahit hindi natin ito karapat-dapat. (d) Kalimutan ang pagkakasala. Ang pagmumukmok ay nagpapahirap sa tao. Kaluwalhatian ang palampasin ang isang pagsalangsang (Kawikaan 19:11). (e) Lumakad ng ikalawang milya (Mateo 5:40-41). Ibig sabihin nito ay magpigil sa sarili hanggang sa punto na mamangha ang nagkasala, (f) Tuwiran silang puntahan (Mateo 18:15-17; Lucas 17:3-4; Galacia 6:1). Ayusin ang inyong di-pagkakasundo at mamuhay nang may pagkakaisa (Filipos 4:2).

Panunumbalik sa Nagkasala

Kung minsan ay hindi matalino o mali pa ngang balewalain ang isang pagkakasala. Maaaring mahirap magpatawad nang hindi kinakausap ang tao. Ano ang sinasabi ng Biblia tungkol sa pagharap at panunumbalik sa isang nagkasala?

1. Ang Okasyon. Ang pagkakasala ay dapat na laban sa atin (Mateo 18:15). Hindi natin maitutuwid ang lahat ng tao sa lahat ng bagay. Nagbababala rin ang Biblia laban sa pag-ako ng pagkakasalang hindi atin (Awit 15:3). Gayunman, ang pagkakasalang nakapipinsala sa nagkasala o sa buong iglesya ay dapat harapin (2 Samuel 12:1-7; Galacia 6:1).
2. Ang Kwalipikasyon. Ang taong nasaktan ay dapat munang suriin ang sarili niyang buhay sa kaparehong bagay upang matiyak kung siya ay walang kapintasan (Mateo 7:1-5). Ang panunumbalik sa isang taong “nadaig ng anumang kasalanan” ay nangangailangan ng espiritwal na kasiglahan (Galacia 6:1).

3. Ang Layunin. Ang layunin sa pakikitungo sa isang nagkasala ay laging panunumbalik. Ang pagtuon ay dapat na sa ikabubuti ng ibang tao, hindi ng sarili. Kung magtatagumpay tayo, ang tao ay naibabalik sa Diyos at nakamit natin ang isang kapatid (Mateo 18:15).
4. Ang Saloobin. Ang pakikipag-usap sa iba ay dapat gawin sa diwa ng kaamuan (Galacia 6:1). Ibig sabihin nito ay pinipigil natin ang anumang saloobing “mas magaling ako” o “mas banal ako kaysa sa iyo.” Dapat nating isaalang-alang na tayo rin ay madaling maaaring naging ang nagkasala.
5. Ang Paraan. Ang mga detalye ng proseso sa paglutas ng hinaing ay ibinigay sa Mateo 18:15-17. (a) Pupuntahan natin ang nagkasala nang sarilinan at sasabihin sa kanya ang pagkakamali. Maririnig niya ito mula sa atin, hindi mula sa ibang tao, (b) Kung ayaw makinig ng nagkasala at hindi malutas ang problema sa antas na ito, ang nasaktan ay babalik na may kasamang isa o dalawang saksi. Ipinakikita nito ang seryosong layunin at inaalis ang aspetong “pribadong away” ng pagkakasala, (c) Ang kabiguan sa ikalawang antas ay nangangailangang dalhin ang usapin sa harap ng iglesya—una sa matatanda bilang mga kinatawan ng iglesya, at sa huli, kung kinakailangan, sa buong kapulungan, (d) Kung ang nagkasala ay hindi pa rin nagbabago sa harap ng iglesya, siya ay ituturing na gaya ng isang Hentil o hindi Cristiano. Kaya ang katigasan ng ulo ng nagkasala ay nagpapakita ng mas malaking problema kaysa sa orihinal na pagkakasala, (e) Kahit kinakailangang alisin ang nagkasala sa pakikisama (na bihira), ang layunin ay panunumbalik pa rin. Kung ang nagkasala ay nagsisisi, siya ay dapat patawarin at buong-init na ibalik sa pakikisama (2 Corinto 2:6-11). Sawayin at pagkatapos ay patawarin ang pagkakasunod-sunod (Lucas 17:3-4).

Konklusyon

Ibinigay sa atin ng Panginoong Jesu-Cristo ang lahat ng kinakailangang tagubilin sa pagharap sa mga hinaing at pagkakasala. Gayunman, gaya ni Pedro, maaari nating itanong, “Panginoon, makailang ulit magkakasala sa akin ang aking kapatid, at siya’y aking patatawarin?” (Mateo 18:21). Sinabi ni Jesus kay Pedro, “pitumpung pitong ulit,” at pagkatapos ay isinalaysay ang isang talinghaga tungkol sa isang taong pinatawad sa napakalaking utang ngunit ayaw magpatawad ng napakaliit na utang (Mateo 18:22-35). Tinawag ng Panginoon na masama ang taong ito dahil sa kanyang espiritung di-mapagpatawad matapos siyang patawarin nang ganoon kalaki. Ang Diyos kay Cristo ay nagpatawad sa atin ng lahat ng ating kasalanan. Kaya tayo rin ay dapat magpakita ng espiritu ng pagpatawad sa iba, lalo na sa ating mga kapatid.

Gabay sa Pag-aaral: Mga Hinaing at Pagkakasala sa Kapwa

1. Ano ang ilang paraan kung paano tayo maaaring tumugon nang mali kapag tayo ay nasaktan?

Genesis 27:41

Awit 15:3

Kawikaan 24:29

Lucas 15:28-29

1 Corinto 6:1-6

Efeso 4:26

1 Pedro 3:9

Alin sa mga ito ang pinakamalaki mong hilig kapag ikaw ay nasaktan?

2. Paano makatutulong ang ating saloobin sa nagkasala at sa pagkakasala upang tayo ay tumugon nang tama?

2 Samuel 16:5-12

Roma 12:19-21

1 Tesalonica 5:18

1 Pedro 2:19-23

3. Mula sa mga sumusunod na talata, tukuyin ang mga prinsipyong tutulong sa iyo upang tumugon nang positibo sa mga pagkakasala.

Kawikaan 19:11

Kawikaan 25:9

Mateo 5:40-41

Mateo 5:44

1 Corinto 13:5

Efeso 4:32

2 Timoteo 2:24

Santiago 5:16

4. Ano ang kung minsan ay kinakailangan sa pagharap sa isang pagkakasala (Mateo 18:15; Lucas 17:3)?

Ano ang ilang pag-iingat na dapat nating gawin bago harapin ang isang nagkasala tungkol sa kanyang pagkakasala?

Mateo 7:1-5

2 Corinto 13:1

Galacia 6:1

5. Ano ang dapat na maging layunin ng pagharap sa nagkasala (Mateo 18:15; Galacia 6:1)?
6. Tukuyin ang mga hakbang sa paglutas ng mga hinaing kapag ang iba ang nagkasala (Mateo 18:15-17).
7. Basahin ang Mateo 18:21-35. Anong aral tungkol sa pagpapatawad ang itinuro rito ng Panginoong Jesus?

Bakit mahalagang alalahanin ang aral na ito kapag humaharap sa mga pagkakasala?

8. *Anong mga hakbang ang ginagawa natin sa paglutas ng mga hinaing kapag tayo ang nagkasala?*

Mateo 5:22-24

Santiago 5:16

9. Magbigay ng halimbawa ng isang pagkakataon na hindi mo hinarap ang isang hinaing sa paraang ayon sa Kasulatan. Ano ang naging resulta?

10. Paano ka magsisimulang tumugon sa mga pagkakasala sa paraang higit na ayon sa Kasulatan? Anong mga prinsipyong natutunan sa araling ito ang kailangan mong simulang isagawa?

Mayroon ka bang hindi pa nalulutas na hinaing sa sinuman? Kung mayroon, sabihin kung ano ang kailangan mong gawin at kung kailan mo ito gagawin.

Aralin 9: Pagsamba

Ang pinakamarangal na gawain ng sinumang tao ay ang pagsamba sa Diyos. Pinupuno nito ang espiritu, isip, at bibig ng tao ng pinakadakila sa lahat ng paksa, ang Diyos sa buong kaluwalhatian Niya. Ang natatanging kakayahang ito na pagbulay-bulayan at sambahin ang Diyos ang naghihiwalay sa tao, bilang isang espirituwal na nilalang, sa lahat ng mas mababang nilikha. Ibinibigay ng pagsamba sa Kataas-taasang Panginoon at Manlalalang ang tunay na sa atin upang ibigay. Kaya itinuturing ito ng Diyos na lubhang mahalaga. Ang pagsamba ay para lamang sa Kanya. Ipinahahayag ng una at pinakadakilang utos na hindi tayo sasamba sa ibang diyos (Exodo 34:14). Gayunman, sinikap ni Satanas na nakawin ang karangalang ito para sa kanyang sarili (Mateo 4:9). Hinangad at tinanggap ito ng mga paganong pinuno. Sumamba ang mga tao sa mga demonyo, mga diyos-diyosan, mga hayop, mga puno, mga bundok, mga ilog, mga bituin, sa araw, at sa kapwa tao. Lagi itong tinanggihan ng mga taong maka-Diyos at ng mga anghel ng Diyos (Mga Gawa 10:25-26; 14:14-15; Apocalipsis 19:10; 22:8-9). Kapansin-pansin na tinanggap ng Panginoong Jesus ang pagsamba nang walang pagsaway, isang malinaw na tanda ng Kanyang pag-aangkin na Siya ay Diyos (Mateo 8:2; 9:18; 14:33; 15:25; 20:20; 28:9; Marcos 5:6; Juan 9:38).

Naghamanap ang Diyos ng mga sumasamba, ngunit sa wastong batayan lamang. Sinabi ng Panginoong Jesus, “Ang mga tunay na mananamba ay sasamba sa Ama sa espiritu at sa katotohanan: sapagka’t ang mga gayon ay hinahanap ng Ama upang maging mananamba Niya. Ang Diyos ay Espiritu: at ang mga sumasamba sa Kanya ay kinakailangang magsisamba sa espiritu at sa katotohanan” (Juan 4:23-24). Ipinahihiwatig nito na may pagsambang mali, gaya ng posibleng sumamba sa maling bagay. Noong panahon ng Lumang Tipan, nagbigay ang Diyos ng detalyadong tagubilin sa pagsamba sa tabernakulo sa ilang at, pagkatapos, sa templo sa Jerusalem. Ang pagsamba sa Bagong Tipan ay kailangan ding ayon sa kaayusan ng Diyos. Isang natatanging katangian ng bagong kaayusang ito ay na ang lahat ng mananampalataya, hindi lamang isang piling pangkat, ay tinatawag na ngayong “isang bahay na espirituwal, isang banal na pagkasaserdote, upang maghandog ng mga haing espirituwal, na kalugud-lugod sa Diyos sa pamamagitan ni Jesu-Cristo” (1 Pedro 2:5).

Isang gawaing dapat pangunahin ng mga Cristiano ang pagsamba sa Diyos. Bahagi ng ating walang hanggang gawain ang purihin ang Kordero bilang karapat-dapat (Apocalipsis 5:9-14). Ang pagpupuri rin ang ating tawag sa kasalukuyan. Dapat nating nanasaing lumago sa ating kakayahang purihin Siya na tanging karapat-dapat. Ang paglago bilang isang mananamba ay isang mahalagang bahagi ng espirituwal na paglagong kailangan natin.

Kahulugan ng Pagsamba

Ano ang pagsamba? Iniisip ito ng maraming mananampalataya bilang mga gawain ng iglesya tuwing umaga, kasama ang pangangaral, mga patalastas, pag-awit ng koro, o mga ritwal. Kadalasang tinatawag ang mga ito na “Pagsamba sa Umaga.” Maaari ngang sumamba ang isang mananampalataya sa Diyos sa oras na ito sa tahimik na paraan o sa pag-awit ng isang partikular na himno. Gayunman, ang ganitong pagtitipon ng iglesya ay malayo sa konsepto ng Biblia tungkol sa pagsamba.

Ang kahulugan ng “pagsamba” ay nagpapahiwatig ng pagyukod, maging ng pagpapatirapa, upang magbigay-galang sa isang nakatataas. Sinasabi sa atin ni W. E. Vine sa kanyang “Expository Dictionary of New Testament Words” na ito ay “ang tuwirang pagkilala sa Diyos ng Kanyang kalikasan, mga katangian, mga daan at mga karapatan, sa pamamagitan man ng pag-

apaw ng puso sa papuri at pasasalamat o sa gawang ginawa bilang pagkilala rito.” Ang pagsamba ay nagbibigay ng magalang na parangal, pagdakila, debosyon, at pagpapasakop sa salita, isip, saloobin, at gawa sa iisang tunay na Diyos. Ito ay tugon ng mapagmahal na pagpapahalaga, pag-apaw ng pusong nagpapasalamat, pagbubuhos ng kaluluwang tinubos na abala sa Diyos. Ang pagsamba ay hindi pag-uusap *tungkol sa Diyos* kundi tuwirang pakikipag-usap sa Diyos.

Ang pagsamba ay pagkilala sa kahalagahan ng Diyos dahil sa *kung sino Siya o kung ano Siya*. Kailangan dito ang pag-aaral ng inihayag Niya tungkol sa Kanyang sarili sa Kasulatan. Habang ginagawa natin ito, natutuklasan nating Siya ay hindi talagang katulad ng anumang bagay o sinumang kilala natin. Natatangi ang Diyos. May mga katangiang sa Kanya lamang totoo. Halimbawa, Siya ay may sariling buhay na hindi nagmula sa iba (Juan 5:26), walang hanggan (Awit 90:2), walang hangganan (1 Hari 8:27), makapangyarihan sa lahat (Job 42:2), nakaalam ng lahat (Awit 147:4-5), nasa lahat ng dako (Awit 139:7-12), hindi nagbabago (Malakias 3:6), sapat sa Kanyang sarili (Mga Gawa 17:24-25), at may ganap na kapangyarihan (Efeso 1:11). Mayroon din Siyang ilang katangian na tinatawag tayong tularan. Kabilang dito ang pag-ibig, biyaya, awa, kabanalan, katuwiran, katotohanan, pagtitiis, karunungan, kabutihan, at pagkabukas-palad. Maaari rin tayong makibahagi sa Kanyang poot laban sa kasamaan at kalikuan (Roma 1:18).

Siya ay dapat ding sambahin dahil sa *kung ano ang ginagawa Niya*. Siya ang Manlalarang ng lahat ng bagay, pati ng tao (Awit 95:6). Siya ang Katulong, Tagapagligtas, Manunubos. Sa pamamagitan ng Kanyang Salita, ginagawa Niya ang Kanyang kalooban (Awit 33:6). Nagpapakababa Siya upang dinggin ang mga panalangin ng abang mga mortal (Awit 65:2). Pinatatawad Niya ang mga kasalanan at umaabot sa biyaya upang ilapit ang mga tao sa Kanyang sarili (Awit 65:3-4). Sinusubok at dinadalisa Niya ang Kanyang bayan (Awit 66:10). Siya ay isang Pinunong laging nagtatagumpay (Awit 136:10-15).

Ang pagsamba ay nagbubulay-bulay sa pagiging karapat-dapat Niya na nakaupo sa trono ng sansinukob (Apocalipsis 4:10-11; 5:12-14). Ang Diyos, hindi ang sarili, ang sentro. Ito ay mahusay na inilalarawan ng babaing nagpunas ng mga paa ni Jesus ng kanyang buhok (Juan 12:3-7). Kasama rin sa pagsamba ang pagdadala ng mga hain o kaloob na napakahalaga sa Panginoon, gaya ng ginawa ng mga pantas sa batang sanggol (Mateo 2:11). Ang pinakaunang pagbanggit sa salitang ito sa Biblia ay nagpapakita ng laki ng halaga ng hain at ng mapagpakumbabang pagpapasakop na kasangkot nang ihandog ni Abraham si Isaac (Genesis 22:2-9).

Tinutulungan tayo ng mga saloobin ng pagpupuri na tukuyin ang tunay na katangian ng anumang espirituwal na handog. Ang tunay na pagsamba ay:

Lumalapit sa Diyos nang may kabataan at *pagpapakumbaba*. Lumapit na gaya sa “Kanyang tuntungan” (Awit 99:5; 132:7).

Nagpapahayag ng *kagalakan ng panloob na kaluguran* sa Diyos Mismo. “Tayo’y magsisigaw na may kagalakan” (Awit 95:1-2; 66:1).

Kung minsan ay *masigla at hayag* sa pagpapahayag nito. Kaya umaawit tayo ng mga papuri sa Kanya (Awit 135:3; 30:4; 47:6).

Ay *malalim na magalang* at hindi kailanman pabiru-biro. “Banal at kakila-kilabot ang Kanyang pangalan” (Awit 111:9).

Bumubukal mula sa loob, sa halip na pinipilit mula sa labas. “Ang aking puso ay umaapaw sa mabuting bagay” (Awit 45:1).

Mga Anyo ng Pagsamba

Paano tayo dapat sumamba? Maaaring ito ay pansarili o pang-grupong pagpapahayag.

1. Pansariling Pagsamba. Ang pribadong espirituwal na buhay ang lugar kung saan kailangang lumago ang pagsamba bilang paraan ng pamumuhay. Maaari itong dumating bilang panahon ng pagsasaya at pagpapasalamat sa harap ng Diyos. Isang halimbawa ay nang pagtagumpayin ang alipin ni Abraham sa isang dakilang misyon (Genesis 24:26). Maaaring may panahon ng mapagpakumbabang pagpapasakop sa Diyos sa gitna ng kapahamakan (Job 1:20). Ang mga panalangin sa umaga o gabi ay dapat magsimula sa pagsamba. Ipinahihiwatig ito ng tinatawag na “Panalangin ng Panginoon,” isang huwaran para sa mga mananampalataya. “Ama namin na nasa langit, Sambahin nawa ang pangalan Mo” (Mateo 6:9 NASB). Ang papuring ito ay isang banal na handog sa Diyos. Halimbawa, mababasa natin, “Lagi tayong maghandog sa Diyos ng hain ng papuri, samakatuwid бага'y ang bunga ng mga labi na nagpapasalamat sa Kanyang pangalan” (Hebreo 13:15 NASB).

Ang paghahandog ng ating mga katawan bilang isang buhay na hain sa Diyos ay isang gawa ng pagsamba (Roma 12:1). Ang mga kaloob para sa gawain ng Panginoon na inihandog sa pangalan ni Cristo ay gaya ng mabangong insenso sa Diyos, na kumakatawan sa hain sa Kanya (Filipos 4:18). Ang pagbibigay ay dapat maging isang gawa ng pagsamba.

2. Sama-samang Pagsamba. Ang bayan ng Diyos ay dapat magtipon upang purihin Siya nang nagkakaisa. Masalimuot ang kaayusan sa Lumang Tipan. May iisang santuwaryo, mga haing hayop, isang natatanging pagkasaserdoteng naglilingkod, at maingat na itinakdang mga ritwal. Ang kahulugan ng lahat ng ito ay nahayag pagkatapos bilang mga larawan ng Panginoong Jesus, ng Kanyang gawaing paghahain, at ng daan ng paglapit sa Diyos. Ipinaliliwanag ito sa atin sa aklat ng Hebreo. Itinuturo ng aklat na ito na ang dating kaayusan ng pagsamba ay inalis na ngayon bilang mga anino lamang ng tunay. Ang paglalaan ng Bagong Tipan para sa pagsamba sa Panginoon ay napakasimple. Kabilang sa gawain ng unang iglesya ang pagtuturo ng Salita ng Diyos, pakikisama, panalangin, at ang tinatawag na “pagpipira-piraso ng tinapay” o komunyon (Mga Gawa 2:42). Lumilitaw na ang pagdiriwang na ito ang sentro ng mga pagtitipon ng mga mananampalataya (1 Corinto 11:23-34) sa unang araw ng sanlinggo (Mga Gawa 20:7). May pakikibahagi ang ilang mananampalataya sa sama-samang pagtitipon ito (1 Corinto 14:26). Ang lahat ng mananampalataya ay mga saserdote na ngayon (1 Pedro 2:9; Apocalipsis 1:6). Ang tanging dambana ay ang Kanyang paghahain sa krus (Hebreo 13:10). Hindi na kailangan ang mga banal na lugar (Juan 4:20-23).

Tinawag ni A.W. Tozer ang sama-samang pagsamba na “ang nawawalang hiyas” ng ebanghelikong iglesya. Nananawagan ngayon ang mga espirituwal na pinuno para sa muling pagbuhay sa pamamagitan ng pagbabago ng mga lumang anyo o ng pagtiyak na mabigyan ng bagong buhay ang mga lumang anyo. Kadalasan ang ating pagsamba ay “banal ngunit matamlay,” gaya ng sinabi ng isang tao. Kailangang maalis ang pagkapatay at malunasan ang kakulangan ng masayang pagdiriwang. Hangga’t hindi binibigyan ng masusing pansin ang pagsamba, walang darating na ginhawa. Ang malaking kakulangan ay dapat kilalanin. Ang bayan ng Diyos ay dapat tumigil sa pagiging mga manonood lamang sa isang pagtitipon, na para bang ito ay isang konsiyerto. Dapat silang maging nakatuon sa Diyos kapag sila ay nagtitipon. Kailangan ang paghahanda para sa pagsamba bago pa dumating at ang pagkakataong sumamba pagdating nila. Ang mga mensaheng pang-ebanghelyo o

pagpapaliwanag mula sa Kasulatan ay hindi pagsamba. Sa pagsamba, ang usapin ay hindi “kung ano ang nakukuha ko rito, kundi kung ano ang ibinibigay ko sa Diyos.”

3. Pagsamba ng Pamilya. Narito marahil ang isa sa mga pinakamatandang anyo. Mula sa pinakaunang panahon ng tao sa lupa, ang ama ay kumilos bilang saserdoteng ulo na nanguna sa kanyang pamilya sa pagpupuri at paghahandog sa Diyos. Sa ngayon, may pangangailangan sa muling pagbuhay ng mga panahon sa tahanan na sama-samang nananalangin at sumasamba sa Diyos ang mga pamilya. Hindi kailangang mahaba ang mga ito, at ang mga bata ay maaaring turuan mula sa murang edad kung ano ang sumamba sa Panginoon sa simpleng paraan. Isinigaw ng mga bata ang mga papuri sa Panginoon sa templo, bagaman tumutol ang ilang nakakita. Sumagot si Jesus, “Mula sa bibig ng mga sanggol at ng mga pasusuhin ay naghanda Ka ng papuri para sa Iyong sarili” (Mateo 21:16 NASB).

Mga Kailangan sa Pagsamba

Kailan tunay na kalugud-lugod sa Diyos ang ating pagsamba? Kailan tayo pumapasok sa presensya ng Diyos na may mga espirituwal na handog na nagpaparangal sa Kanya? Ito ba ay kapag tama ang anyo? Kapag tama ang ating mga salita? Kapag maganda ang pakiramdam natin tungkol dito? Kapag ang mga espirituwal na pinuno o ang ibang nasa paligid natin ay nagsasabi ng mga espirituwal na bagay? Sa pamamagitan lamang ba ng pagdalo sa isang pagtitipon? Narito ang ilang mahahalagang kailangan.

1. Kaugnayan sa Diyos. Ang pagsambang kalugud-lugod sa paningin ng Diyos ay nangangailangan ng espirituwal na kaugnayan. Walang taong makapapasok sa banal na presensya ng Diyos kung hindi siya nilinis ng dugo ni Jesus (Hebreo 10:19). Ang kapatawaran ng mga kasalanan at ang paglapit sa Diyos ay imposible kung wala ang dugong iyon (Hebreo 9:22). Ang pagsisikap na lumapit sa Diyos batay sa sariling kabutihan, nang walang haing may dugo, ay tinatawag na “daan ni Cain” at nasa ilalim ng sumpa (Judas 11; Genesis 4:3-5). Kahit tama ang anyo ng paglapit, ang buhay na hindi maka-Diyos ay magpapakita ng kunwaring kaugnayan at magdudulot ng pagtanggì sa nagdadala ng mga handog sa Diyos (Isaia 1:11-17).
2. Pakikisama sa Diyos. Ang paglakad sa liwanag ay kailangan para sa pakikisama sa Diyos at sa kapwa mananampalataya (1 Juan 1:7). Ang karumihan ay naglalayo sa isang tao sa presensya ng Diyos (Awit 66:18). Ang paghatol sa sarili ay dapat mauna sa pagsamba upang hindi tayo disiplinahin ng Diyos (1 Corinto 11:27-32). Kailangan ang malinis na mga kamay at dalisay na puso (Awit 24:3-4). Nasa diwa tayo ng pagpupuri sa Diyos kapag kaagapay natin Siya sa paglakad, pinahalalagahan ang Kanyang pagkatao at nagpapasalamat sa Kanyang kabutihan. Nang nasa bilangguan sina Pablo at Silas, umaawit sila ng mga himno ng papuri sa Diyos (Mga Gawa 16:25). Iyan ang uri ng pakikisama na hindi nakasalalay sa kalagayan. Lumakad kang kasama ng Diyos at ang iyong bibig ay mapupuno ng Kanyang mga papuri.
3. Pagkakilala sa Diyos. Upang sambahin ang Diyos sa katotohanan, kailangan nating makilala Siya. Upang makilala Siya, kailangan nating malaman ang inihayag Niya tungkol sa Kanyang sarili sa Kanyang Salita. Kailangan din tayong lumago sa praktikal na pagkakilala sa Kanya sa paaralan ng buhay. Tinatawag tayong lumago sa pagkakilalang iyon (Colosas 1:10). Ang makilala Siya sa ating kaibuturan ay mas mahalaga sa Diyos kaysa sa mga handog na susunugin (Hosea 6:6). Natatangi nating nakikilala ang Diyos kapag tunay nating kilala ang Panginoong Jesu-Cristo (2 Corinto 4:6; Efeso 4:13). Ang mga katangian ng Diyos gaya ng

biyaya, pag-ibig, kabanalan, katuwiran, at awa ang mismong laman ng pinakamaluwalhatian ng mga talata ng pagsamba sa Kasulatan. Ang mga kaluwalhatian ng Anak ng Diyos, na Siyang Kordero ng Diyos, ang bumubuo sa tema ng mga talata ng pagsamba sa Bagong Tipan (Hebreo 1:3-10; Apocalipsis 5:9-13). Siya ay isang kahanga-hanga at maluwalhatian ng Panginoon, at kailangan nating matuto nang higit at higit pa tungkol sa Kanya upang madagdagan natin ang laman ng ating pagpupuri.

4. Pagpapahalaga sa Diyos. Inilarawan ng Panginoong Jesus ang tanong kung sino ang higit na iibig sa Kanya sa pamamagitan ng kuwento ng dalawang may utang (Lucas 7:41-47). Ang punto ng kuwento ay ang taong naniniwalang siya ang pinatawad nang higit ang siyang higit na iibig sa Panginoon. Ang mga Awit ni David ay namumukod-tanging mga halimbawa ng pagsamba. Nadama ng sumulat na marami ang ipinatawad sa kanya ng Diyos at marami ang ipinagpala sa kanya. Ang Panginoong Jesus ay maramdamin sa kawalan ng utang na loob at kakulangan ng pagpapahalaga (Lucas 17:17). Kaya ang mananampalatayang mapagpasalamat ay mag-iingat na pumasok sa Kanyang mga looban na may papuri (Awit 100:4-5). Nais nating magbigay ng kaluwalhatian sa Diyos (1 Cronica 16:29). Kung bibilangin mo ang iyong mga pagpapala at magagalak sa Kanya na nagpapala sa iyo, kung gayon ay maaari mong dakilain ang Panginoon at itanghal ang Kanyang pangalan (Awit 34:3).

Mga Mungkahi para sa Pagsamba

Ang pagsamba sa Panginoon ay hindi nagmumula sa pamamaraan kundi sa buhay. Gayunman, ang sumusunod na mga kaisipan ay maaaring makatulong sa paglago bilang isang mananamba.

1. Mauhaw sa Mas Malalim na Pakikisama sa Diyos (Awit 42:1-2; 63:1). Ang kasiyahan sa sarili at kawalan ng malasakit ay mga kaaway ng buhay ng pagpupuri. Patuloy na sikaping palalimin ang iyong mga ugat sa Kanya. Mangangailangan ito ng mas malalim na pagkakilala sa Kanya, kapwa sa karanasan at sa Kasulatan.
2. Seryosohin ang Pagsamba. Gawin itong pangunahin sa iyong buhay. Ipasiya mong regular kang papasok sa Kanyang mga looban na may papuri, mabuti man ang iyong kalagayan o hindi.
3. Magkaroon ng Mataas na Pananaw sa Diyos. Mamangha ka sa Kanya (Isaias 6:1-7). Manginig ka sa harap ng Kanyang kadakilaan (Isaias 66:2).
4. Maging Tapat sa Sinasabi Mo sa Kanya. Maramdamin Siya sa pagkukunwari o sa pagtatangkang mambola (Mateo 6:5; Awit 78:36).
5. Laging Maging Sariwa sa Iyong mga Handog. Huwag gumamit ng walang kabuluhang pag-uulit ng mga salita (Mateo 6:7). Maglaan ng panahon upang balikan ang Kanyang pagkatao at mga daan bago magsimula. Tuwirang kausapin ang Panginoon sa tapat na pagpapahalaga. Maging masigasig.

May nagsabi na kinatatakutan ng diyablo ang mga tunay na mananamba. Tila may mas dakilang paggawa ng Diyos sa kapangyarihan at pagpapala kapag pumapailanlang ang papuri sa trono ng Diyos. Ang papuri o pasasalamat ay lumuluwalhati sa Diyos (Awit 50:23). Lalo na kapag may nagkakaisang pagpupuri sa Diyos mula sa Kanyang bayan, bumababa ang kaluwalhatian ng Panginoon upang punuin ang bahay (2 Cronica 5:13-14). Hindi na tayo dapat magtaka kung gayon na ang pagsamba ay may malaking halaga (Genesis 22:2; 2 Samuel 24:24; Juan 12:3). Dito lubos na naluluwalhati ang Diyos, at tinawag Niya tayong lahat sa ministryong ito.

Gabay sa Pag-aaral: Pagsamba

Bawat araw sa linggong ito ay gagawa tayo ng debosyon mula sa isang talata sa Kasulatan na tumatalakay sa nilalaman ng pagsamba. Sa susunod nating pagtitipon, ang buong panahon ng workshop ay ilalaan sa pagsamba sa Panginoon. Hindi natin gagamitin ang ating mga Biblia o mga tala sa panahon ng workshop. Hindi natin pag-uusapan ang worksheet o mag-uusap sa isa't isa. Ang workshop ay bubuuin ng pagsamba sa Diyos sa tuwirang pakikipag-usap sa Kanya. Kaya kailangang dumating tayong handa. Hindi tayo dapat maghandog sa Diyos ng hindi natin pinagbayaran (2 Samuel 24:24).

Ang sumusunod na pagkakasunod-sunod ay iminumungkahi upang makatulong sa ating paghahanda:

- 1. Manalangin para sa pagliliwanag ng Espiritu ng Diyos.
- 2. Basahin ang talata nang ilang ulit.
- 3. Bigyan ang bawat bahagi ng maikling pamagat. Sumulat ng maikling buod ng pangunahing punto. Gumawa ng personal na aplikasyon.
- 4. Sa hakbang 3, maaaring makatulong ang magtanong habang iniisip mo ang talata. Sino ang nagsasalita? Sino ang kinakausap? Ano ang okasyon? Ano ang matututuhan ko tungkol sa pagsamba mula sa talatang ito? Anong mga katangian ng Diyos ang binabanggit dito? Anong mga motibo ang kasangkot? Paano ito makatutulong sa akin upang lalong sumamba sa Diyos nang mas mabuti?
- 5. Pagkatapos tapusin ang iyong debosyon bawat araw, sagutin ang mga tanong sa likod ng worksheet na ito na may kaugnayan sa talatang iyon.

Iskedyul ng Debosyon		
Araw 1—Awit 103	Araw 3—Apocalipsis 4:8-11; 5:9-14	Araw 5—Lucas 1:46-55
Araw 2—Awit 95:1-6; 96:1-10	Araw 4—Awit 139	Araw 6—Awit 145
		Araw 7—Pagbabalik-aral

Halimbawang Worksheet ng Debosyon

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Araw 1—Awit 103. Ilista ang mga pakinabang na personal mong tinanggap mula sa Panginoon (batay sa tt. 3-5). Ilista ang mga katangian ng Diyos (tt. 6-19). Paano mo isasama ang mga kaisipang ito sa iyong pagsamba ngayon?

Araw 2—Awit 95:1-6; 96:1-10. Isulat ang pinakamaraming iba't ibang salita o parirala na matatagpuan mo sa mga talatang ito na pagpapahayag ng pagsamba (gaya ng “umawit sa kagalakan”). Ilista ang mga dahilang ibinigay sa mga talata kung bakit dapat nating sambahin ang Panginoon (gaya ng “ang Panginoon ay dakilang Diyos”). Paano mo isasama ang mga ideyang ito sa iyong pagsamba ngayon?

Araw 3—Apocalipsis 4:8-11; 5:9-14. Gamitin ang sarili mong mga salita upang ilarawan ang dalawang bagay na dahilan ng pagsamba ng mga nilalang na buhay sa Diyos (Apocalipsis 4:8-11).

Sino ang sentro ng papuri at ano ang sinasabi tungkol sa Kanya sa pagsamba (Apocalipsis 5:9-14)? Paano mo isasama ang mga kaisipang ito sa iyong pagsamba ngayon?

Araw 4—Awit 139. Anong mga kaisipan tungkol sa Diyos ang nakikita mo rito? Ano ang natututuhan mo tungkol sa saloobin ng Diyos sa iyo? Paano mo isasama ang mga ito sa iyong pagsamba ngayon?

Araw 5—Lucas 1:46-55. Ano ang sinasabi ni Maria tungkol sa pagkatao ng Diyos? Sa Kanyang mga gawa? Anong pag-unlad ang napapansin mo sa pinagtutuunan ng pagsamba ni Maria? Paano ka inuudyukan ng talatang ito na sambahin ang Diyos ngayon?

Araw 6—Awit 145. Ilista ang mga katangian ng Diyos na dahilan ng pagpupuri sa Kanya. Paano pinakikitunguhan ng Diyos ang lahat ng Kanyang nilalang, karapat-dapat man o hindi? Paano ka tutugon sa pagsamba ngayon?

Araw 7—PAGBABALIK-ARAL. Paano ka hinamon sa iyong sariling pagsamba? Ano ang pinakamalalaki mong pangangailangan sa larangan ng pagsamba? Anong mga hakbang ang gagawin mo upang maging mas mabuting mananamba ng Diyos?

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Talata: _____ Petsa: _____

Pamagat: _____

Buod: _____

Aplikasyon: _____

Aralin 10: Paghaharap ng Ebanghelyo

Walang iisang paraan na itinaturo ang Kasulatan sa paghaharap ng Ebanghelyo ni Jesu-Cristo sa ibang tao. Iba-ibang pamamaraan ang ginamit ng ating Tagapagligtas sa iba-ibang tao. Gayunman, lagi Niyang iniharap ang Kanyang sarili bilang sentro ng kaligtasan. Idiniin din Niya ang kahalagahan ng Kanyang nalalapit na kamatayan at pagkabuhay na muli. Ang mga katotohanang ito ay dapat iharap kapag ibinabahagi ang Ebanghelyo. Ang Espiritu ng Panginoon lamang ang makapagbibigay sa atin ng pagkaunawa kung ano ang dapat bigyang-diin. Halimbawa, kailangan ba nating ituro ang pag-ibig ng Diyos kapag ang isang kaluluwa ay nawawalan ng pag-asa? Dapat ba nating idiin ang pag-amin ng pagiging makasalanang kapag ang isa ay nagmamatuwid sa sarili? Kailangan ba ang pagsisisi sa isang tao na itinatuturing na pangkaraniwang bagay lamang ang kasalanan? Alam ba ng isang kasapi ng kulto na tumatanggi kay Cristo na pinatutunayan ng Kasulatan na si Jesus ay Diyos? May suliranin ba sa pag-unawa sa nagliligtas na pananampalataya? Laging tinatamaan ng Panginoong Jesus ang pinakamahalagang punto sa pakikitungo Niya sa bawat tao.

Hinati rito sa iba't ibang bahagi ang kuwento ng kaligtasan upang lalong maunawaan, hindi upang magtakda ng isang pormulang paraan ng paghaharap. Dapat gumugol ng panahon kasama ng mga tao sa mga bahaging pinakakailangan nila. Dapat isaulo ang mga pangunahing talata. Kahanga-hanga ang eksaktong pagsipi mula sa alaala. Hangga't maaari, dapat nakabukas sa harap ng ating kausap ang teksto ng Biblia. Tandaan ang mga simpleng tuntuning ito sa pagbabahagi ng Ebanghelyo:

1. Maging mapanalangin at umasa sa Diyos.
2. Huwag ipagpalagay ang anuman tungkol sa ibang tao.
3. Magtanong ng mahuhusay na tanong. Alamin ang kanyang espirituwal na kalagayan.
4. Makinig at magmasid nang may pag-iisip.
5. Huwag lumampas sa kanyang pagkaunawa.
6. Gawing pangunahing sentro ang Panginoong Jesus.

Pagbubukas ng Pinto ng Pakikipag-usap

Ang pagtatayo ng tulay ng pagkakaunawaan, o ang pagkakamit ng karapatang mapakinggan, ang kinakailangang unang hakbang sa pag-eebanghelyo. Ikaw ang magpasimula ng pag-uusap at magpakita ng tapat na interes sa iba. Nagbubukas ito ng mga pinto. Magkaroon ng buhay na iginagalang ng iba (1 Pedro 2:12). Mas malamang na makikinig sila sa iyong pagpapatotoo. Maging masigasig tungkol sa ginawa ng Panginoong Jesu-Cristo para sa iyo. Maaaring madama nila na matutulungan din Niya sila. Magsalita tungkol kay Cristo sa natural na paraan sa karaniwang pakikisalamuha sa iba.

Gumamit ang Panginoong Jesus ng mahuhusay na tanong bilang pambungad. Magagawa mo rin iyon gamit ang pang-araw-araw na paksang kinawiwilihan ng ibang tao, gaya ng ating kinakain, kung saan tayo nakatira, o kung ano ang ating ginagawa. Ang mga balita ay maaaring maging simula. Ang pinagmulang tahanan ay mapag-uusapan kahit sa mga hindi kakilala. Tulungan ang isang tao sa praktikal na paraan. Ngumiti o bumati nang masigla. Humingi ng payo o tulong. Isagawa ang Mga Bagay na Ito sa Pang-araw-araw na Pakikisalamuha. Ipanalangin ang mga pagkikitang itinakda ng Diyos. Alam ng ating Ama kung nasaan ang mga isda na maaaring madala sa Kanyang lambat (Lucas 5:4-10).

Paglipat sa Espirituwal na Usapan

Lumipat mula sa karaniwang paksa patungo sa espirituwal na bagay. Sanayin ang paggawa nito sa pang-araw-araw na pakikisalamuha sa iba. Ang paglipat sa espirituwal na usapan ay may tatlong sangkap:

1. Magsimula Kung Nasaan Sila. Gamitin ang paksang pinag-uusapan nila. Kung may nagsasalita tungkol sa mga kasalukuyang pangyayari, maaari mong sabihin, "Talagang nakababahala ang mga balita."
2. Lumapit sa Isang Espirituwal na Paksa. Iugnay ang paksang pinag-uusapan sa isang espirituwal na obserbasyon. Gamit ang panimulang pangungusap sa itaas, sabihin, "Dahil diyan, nagpapasalamat ako na mayroon akong mas maliwanag na pag-asa."
3. Iugnay sa Isang Tanong. Magtanong ng isang tanong na umaakay sa kanila na tumugon sa espirituwal na paksang ipinakilala mo. Patuloy na sinusundan ang halimbawa sa itaas, sabihin, "Sa anong paraan mo nakikita ang pag-asa para sa hinaharap?" Huwag hayaang basta sila sumang-ayon o hindi sumang-ayon. Isang talakayan ang hinahangad mo.

Ang Paghaharap

Maaaring talakayin ang Ebanghelyo sa ilalim ng mga pangunahing pamagat na ito. Ang iba pang mga paghahati ay maginhawang paraan upang maalala ang iba't ibang mahahalagang katotohanan upang hindi makaligtan ang mga ito.

1. **Ang Alok ay Ibinigay.** Ginawa ng Diyos ang pinakadakila sa lahat ng pahayag. Ang kaligtasan ng Diyos ay bukas sa "sinumang may ibig" (Juan 3:16; Apocalipsis 22:17). Handa Siyang tumanggap at magpatawad kahit sa pinakamasama sa mga makasalanan. Iyan ang "mabuting balita." Ito ang kahulugan ng ating salitang "Ebanghelyo." Hindi Niya ibig na mapahamak kahit isa (2 Pedro 3:9).
 - a. *Masaganang Buhay.* Malalaking pagpapala ang malayang iniaalok: masaganang buhay, kapayapaan, kagalakan, kapahingahan, kapatawaran, at buhay na walang hanggan. "Ako'y naparito upang sila'y magkaroon ng buhay, at magkaroon nito nang lalong sagana" (Juan 10:10b). Maaari kang magkaroon ng buhay na walang hanggan kahit ngayon (Juan 5:24).
 - b. *Pag-ibig ng Diyos.* Tanungin ang iba, "Alam mo ba na mahal ka ng Diyos?" (Juan 3:16). Iniibig Niya kahit ang mga makasalanan (Roma 5:8).

May interes ba sa masaganang mga pagpapalang ito na malayang iniaalok kay Cristo? Huwag nang ipagpilitang ipaliwanag ang kaligtasan sa isang taong walang ipinapakitang interes at walang tanda ng paggawa ng Espiritu. Ang mga tumugon kay Jesus sa apat na Ebanghelyo ay nagpakita ng malaking interes at maging ng pananabik na lumapit sa Kanya.

2. Ang Alok ay Kinakailangan. Hindi natin mauunawaan ang pinagmulan ng poot, digmaan, paghihirap, karahasan, at kasamaan malibang maunawaan natin ang pinakamalaki sa lahat ng suliranin, ang KASALANAN. Hindi tayo makalalapit nang wasto kay Jesus kung babalewalain natin ang suliranin ng personal na kasalanan. Ang tanging taong nangangailangan ng Tagapagligtas ay ang makasalanan. Ang dahilan ng pagparito ni Jesus ay upang "iligtas ang Kanyang bayan sa kanilang mga kasalanan" (Mateo 1:21; Lucas 19:10). Huwag hikayatin ang mga tao na lumapit kay Jesus para lamang lutasin ang kanilang mga suliranin sa lupa o upang magkaroon ng mas malalim na kahulugan ang kanilang buhay. Kailangang lumapit ang mga tao kay Cristo upang maligtas sa kanilang mga kasalanan at makaiwas sa walang hanggang paghatol ng Diyos (Juan 3:36; 1 Tesalonica 1:10).

- a. *Ano ang Kasalanan?* Dapat itong sukatin ayon sa pamantayan ng isang banal na Diyos. Marami ang nag-aakala na ang pinakamabigat na krimen lamang ang kasalanan at naniniwalang sila ay walang sala. Ang isang bata o kabataang pinalaki sa mabuting kapaligirang moral ay kasama sa Roma 3:23 gaya rin ng isang mamamatay-tao o ng pinakamasamang uri ng nagkasala. *Lahat* ay nagkasala. Ang ubod ng kasalanan ay ang paglihis upang gawin ang ibig natin, hindi ang ibig ng Diyos (Isaia 53:6). Ang kasalanan ay ang pagluklok sa sarili sa trono ng iyong buhay. Ang pag-amin ng pagiging makasalanan sa harap ng Diyos ay nauuna sa pag-aaring-ganap sa atin ng Diyos (Lucas 18:13-14). Naparito si Jesus upang tawagin sa pagsisisi ang mga makasalanan, hindi ang mga nagtuturing sa sarili na matuwid (Mateo 9:13).
- b. *Kamatayan at Pagkahiwalay.* Iisang bagay lamang ang nagbabayad sa utang ng kasalanan—ang kamatayan (Roma 6:23). Ang lahat ng kasalanan ay humihingi ng pinakamabigat na parusa. Hindi mababayaran ng isang tao ang kasalanan sa simpleng paghingi ng tawad. Ang pagdaan sa mga ritwal ng iglesya o pagdalo sa mga pagtitipon ay hindi magpapaayos ng kaugnayan sa Diyos. "Ang kaluluwa na nagkakasala ay mamamatay" ang hatol ng isang banal na Diyos (Ezekiel 18:20). Ang pisikal na kamatayan ay naghihiwalay sa kaluluwa at espiritu mula sa katawan. Maaaring mabulok ang ating katawan, ngunit nananatiling may malay ang espiritu. Inihihiwalay din ng kasalanan ang espiritu mula sa Espiritu ng Diyos (Isaia 59:2). Kung ang isang tao ay mamatay sa pisikal habang nakahiwalay pa sa Diyos, haharapin niya ang "ikalawang kamatayan," na pagkahiwalay sa Diyos magpakailanman (Apocalipsis 20:14-15). Ito ang pinakakakila-kilabot na parusa sa lahat at dapat magpanginig sa isang hindi mananampalataya, c. *Pangangailangang Magsisi.* Isipin kung ilang ulit na nagkakasala sa Diyos kahit ang isang "mabuting tao" sa salita, isip, at gawa. Ang kabutihan ng Diyos ay naglalayong akayin tayo sa pagsisisi (Roma 2:4). Ang simpleng kahulugan ng pagsisisi ay "pagbabago ng isip." Ang pagbabagong ito ng isip ay may kasamang *pagtalikod sa kasalanan* at *pagbaling* sa Diyos. "Lisanin ng masama ang kanyang lakad, at ng liko ang kanyang mga pag-iisip: at manumbalik siya sa Panginoon" (Isaia 55:7). Ang salita sa Lumang Tipan ay "manumbalik" (Jeremias 26:3). May ilang tumanggi sa pangangailangan ng ganitong pagsisisi sa pagsasabing ang hakbang na ito ay pagtatrabaho para sa kaligtasan; ngunit ang pangangaral ng mga unang Cristiano ay may kasamang panawagan sa pagsisisi (Mga Gawa 2:38; 3:19; 17:30). Sinabi ni Jesus na kung walang pagsisisi ay mapapahamak tayo (Lucas 13:3). Malibang tunay na naisin ng isang tao na tumalikod sa kanyang mga kasalanan at bumaling din sa Diyos, walang kaligtasan (Mga Gawa 20:21). Ang tunay na pagsisisi ay hindi nangangailangan ng mahabang panahon ng pagdadalamhati o paghihirap ng kalooban. Ang taong ligtas ay palalayain mula sa patuloy na pamumuhay sa kasalanan. May pagkadama ba ng espirituwal na pangangailangan sa buhay ng taong nakikinig sa Ebanghelyo? Ito ay tanda ng gawain ng Espiritu Santo sa pagsumbat tungkol sa kasalanan (Juan 16:8). Huwag mag-alok ng lunas kapag walang kamalayan sa pangangailangan.
3. **ANG ALOK AY MAKATARUNGAN.** Kung ang Diyos ay hindi lubos na banal, matuwid, makatarungan, at dinagbabago sa Kanyang likas, maaari sana Niyang palampasin ang ating kasalanan. "Hindi Niya aaring walang sala ang may sala" (Exodo 34:7). Paano maisasagawa ng Diyos ang Kanyang banal na utos at gayunma'y iligtas ang mga iniibig Niya? Paano Siya magiging kapwa "matuwid at umaaring-ganap" (Roma 3:26)? Kahanga-hangang isinagawa ng Diyos ang isang panukala kung saan "ang kaawaan at katotohanan ay nagsalubong; ang katuwiran at kapayapaan ay naghalikan" (Awit 85:10). Nangangahulugan ito na sa krus ay

pinagkasundo ni Cristo ang tila magkasalungat sa Kanyang likas. Ang alok ng Diyos na kaligtasan ang pinakadakilang lunas sa pinakamalaking suliranin ng tao.

- c. *Kamatayang Panghalili at Pagkabuhay na Muli.* Ang lunas ay kamatayan para sa makasalanan sa pamamagitan ng paghalili. Ang ating utang ay binayaran ng iba. Pag-aralan ang 1 Pedro 2:24 at 3:18. Pinasan ni Cristo ang ating mga kasalanan. Namatay Siya para sa atin, "ang matuwid dahil sa mga di-matuwid." Ang kahalagahan ng maraming handog na hayop sa Lumang Tipan ay ang pagturo ng mga ito sa kamatayan ni Cristo. Ang korderong pampaskuwa na pinapatay ng mga Judio bilang pag-alaala ay may tunay na katuparan sa "Kordero ng Diyos na nag-aalis ng kasalanan ng sanlibutan" (Juan 1:29). Si Jesus ay "sinaktan ng Diyos" nang Siya'y mamatay sa ating lugar. "Sa pamamagitan ng Kanyang mga latay ay nagsigaling tayo" (Isaias 53:4-5). Mayroon tayong "katubusan sa pamamagitan ng Kanyang dugo, ang kapatawaran ng mga kasalanan, ayon sa kayamanan ng Kanyang biyaya" (Efeso 1:7). Sa pagkakita na kamatayan lamang ang nagbabayad sa kasalanan, mauunawaan natin kung bakit namatay si Jesus at kung ano ang Kanyang naisagawa. Bukod dito, dapat nating sampalatayanan na si Jesus ay nabuhay mula sa mga patay (Roma 10:9b). Ang pagkabuhay na muli ni Cristo ay isang mahalagang bahagi ng pangangaral ng mga unang Cristiano (Mga Gawa 4:33; 17:18).
- d. *Ang Diyos na Naging Tao.* Kailangang maunawaan kung sino ang Persona na humalili sa atin. Tinanong ni Jesus ang Kanyang mga alagad, "Sino raw ako, na Anak ng Tao, ayon sa sinasabi ng mga tao?" (Mateo 16:13). Yamang tao lamang ang maaaring mamatay para sa kapwa tao, ang ating Tagapagligtas ay "ang taong si Cristo Jesus" (1 Timoteo 2:5). Siya rin ang Salita, at ang Salitang iyon ay Diyos. Ang Salitang iyon ay nagkatawang-tao at nanahan sa gitna natin (Juan 1:1, 14). Si Jesus ay Diyos, at maraming ulit Siyang tinawag nang gayon (Juan 20:28; 1 Juan 5:20; Hebreo 1:6-8). Inangkin Niya ang Banal na titulong "AKO NGA" (Isaias 43:13; Exodo 3:14) at sinabi na ang mga tumatangging kilalanin Siya bilang gayon ay mamamatay sa kanilang mga kasalanan (Juan 8:24). Ang pagtanggap si Jesu-Cristo ay Diyos na naparito sa laman ay katibayan na ang isang tao ay hindi sa Diyos (1 Juan 4:2-3; Judas 4). Ang bawat taong ligtas ay dapat kumilala sa pagka-Diyos ni Cristo, c. *Biyaya, Hindi Gawa.* Ang Banal na Persona na humalili sa atin sa kamatayan ay gumawa ng lahat ng kinakailangan para sa ating kaligtasan. Walang gawa ng tao o gawain ng iglesya ang makapagdaragdag dito. Ang kaligtasan ay sa pamamagitan ng di-karapat-dapat na lingap o biyaya ng Diyos, hindi sa mga gawa (Efeso 2:8-9; Tito 3:5). Nang mamatay si Jesus sa krus, sumigaw Siya, "Naganap na" (Juan 19:30). Ang iisang handog para sa mga kasalanan na Kanyang ginawa sa krus ay lumutas magpakailanman sa usapin ng kasalanan (Hebreo 10:10, 12). Ang mga nangangaral ng kaligtasang nangangailangan ng anumang bagay bukod sa Kanyang gawa ay nasa ilalim ng sumpa ng Diyos (Galacia 1:6-10; 2:16). 4. **ANG ALOK AY TINANGGAP.** Namatay si Cristo para sa lahat ng tao (1 Juan 2:2), ngunit hindi lahat ay maliligtas. Bakit hindi? Ang sagot ay dapat itong personal na angkinin (Juan 6:50-57). Kinakailangan nito na marinig natin at pagkatapos ay sampalatayanan ang Ebanghelyo bago pumasok sa ating buhay ang Espiritu ng Diyos (Efeso 1:13). Ang kaligtasan ay tulad ng isang tseke na kailangang pirmahan sa likod bago ito mapapalitan ng isang tao. Ang kaligtasan ay isang Persona, ang Panginoong Jesu-Cristo, na dapat tanggapin kung tayo ay magkakaroon ng buhay (1 Juan 5:12). Pag-aralang mabuti ang mga sumusunod na punto.
- e. *Sampalatayanan ang Ebanghelyo.* Ang Ebanghelyo ay "kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas" (Roma 1:16). Maingat itong ipinahayag para sa atin sa 1 Corinto 15:3-4 at kinapapalooban ng kamatayan, paglilibing, at pagkabuhay na muli ni Cristo para sa mga

makasalan. Sa pakikinig ng salita ng Ebanghelyo tayo sumasampalataya (Mga Gawa 15:7; Efeso 1:13). Dapat nating marinig, maunawaan, at pagkatapos ay sampalatayan ang Ebanghelyo upang maligtas. Ang ubod ng Ebanghelyo ay isang Persona, ang Panginoong Jesu. Ang pinakasimpleng kahulugan ng Cristiano ay isang taong *mayroon* ng Panginoong Jesu-Cristo. "Ang nasa kanya ang Anak ay nasa kanya ang buhay; ang wala sa kanya ang Anak ng Diyos ay wala sa kanya ang buhay" (1 Juan 5:12).

f. *Magtiwala, Tanggapin si Cristo*. Paano natin Siya nagkakaroon? Nagkakaroon tayo sa Kanya sa pamamagitan ng *pananampalataya*, hindi sa paningin. Ang *pananampalataya* ito ay nasa isang Persona (Mga Gawa 20:21; Juan 6:29). Ang batayan ay ang Salita ng Diyos (1 Tesalonica 2:13; Roma 10:17). Ang *pananampalataya* ay humahantong sa pagkilos (Mateo 12:13; Juan 9:7). Ang pagiging tunay nito ay pinatutunayan ng nabagong buhay (Santiago 2:14-26). Tingnan ang mga gawa ng *pananampalataya* sa Hebreo 11. Ang *pananampalataya* ang daluyan na dinadaan ng biyaya ng Diyos. Walang anumang merito ang *pananampalataya* upang makamit ang kaligtasan. Nakatutulong ang Juan 1:12 at Apocalipsis 3:20 sa pagpapakita na sa pamamagitan ng tiyak na pasya ng kalooban ay tinatanggap natin ang Panginoong Jesu-Cristo. Isa pang halimbawa ang pag-aasawa, na siyang inihahalintulad ng Kasulatan sa ating kaugnayan kay Cristo (Roma 7:4; Efeso 5:23-25). Kung paanong ang ikakasal ay tinatanggap ang isa't isa bilang mag-asawa, gayundin tinatanggap ng makasalan si Cristo bilang Panginoon at Tagapagligtas sa pamamagitan ng *pananampalataya*.

g. *Pasakop sa Panginoon*. Ang pagtanggap kay Jesu ay pagtanggap sa Kanya bilang Panginoon at Tagapagligtas, nang hindi inaalis ang alinman sa dalawa. Malinaw na ipinakikita ng Roma 10:9-10 at Filipos 2:10-11 ang pangangailangang ito. Isang araw, kahit ang mga hinatulang makasalan ay kikalala sa Kanyang pagka-Panginoon. Hindi na ipagpapaliban ng mga Cristiano ang pagkilalang ito hanggang sa araw na iyon. Kapag naligtas, iniluluhod ng rebelde ang kanyang tuhod kay Jesu-Cristo. Upang makapasok sa kaharian ng Diyos, dapat nating kilalanin ang awtoridad ng Hari. Maaaring hindi pa natin lubos na nakikita ang lahat ng kahulugan ng Kanyang pagka-Panginoon, ngunit nagpapasakop tayo sa Kanyang paghahari. Ang awtoridad ni Jesu ang batong katitisan ng marami na nais mapatawad ang mga kasalan ngunit nagsasabing "ayaw naming maghari sa amin ang taong ito" (Lucas 19:14). Dapat matiyak ng tagapagwagi ng kaluluwa na kinikilala ng isang tao ang kanyang pagiging makasalan kapag ipinahahayag niya ang pagnanais na bumaling kay Cristo. Ang makasalan ay dapat magsisi at sumampalataya sa Ebanghelyo. Ang kaligtasan ay hindi dumarating sa basta pagbigkas ng isang panalangin, bagaman nakatutulong na manalangin nang malakas ang bumabaling sa Diyos. Hindi ito sunud-sunod na "oo" na sagot sa mga tanong, kundi isang personal na paglapit kay Cristo. Ang pasyang bumaling kay Cristo ay hindi dapat madaliin dahil sa ating pananabik na mapanalangin ang isang tao. Ito ang pinakamahalagang hakbang sa buhay at nararapat sa pinakamaingat na pagbibigay-pansin sa mga usaping binanggit sa itaas. Ito ay isang transaksyon na nagbubunga ng buhay na walang hanggan. Kapag ang isang makasalan ay nagsisi at bumaling kay Cristo, nagagalak ang mga anghel sa Langit (Lucas 15:7, 10).

5. Ang Alok ay Tinanggihan. Inihanda ng Panginoon ang lubos na probisyon para sa kaligtasan ng sinumang lalapit. Gayunma'y tila tinatanggi ang karamihan ang ating nagdadalamhating Tagapagligtas (Lucas 13:34). Ang pagtanggi sa Kanya ay isang kapahamakan kapag nagpatuloy ang pagtanggi hanggang kamatayan. Ang gayong tao ay haharap sa poot ng Diyos (Juan 3:36; 2 Tesalonica 1:8-9).

Dapat nating ipanalangin ang mga hindi pa handang tumanggap kay Cristo ngunit nagpapakita ng mga pagkilos ng pagtugon. Maaaring kailanganin nating maging matiyaga sa mahabang panahon. Ang ating gawain ay ihasik ang binhi ng Salita ng Diyos. Ang Espiritu Santo lamang ang gumagawa ng pagbabagong-buhay.

Gabay sa Pag-aaral: Paghaharap ng Ebanghelyo

Bago sagutin ang mga sumusunod na tanong, basahing mabuti ang MGA TALA at pagkatapos ay pag-aralan ang Juan 4:1-42, isang klasikong talata tungkol sa personal na pag-eebanghelyo.

1. Ano ang ilan sa mga ginawa ni Jesus upang "magtayo ng tulay" sa babaing Samaritana (tt. 1-9)? Paano tumugon ang babae?
 2. Paano lumipat si Jesus sa Ebanghelyo (tt. 10-12)? Paano nito inilalarawan ang mga prinsipyo sa ilalim ng "Paglipat sa Espirituwal na Usapan" sa MGA TALA?
 3. Paano iniharap ni Jesus ang alok ng buhay na walang hanggan (tt. 13-14)? Paano tumugon ang babae (t. 15)? Bakit hindi agad sinabi sa kanya ni Jesus kung paano maliligtas?
 4. Paano ipinakita ni Jesus sa babae ang kanyang pangangailangan (tt. 16-18)? Sa palagay mo, bakit ganoon ang naging tugon ng babae (tt. 19-20)? Paano naaangkop sa kanyang pangangailangan ang sinabi sa kanya ni Jesus (tt. 21-24)?
 5. Anong aspekto sa ilalim ng pamagat ng balangkas ng Ebanghelyo na "ANG ALOK AY MAKATARUNGAN" ang tinalakay ni Jesus (tt. 25-26)? Paano natin malalaman kung gaano karami ang sasabihin sa isang tao tungkol sa "ANG ALOK AY MAKATARUNGAN"?
 6. Ang bahagi ng balangkas ng Ebanghelyo na pinamagatang "ANG ALOK AY TINANGGAP" ay pangunahing tumatalakay sa kalooban. Bakit nilaktawan ni Jesus ang hakbang na ito (tt. 27-30)? Sa anong mga pagkakataon tayo hindi gugugol ng gaanong panahon sa bahaging ito? Paano idiniin ni Jesus ang bahaging ito sa kaso ng mayamang binatang pinuno (Mateo 19:16-22)?
 7. Hindi idiniin ni Jesus sa babae ang tungkol sa walang hanggang kaparusahan ("ANG ALOK AY TINANGGIHAN"). Sa anong uri ng mga tao binigyang-diin ni Jesus ang puntong ito (Mateo 11:20-24)?
 8. Sa anong mga paraan ipinakita ng babae ang tunay na pagsisisi at kaligtasan (tt. 27-30, 39-42)? Anong mga bagay ang maaari nating hanapin bilang tanda ng nagliligtas na pananampalataya?
 9. Para sa bawat sitwasyon sa ibaba, balangkasin kung paano ka magtatayo ng tulay ng pakikipag-usap at lilipat sa mga espirituwal na bagay upang maiharap ang Ebanghelyo.
- Nasa isang gasolinahan ka at nagtatanong ng direksyon sa tagapagsilbi roon.
- Nasa trabaho ka at may isang kapwa empleyado na malabong bumanggit tungkol sa relihiyon.
- May mga kapitbahay ka na ilang bahay ang layo, at ang tanging alam mo tungkol sa kanila ay ang kanilang mga pangalan.
- Kumakain ka ng hapunan kasama ang isang kamag-anak.
10. Ilista ang mga totooang sitwasyon sa iyong buhay na maaaring maging pagkakataon upang magpatotoo. (Pahiwatig: isipin ang iyong pang-araw-araw na iskedyul, mga kapamilya, mga kapitbahay, pang-araw-araw na personal na pakikisalamuha, atbp.)

Ano ang ilang tiyak na paraan na sisikapin mong magtayo ng mga tulay at ibahagi ang Ebanghelyo sa bawat isa sa mga sitwasyong ito?

Opsyonal na Proyekto

Saliksikin ang mga Ebanghelyo at pag-aralan ang iba't ibang pamamaraang ginamit ni Cristo sa paghaharap ng Ebanghelyo. Itala ang hindi bababa sa apat na kaso kung saan sinimulan ni Jesus ang Kanyang paghaharap sa ibang bagay maliban sa mga konseptong inilarawan sa ilalim ng "ANG ALOK AY IBINIGAY." Ipakita kung alin sa limang punto ng balangkas ng Ebanghelyo ang pinakabinigyang-diin Niya sa bawat pagkakataon at kung bakit.

Aralin 11: Pagtagumpayan ang mga Pagtutol sa Ebanghelyo

Aakalain ng sinuman na ang kapayapaan sa Diyos, ang kapatawaran ng kasalanan, at ang buhay na masagana at walang hanggan—na lahat ay iniaalok bilang walang bayad na kaloob—ay malawakang tatanggapin. Sa halip, may pagtutol. Bakit? Sapagkat “ang taong ayon sa laman ay hindi tumatanggap ng mga bagay ng Espiritu ng Diyos; sapagkat ang mga ito’y kamangmangan sa kanya; at hindi niya nauunawa, sapagkat ang mga ito’y sinisiyasat ayon sa espiritu” (1 Corinto 2:14). Iniibig ng mga tao ang kadiliman kaysa sa liwanag, sapagkat masasama ang kanilang mga gawa (Juan 3:19). Ayaw nilang panatilihin ang Diyos sa kanilang pagkakilala (Roma 1:28). Marami ang hindi umiibig sa katotohanan (2 Tesalonica 2:10), at ayaw nilang pakinggan ang mga salita ng Diyos (Juan 8:47). Ang ilan ay mas interesado sa karangalang mula sa tao kaysa sa karangalang mula sa Diyos (Juan 5:44). Marami ang nadaya kaya sinusunod nila ang daang tila matuwid ngunit patungo sa kamatayan (Kawikaan 14:12). Dahil sa paulit-ulit na pagtanggap sa Diyos, ang ilan ay binulag pa nga ng Diyos sa espiritu (Juan 12:40; Roma 11:8, 25).

Dahil may ganitong pagtutol sa Ebanghelyo, dapat nating asahan na makakatagpo tayo ng iba’t ibang uri ng pagtutol habang nagpapatotoo tayo para kay Jesu-Cristo. Dahil dito, iniutos sa atin: “... huwag kayong matakot sa kanilang pananakot, at huwag kayong mabagabag, kundi ariing banal si Cristo bilang Panginoon sa inyong mga puso, na laging handang magtanggol sa bawat isang humihingi sa inyo ng katuwiran tungkol sa pag-asang nasa inyo, ngunit may kahinahunan at paggalang” (1 Pedro 3:14-15 NASB). Posible ang pagtatanggol na ito sapagkat, di tulad ng ibang relihiyon, ang pananampalatayang Cristiano ay may kalamangan ng ganap na katotohanan sa bawat aspeto. Ito ay makatwirang pananampalataya na nakasalig sa mga makasaysayang katotohanan at dokumento, at sinusuportahan ng kapangyarihan ng Diyos at ng pang-akit ng nabuhay na mag-uling Tagapagligtas.

Dapat nating tandaan na ang mga mananampalataya ay may mahalagang pananagutan at papel sa plano ng Diyos sa paghahatid ng mga kaluluwa kay Cristo. Mula sa pananaw ng Diyos, ang mga tao ay lumalapit kay Cristo ayon sa kalooban ng Diyos (Juan 1:13) sa panahon at paraang pinipili ng Espiritu Santo (Juan 3:8). Mula sa pananaw ng makasalanan, ang usapin ay kung nais ba niya o hindi na gawin ang kalooban ng Diyos (Juan 7:17). Mula sa ating pananaw bilang mga saksi, dapat nating maipaliwanag nang mabisa ang daan ng kaligtasan at harapin ang mga pagtutol sa kapangyarihan ng Espiritu Santo. Kaya hindi sapat na alam lamang natin *kung ano* ang ating pinaniniwalaan bilang mga Cristiano. Dapat din tayong may kakayahan at handang ipagtanggol *kung bakit* tayo naniniwala.

Mga Uri ng Tumututol

Ang tumututol ay isang taong naglalahad o nagtataas ng tanong na nagiging hadlang sa pagsampalataya sa Ebanghelyo at sa pagtanggap sa pag-aangkin ni Cristo sa kanyang buhay. Sa gitna ng isang espirituwal na pag-uusap, maaaring lumitaw ang kanyang pagtutol sa iba’t ibang paraan. Halimbawa, maaari siyang maglahad ng mga opinyon tungkol sa mga bagay na panrelihiyon, gaya ng paglikha o ng Langit at Impiyerno, na malinaw na salungat sa Kasulatan. Maaari siyang humingi ng impormasyon tungkol sa Biblia. Maaari siyang gumamit ng pagtutol upang magkaroon ng panahong mag-isip. Bawat pagtutol na kanyang inilalahad ay maaaring makalihis sa isang mahalagang espirituwal na pag-uusap.

Ang tumututol ay karaniwang nabibilang sa isa sa dalawang uri:

1. Tunay. Ang naghahanap sa Diyos ay maaaring may tanong na, kapag nasagot, ay magbubukas ng daan para sa higit pang pag-uusap. Ang taong ito ay taos-pusong bukas sa isang sagot. Nais nating magbigay ng nakakukumbinsang sagot.
2. Pakunwari. Ang pagtutol ng taong ito ay humihingi ng sagot na hindi naman talaga magbabago ng anuman sa kanya. Ang pagtutol ay maaaring pantakip sa kanyang ayaw na pagbabago. Maaari itong pagkukunwari para sa pakikipagtalos, panunuya, o pag-atake. Bawat sagot ay humahantong sa isa pang tanong. Ang tunay na problema ay hindi ang mga tanong kundi ang saloobin ng nagtatanong. Dapat makilala ang ganitong problema, at hindi natin dapat sagutin ang pagtutol kundi ilantad ang saloobin. Hindi sinagot ni Jesus ang bawat tanong na iniharap sa Kanya, at hindi rin natin dapat gawin iyon.

Mga Uri ng Pagtutol

Para sa kaginhawahan, maaaring hatiin ang mga pagtutol sa iba't ibang kategorya.

1. Ang mga Praktikal na Pagtutol ay karaniwang nagtatanong, “gumagana ba ang Kristiyanismo?” *Tanong:* Paano naman ang pag-uugali ng mga nagpapanggap na Cristiano na ang buhay ay hindi tumutugma sa kanilang sinasabing binago sila ni Cristo? *Sagot:* Totoo na maraming tao ang nagsasabing sila ay Cristiano ngunit hindi nagpapakita ng nabagong buhay. Ngunit bakit dapat patunayan ng isang huwad na Cristiano na walang tunay na Cristiano? Hindi ba't hinatulan ni Jesus ang mga mapagpaimbabaw (Mateo 6:2, 5, 16; 24:51)? Tama ba sa moral na idahilan natin ang ating kapabayaang dahil sa maling asal ng iba?
2. Ang mga Moral na Pagtutol ay kumukuwestiyon sa katarungan o katuwiran ng Diyos. *Tanong:* Paano naman ang mga pagano na hindi kailanman nakarinig tungkol kay Cristo? *Sagot:* Ang Hukom ng buong lupa ay gagawa ng matuwid (Genesis 18:25). Ang mga pagano ay may dalawang saksi: ang nilikha (Roma 1:19-20) at ang budhi (Roma 2:14-15). Sinasabi ng Biblia na ang mga pagano ay hahatulan ayon sa kanilang pagtugon sa Diyos batay sa mga saksing ito. *Tanong:* Bakit nagdurusa ang mga walang kasalanan? *Sagot:* Lumikha ang Diyos ng isang sansinukob na walang pagdurusa (Genesis 1:31). Binigyan din Niya ang tao ng kalayaang sumuway sa Kanya. Ang karapatang ito na pumili ang nagbukas ng daan para sa kasalanan, pagdurusa, at kamatayan (Roma 5:12). Kaya ang lahat ng pagdurusa sa sanlibutan, kasama na ang dumarating sa mga walang kasalanan, ay bunga ng pagsuway ng tao sa Diyos.
3. Ang mga Intelektuwal na Pagtutol ay nakasalig sa mga isyung teoretikal o haka-haka. *Tanong:* Paano natin malalaman na may Diyos? *Sagot:* Hindi nagsisikap ang Biblia na patunayang may Diyos kundi sinasabi lamang nito na “ang mangmang” ang tumatanggì rito (Awit 14:1; 53:1). Ang nilikha ay nagpapatotoo sa Manlilikha (Awit 19:1-4). Ang kaayusan, mga batas, at pagiging masalimuot ng sansinukob ay higit na nagpapakita ng gawa ng isang manlilikha kaysa ng gawa ng pagkakataon. Hindi ba't ang isang relo ay nagpapahiwatig na may gumawa nito? May bunga ba kailanman na walang sanhi? *Tanong:* Paano nangyayari ang mga himala? *Sagot:* Kaya bang gawin ang mga ito ng isang Diyos na makapangyarihan sa lahat? Kung ang Diyos ay makapangyarihan sa lahat, posible ang mga himala. *Tanong:* Hindi ba't puno ng mali ang Biblia? *Sagot:* “Sige, bumanggit ka ng dalawa o tatlong talagang bumabagabag sa iyo.” Karamihan sa mga tumututol ay hindi ito magagawa. Hindi pa nila nabasa ang buong Biblia kahit minsan o nakabasa man lang ng isang mabuting aklat tungkol sa pagtatanggol sa pananampalatayang Cristiano. Ang kahanga-hanga ay

napakaraming natuklasan sa nakalipas na 100 taon ang nagpatunay sa katotohanan ng Kasulatan. Halimbawa, sinabi ni Nelson Glueck, isa sa mga nangungunang makabagong mananaliksik, “Walang natuklasang arkeolohikal kailanman na sumalungat sa isang pagbanggit sa Biblia.”⁴

4. Ang mga Emosyonal na Pagtutol ay maaaring tawaging mga pagtutol na “hindi batay sa katwiran.” *Pagtutol:* Ipinilit sa akin ang relihiyon noong bata pa ako. Ayaw ko na nito. *Sagot:* Pinawawalang-bisa ba ng iyong karanasan noong bata ka ang katotohanan ng pag-aangkin ni Cristo sa iyong buhay? *Pagtutol:* Napakaraming relihiyon sa mundo ang nag-aangking sila ang totoo. Paano malalaman ninuman kung alin ang tama? *Sagot:* Sinubukan mo na bang hanapin ang katotohanan nang taos-puso? Nanalangin ka na ba at humingi ng patnubay ng Diyos? Binasa mo na ba nang may pagninilay ang Banal na Kasulatan? *Pagtutol:* Ang relihiyon ay bunga ng pagsasanay noong pagkabata o ng takot sa hindi alam. *Sagot:* May ilang paniniwala na dumarating sa pagkabata. Maaari itong makatulong kung mabuti ang itinuro. Gayunman, marami ang lumalapit kay Cristo bilang mga nasa hustong gulang na nag-iisip tungkol sa mga tanong na walang hanggan. Isa pa, ang pananampalataya kay Cristo ay hindi basta dumarating lamang sa mga taong natatakot. Gayunman, kung ang mga tao ay natatakot sa mga problema sa kalusugan, hinahatulan mo ba sila sa pagpunta sa doktor? Bakit hindi hanapin ang Diyos dahil sa mga problemang espirituwal? *Pagtutol:* Sapat na ang kabutihan ng aking buhay para madala ako sa Langit. *Sagot:* Ang sakdal na katuwiran ng Diyos ay hindi tumatanggap sa lahat ng hindi sakdal! Tanging ang Kanyang katuwiran na Kanyang ibinibigay sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo (Roma 3:22; 4:5), hindi ang mabubuting gawa (Efeso 2:8-9; Tito 3:5), ang makapagbibigay-karapatan sa isang tao na makapasok sa Langit.
5. Mga Panrelihiyong Pagtutol. Ang mga grupong nasa labas ng ortodoksong Kristiyanismong ayon sa Biblia ay may lihis na pananaw tungkol sa kalikasan ng Diyos, sa pagka-Diyos ni Cristo, at sa daan ng kaligtasan. *Tanong:* Si Cristo lamang ba ang daan patungo sa Diyos? *Sagot:* Sinabi ni Jesus na Siya nga (Juan 14:6). Nagsinungaling ba Siya? Pinatunayan ng Kanyang buhay na Siya ay taong makatotohanan. Tinupad Niya ang salita ng propesiya. Suriin ang Kanyang mga pag-aangkin laban sa maraming panata ng mga taong mas mababa sa Kanya. Hindi maaaring pare-parehong tama ang lahat. Hindi natin mababago ang batas ng grabidad sa pamamagitan ng botohan o kasunduan—gayundin ang daan patungo sa Diyos. *Tanong:* Paano magiging kasing-simple ng sinasabi mo ang kaligtasan? *Sagot:* Ang mabuting balita ng kaligtasan ay kailangang sapat na simple upang maunawaan ng isang bata o ng isang taong mababa ang talino, kung hindi ay papaboran nito ang ilang grupo lamang ng mga tao.

Paano Haharapin ang mga Pagtutol

Ang mga tao ay karaniwang nagmamasid nang mabuti sa iyong pagtugon kapag sila ay nagtataas ng pagtutol. Ikaw ba ay nababagabag o nagagalit? Mukha ka bang nalilito dahil hindi mo alam kung paano haharapin ang bagay na iyon? Ikaw ba ay nagtatanggol sa sarili o sadyang walang alam? Kung magpapakita ka ng mahinahong tindig at may matalinong sagot, maaaring mapagtagumpayan mo ang anumang pagtutol at makamit ang pagkakataong mapakinggan ang Ebanghelyo.

Tanungin mo ang iyong sarili ng mga tanong na ito bago sagutin ang anumang pagtutol:

1. Nauunawaan Ko Ba? Linawin ang pagtutol. Ulitin ito sa kanila sa sarili nilang mga salita: “Tama ba ang dinig ko na ang sinasabi mo ay ...?” Ipinakikita nito na seryoso at matalino mong tinatrato ang usapin.
2. Alam Ko Ba Kung Paano Sasagot? Aminin, kung kinakailangan, na hindi mo alam. Mag-alok na saliksikin ito at bumalik sa kanila. Huwag magkunwaring alam mo!
3. Bakit Itinataas ang Pagtutol na Ito? Ito ba ay taos-pusong paghingi ng impormasyon? Huminto at pag-isipan ang bagay. Gumamit ng pabalik na tanong gaya ng, “Kung masagot ko ito, may babaguhin ba ito sa iyong buhay?” Ang ilang tanong o pagtutol ay maaaring sinadya upang ilayo ka sa mga espirituwal na usaping ayaw harapin ng tumututol. Dapat mong matuklasan kung ang hinaharap mo ay isang taos-pusong pagtutol o isang pakunwari. Sagutin lamang ang mga tunay na pagtutol at gawin ito nang maikli. Ipagpaliban ang mga pakunwaring pagtutol. Ibalik ang usapan sa paghaharap ng Ebanghelyo. Makikita ang isang halimbawa nito sa Juan 4:18-22. Ipinaharap ng Panginoon sa babae ang kanyang kasalanan. Sinubukan niyang iwasan ito sa pamamagitan ng isang mainit na panrelihiyong tanong kung ang Jerusalem lamang ba ang dako ng pagsamba, sa halip na ang bundok sa Samaria kung saan sumasamba ang kanyang mga kababayan. Maikling tumugon ang Panginoon at tumangging mailihis. Ibinalik Niya ang usapan sa kanyang pangangailangan ng kaligtasan.
4. Anong mga Kasulatan ang Magagamit Ko sa Aking Sagot? Palaging gumagamit ang Panginoong Jesus ng mga sipi o pagbanggit mula sa Salita ng Diyos sa pakikitungo sa mga lumalapit sa Kanya. Ang Salita, na tinatawag ding “tabak ng Espiritu” (Efeso 6:17), ay makapangyarihan. Kahit si Satanas mismo ay hindi nakapanaig sa sandatang ito (Mateo 4:1-11). Tandaan na ang Salita ay “makapangyarihan sa pamamagitan ng Diyos sa paggiba ng mga kuta” at may kakayahang “gibain ang mga haka-haka, at ang bawat bagay na mataas na nagmamataas laban sa pagkakilala sa Diyos, at bihagin ang bawat pag-iisip sa pagsunod kay Cristo” (2 Corinto 10:4-5). Gamitin ang makapangyarihang sandatang ito sa pagsalakay!
5. Nananalangin Ba Ako at Humihingi ng Tulong ng Diyos? Nang tumutugon si Esteban, ang unang martir ng iglesia, sa mga sumasalungat sa kanya, ipinakita niya na siya ay taong may malapit na ugnayan sa Diyos. “At hindi nila makayanang labanan ang karunungan at ang Espiritu na ipinagsasalita niya” (Mga Gawa 6:10). Kapag ang ating mga salita ay nagmumula sa Diyos, sa kapangyarihan ng Espiritu, walang sinumang magtatagumpay sa pagsalungat. Ang isip ng Diyos ay nakahihigit sa lahat ng ibang isip. Kaya manalangin, mag-isip, at humingi ng mga salita mula sa Kanya.
6. Matiyaga Ba Ako sa Iba? Ang isip na binulag ni Satanas at nilito ng sanlibutan ay hindi agad makauunawa ng mga bagay na espirituwal (1 Corinto 2:14). Maging mabait, mapagpakumbaba, at matiyaga sa iba habang buong tapang na nagsasalita para sa Panginoon. Kung ang ibang tao ay nabitag sa isang huwad na relihiyon o sa isang kultong anyo ng Kristiyanismo, maaaring mahirap ang gawain. Sa ganitong mga kaso, maaaring kailanganin mo ng higit pang impormasyon at mas malaking pagtitiyaga.

Konklusyon

Iniutos sa atin na “ipakipaglabang masikap ang pananampalatayang minsan magpakailanman ay ibinigay sa mga banal” (Judas 3 NASB). Ang paghahanda ng iyong sarili upang matalinong harapin ang mga pagtutol ay maaaring malaking tulong. Matutong gamitin nang wasto ang Salita ng Diyos sa pagsagot sa mga pagtutol (2 Timoteo 2:15). Magbasa ng mabubuting aklat na

matalinong nagtatanggol sa pananampalatayang Cristiano. Magkaroon ng kuwaderno kung saan itatala ang mga pagtutol na iyong nakakatagpo at ang mga sagot sa mga ito. Si Dawson Trotman, ang nagtatag ng isang Cristianong samahang pangserbisyo na tinatawag na The Navigators, ay ginawang panuntunan na hindi kailanman mawawalan ng sagot sa iisang tanong nang dalawang beses. Marahil ay maaari mo ring gawin ang ganitong kaugalian. Ang ganitong paghahanda ay magpapalakas ng iyong pagtitiwala habang ikaw ay nakatayo sa isang sanlibutang tumatangi kay Cristo, taglay ang kalasag ng pananampalataya at ang tabag ng Espiritu.

Ang ating layunin ay alisin ang anumang hadlang sa isip ng iba na pipigil sa kanilang pagkakilala kay Cristo bilang Panginoon at Tagapagligtas. Ang ganitong gawain ay nararapat pag-isipang mabuti. Handa ka ba?

Gabay sa Pag-aaral: Pagtagumpayan ang mga Pagtutol sa Ebanghelyo

Nakakatagpo ang mga Cristiano ng maraming pagtutol kapag ibinabahagi nila ang Ebanghelyo. Ang Biblia ang ating pinakamahusay na mapagkukunan ng mga sagot. Basahin ang bawat tanong/pahayag sa ibaba at ang mga talata ng Kasulatan. Sagutin ang bawat pagtutol sa sarili mong mga salita gamit ang mga nakalistang talata at anumang karagdagang talatang makatutulong. Ipakita, sa pamamagitan ng isang tanong o pahayag, kung paano mo ibabalik ang usapan sa paghaharap ng Ebanghelyo.

1. “Napakaraming mapagpaimbabaw sa iglesya” (Mateo 6:2; 24:51; Roma 14:12).
2. “Paano naman ang mga taong hindi kailanman nakarinig ng Ebanghelyo?” (Roma 1:19-20; 2:14-15).
3. “Maraming daan patungo sa Diyos” (Kawikaan 14:12; Juan 14:6; Mga Gawa 4:12).
4. “Maraming mali ang Biblia at marami nang binago rito. Hindi ako naniniwala rito” (Juan 17:17; 2 Timoteo 3:16; 2 Pedro 1:21).
5. “Hindi naman ako ganoon kasama. Mas marami ang aking kabutihan kaysa sa aking kasamaan” (Isaias 64:6; Roma 3:10, 23; Santiago 2:10).
6. “Bakit papayagan ng isang ‘mabuting’ Diyos ang pagdurusa sa sanlibutan?” (Roma 5:12; 1 Pedro 5:10; Job 1:5-22).
7. “Maghihintay muna ako ng ibang panahon. Gusto ko munang magpakasaya ngayon” (Kawikaan 27:1; Isaias 55:6; Lucas 12:19-20).
8. “May mga bagay na baka kailangan kong talikuran” (Awit 37:1-5; Mateo 6:33; Marcos 8:36-37).
9. “Sinisikap ko munang ayusin ang ilang bagay sa aking buhay” (Lucas 5:32; Tito 3:3-5).
10. “Masyadong mapagmahal ang Diyos para hatulan ang sinuman. Hindi ako naniniwala sa Impiyrno” (Mateo 7:13-14; 25:41; Juan 3:18-20, 36; Apocalipsis 20:11-15).

Opsyonal na Proyekto

Saliksikin ang isa sa mga Ebanghelyo, at pag-aralan ang iba't ibang paraan ng pakikitungo ni Cristo sa mga tumututol. Kailan Niya sinagot ang pagtutol? Kailan Niya ito hindi pinansin? Maging handang ibahagi sa klase ang anumang prinsipyong natutuhan mo mula sa iyong pag-aaral.

Aralin 12: Ibang Ebanghelyo, Ibang Jesus

“May ilang nanggugulo sa inyo at nais nilang baluktutin ang Ebanghelyo ni Cristo. Ngunit kahit kami, o isang anghel mula sa langit, ang mangaral sa inyo ng ebanghelyong salungat sa ipinangaral namin sa inyo, sumpain siya” (Galacia 1:7-8 NASB). Ibinigay ang Sulat sa mga taga-Galacia upang bigyang-babala ang mga mananampalataya laban sa pagbabagong gawa ng tao sa mensaheng mula sa Diyos. Sa ibang bahagi, sinabi ni Apostol Pablo ang tungkol sa mga darating at mangangaral ng “ibang Jesus na hindi namin ipinangaral,” o magpapahayag ng “ibang ebanghelyo na hindi ninyo tinanggap” (2 Corinto 11:4 NASB). Ang sinumang nagnanais na makapasok sa Langit ay dapat makinig sa babalang ito.

Ang mapanlinlang na aral ay maaaring manggaling sa “mga bulaang apostol, mga mandarayang manggagawa, na nagpapanggap na mga apostol ni Cristo” o “mga lingkod ng katuwiran” (2 Corinto 11:13-15 NASB). Ang ilan sa kanila ay nanlilinlang ng iba, at ang ilan naman ay sila mismo ang nalinlang tungkol sa katotohanan (2 Timoteo 3:13). Sinabi ng Panginoong Jesus na mag-ingat sa mga bulaang propeta “na lumalapit sa inyo na nakademit-tupa” (Mateo 7:15). Dapat nating hatulan ang mga gurong panrelihiyon o mga sistema ayon sa kanilang paniniwala tungkol sa dalawang pangunahing paksa: ang daan ng kaligtasan at kung sino si Jesu-Cristo.

Mga Sistema ng Pananampalatayang Cristiano

Noong una, nagkakaisa ang lahat ng mananampalataya kay Cristo. Lumago ang mga aspetong pang-organisasyon at humina ang espirituwalidad. Ang pamamahala ay napasentro sa iba’t ibang obispo at patriyarka na may mga punong-tanggapan sa mga lungsod tulad ng Roma at Constantinople. Nagsanib ang iglesia at ang estado, at ang Cristianismo ay naging isang “opisyal na relihiyon.” Nahati ang Imperyong Romano sa Silangan at Kanlurang sangay, at nahati rin ang iglesia ayon sa hatiang ito. Ang makabagong mga denominasyong “Orthodox” (Griyego, Ruso, Syrian, at Serbian) ay nagmula sa Silangang sangay. Ang Iglesia Romano Katolika ay nagmula sa Kanlurang sangay. Sa dalawang sangay na ito, ang mensahe ng Ebanghelyo ay natabunan ng mga ritwal at ng pamamalakad ng mga pari. Sa pamamagitan ng Kilusan ng Repormasyon noong ika-16 na siglo, maraming mananampalataya ang humiwalay sa Iglesia Katolika dahil nadama nilang ito ay naging tiwali at hindi na ayon sa Biblia. Mula sa kilusang ito nagmula ang iba’t ibang grupong Protestante na kilala natin ngayon. Patuloy na lumago ang mga ito at nahati-hati sa maraming denominasyon. Ang pinakamalaking impluwensiya sa mga grupong ito sa nakalipas na isandaang taon ay ang liberalismo. Binigyan ng mga pinuno ng kilusang ito ng bagong kahulugan ang salita-por-salitang pagkasi at ang awtoridad ng Biblia. Kadalasan ay itinatangi nila ang pagka-Diyos ni Cristo at ang personal na kaligtasan sa pamamagitan lamang ng dugong ibinuhos ni Jesus. Ang pagkilos panlipunan at pampulitika ang nangingibabaw sa kanilang pag-iisip. Milyon-milyong tunay na mananampalataya ang umalis sa mga liberal na sistema ng iglesia dahil ang kanilang pamunuan at mga seminaryo ay tumalikod na sa pananampalataya. Ang pagtalikod na ito ay ipinropesiya para sa mga huling panahon (1 Timoteo 4:1; 2 Timoteo 3:1-9; Mateo 24:11). Ang paglitaw nito ay naghikayat sa pagbuo ng mga independiyenteng iglesyang nakasalig sa Biblia.

Mga Anyong Kulito ng Pananampalatayang Cristiano

Ang salitang “kulito” ay nagamit sa nakalipas na limampung taon upang ilarawan ang mga grupong may maling aral, na hindi Protestante at hindi rin Katoliko. Karaniwang inaangkin ng mga kulito ang awtoridad ng Diyos at ng Biblia ngunit binabaluktot nila ang mensahe ng

Ebanghelyo o ang doktrina tungkol sa Diyos. Dalawang karaniwang halimbawa ang Watchtower Society, na tinatawag ang kanilang sarili na mga Saksi ni Jehova (Jehovah's Witnesses), at ang Church of Jesus Christ of the Latter-Day Saints, na tinatawag na mga Mormon. May milyon-milyong tagasunod ang mga grupong ito sa buong mundo. Hindi nakikipagtulungan ang mga kulto sa alinmang grupo ng mga mananampalataya sa labas ng kanilang sariling organisasyon. Tinatawag nila ang mga tao na maging bahagi ng kanilang sistema sa halip na tawagin ang mga di-mananampalataya sa personal na pagtatalaga ng sarili kay Cristo. Sila ay agresibo, mabilis lumago, at mapanganib sa espirituwal. Matalinong inihahalo ang katotohanan sa kamalian. Ang sinumang hindi matibay ang pagkakaugat sa Biblia ay madaling mabiktima ng isang kultista na may masalimuot na pagsasaayos ng mga talata ng Biblia, na binaluktot sa paraang mapanlinlang sa doktrina.

Tinukoy ni David Breese ang ilang palatandaan ng mga kulto.⁵ Hindi lahat ng grupo ay may bawat katangiang ito.

1. Mga Sulating Labas sa Biblia. Inaangkin nila na may natanggap silang natatanging pahayag mula sa Diyos. Maaaring kabilang dito ang mga sulating nag-aangking may awtoridad na magpaliwanag sa Kasulatan o pumalit dito.
2. Kaligtasan sa Pamamagitan ng Gawa. Hindi mapigilan ng mga kulto na dagdagan ang pananampalataya sa Ebanghelyo bilang paraan ng Diyos sa pagliligtas sa mga tao. Ang bautismo, mga ritwal, mabubuting gawa, at katapatan sa organisasyon ang mga karaniwang idinadagdag na nagiging kailangan sa kaligtasang itinuturo nila.
3. Walang Katiyakan ng Kaligtasan. Pinananatiling abala ang mga tao sa iba't ibang gawain na itinuro sa kanilang paniwalaang kailangan upang hindi mawala ang kanilang kaligtasan.
4. Mga Bulaang Pinuno. Kadalasan, ang pinuno ang nagiging sentro ng kilusan, hindi ang Panginoong Jesus. Ang mga sulat ng mga pinunong ito ay nagiging kasing-awtoridad ng Biblia. Inaangkin nila na mayroon silang natatanging pag-unawa sa katotohanan ng Diyos na higit sa ibang tao.
5. Kalituhan sa Doktrina. Para sa taong nakaaalam ng Kasulatan, ang mga ideyang pandoktrina ng mga kulto ay isang magulong buhol. Isang bagay ang malinaw: Ang kanilang mga aral ay hindi umaayon sa kabuuan ng Biblia.
6. Mga Natatanging Tuklas. Nagkukunwari ang mga pinuno na binigyan sila ng bago at eksklusibong pag-unawa sa katotohanan na hindi kailanman nakamtan noon. Sa pamamagitan daw ng mga pag-unawang ito, tunay na mauunawaan ang Biblia.
7. Ibang Jesus. Para sa bulaang guro, si Jesus ay maaaring mas mababa kaysa sa Diyos, isang kalahating-diyos, isang diyos na tao lamang o anghel, isang espiritistang medium, isa sa maraming dakilang propeta o isang huwarang tao. Tinatanggap Siya bilang anumang bagay maliban sa Diyos na nagkatawang-tao.
8. Baluktot na Pagbibigay-diin. Kadalasan ay may paulit-ulit na pagbibigay-diin sa ilang ideya sa halip na balanseng pagkain ng buong payo ng Diyos. Malinaw rin na hindi si Jesu-Cristo ni ang Ebanghelyo ang sentro.
9. Kontrol ng Organisasyon. Ang pinakamalalakas na kulto ay may makapangyarihang impluwensiya sa lahat ng kanilang miyembro. Kabilang dito ang pagdidikta sa kanilang personal na buhay, sa mga babasahing pinag-aaralan nila, at maging sa kung saan sila titira.

Ang pagdidiktang ito ay nagmumula sa isang sentralisado at mapaniil na punong-tanggapan.

10. Pagkakamal ng Salapi. Ang mga pinuno o organisasyon ng kulto ay kadalasang nagpapayaman sa kanilang sarili sa kapinsalaan ng mga tao sa pamamagitan ng pagpapabenta sa mga miyembro ng mga babasahin o ibang materyales. Nakalilikom sila ng napakalaking halaga ng salapi na dumadaloy pabalik sa punong-tanggapan.
11. Pagsasama-sama ng Magkakasalungat. Bihirang may orihinal na naiisip ang mga bagong kulto. Kumukuha sila ng mga piraso ng lumang mga sistema at pinagsasama-sama ang mga ito sa mga bagong paraan upang maging kaakit-akit sa marami. Ang mga pagsasamang ito ay may mga sangkap na lubos na salungat sa katotohanan ng Biblia.

Pagtatanggol sa Ubod ng Pananampalatayang Cristiano

Hindi kaya at hindi rin kailangang pabulaanan ang bawat detalye ng isang maling sistema. Gayunman, kailangang labanan ang anumang paglihis mula sa pinaka-ubod ng aral ng Biblia tungkol sa kaligtasan. Ang ubod na ito ay maaaring buurin sa ilalim ng tatlong pamagat. Dapat itong maingat na ihambing sa mga aral ng alinmang grupo. Malibang wastong maunawaan at paniwalaan ng mga tao ang mga pangunahing katotohanang ito, nasa panganib silang mapahamak ang kanilang kaluluwa magpakailanman.

1. Ang Mensaheng Nagliligtas. Ang Ebanghelyo o Mabuting Balita ay binibigyang-kahulugan sa 1 Corinto 15:1-4. Ang Ebanghelyong iyon ay nakasentro sa krus at sa Kanya na namatay roon para sa atin (1 Corinto 1:17-18). Ang mga tao ay naliligtas at tinatatakan ng Espiritu kapag pinaniwalaan nila ang mensaheng iyon (Efeso 1:13). Anumang idinadagdag na gawa o ritwal bilang paraan upang makamit ang Langit ay nasa ilalim ng sumpa ng Diyos (Galacia 3:10-14). Hindi natin nakakamit ang kaligtasan sa pamamagitan ng gawa (Efeso 2:8-9). Sa paningin ng Diyos, walang ibang ebanghelyo.
2. Ang Persona na Nagliligtas. Si Jesu-Cristo lamang ang daan ng kaligtasan (Juan 14:6). Ang mapasa-iyong Siya ay ang mapasa-iyong ang kaligtasan (1 Juan 5:12). Tanging ang tumanggap sa Kanya bilang Panginoon at Tagapagligtas ang binigyan ng karapatang maging anak ng Diyos. Si Cristo ang pangunahing persona sa mensahe ng Ebanghelyo, at ang Kanyang dugo lamang ang naglilinis mula sa kasalanan (1 Juan 1:7). Siya ang Diyos Anak, ang Salita ng Diyos (Juan 1:1, 14), at tuwirang tinatawag na Diyos (Juan 20:28; Roma 9:5; 1 Juan 5:20; Hebreo 1:8). Siya ang Una at ang Huli (Apocalipsis 1:8, 17; 22:12-13; Isaia 44:6). Taglay Niya ang banal na titulong “Ako Nga” (Juan 8:24, 58). Kung hindi natin ito tatanggapin, sinabi Niya na mamamatay tayo sa ating mga kasalanan. Siya lamang ang tanging sa pamamagitan Niya ay maaari tayong maligtas (Mga Gawa 4:12; 1 Juan 5:12). Ang mga tumatanggi sa Panginoon ay mga bulaang propeta (2 Pedro 2:1).
3. Ang Diyos na Nagliligtas. Ang Diyos ng Biblia ay iisang Diyos (Deuteronomio 6:4; Isaia 45:5; 1 Timoteo 2:5). Walang ibang mga diyos (Isaia 44:6, 8). Siya ay isang maramihang persona gaya ng ipinakikita ng pangalang “Elohim” sa Lumang Tipan, na siyang maramihang anyo ng El, na ginamit nang mahigit 2600 beses. Siya ay umiiral sa tatlong personal na pagkakaiba na tinatawag na Ama, Anak, at Espiritu (Mateo 28:19; 2 Corinto 13:14). Bawat isa ay tinatawag na Diyos sa Kasulatan, ngunit nananatiling iisa lamang ang Diyos. Ang Diyos na ito ay isang personal na espiritu (Juan 4:24), bagaman maaari Siyang magpakita sa isang nakikitang anyo, gaya ng ginawa Niya sa persona ni Jesus na taga-Nazaret. Ang mga personal na pagkakaibang ito ay maaari at talagang nag-uugnayan sa isa’t isa, gaya ng

madalas nating makita sa Bagong Tipan (Mateo 3:16-17). Sa ibang pagkakataon naman, sila ay kinikilalang iisa (Juan 14:8-9). Ang mga personal na pagkakaibang ito sa loob ng iisang Diyos ay magkakapantay, walang hanggan, at hindi nagbabago sa kanilang kalikasan.

Pagdadala sa Nailigaw tungo sa Pananampalatayang Cristiano

Daan-daang libong kaluluwa ang napalaya mula sa mga maling sistemang panrelihiyon at naging mga anak ng Diyos. Gayunman, hindi madaling hikayatin ang sinuman na iwan ang isang sistemang panrelihiyon na mahigpit ang pagkakahawak sa kanya. Kailangan dito ang panloob na tulong ng Espiritu ng Diyos at panalangin na buksan ng Panginoon ang mga matang binulag sa espirituwal. Kailangan din ang kaalaman tungkol sa mga kamalian ng sistemang kulto. Malaking pag-iingat, taktika, at pagtitiyaga ang kailangan sa personal na pakikitungo sa kanila.

Ilan sa mga pangunahing simulain na dapat sundin sa pakikitungo sa sinumang nabitag sa isang maling sistema ay ang mga sumusunod:

1. Maging Kaaya-aya at Magalang. Bakit magiging nakasasakit at malupit?
2. Magtayo ng Tulay ng Komunikasyon. Gumamit ng impormal at pangkalahatang pakikipag-usap. Ipakita na interesado ka sa kanila bilang mga tao.
3. Panindigan na kapwa kayo naghahanap ng katotohanan sa usapin ng pagkilala sa Diyos. Sikaping iwasan ang anyo ng pakikipagtalo na “ang relihiyon ko laban sa relihiyon mo.”
4. Makinig nang Mabuti sa kanila at sikaping humanap ng pagkakasunduan, gaya ng paniniwala na ang Biblia ay Salita ng Diyos.
5. Magtanong ng mga Pinag-isipan at Tumatagos na Tanong sa halip na gumawa ng malawakang pahayag. Ang pagtatanong ang naging paraan ni Jesus. Maglaan ng panahon upang masusing pag-aralan ang kanilang paniniwala at ihanda ang iyong mga tanong sa tulong ng mga sulating tumutukoy sa kanilang mga kamalian sa doktrina.
6. Panghihikayat ang Iyong Layunin, hindi pakikipagtalo. Nais mong magdulot ng pagbabago ng isip, hindi lamang sabihin sa mga tao na mali sila. Huwag ibagsak sa kanila nang minsanan ang buong pahayag ng kanilang mga kamalian. Higit iyon sa kaya nilang tanggapin. Paunti-unti ang paraan ng pagtuturo.
7. Ang Personal na Pag-atake sa mga Bulaang Pinuno ay Karaniwang Walang Bisa, at nakasasama pa nga. Manatili sa mga pangunahing usapin. Paano ka makatitiyak na may buhay na walang hanggan ka? Sino si Jesu-Cristo?
8. Isipin ang mga Pangangailangang Hindi Natutugunan ng Isang Maling Sistema. Ano pa ang hihigit sa pagiging tiyak na may buhay na walang hanggan (1 Juan 5:12) at sa lubos na kapatawaran ng lahat ng kasalanan (Efeso 1:7)? Nanaisin ba nilang makalaya mula sa isang sistemang patuloy na humihingi ng salapi, pagpapagal, at debosyon upang makamit o mapanatili ang kaligtasan?
9. Magpakita ng Pagtitiwala, ngunit hindi kayabangan, tungkol sa daan ng kaligtasan, sa Salita ng Diyos, at sa iyong kaugnayan sa Panginoong Jesus. Labis Niyang napahanga ang Kanyang mga tagapakinig dahil sa awtoridad ng Kanyang pananalita (Mateo 7:28-29). Magsalita sa paraang tila sa iba ay ang Diyos ang nagsasalita sa pamamagitan mo (1 Pedro 4:11). Gamitin ang iyong personal na patotoo kung paano binago ni Cristo ang iyong buhay.

10. Maging Matiyaga. Huwag asahang mapapaalis mo sa isang pag-uusap lamang ang isang tagasunod na nakabaon nang malalim sa isang maling sistema. Ihanda ang batayan para sa mga susunod pang pag-uusap.

Konklusyon

Ang mga militante at mahusay na sinanay na kultista, mga tagapagtaguyod, at masisigagis na kabataan ay nakahila na ng milyon-milyon sa mga maling sistema. Ang mga palimbagan ay nakapaglabas na ng bilyon-bilyong babasahin upang isulong ang mga pananaw na ito. Malawakan ding ginamit ang radyo. Sinasamantala ng mga sistemang kulto ang laman ng pagkiling laban sa mga karaniwang iglesya. Nagtamasa sila ng napakalaking tagumpay sa kasalukuyang magulong mundo. Sila ay isang palatandaan ng kalagayan ng mundo sa mga huling panahon (1 Timoteo 4:1). Kailangang may kaalaman at maging aktibo ang mga tunay na mananampalataya sa paglaban sa kanila. Kailangang makilala ng mga biktima ng kulto si Cristo bilang Panginoon at Tagapagligtas.

Gabay sa Pag-aaral: Ibang Ebanghelyo, Ibang Jesus

1. Ayon sa mga sumusunod na Kasulatan, paano natin makikilala ang mga maling sistemang panrelihiyon? Galacia 1:6-8

1 Juan 4:1-3

2 Juan 9

2. Itala ang mga katangian ng mga nagtuturo ng maling relihiyon.

1 Timoteo 4:1-3

2 Timoteo 3:1-7

Tito 1:10-16

2 Pedro 3:16b

Judas 4

3. Bakit dapat nating ebanghelyuhan ang mga nabitag sa mga maling sistemang panrelihiyon (Juan 3:16; 2 Pedro 3:9; Judas 3)?

Anong mga pag-iingat ang dapat gawin kapag nag-eebanghelyo sa mga nasa maling sistema (Efeso 5:11; 1 Juan 4:1; 2 Juan 7-11)?

4. Anong mga simulain ang dapat nating isaalang-alang kapag hinaharap ang mga nagkasala ng kamalian sa doktrina?

2 Timoteo 2:23-25

Santiago 1:19-20

Ano ang ating layunin (2 Timoteo 2:25-26)?

Paano mo maihahanda ang iyong sarili upang makamit ang layuning ito (2 Timoteo 2:15)?

Maging tiyak.

5. Ang ugat ng mga kamalian ng kulto ay isang maling pagkaunawa tungkol sa Diyos. Ilan ang Diyos na umiiral (Deuteronomio 4:39; 6:4; 1 Timoteo 2:5)? Paano ipinakikita ng Kasulatan ang “pagkakaroon ng higit sa isa sa loob ng pagkakaisa” ng pagka-Diyos (Genesis 1:26-27; Mateo 28:19)?

Itinuturo ng Biblia na ang Ama, ang Anak, at ang Espiritu Santo ay pare-parehong Diyos, at iniuukol sa bawat isa ang mga katangian at gawa ng Diyos. Itugma ang mga nakatalang talata sa angkop na Persona at katangian o gawain (Genesis 1:1; 17:1; Awit 104:30; 139:7; Isaias 40:28; Jeremias 23:24; Mateo 28:18, 20; Juan 1:1, 3; 2:19, 21; Mga Gawa 3:15; 5:3-4; Roma 8:11; 15:19; 1 Corinto 2:11; Colosas 2:3; Hebreo 9:14; 2 Pedro 1:17; 1 Juan 3:20). Ang ilang talata ay maaaring gamitin nang higit sa isang beses.

	AMA	ANAK	ESPIRITU SANTO
Ipinahayag na Diyos			
Lumikha ng lahat ng bagay			
Bumuhay na muli kay Jesus			
Nasa lahat ng dako			
Nakaaalam ng lahat			
Makapangyarihan sa lahat			
Walang hanggan			

7. Ang salitang “Panginoon” sa Lumang Tipan ay kung minsan isinasalin ding “Jehova” at tumutukoy sa Diyos mismo. Alin sa mga sumusunod na titulo ang tumutukoy kay Jehova at alin ang tumutukoy kay Jesus?

- a. “Ang Una at ang Huli” (1) Isaias 44:6_____ (2) Apocalipsis 1:17_____
- b. “Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon” (1) Apocalipsis 19:16_____ (2) Deuteronomio 10:17_____
- c. “Makapangyarihang Diyos” (1) Isaias 9:6_____ (2) Deuteronomio 10:17_____
- d. “Ang Hukom ng mga bansa” (1) Joel 3:12_____ (2) Juan 5:22_____
- e. “Tagapagligtas” (1) Juan 4:42_____ (2) Isaias 45:21-22_____
- f. “AKO NGA” (1) Exodo 3:14-15_____ (2) Juan 8:24_____

Mula sa mga talata sa itaas, ipaliwanag ang kaugnayan ni Jesus sa Diyos na si Jehova.

Bakit mahalagang paniwalaan na si Jesus ay ganap na Diyos (Juan 8:24; Roma 10:9-10)?

8. Nagkakamali ang mga maling relihiyon sa kanilang pananaw tungkol sa tao at sa daan ng kaligtasan. Ano ang kalagayan ng lahat ng tao (Roma 3:10-12, 23)?

Ayon sa 1 Corinto 15:1-4, ano ang Ebanghelyo?

Bakit mahalaga na paniwalaan natin ang Ebanghelyo (1 Corinto 15:2; 2 Tesalonica 1:8; Hebreo 9:27; Apocalipsis 20:11-15)?

9. Sa anong batayan inaaring-ganap ang tao sa harap ng Diyos (Roma 3:24, 28; 4:25; 5:1, 9)?

Itala ang mga paraan na sa palagay mo ay maaaring gamitin ng isang maling sistemang panrelihiyon upang itanggi o baluktutin ang bawat isa sa mga ito.

10. Pumili ng isa sa mga maling sistemang panrelihiyon na tinalakay sa Apendise A, B, at C. Pag-aralan ang sistema at pagkatapos ay sumulat ng isa o dalawang pahinang ulat na sumasagot sa mga sumusunod na tanong:

- a. Ano ang awtoridad ng sistema?

- b. Paano sinasalungat ng sistema ang Salita ng Diyos tungkol sa daan ng kaligtasan?
- c. Paano lumilihis ang sistema mula sa pananaw ng Biblia kung sino si Cristo?
- d. Paano mo lalapitan ang isang taong nabitag sa sistemang ito? Ano ang uunahin mo upang matukoy ang isang espirituwal na pangangailangan na hindi kayang tugunan ng kanilang sistema?

Aralin 13: Pandaigdigang Misyon

“Ang bukid ay ang sanlibutan” (Mateo 13:38). Napakadakilang pangitain! Ito ay pangitaing sumasaklaw sa isang mensahe “sa bawat bansa, at angkan, at wika, at bayan” (Apocalipsis 14:6). Walang hangganan o kakitiran ang malasakit na nagsasabi sa atin na “gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan, na ibinigay Niya ang Kanyang bugtong na Anak” (Juan 3:16). Si Jesus ang Tagapagligtas ng sanlibutan. Siya “ang ilaw ng sanlibutan” (Juan 8:12). Hindi Siya naparito “sa sanlibutan upang hatulan ang sanlibutan, kundi upang ang sanlibutan ay maligtas sa pamamagitan Niya” (Juan 3:17). Ang Biblia ay aklat ng pandaigdigang pangitain, at ang pananampalatayang Cristiano ay pananampalatayang pang-misyonero na may apurahang mensahe para sa lahat ng tao.

Ang Tawag sa Misyon

1. Kahulugan ng Misyon. Ang salitang “misyon” ay nagmula sa salitang-ugat na nangangahulugang “magsugo.” Sa *A Biblical Theology of Missions*, binigyang-kahulugan ni George W. Peters ang “misyon” bilang “ang pagsusugo ng mga taong may kakahintulutan lampas sa hangganan ng iglesya ng Bagong Tipan at ng tuwirang impluwensiya nito sa Ebanghelyo, upang ipahayag ang Ebanghelyo ni Jesu-Cristo sa mga lugar na salat sa Ebanghelyo, upang akayin kay Jesu-Cristo ang mga nagmula sa ibang pananampalataya o walang pananampalataya, at upang magtatag ng mga lokal na kapulungang gumagana at dumarami, na magbubunga ng bunga ng Cristianismo sa pamayanang iyon at sa bansang iyon.”⁶ Ang misyon ay nagsisimula sa pag-eebanghelyo. Pagkatapos ay tumutungo ito sa paggawa ng mga alagad, pagpaparami, at pagtatanim ng mga iglesya ayon sa huwaran ng Bagong Tipan. Ang biblikal na gawaing pang-misyonero ay hindi pagsisikap ng isang denominasyon na magkamit ng mga tagasunod para sa isang grupong may tatak na pangalan, kundi pandaigdigang pagsisikap na akayin ang mga tao ng sanlibutan upang makilala at sundin ang nag-iisang Diyos at ang nag-iisang Tagapagligtas.
2. Kailangan ang Misyon. Mahalaga ang gawain ng misyon sapagkat ang lahat ng tao sa kanilang likas na kalagayan ay naliligaw. “Ang Anak ng Tao ay naparito upang hanapin at iligtas ang nawala” (Lucas 19:10; Mateo 18:11). Sa tatlong talinghaga sa Lucas 15, ang naligaw na tupa, ang nawalang salapi, at ang alibughang anak ay pawang larawan ng sangkatauhan, at tinawag silang nawala ni Jesus. Ang mga taong nawala ay “patay sa mga pagsalangsang at mga kasalanan” (Efeso 2:1). Sila ay “walang pag-asa at walang Diyos sa sanlibutan” (Efeso 2:12). Ang buong sanlibutan ay “nagkasala sa harap ng Diyos” (Roma 3:19) at lubhang nangangailangan ng kaligtasang dumarating sa pamamagitan lamang ni Cristo. “At sa kaninumang iba ay walang kaligtasan: sapagkat walang ibang pangalan sa silong ng langit, na ibinigay sa mga tao, na sukat nating ikaligtas” (Mga Gawa 4:12). Sinabi ni Jesus, “Kung kayo’y hindi magsisisi, kayong lahat ay mangapapahamak din” (Lucas 13:3). Ang pagkapahamak na iyon ay may kasamang walang hanggang kaparusahan (Mateo 25:46) at isang poot na nananatili magpakailanman (Juan 3:36; Apocalipsis 6:17; 20:14-15). “Ang hindi sumasampalataya ay hinatulan na” (Juan 3:18).

Maliwanag na ang nakakikilabot na hinaharap na ito ng kaparusahan para sa mga walang Tagapagligtas ay sumasaklaw sa napakalaking nakararami sa mga naninirahan sa lupa. Halimbawa, mahigit 700 milyong Muslim ang naninirahan sa mga lupaing halos hindi pa naaabot ng Ebanghelyo. May isa pang 700 milyon, na karamihan ay Hindu, na kailangang maabot sa India. May isa pang bilyon na nakakalat sa buong Silangan. Ang Europa ay dating

sentro ng Sangkakristiyanuhan. Ngayon, mahigit 300 milyon sa mga bansang iyon ang itinuturing na larangan ng misyon. Sampu-sampung libong bayan o nayon ang walang patotoong Cristiano. Ang Timog at Gitnang Amerika ay patuloy na bukas sa Ebanghelyo, na may isa pang 300 milyong kaluluwa. Ang Hapon ay may mahigit 100 milyong tao na kakaunti ang patotoo. Ang mga bansang tulad ng Turkey na may 40 milyong tao ay marahil may iisang katutubong Cristiano sa bawat milyon. Marami pang malilit na bansa ang maaaring idagdag sa maikling listahang ito. Mahigit kalahati ng lahat ng taong nabuhay kailanman ay buhay ngayon dahil sa pagsabog ng populasyon. Karamihan sa kanila ay hindi pa kailanman nakarinig ng Ebanghelyo. Ang napakalawak na kalagayang ito ng pangangailangan ang mismong dahilan ng misyon.

3. Iniutos ang Misyon. Ipinahayag ng Biblia ang natatanging Persona ng nag-iisang tunay na Diyos at ang paraan kung paano tayo makalalapit sa Kanya. Ang Diyos na ito ang Lumikha at Tagapag-ingat ng lahat ng tao (Colosas 1:16-17). Siya ang namamahala sa lahat ng bansa (Roma 13:1; Awit 103:19; Daniel 4:17, 25, 32). Lubha Siyang nababahala sa suliranin ng lahat ng tao—ang kasalanan (Roma 3:23). Siya lamang ang may kakayahang maging kanilang Tagapagligtas (Isaias 43:11). Walang ibang Tagapagligtas at walang ibang Diyos (Isaias 45:5, 21; Judas 25). Kaya ibinigay ni Jesus sa Kanyang mga alagad ang utos na ipangaral ang Ebanghelyo sa lahat ng tao. Ito ay madalas tawaging “ang Dakilang Utos.” Lumilitaw ito nang limang ulit sa Bagong Tipan (Mateo 28:19; Marcos 16:15; Lucas 24:47; Juan 20:21-23; Mga Gawa 1:8). Ganito ang pagkakasabi sa Mateo: “Kaya’t humayo kayo at gawin ninyong mga alagad ang lahat ng mga bansa, na sila’y inyong bautismuhan sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Espiritu Santo” (28:19 RSV). Ang misyon ay nagsisimula sa walang hanggang Diyos mismo. Ang pinakadakila sa lahat ng misyonero ay ang Anak na isinugo ng Ama. Kung paanong isinugo Siya ng Ama, gayundin naman isinugo Niya tayo (Juan 17:18). Bawat mananampalataya ay kasama sa utos na ito ng misyon.

Mga Pagtutol sa Misyon

Madalas tutulan ng hindi Cristiano ang mga gawaing pang-misyonero dahil sa ilang kadahilanan. Ang mga sumusunod na pahayag ay mga halimbawa ng kanyang maling mga kaisipan:

1. Ang Diyos ay Nasa Lahat ng Relihiyon. Tiyak na wala sa Biblia ang ganitong kaisipan. Ang pangkalahatang kalagayan ng mga Hentil (mga bansa) ay ang pagiging “walang Diyos” (Efeso 2:12). Ipinahayag ng Diyos nang may kulog ang Kanyang paghatol laban sa pagsamba sa maraming diyos, pagsamba sa diyus-diyusan, kabulukan, at mga huwad na diyos ng mga pagano. Napansin ni Jesus na ang mga lider ng relihiyon sa Kanyang kapanahunan ay naglalakbay sa “dagat at lupa upang makakuha ng isang proselita” (makumberte) (Mateo 23:15). Tiyak na ang kanilang malalaking pagpapagal ay hindi dahil naniniwala silang walang pagkakaiba. Sinabi ni Jesus sa babae sa balon na hindi niya nalalaman ang kanyang sinasamba, sapagkat “ang kaligtasan ay mula sa mga Judio” (Juan 4:22). Sinabi ni Pablo sa mga sumasamba sa maraming diyos sa Atenas, ang kabisera ng relihiyon sa sanlibutan, na sila ay mga mangmang na sumasamba, na hindi nakakikilala sa tunay na Diyos (Mga Gawa 17:23). Sinabi niya na iniutos ng Diyos sa mga tao sa lahat ng dako na magsisi (Mga Gawa 17:30).
2. Masaya ang mga Pagano. Ibig sabihin, kontento na sila sa sarili nilang mga kaisipang panrelihiyon, at hindi natin dapat guluhin ang kanilang kultura ng ating mga ideya. Ang “masayang pagano” ay isang alamat. Milyun-milyon ang nagpapagal sa ilalim ng

pinakamalungkot na kalagayan ng pamahiin, pagkaalipin sa mga diyus-diyusan, at kahirapan. Tiyak na hindi masaya ang napakaraming tao sa India sa kanilang kaabahan; ni ang maraming tribong animista; ni ang iba pa sa mga lupaing salat sa Ebanghelyo. Ang pinakamasasamang kalagayan ay naghahari sa mga bansang hindi pa naitatatag ang Ebanghelyo. Maraming lider ng mga bansa sa Africa na lubhang makabayan ang tahasang nagsabi, “kailangan namin ang mga misyonero.” Binabanggit ni Isaías ang mga lumalakad sa kadiliman, naninirahan sa lupain ng lilim ng kamatayan, at nakaupo sa bilangguan na may bulag na mga mata (Isaías 9:2; 42:7).

3. Sapat na ang Kabutihan ng Diyos. Totoo, ang Diyos ay mapagmahal at mabait, ngunit kung inaalis nito ang pangangailangan sa misyon, bakit ibinigay ni Jesus ang utos na ipangaral ang Ebanghelyo sa sanlibutan? Kung hindi na kailangang dalhin ang Ebanghelyo sa mga pagano, bakit pa natin sasabihan ang mga pagano sa ating sariling bansa? Sa katunayan, bakit pa may nagsabi sa atin tungkol sa Panginoon? Hindi ba dahil hindi tayo makapapasok sa kaharian ng Diyos malibang tayo ay ipanganak na muli (Juan 3:5)?
4. Sa Huli ay Ililigtag ng Diyos ang Lahat. Nakapagpapalakas-loob sana ito kung totoo. Gayunman, salungat ito sa larawang ibinigay ni Jesus nang ilarawan Niya ang nakararami na nasa malapad na daang patungo sa kapahamakan (Mateo 7:13). Salungat ito sa Kanyang babala na matakot sa Kanya na may kakayahang pumuksa ng kaluluwa at katawan sa Impiyerno (Mateo 10:28). Hindi nito naipapaliwanag palayo ang babala tungkol sa ikalawang kamatayan at sa dagat-dagatang apoy (Apocalipsis 20:14-15).

Ang Plano para sa Misyon

Tiyak na hindi iniwan ng Diyos ang Kanyang sarili na walang saksi sa mga napabayaang lugar ng sanlibutan. Ang Kanyang plano para sa misyon ay may tatlong uri ng pagpapatotoo:

1. Patotoo ng Paglikha. Ipinakita ng Diyos ang gawa ng Kanyang mga kamay sa lahat ng tao (Roma 1:19-20). “Ang mga langit ay nagpapahayag ng kaluwalhatian ng Diyos” at ipinakikita ang Kanyang kamay sa mga tao ng bawat wika (Awit 19:1-4). Ang taong-gubat na hindi marunong bumasa sa pinakaatrasadong lugar ay makauunawa na sa likod ng makapangyarihang disenyo ng paglikha ay may isang Lumikha na sa Kanya siya mananagot. Sa liwanag na ito, siya ay may pananagutan.
2. Patotoo ng Budhi. Nakasulat sa puso ng lahat ng tao ang isang budhing bigay ng Diyos na kumikilos bilang panloob na tagapatnubay sa moralidad (Roma 2:14-15). Sa paglipas ng panahon ay tumitigas ito at maaaring maging di-mapagkakatiwalaang patnubay. Dahil dito, mapanganib ang lumabag sa sariling budhi.
3. Patotoo ng mga Tao. Kahit hindi ipinangangaral ang Ebanghelyo sa isang lugar, kaya ng Diyos na magsalita sa isang pusong bukas sa Kanya. Maaari Niyang dalhin ang taong naghahanap na iyon sa malayong lugar upang marinig ang isa sa Kanyang mga sugo (1 Hari 10:1-9; Mga Gawa 10:22). Maaari rin Niyang dalhin ang Kanyang sugo upang magsalita sa taong iyon sa isang liblib na lugar (Mga Gawa 8:26-39). Sa ngayon, nakatulong ang paggamit ng mga babasahin, radyo, at mga kursong sa pamamagitan ng sulat. Gayunman, alam natin kung gaano kakaunti ang naaabot sa ganitong mga paraan. Wala nang hihigit sa bisa ng personal na paghahatid ng Ebanghelyo, personal na pagsubaybay sa mga nakasap, at paglalaan ng matitibay na iglesya para sa pangangalaga sa mga nagbalik-loob. Nangangailangan ito ng mga mananampalatayang gumagawa mismo sa lugar.

Ang Pagtugon sa Misyon

1. Noong Panahon ng Lumang Tipan. Tiyak na si Isaias ang nasa isip ng Panginoon nang Siya ay magtanong, “Sinong aking susuguin, at sinong yayaon para sa amin?” Tumugon si Isaias, “Narito ako; suguin mo ako” (Isaias 6:8). Si Jonas ay isinugo bilang misyonero sa masamang lungsod ng Nineve (Jonas 1:2; 3:1-10). May pandaigdigang hamon ng misyon sa mga sumusunod na talata mula sa mga propeta: Isaias 45:22; 49:6; 52:10; 56:7; Jeremias 3:17; Habakuk 2:14; Hagai 2:7; Zacarias 9:10; Malakias 1:11. Ganito rin ang pananaw ng Mga Awit (Awit 2:8; 33:8; 66:4; 72:8, 11, 19; 98:2-4). Ang pangako tungkol sa Mesiyas na binhi ng babae ay para sa buong sangkatauhan (Genesis 3:15). Ang lahat ng bansa ay sasaklawin ng mga pagpapala ng Diyos (Genesis 12:3; 18:18; 22:18; 28:14; Bilang 14:21). Nabigo ang Israel sa pananagutan nito bilang misyonero. Gayunman, ang kabiguan nito ay hindi magagamit upang sabihing hindi inatasan ng Diyos ang Israel.
2. Noong Panahon ng Bagong Tipan. Ang pagsilang ni Jesus ay nagdala ng mensahe ng malaking kagalakan sa lahat ng tao, hindi lamang sa mga Judio (Lucas 2:10-14). Sa pasimula ng Kanyang ministeryo, tinawag ni Jesus ang mga alagad upang maging “mga mamamalakaya ng mga tao” (Mateo 4:19). Nangaral Siya sa lahat ng uri ng tao, kasama ang mga itinakwil dahil sa lahi, tulad ng mga Samaritano, gayundin ang mga hinahamak na Hentil. Bago Siya umakyat sa Langit, inutusan ni Jesus ang Kanyang mga tagasunod na humayo “hanggang sa kahuli-hulihang hangganan ng lupa” (Mga Gawa 1:8). Sinimulan ng mga Apostol ang kanilang ministeryo noong araw ng Pentecostes sa Jerusalem, kung saan maraming bansa ang may kinatawan (Mga Gawa 2:5). Tumungo sila sa mga Hentil (Mga Gawa 8–12), sa Europa (Mga Gawa 16), at sa iba pang mga lugar. Silang labindalawa, kasama pa ang iba, ay naging mga misyonero sa buong sanlibutan. Ang mga sulat ng Bagong Tipan ay puno ng hamon at papuri tungkol sa misyon (Roma 1:8; 15:16, 19–21; 2 Corinto 5:19–20; 1 Tesalonica 1:8). Ang misyon ang puso ng programa ng Diyos sa lupa.

Ang Hamon ng Misyon

Sa liwanag ng kalagayan ng napakaraming taong walang Cristo, ng malaking pasanin ng Diyos para sa mga nawawala, at ng Dakilang Utos ng ating Panginoong Jesus, kailangan nating harapin nang tuwiran ang gawain ng misyon sa ngayon. Ano ang programa ng Diyos sa ganitong kalagayan? Siya ay “hindi nagnanais na ang sinuman ay mapahamak, kundi ang lahat ay magsisi” (2 Pedro 3:9). Kaya isinugo Niya ang Kanyang Anak, “ang daan, at ang katotohanan, at ang buhay” (Juan 14:6). Ibinigay Niya Siya upang alisin ang mga kasalanan ng *buong sanlibutan* (Juan 1:29; 1 Juan 2:2). Narito nga ang hamon ng misyon: “Paano nga silang magsisitawag sa Kanya na hindi nila sinampalatayan? At paano silang magsisisampalataya sa Kanya na hindi nila narinig? At paano silang makaririnig kung walang mangangaral? At paano silang mangangaral, kung hindi sila sinugo?” (Roma 10:14–15). Ang kabiguan ng mga Cristiano sa misyon ay iniuugnay sa dalawang bagay: (1) kawalang-alam sa kalagayan ng mga pagano at sa kanilang matinding pangangailangan ng isang sugong magsasabi sa kanila tungkol sa Kanya na nagbigay ng Kanyang sarili para sa kanila; at (2) kasakiman—masyado tayong abala sa sarili nating mga kaginhawahan at hangarin upang pansinin pa ang napakaraming taong walang Cristo. Paano natin ito mapagtatagumpayan? Ano ang magagawa natin?

1. Humanap ng Impormasyon. Kailangan nating malaman ang kalagayan ng misyon at ang tiyak na mga pangangailangan sa lahat ng bahagi ng sanlibutan. May iba't ibang ulat na makukuha ng mga interesadong mananampalataya. Ang mga pulong pang-misyon ay madalas pabayaan ng mga nakababatang mananampalataya na tila walang kaalaman

tungkol sa larangan. Magkaroon ng malaking mapa ng mundo na madaling makita. Kilalanin ang mga misyonero.

2. Manalangin. Tahasang sinabi sa atin ng Panginoong Jesus na makiusap sa “Panginoon ng aanihin” na magsugo Siya ng mga manggagawa sapagkat kakaunti sila (Lucas 10:2). Itinuro Niya na kung walang panalangin, kakaunti ang magagawa para sa Diyos. Ang malaking kahilingan ng misyonerong si Pablo ay “mga kapatid, ipanalangin ninyo kami” (1 Tesalonica 5:25). Karamihan sa mga misyonero ay nakikiusap na sila ay pagmalasakitan at suportahan sa panalangin. Dapat tayong magtago ng mga espesyal na listahan ng panalangin para sa tiyak na mga kahilingan at pamamagitan. Dapat tayong manalangin para sa mga manggagawa, para sa pagtatanim ng mga iglesyang ayon sa Bagong Tipan, at para pigilan ng Espiritu ng Diyos ang mga puwersang laban kay Cristo tulad ng komunismo, materyalismo, humanismo, at Islam. Dapat tayong manalangin nang pribado at nang sama-sama bilang iglesya. Kung ang ating iglesya ay may pulong-panalangin para sa misyon, dapat tayong dumalo. Kung wala, dapat tayong magsimula ng ganitong pulong upang mamagitan para sa misyon.
3. Magbigay. Hinamon ang iglesya ng Bagong Tipan na suportahan ang mga manggagawa sa larangan. Ang tumataas na mga gastusin ay naging pabigat sa maraming misyonero. Tumaas ang gastos sa mga babasahin at paglalakbay. Mapaminsala ang naging epekto ng implasyon. Kailangang ang mga mananampalataya ay maging mga tagapagbigay na may sapat na kaalaman, hindi lamang mga nagpapadala ng pera bilang tugon sa mga sulat ng pakiusap. Dapat unahin ang mga hindi tuwirang humihingi ng tulong pinansiyal.
4. Humayo Ka Mismo. Ang halimbawa ng pagkukusa ni Isaias na tugunin ang tawag ng Diyos na pumunta sa isang lugar na nangangailangan ay nagpapakita ng tamang saloobin. Kung magsisimula tayo sa ating kabataan, matututo tayo ng mga wika at makapaghahanda sa iba pang paraan para sa isang buhay ng paglilingkod sa Diyos saanman Niya tayo akayin. Sinasabing ang pinakamabuting palatandaan ng tawag sa ibang larangan ay ang katotohanang ginagamit tayo ngayon ng Diyos kung nasaan tayo. Nais ng Diyos ang pinakamabuti para sa Kanyang paglilingkod. Higit pa rito, nais Niya ang pinakamagandang taon ng ating buhay. Karapat-dapat Siya rito!

Naparito ang ating Tagapagligtas upang hanapin tayo. Handa ba tayong gamitin Niya upang hanapin ang iba na nakaupo sa kadiliman?

Gabay sa Pag-aaral: Pandaigdigang Misyon

1. Ipaliwanag kung bakit kailangan ang gawain ng pandaigdigang misyon (Mga Gawa 4:14; Juan 3:36; Efeso 2:1, 12; 2 Tesalonica 1:8-9; 1 Juan 5:19).
2. Isulat sa sarili mong pananalita ang Roma 10:14-15.

Paano nauugnay ang mga talatang ito sa pandaigdigang misyon?

3. Ang “Dakilang Utos” ng Panginoong Jesus ay lumilitaw nang hindi bababa sa limang ulit sa Bagong Tipan. Pag-aralang mabuti ang bawat isa at saka sabihin ang pangunahing diin ng bawat isa.

Mateo 28:18-20

Marcos 16:15

Lucas 24:46-49

Juan 20:21

Mga Gawa 1:8

Ano ang iyong personal na pananagutan sa mga utos na ito ng Panginoon?

4. Sumulat ng kahulugan ng “pandaigdigang misyon” batay sa “Dakilang Utos.”
5. Magbigay ng dalawang hadlang sa gawain ng pandaigdigang misyon (Kawikaan 24:11-12; 29:18).

Ano ang dapat nating maging tugon sa malaking pangangailangan (Juan 4:35; 2 Corinto 5:14-15, 20)?

6. Basahin ang Mateo 9:35-38. Ano ang kahilingan sa panalangin ng Panginoong Jesus?

Ano ang nag-udyok sa Kanya upang gawin ang kahilingang ito?

Ano ang hiningi ni Pablo sa mga mananampalataya (Efeso 6:18-20; 1 Tesalonica 5:25; 2 Tesalonica 3:1-2)?

7. Sa iyong palagay, ano ang kahalagahan ng panalangin sa gawain ng misyon?

Maglista ng limang tiyak na bagay na maaari mong ipanalangin para sa pandaigdigang misyon.

8. Ano ang bahaging ginagampanan ng pagbibigay sa gawain ng pandaigdigang misyon (Roma 15:24; 2 Corinto 11:8-9; Filipos 4:10-18)?

Anong mga simulain mula sa Kasulatan ang dapat mamahala sa ating pagbibigay?

Mateo 6:19-21

Lucas 16:9

2 Corinto 8:2-3

2 Corinto 9:6-7

Ano ang iyong pananagutang pinansiyal sa gawain ng pandaigdigang misyon?

Paano mo dapat pagpasyahan kung kanino ka dapat magbigay?

9. Pag-aralan sa Aklat ng Mga Gawa ang “tawag sa misyon” ng mga taong nakalista sa ibaba. Ano ang bahagi ng Diyos sa kanilang pagkatawag? Ano ang bahagi ng iglesia o ng ibang tao? Ano ang kanilang espirituwal na mga katangian?

Bernabe (11:22-24)

Bernabe at Saulo (13:1-4)

Timoteo (16:1-3)

Paano mo matitiyak ang tawag ng Diyos sa larangan ng misyon sa ibang bansa?

Anong mga katangian sa palagay mo ang dapat makita sa iyong buhay bago ka humayo?

10. Sa anong mga paraan nabago ng araling ito ang iyong pananaw sa pandaigdigang misyon?

Anong pangitain ang mayroon ka ngayon?

Paano mo itatalaga ngayon ang iyong sarili sa pagkilos sa bawat isa sa mga sumusunod na larangan ng pakikibahagi? (Maging tiyak)

Paghanap ng Impormasyon

Pananalangin

Pagbibigay

Paghayo

Apendise A: Romano Katolisismo

Ang pinakamalaking institusyong nagsasabing tapat ito kay Jesu-Cristo ay ang Iglesia Romano Katolika. Mahigit 800 milyong tagasunod ang nagtitiwala ng kanilang kaluluwa sa mga turo nito at naniniwalang aakayin sila nito patungo sa Langit. Nakatatatag ang pag-aangkin ng iglesyang ito na mayroon itong pinakamataas na awtoridad sa lahat ng tunay na Cristiano. Kahanga-hanga ang mga ritwal nito at madalas na nagbibigay ng isang “relihiyosong pakiramdam.” Napakaraming tao ang nananatili sa sistemang ito dahil lamang sa kaugalian ng pamilya o ng bansa. Ngunit maaari kaya na ang ganito kalaking institusyon ay magkamali sa mga turo nito at mailigaw ang mga tao tungkol sa daan ng kaligtasan?

Milyun-milyong tapat na mananampalataya kay Jesu-Cristo ang naniniwalang lubhang nagkakamali ang Katolisismo. Para sa mga mananampalatayang ito, ang Salita ng Diyos ang may pinakamataas na awtoridad. Sa kabilang dako, ang mga Katoliko ay tumitingin sa kanilang iglesya bilang huling awtoridad. Naniniwala ang mga Cristianong umiibig sa Biblia na ang kaligtasan ay nasa personal na kaugnayan kay Cristo. Ang mga Katoliko ay nagtitiwala sa kanilang pagiging kaanib ng Iglesia Katolika. Naniniwala ang mga Cristianong sumusunod sa Biblia na ang dugo lamang ni Jesu-Cristo ang makapag-aalis ng kanilang kasalanan at makalilinis sa kanila. Ang mga Katoliko ay umaasa sa mga sakramento ng Iglesia Katolika at sa mga pahayag ng mga pari nito. Maliwanag na malaki ang pagkakaiba ng paniniwala ng mga tunay na mananampalataya at ng mga tunay na Katoliko. Hindi maaaring kapwa sila tama.

Mga Pag-aangkin ng Awtoridad

Inaangkin ng Iglesia Romano Katolika na may karapatan itong magkaroon ng espirituwal na awtoridad sa lahat ng Cristiano. Pinaniniwalaan nito na ang mga tradisyon at opisyal na dogma nito ay kapaantay ng Biblia sa awtoridad. Inaangkin pa nito na mayroon itong ganap na kapangyarihang magpatawad ng mga kasalanan sa pamamagitan ng mga pari at mga sakramento nito. Sinasabing may ganitong buong awtoridad ang iglesya dahil ang ulo nito, ang Papa, ay ang tunay na *vicar* o kinatawan ni Cristo sa lupa, at kung gayon ay siya ang pinakamataas na pinuno ng iglesya at ng sanlibutan. Gaya ng sinasabi ng New York Catechism, “Ang papa ang pumapalit kay Jesu-Cristo sa lupa. ... Siya ang pinunong hindi nagkakamali, ang nagtatatag ng mga dogma, ang may-akda at hukom ng mga konseho, ang pandaigdigang pinuno ng katotohanan, ang tagapagpasya ng sanlibutan, ang pinakamataas na hukom ng langit at lupa.”

Ang batayan ng ganitong mga pag-aangkin ay ang maling pagpapakahulugan sa Mateo 16:13-19. Gamit ang talatang ito, iginigiit ng iglesya na itinatag ito ni Cristo kay Pedro, na Kanyang hinirang na unang Papa, o Obispo ng Roma, at binigyan ng pinakamataas na awtoridad nang ibigay sa kanya ang “mga susi ng kaharian ng langit.” Iginigiit pa ng iglesya na nagpatuloy ang awtoridad nito sa pamamagitan ng hindi napuputol na hanay ng mga Papang humalili kay Pedro. Suriin natin ang mga pahayag na ito.

Itinuturo ng Iglesia Katolika na itinatag ito sa pamamagitan ni Pedro nang sabihin ni Jesus, “Ikaw ay si Pedro (sa Griyego, *petros*), at sa ibabaw ng batong ito (sa Griyego, *petra*) ay itatayo Ko ang Aking iglesya” (Mateo 16:18 NASB). Iginigiit ng Roma na si Pedro ang bato na pagtatayuan ni Cristo. Ngunit talaga bang sinabi ni Cristo na si Pedro ang bato? Pansinin ang pagkakaiba ng dalawang salitang Griyego na *petros* at *petra*. *Petros* ay nasa kasariang panlalaki at nangangahulugang “isang maliit na bato.” Sa kabilang dako, ang *petra* ay nasa kasariang pambabae at nangangahulugang “isang malaking batong saligan.” Kaya hindi si Pedro ang

batong tinutukoy ni Jesus. Sa halip, ang bato rito ay si Cristo, na ipinahayag ni Pedro bilang Diyos (Mateo 16:16). Ang Batong Saligan ng iglesia ay si Cristo. Si Pedro mismo ang nagsasabi nito sa atin sa 1 Pedro 2:4-8, gayundin si Pablo sa 1 Corinto 3:11 at Efeso 2:20.

Iginigiit ng Roma na binigyan ni Cristo si Pedro ng ganap na awtoridad nang sabihin Niya, “Ibibigay Ko sa iyo ang mga susi ng kaharian ng langit; at anumang iyong talian sa lupa ay natalian na sa langit” (Mateo 16:19 NASB). Ayon sa iglesia, kasama sa awtoridad na ito ang pinakamataas na kapangyarihang magpasya kung sino ang tatanggapin sa Langit at kung sino ang hindi papapasukin. Totoo na ang “mga susi” rito ay sumasagisag sa awtoridad, ngunit hindi ito tumutukoy sa *ganap* na awtoridad gaya ng nais ipaniwala ng Roma sa mga tao. Ang simpleng paghahambing ng Mateo 18:17-18 sa Mateo 16:19 ay nagpapakitang ibinigay ni Cristo ang “mga susi ng kaharian” hindi kay Pedro lamang, kundi sa lahat ng bayan ng Diyos. Bukod dito, ang kapangyarihang ibinigay rito ay hindi upang magpasya kung sino ang papasok sa Langit. Ang Diyos lamang ang may ganoong awtoridad (Apocalipsis 1:18; 3:7). Sa halip, ang “mga susi” ay nangangahulugan ng karapatan at kapangyarihang ipinagkaloob ni Cristo sa Kanyang bayan upang ipahayag ang alok ng kaligtasan sa Kanyang Pangalan. Ginagamit ang mga susing ito kapag nabubuksan ang pinto ng Langit sa mga makasalanan sa pamamagitan ng pangangaral ng Ebanghelyo. Kaya hindi ginawa ni Jesus si Pedro na makalupang ulo ng iglesia; sa halip, ibinigay Niya sa kanya, kasama ng iba pang mananampalataya, ang pribilehiyong buksan ang daan ng kaligtasan sa pamamagitan ng pangangaral ng mabuting balita.

Ihambing ang pananaw ng Roma kay Pedro bilang Papa sa itinaturo ng Kasulatan. Tinawag ni Pedro ang mga pinuno ng iglesia na maging halimbawa, hindi mga panginoon (1 Pedro 5:3). Kailanman ay hindi tinawag ni Pedro ang kanyang sarili na “ang Papa.” Tinawag niya ang kanyang sarili na isang matanda (hinog na pinuno) kasama ng iba pang matatanda (1 Pedro 5:1). Hindi tinukoy ng Kasulatan ni ng unang iglesia si Pedro bilang “Obispo ng Roma.” Sa katunayan, walang *biblikal* na katibayan na nakarating man lamang siya sa Roma. Si Pedro ay nasa Jerusalem (Mga Gawa 11:2), ngunit doon ay si Santiago, hindi si Pedro, ang namuno sa konseho ng iglesia (Mga Gawa 15:1-29). Si Pablo, hindi si Pedro, ang sumulat ng Sulat sa mga Taga-Roma. Si Pablo ang sumulat ng marami sa kanyang mga sulat mula sa isang bilangguan sa Roma. Binanggit niya ang maraming tao sa Roma ngunit kailanman ay hindi si Pedro. Si Pablo ang may natatanging ministeryo bilang Apostol sa mga Gentil (mga hindi Judio), gaya ng mga nasa Roma. Si Pedro ang may pagka-apostol sa mga Judio (Galacia 2:7). Si Pablo ang nagtuwid kay Pedro, hindi ang kabaligtaran (Galacia 2:11-13). Walang anuman sa talaan ng Biblia na gumagawa kay Pedro bilang pinakamataas na Apostol.

Bukod dito, walang malinaw na talaan ng anumang “hindi napuputol na hanay” ng mga Papang namuno sa iglesia mula pa noong panahon ni Pedro. Ang titulong “papa” ay unang ibinigay kay Gregorio ang Dakila, ang Obispo ng Roma mula 590-604 A.D. Bagaman tinanggihan niya ang titulo, maaari siyang ituring na nagtatag ng pagka-papa sapagkat ang kanyang matibay na pamumuno ay lubhang nagpalaki ng kapangyarihan ng Obispo ng Roma sa iglesia. Madalas nang binago ng iglesia ang opisyal na hanay ng mga Papa. Halimbawa, noong 1947 ay inalis nito si Papa Donus II (973 A.D.) dahil hindi raw siya umiral, kasama ang anim na iba pa.

Tunay na nakagugulat ang mga pag-aangkin ng awtoridad ng Iglesia Romano Katolika. “Kaya ang sinumang nakaalam na ang Iglesia Katolika ay ginawang kailangan ng Diyos sa pamamagitan ni Jesu-Cristo, ngunit tumatangging pumasok o manatili rito, ay hindi maliligtas” (Vatican II, Dogmatic Constitution on the Church, Seksiyon 14). Dahil sa ganitong mga pahayag, maraming Katoliko ang natatakot na kapag humiwalay sila sa kanilang iglesia ay

mawawala ang kanilang pag-asa sa kaligtasan. Gayunman, sa unang apat na siglo pagkatapos ng panahon ni Cristo, walang talaan ng sinumang Cristiano na tumawag sa kanyang sarili na Romano Katoliko. Ayon sa Kasulatan, ang kaligtasan ay nasa personal na kaugnayan kay Cristo na pinapasok sa pamamagitan ng pananampalataya, hindi sa pagiging kaanib ng iglesya ng Roma.

Mga Pag-aangkin ng Hindi Nagbabagong Katotohanan

Itinuturo ng Roma na ito ay laging pareho, sa kabila ng patuloy na mga pagbabago at pagdaragdag sa mga opisyal na turo nito sa paglipas ng mga siglo. Narito ang ilan sa mga idinagdag na turo at ang mga petsa ng pagtanggap sa mga ito, mula kay Loraine Boettner, *Roman Catholicism* (Philadelphia, Pennsylvania: The Presbyterian and Reformed Publishing Company, 1962, pp. 7-9).

A.D. 300 Mga panalangin para sa mga patay

394 Pinagtibay ang araw-araw na Misa

431 Tinawag si Maria na “ang Ina ng Diyos”

593 Itinatag ang doktrina ng purgatoryo (purgatory)

600 Panalanging itinutuo kay Maria, sa mga patay na santo, at sa mga anghel

607 Ibinigay kay Bonifacio III ang titulong Papa

1090 Ipinakilala ang Rosaryo (mga butil ng panalangin)

1190 Pagbebenta ng mga indulhensiya (pagbili ng kapatawaran)

1215 Ipinahayag ang Transubstanciacion (transubstantiation; nagiging katawan ni Cristo ang ostiya)

1215 Pagkukumpisal ng mga kasalanan sa pari, hindi sa Diyos

1220 Pagsamba sa ostiya (ang Host)

1229 Ipinagbawal sa mga tao ang Biblia

1545 Ipinahayag na kapantay ng Biblia ang Tradisyon sa awtoridad

1546 Mga aklat na idinagdag sa Lumang Tipan (Apocrypha)

1854 Ipinahayag ang Immaculada Concepcion (Immaculate Conception) ng Birheng Maria (ang kanyang pagsilang)

1870 Ipinahayag na hindi nagkakamali ang Papa sa mga usapin ng pananampalataya at moralidad

Wala ni katiting na batayan sa Biblia ang lahat ng ito. Gayunman, sinasabi ng iglesya na hindi ito maaaring magturo ng mali sapagkat pinipigilan ito ng Diyos.

Awtoridad: Biblia o Tradisyon?

Itinuturo ng Iglesya Katolika na ang tradisyon nito, ang kalipunan ng mga pasya ng mga pinuno nito sa paglipas ng mga siglo, ay may awtoridad na kapantay ng Biblia. Gayunman, sa aktuwal na gawain ay walang pagkakapantay. Inaangkin ng iglesya na may awtoridad ito sa *ibabaw* ng Kasulatan at may natatanging karapatang ipakahulugan ito. Sinasabi nitong kailangan ito upang maiwasan ang pagkakaiba-iba ng opinyon. Gayunman, maraming pagkakaiba ng opinyon sa mga gurong Katoliko sa halos lahat ng espirituwal na paksa. Walang

inilalabas ang iglesya na gabay sa pagpapakahulugan sa Biblia na hindi nagkakamali. Kapag sumasalungat sa Biblia ang tradisyon o mga doktrina ng iglesya, ang tradisyon ang nananaig. Sinasabi sa mga Katoliko na umiral na ang iglesya bago pa nagkaroon ng Biblia at na ang iglesya ang nagbigay ng Biblia sa sanlibutan. Sinasabi ng Roma na ito talaga ang *pumili* ng mga aklat na isasama sa Biblia, at buong tiwala nitong sinasabi na bago ang panahong iyon ay natuto ang mga tao mula sa Iglesya Katolika, hindi mula sa Kasulatan.

Halos hindi nauunawaan ng mga taong walang sapat na kaalaman sa ngayon kung gaano kaduda-duda ang ganitong mga pag-aangkin. Kumpleto na ang Lumang Tipan apat na siglo bago ang panahon ni Cristo, at kinikilala na ito ng mga mananampalataya bilang Salita ng Diyos. Noong 1546 lamang nangahas ang Roma na magdagdag ng ilang bagong aklat sa Lumang Tipan at ipahayag na kinasihan at may awtoridad ang mga ito. Ang mga aklat na ito ay tinatawag na *Apocrypha*, na ang ibig sabihin ay mga sulating kaduda-duda ang pagiging tunay. Sumipi ang ating Panginoon at ang mga manunulat ng Bagong Tipan mula sa halos lahat ng aklat ng Lumang Tipan, ngunit ni minsan ay hindi sumipi mula sa mga idinagdag na sulating ito. Sinabi ni Jesus, “Saliksikin ninyo ang mga Kasulatan” bago pa umiral ang Iglesya Romana (Juan 5:39). Ang mga salaysay tungkol sa buhay ni Jesus (Mateo, Marcos, Lucas, at Juan) at ang mga sulat ng mga Apostol at ng kanilang mga kasamahan ay ipinamahagi sa pamamagitan ng mga kopyang sulat-kamay noong huling bahagi ng unang siglo. Tinanggap ng mga Cristiano ang mga sinulat nina Mateo, Juan, Pedro, at Pablo, dahil alam nilang sila ay mga Apostol ng ating Panginoon. Kinilala ang mga sinulat nina Santiago, Marcos, Lucas, at Judas sapagkat may kaugnayan sila sa mga Apostol. Ito ang buong nalalamang mga sumulat ng Bagong Tipan. Ang mga lalaking ito at ang kanilang mga sulating kinasihan ng Diyos ay kinilala na bago pa ang ikalawang siglo. Pinagtibay lamang ng Roma ang tinanggap na ng mga unang Cristiano. Tiyak na hindi ito ang nagbigay ng Biblia sa sanlibutan.

Wala ring batayan ang pag-aangkin ng Iglesya Katolika na ito lamang ang may karapatang magpakahulugan sa Kasulatan. Sa Kanyang sariling karunungan, ginawa ng Diyos na umasa ang tao sa patnubay ng Espiritu Santo upang makaunawa (Juan 16:13; 1 Juan 2:27). Walang ibinigay ang Diyos na kinasihang tagapagpaliwanag sa mga mananampalataya sa Lumang Tipan. Sinabi ni Jesus sa mga opisyal na pinuno ng Israel na hindi nila nauunawaan ang mga Kasulatan (Mateo 22:29; Marcos 12:24). Sinabi ni Jesus sa kanila na pinawalang-bisa nila ang Salita ng Diyos sa pamamagitan ng pagpapalit dito ng kanilang tradisyon (Marcos 7:5-13), eksaktong gaya ng ginawa ng Roma. Kailanman ay hindi sumipi si Jesus ng tradisyon upang suportahan ang Kanyang mga pahayag; ang sinipi Niya ay ang mga Kasulatan.

Paano kung gayon tayo makatitiyak sa katotohanan? Makatitiyak lamang tayo kung buong pagpapakumbaba tayong lalakad na kasama ng Diyos, magpapasakop sa Kanyang Espiritu, at mananalangin para sa Kanyang pagbibigay-liwanag. Dapat nating pag-aralang mabuti ang mga Kasulatan sa sarili nating wika at tiyaking isinaalang-alang natin ang lahat ng sinasabi ng Salita tungkol sa isang paksa. Sa ganitong paraan magiging malinaw sa atin ang mga pangunahing doktrina ng Kasulatan, gaya ng Persona ni Cristo, ang kalikasan ng Diyos, at ang daan ng kaligtasan. Hindi minabuti ng Diyos na bigyan tayo ng isang opisyal at garantisadong taong tagapagpaliwanag. Ang awtoridad ng Diyos ay nasa isang Tagapagligtas na hindi nagkakamali, si Jesu-Cristo (Juan 14:6), sa isang Salitang hindi nagkakamali, ang Biblia (2 Timoteo 3:16), at sa isang kinasihang Tagapagpaliwanag, ang Espiritu Santo. Hindi itinuturo ng Kasulatan na ang mga tao o mga iglesya ay hindi nagkakamali.

Ibang Plano ng Kaligtasan

Ang pangunahing pagsubok sa anumang sistemang panrelihiyon ay kung paano nito sinasagot ang tanong na: “Paano tayo maliligtas at maihahanda para sa buhay pagkatapos ng kamatayan?” Ang sistema ng kaligtasan ng Roma ay humihingi ng pakikibahagi sa maraming seremonyang panrelihiyon (mga sakramento) at walang katapusang mabubuting gawa. Ang kaligtasang pinagsisikapang abutin ng Katoliko araw-araw ay hinahadlangan ng isang malaki at patuloy na lumalaking utang dahil sa mga kasalanan. Kailangan niyang patuloy na hulugan ang utang na ito sa pamamagitan ng paggawa ng mga bagay na iniuutos ng iglesia. Gayunman, hindi niya kailanman nalalaman kung gaano kalaki ang utang na ito o kung ano ang dapat gawin upang mabayaran ito nang buo. Kaya ang kaligtasan ay nagiging bunga ng panghabambuhay na pakikipagpunyagi ng mahihina at makasalangang tao upang makamit ang paglingap ng Diyos. Ang makasalanan ay nagbabayad at nananalangin, samantalang ang iglesia ay nag-uutos at humihingi.

Sa Biblia, ang biyaya ay ang paglingap ng Diyos na hindi natin karapat-dapat tanggapin. Ito ay salungat sa ideya ng mga gawa ng tao (Efeso 2:8-9). Ngunit sa sistemang Katoliko, ang biyaya ay isang “pakikibahagi sa buhay ng Diyos” batay sa mga seremonya o mga gawa. Ito ay parang bangko ng merito na lumalaki sa paggawa ng ilang bagay. Sinasabing ang bautismo ang unang naglalagay ng biyaya sa iyong kaluluwa at naglilinis dito mula sa orihinal na kasalanan. Lalo pang lumalaki ang biyaya sa pamamagitan ng *kumpil* (confirmation), isang seremonya kung saan pinahiran ka ng langis ng obispo at sinasabing “Tanggapin mo ang Espiritu Santo.” Lalo pa itong lumalaki sa pakikibahagi sa Misa, ang bersiyon ng Roma ng Hapunan ng Panginoon. Ang mga panalangin at mabubuting gawa ay nadaragdag sa account na ito.

Ang mga kasalanan naman ay bumabawas sa mga deposito ng biyayang ito. Ang mga kasalanan ay maaaring *mortal* (mabigat) o *venial* (hindi gaanong mabigat). Ang isang mortal na kasalanan ay maaaring bumura sa lahat ng iyong biyaya. Paano ka kung gayon magkakaroon ng kapatawaran sa sistema ng Roma? Magkukumpisal ka sa isang pari sa halip na sa Diyos. Pagkatapos ay patatawarin ka ng pari nang hindi nagtatanong sa Diyos at ibabalik ka sa buhay ng biyaya. Magtatakda siya ng ilang ritwal na panalangin (gaya ng “Aba Ginoong Maria”) o mabubuting gawa. Ito ang *penitensiya*. Ang buong pamamaraan ay tinatawag na *sakramento ng penitensiya*. Ang pag-aalis ng pansamantalang parusa sa kasalanan ay tinatawag na *indulhensiya* (indulgence), na ipinagkakaloob kapalit ng ilang gawa o ng mga handog sa iglesia. Maaaring pahiran ng langis ng iglesia ang mga taong may sakit o naghihingalo upang lalo pang dumami ang biyaya. Ito ay tinatawag na *extreme unction* (huling pagpapahid). Pagkamatay, ang kaluluwa ay hindi makaaasang mapupunta sa Langit kundi sa *purgatory*, kung saan magkakaroon pa ng karagdagang pagdurusa dahil sa mga kasalanan upang maging karapat-dapat sa harapan ng Diyos. Gayunman, ang mga misa o panalanging iniaalay para sa mga patay ay maaaring magpaikli ng pananatili roon.

Ang lahat ng masalimuot na doktrinang ito ng kaligtasan sa pamamagitan ng mga gawa ay walang pagsang-ayon o awtoridad mula sa Diyos. Walang ginagawang pagkakaiba ang Biblia sa antas ng kasalanan. Ang lahat ng kasalanan ay mabigat ayon sa pamantayan ng Diyos. Wala ni isa sa mga sakramentong gaya ng kumpil, penitensiya, o extreme unction ang itinatag ni Cristo, at hindi rin binabanggit ang mga ito sa Biblia. Ang doktrina ng purgatoryo ay nakasalalay sa isang talata sa Ikalawang Macabeo, isang aklat ng Apocrypha na idinagdag ng Roma sa Biblia.

Ihambing ang daan ng kaligtasan ng Romano Katoliko sa malinaw na turo ng Salita ng Diyos. Sinasabi ng Biblia na naliligtas ang mga tao kapag sumampalataya sila sa Ebanghelyo o mabuting balita (Roma 1:16; Mga Gawa 15:7). Ang Ebanghelyong ito ay na si Cristo ay namatay at nagbayad para sa ating mga kasalanan at muling nabuhay mula sa mga patay bilang katibayan ng Kanyang tagumpay laban sa kasalanan, kamatayan, at Impiyerno (1 Corinto 15:1-4). Tinatanggap ng isang tao ang Espiritu Santo kapag lubos siyang sumampalataya sa mensaheng iyon at nagtiwala sa Isa na sa pamamagitan nito ay nag-aalok ng kaligtasan (Efeso 1:13). Naliligtas ang isang tao sa pagkakaroon kay Cristo sa kanyang kalooban, hindi sa pamamagitan ng isang di-tiyak na alok ng biyaya (1 Juan 5:12). Ang mabubuting gawa ay bunga ng kaligtasan na umaagos mula sa isang binagong buhay, hindi paraan upang makamit ang paglingap ng Diyos (Efeso 2:8-10; Tito 3:5, 8). Kung sinuman ang magtangkang baguhin ang mensaheng ito ng Ebanghelyo sa pamamagitan ng pagdaragdag ng mga gawa ng tao o ng pagsunod sa kautusan bilang paraan ng pagkaligtas, siya ay nasa ilalim ng sumpa ng Diyos (Galacia 1:8). Pananampalataya, hindi mga gawa, ang paraan upang makapasok ang mga makasalanan sa kaligtasan (Juan 3:16). Ang pananampalatayang iyon ay nasa isang Persona na magliligtas sa atin, si Jesu-Cristo (Juan 1:12). Ang batayan nito ay ang Salita ng Diyos, hindi ang salita ng tao (1 Tesalonica 2:13; Roma 10:17). Maraming Katoliko ang walang kamalay-malay na ipinanan ng Diyos kay Jesus sa krus ang lahat ng ating mga kasalanan at pagkatapos ay ibinigay sa atin ang lahat ng Kanyang katuwiran bilang kaloob (2 Corinto 5:21), o sa katotohanang “wala nang kahatulan” para sa mananampalataya na nasa kay Cristo (Roma 8:1), o sa pagpapala ng pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya lamang (Roma 5:1). Ang napakalaking kamalian ng sistema ng kaligtasan ng Romano Katoliko ay itinuturing nitong hindi sapat ang gawa ni Jesu-Cristo sa krus at ang Kanyang maluwalathing pagkabuhay na muli upang magdala ng kaligtasan sa taong nagsisisi at sumasampalataya sa mensahe ng Ebanghelyo. Ang kamaliang ito ay makikita sa doktrina ng Misa.

Ang Handog ng Roma para sa mga Kasalanan

Ang pangunahing seremonya na nagpapanatili sa mga Romano Katoliko sa ilalim ng espirituwal na kontrol ng Roma ay tinatawag na *Banal na Eukaristiya* o ang Misa (na nangangahulugang “pagpapaalis”). Ang pagpapakahulugan ng Roma sa Hapunan ng Panginoon ay may kinalaman sa ideya ng isang himalang pagbabago ng mga elemento (transubstanciacion) at isang handog na nag-aalis ng mga kasalanan ng mga nakikibahagi. Itinuturo ng Roma na kapag itinaas ng pari ang tinapay at alak sa kanyang mga kamay sa altar, nagiging literal na laman at dugo ni Jesu-Cristo ang mga elemento. Ang gawaing ito ay nagiging muli ang handog sa krus, ang paghahandog ng katawan at dugo ni Jesus sa anyo ng tinapay at alak. (Tinatayang nangyayari ito nang humigit-kumulang 200,000 beses bawat araw.) Kapag itinaas ng pari ang ostiya (ang Host), ito ay dapat sambahin ng mga nagdiriwang. Ang pumapasok sa bibig ng mga nakikinabang ay ang aktuwal na laman at dugo ng Anak ng Diyos. Ang patuloy na paghahandog na ito sa Diyos ay tinatawag ng iglesya na isang “handog na walang pagbububo ng dugo” (unbloody sacrifice). Itinuturing itong nagdadala ng kapatawaran ng mga kasalanan sa mga nakikibahagi. Noong 1215 A.D., ginawa ito ng iglesya na isang opisyal na turo na dapat kilalanin ng isang tao upang maligtas. Ayon sa Konseho ng Trento ng Roma, ang tumatanggi sa turong ito ay isinusumpa ng Diyos.

Malayong-malayo ang turong ito sa simpleng hapunan ng pag-alaala na itinatag ni Jesus mahigit 1900 taon na ang nakararaan (Lucas 22:19-20). Sinabi ni Jesus, “Gawin ninyo ito bilang pag-alaala sa Akin.” Hindi Niya sinabing “Gawin ninyo ito upang mapatawad ang inyong mga

kasalanan.” Nang iabot Niya ang tinapay sa Kanyang mga alagad at sabihin “Ito ang Aking katawan,” gumamit Siya ng matalinghagang pananalita, gaya nang sabihin Niyang, “Ako ang puno ng ubas” o “Ako ang pintuan.” Hindi sinabi ni Jesus, “Ito ay nagiging Aking katawan sa pamamagitan ng isang himala.” Kung gayon nga, magkakaroon sana ng dalawang katawan: ang isa na Kanyang tinitirhan at ang isa na nasa Kanyang mga kamay.

Ano ang ibig sabihin ni Jesus nang sabihin Niyang, “Ang kumakain ng Aking laman at umiinom ng Aking dugo ay may buhay na walang hanggan” (Juan 6:54)? Palagiang ginagamit ng mga paring Katoliko ang talatang ito upang patunayan ang kanilang doktrina. Kung literal na laman at dugo ang ibig sabihin ni Jesus, kung gayon ang lahat ng nakikibahagi sa hapunang ito ay ligtas magpakailanman, sapagkat iyon ang Kanyang pangako rito. Kahit ang Roma ay hindi nagtuturo nito. Sa katunayan, walang kinalaman sa Hapunan ng Panginoon ang konteksto ng talata. Ang sinasabi nito ay ang pangangailangang lumapit sa Kanya at sumampalataya sa Kanya para sa kaligtasan (Juan 6:35, 47).

Ang tinatawag na “handog na walang pagbububo ng dugo” ay hindi makapagdadala ng kapatawaran ng mga kasalanan sa kaninuman. Sinasabi ng Biblia, “kung walang pagbububo ng dugo ay walang kapatawaran” (Hebreo 9:22 NASB). Nangyari ito nang “minsan magpakailanman” nang ibuhos ni Jesus ang Kanyang dugo sa krus. Hindi na ito dapat ulitin sa anumang paraan sapagkat ang gawaing ito ay nagbigay-kasiyahan sa Diyos para sa lahat ng kasalanan ng mga nagsisisi at lumalapit kay Jesus para sa kaligtasan. (Pag-aralan ang Hebreo 10:10-14.) Ang dugo (o kamatayan) lamang ni Jesus ang “naglilinis sa lahat ng kasalanan” (1 Juan 1:7). Iyan ang sinasabi sa atin ni Pedro (1 Pedro 1:18-19); iyan ang sinasabi sa atin ni Juan (Apocalipsis 1:5; 5:9); iyan ang sinasabi sa atin ni Lucas (Mga Gawa 20:28); iyan ang sinasabi sa atin ni Pablo (Roma 3:25; 5:9). Ngunit ibang-iba ang itinuturo ng Roma sa mga tagasunod nito. Idinaragdag nito sa natapos nang gawa ni Jesus sa krus ang isang patuloy na handog para sa mga kasalanan (ang Misa), kasama ng iba pang mga sakramento, bilang paraan ng pagtatamo ng kapatawaran.

Konklusyon

Sa ngayon ay nakapagpapalakas-loob ang paglago ng mga pag-aaral ng Biblia sa mga Katoliko at ang higit na pagiging bukas nila sa pakikipag-usap sa iba. Lalo itong totoo mula nang ganapin ang Konseho ng Iglesia Romano Katolika noong 1962-1965 na tinatawag na Vatican II. Ang Konsehong ito ang nagpaluwag sa ilang tradisyonal na gawain ng iglesia, nang hindi binabago ang alinmang pangunahing doktrina. Malamang na mas maraming Katoliko ang lumalapit kay Cristo ngayon kaysa sa alinmang panahon sa kasaysayan. Dahil dito ay nagpapasalamat tayo. Dapat din nating banggitin nang may paggalang ang maraming makataong gawain ng mga ahensiyang Katoliko na tumutulong sa nangangailangan. Kasabay nito, dapat nating kilalanin na ang mahahalagang doktrina ng iglesia, lalo na tungkol sa kaligtasan, ay kumakatawan sa isang sistema ng kaligtasan sa pamamagitan ng mga gawa, isang huwad na ebanghelyo. Tila maraming ebanghelikal ang walang kamalay-malay sa katotohanang ito. Dapat nating samantalain ang bawat pagkakataon upang ibahagi ang tunay na mensahe ng kaligtasan sa mga taong ito, gaya ng ginagawa natin sa mga Protestanteng Cristiano lamang sa pangalan. Narito ang ilang mahahalagang mungkahi sa pagbabahagi ng iyong pananampalataya sa mga Katoliko:

1. Isangkot ang mga interesadong Katoliko sa pag-aaral ng Biblia. Mas bukas sila ngayon sa pag-aaral ng Biblia kaysa sa alinmang panahon sa kanilang kasaysayan. Ang tanging paraan upang makatiyak silang makararating sa Langit ay ipinaliliwanag sa mga Kasulatan. Dapat

bigyan ng natatanging diin ang mga aklat ng Juan, Roma, Efeso, Galacia, at Hebreo. Kung makatutulong, hayaan silang gumamit ng isa sa sarili nilang bersiyong Katoliko. Karaniwang malaki ang paggalang nila sa Biblia, ngunit hindi nila nakikita na pinakamataas ang awtoridad nito.

2. Bigyang-diin na ang Panginoong Jesu-Cristo ang dapat na tunay na sentro ng mga mananampalataya, hindi ang anumang makalupang organisasyon ng iglesia. Idiin na si Jesus lamang ang Tagapagligtas at na tinatanggap Niya ang lahat ng lumalapit sa Kanya (Juan 6:37). Magsalita tungkol sa isang personal na kaugnayan sa Panginoon. Hanapin ang pagkagutom na nagmumula sa pagkadama ng pangangailangan. Ang tunay na kaugnayan sa Kanya ang sagot sa madalas nilang reklamo tungkol sa kahungkagan ng isang malungkot na karanasang panrelihiyon.
3. Idiin ang alok ng Ebanghelyo na buhay na walang hanggan, kapatawaran, kapayapaan, at kagalakan. Ang mas mabuting buhay ngayon at mas mabuting pag-asa para sa hinaharap ay may malaking kahulugan sa mga nasa matinding kagipitan.
4. Iwasan ang mga personal na pag-atake, mga pananalitang walang paggalang, at mga pakikipagtalo. Malayang pinupuna ng mga Katoliko ang iglesia, ngunit madalas nila itong ipinagtatanggol sa iba. Buong pagpapakumbabang ibahagi kung ano ang dinala ni Jesus sa iyong buhay. Huwag ikaw ang magsalita nang magsalita. Mas madalas na magtanong kaysa magpahayag. Tandaan na kailangan ang pagtitiyaga sa pakikitungo sa mga taong ang isip ay matagal nang nakahilig sa ibang direksiyon. Ipanalangin silang mabuti at hilingin sa Diyos na alisin ang kanilang pagkabalag at takot. Pakitaan sila ng kabaitan at pag-ibig.
5. Tandaan na ang kaalaman lamang sa mga salita ay hindi garantiya ng pag-unawa o ng panloob na paniniwala. Maraming tao ang humiling na sa Diyos na patawarin ang kanilang mga kasalanan, at marami ang nakaalam ng pariralang, “Namatay si Jesus sa krus para sa ating mga kasalanan.” Ang mga panalangin o kaalaman lamang sa isip ay hindi magtitiyak ng ating kaligtasan.
6. Manatili sa mga pangunahing usapin: ang kasapatan ng gawa ni Cristo at ang kawalang-saysay ng mabubuting gawa. Manatili sa mga Kasulatan, at iwasang malihis sa mga pangalawang usapin, gaya ng pagka-papa o ng pananalangin kay Maria.
7. Kapag sa palagay mo ay nauunawaan at tinatanggap ng isang Katoliko ang Ebanghelyo at malapit na siyang maligtas, tiyakin na nauunawaan niyang walang mabubuting gawa ang kailangan o nakadaragdag sa kaligtasan—hindi ang bautismo, ang penitensiya, ang Misa, o anupaman. Tandaan na kung minsan ay madaling mapanalangin ang isang Katoliko ngunit walang tunay na pag-unawa o paniniwala. Maging handang magtayo nang dahan-dahan at huwag ipilit ang mabilis na pagpapasya. Iwasang buksan ang usapin ng paghiwalay sa Iglesia Katolika hangga’t hindi pa sila matatag na nakaugat at may sariling paniniwala.

Apendise B: Mga Mormon (Ang mga Banal sa mga Huling Araw)

Ang Iglesya ni Jesucristo ng mga Banal sa mga Huling Araw (Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, o mga Mormon) ang pinakamalaking relihiyong nagmula sa Amerika. Hanggang 30,000 misyonero ang nagpapalaganap ng kanilang pananampalataya sa buong mundo mula sa kanilang punong-tanggapan sa Salt Lake City, Utah. Binibigyang-diin nila ang buhay-pamilya, mga gawain para sa mga kabataan, pagtulong sa mga nangangailangan, at ang pakikibahagi ng lahat ng kaanib sa aktibong buhay-iglesya. Ang kanilang maayos na anyo, magalang at taimtim na pakikitungo habang nagbabahay-bahay ay matiyaga at mabisa. Ang kanilang masigla at positibong mga patotoo ay nakakukumbinsi, lalo na sa mga taong kaunti ang pagkaunawa sa Biblia o sa mga hindi nasiyahan sa naging karanasan nila sa iglesya.

Idinidiin ng mga misyonerong ito ang pangangailangan ng awtoridad sa ngayon at ng isang propeta sa makabagong panahon. Iginigiit nila ang pangangailangan ng isang pagkasaserdote, gayundin ng mga apostol at mga propeta, upang kumilos para sa Diyos sa ngayon. Ayon sa kanila, kailangang may naibalik na ebanghelyo at naibalik na iglesya dahil sa pagtalikod sa pananampalataya ng unang iglesya. Gumagamit sila ng mga salita mula sa Biblia ngunit hindi sa makasaysayang kahulugang Cristiano. Naniniwala silang maraming diyos at posible ring maging diyos ang kanilang mga kaanib. Iba ang Jesus na kilala nila, isang Jesus na ipinanganak mula sa pagtatalik ng Diyos at ni Maria. Iba ang kanilang ebanghelyo, na nag-uutos ng maraming gawa para sa kaligtasan.

Nagsimula ang Mormonismo sa isang lalaking nagngangalang Joseph Smith. Inangkin niya na noong 1820, sa edad na 14, pumasok siya sa gubat upang manalangin. Doon, sabi niya, sinabihan siya ng Diyos Ama at ni Jesucristo (dalawang magkahiwalay na persona na may katawan) na huwag sumapi sa anumang iglesya "sapagkat silang lahat ay mali" at ang kanilang mga kredo ay kasuklam-suklam sa paningin ng Diyos. Inangkin ni Smith na isang anghel ang nagpakita sa kanya noong 1823 at ibinunyag sa kanya ang kinaroroonan ng isang nakabaong kahon na naglalaman ng mga gintong lamina. Kinuha niya ang mga lamina mula sa isang burol malapit sa Palmyra, New York, at pagsapit ng 1829 ay naisalin niya ang mga ito, sa tulong daw ng Diyos, sa tinatawag na *Book of Mormon* (Aklat ni Mormon). Pagkatapos ay binawi ng anghel ang mga lamina at hindi na nakita pang muli. Itinatag ang iglesya noong 1830 na may anim na kaanib. Si Smith ang tagakita, tagapaghayag, at punong propeta nito. Habang lumalago ang iglesya sa ilalim ng kaakit-akit na pinunong ito, lumipat ito mula New York patungong Ohio at pagkatapos ay sa Illinois, kung saan pinatay si Smith ng isang galit na mang-uumog noong 1844. Sa ilalim ng makapangyarihang pamumuno ni Brigham Young, karamihan sa iglesya ay lumipat sa Utah, kung saan ito umuunlad hanggang ngayon.

Kamangha-mangha ang paglago ng iglesyang Mormon. Mula sa 30 katao lamang noong 1830, lumaki ito sa 268,000 pagsapit ng 1900 at sa mahigit isang milyon pagsapit ng 1950. Ang bilang ng kaanib nito ngayon ay lampas na sa limang milyon. Tinatayang nadaragdagan ito ng 200,000 bawat taon sa pamamagitan lamang ng mga nakumberte. Pinalalakas ang paglagong ito ng suportang pinansiyal na hindi bababa sa isang milyong dolyar araw-araw mula sa kita ng negosyo ng iglesya. Tinatayang ang mga komersiyal na negosyo nito ay kumikita ng hindi bababa sa isang bilyong dolyar bawat taon. Napakalaking halaga ang ginugugol sa pag-eebanghelyo, sa mga proyektong pagtatayo gaya ng mga templo at gusali ng iglesya, at sa Brigham Young University, ang kanilang pangunahing pamantasan na may mahigit 15,000

estudyante. Madalas itampok sa mga palabas sa media ang tanyag sa buong mundo na Mormon Tabernacle Choir na may 375 kasapi. Ang mga aklatang pang-genealogy ng iglesya, na puno ng impormasyon mula sa buong mundo, ay umaakit sa mga mananaliksik na nais tuntunin ang kanilang mga ninuno.

Ang Pang-akit at Paraan ng Paglapit ng mga Mormon

Ano ang malaking pang-akit ng kilusang ito? Bakit ito nakaaakit kapwa sa mga taong ginugol ang buhay sa mga kilalang denominasyon at sa mga kaunti ang karanasan sa iglesya? Sa kabila ng ilang napakakakaiba at erehe na mga turo sa doktrina, lumalago ang Iglesya ng mga Banal sa mga Huling Araw (LDS) dahil sa ilan sa mga sumusunod na dahilan:

1. Naipadarama ng mga Mormon sa iba na may malasakit sila sa mga pangangailangan ng tao. Sinumang nangangailangan sa loob ng iglesya ay makakukuha ng tulong mula sa mga bodega ng iglesya na puno ng pagkain, damit, at iba pang kagamitan. Mayroon ding makukuhang tulong pinansiyal. May iniaalok na trabaho sa bawat taong may kakayahang magtrabaho. Iginagalang ang mga tao at hindi na kailangang humingi ng tulong mula sa pamahalaan.
2. Binibigyan ng mga Mormon ng malaking diin ang pamilya at sinisikap itong patatagin. Itinataguyod ng iglesya ang programang "Family Home Evening" (Gabi ng Pamilya sa Tahanan) kung saan nananatili sa bahay ang lahat ng kaanib para sa panalangin, pakikisama, pagbasa ng Kasulatan, at mga proyekto kasama ang kanilang pamilya. Nakatuon sa pamilya ang buhay-iglesya. Sa panahong dumarami ang diborsyo at pagkasira ng pamilya, nakaaakit ito sa marami, lalo na sa mga may problema na sa tahanan.
3. Naglalaan ang mga Mormon ng mga gawain para sa mga kabataan. Malugod na tinatanggap sa iglesya ang mga grupo ng Scouts. Maraming "ward" (mga grupo ng iglesya) ang may gymnasium para sa palakasan. Ipinagmamalaki ng mga iglesyang LDS na sila ang may pinakamalalaking organisasyon ng basketball at softball sa buong mundo. May mga sayawan para sa mga kabataan. May mga pagkakataong gamitin ang talento sa musika, drama, at mga katulad na gawain.

Ang malakas na ministeryo ng mga Mormon sa mga bata at kabataan ay umaakit ng maraming taga-labas sa iglesya. Sinasabing ikatlong bahagi ng lahat ng nakumberte ay mga tinedyer, at karamihan sa kanila ay kaanib pa rin ng iglesya sa edad na 21.

4. Isinasangkot ng mga Mormon ang bawat kaanib na handa at may panahon bilang manggagawa ng iglesya. Wala silang bayad na propesyonal na uri ng mga ministro. Ang mga tao mismo ang mga ministro at naglilingkod nang walang bayad. Ipinapasok ang mga batang lalaki sa pagkasaserdote sa edad na 12. Hinuhubog sila ng iglesya bilang mga pinuno. Ang pinakamataas na pagtawag ay ang maging misyonero sa loob ng dalawang taon, na nagdudulot ng mas mataas na karangalan sa loob ng iglesya. Ang mga misyonero ay sumusuporta sa sarili o sinusuportahan ng pamilya. Ang buong pagdidiing ito sa pagsasangkot sa bawat kaanib ay humahadlang sa basta-basta at walang-pangakong pagsapi, at sa gayon ay pinalalakas ang iglesya.
5. Naniniwala ang mga Mormon na kumikilos sila sa ilalim ng banal na pahayag. Itinuturing nilang mali ang lahat ng ibang iglesya at kasuklam-suklam sa paningin ng Panginoon. Inaangkin ng iglesya ang tuwirang awtoridad mula sa Diyos at iginigiit na ang pinuno ng iglesya ay isang buhay na propeta na nagsasalita para sa Diyos. Naniniwala ang mga Mormon na sila lamang ang may tunay na pagkasaserdote, isang pagkasaserdoteng

inatasan ng Diyos upang kumilos para sa Kanya. Nagdagdag sila ng mga aklat ng diumano'y banal na pahayag na itinuturing nilang may higit na awtoridad kaysa sa Biblia. Mayroon silang bagong mensahe para sa sangkatauhan na tinatawag na "ang naibalik na ebanghelyo," na nangangailangan ng maraming gawa upang makamit ang lingap ng Diyos. Idinidiin nila ang pagtatayo ng mga templo upang ipagpatuloy ang gawain ng Diyos. Ang kanilang mga lihim na ritwal (na madalas ay hango sa Freemasonry) ay nagbibigay sa mga bagong sapi ng pakiramdam na kabilang sila sa isang natatanging grupo. Sa wakas, iniaalok ng mga Mormon sa kanilang mga tao ang pagkakataong maging mga diyos, kasama ng marami pang ibang diyos.

Kapag inihaharap ng masisigasig at maaayos na kabataang misyonero ang mga ideyang ito sa nakahihikayat na paraan, lubhang nakakukumbinsi ang lahat ng ito. Kapag sinusupportahan pa ng kapangyarihan ni Satanas, lalo pa itong nagiging makapangyarihan. Ang ganitong mga manggagawa ay nagpapanggap na "mga ministro ng katuwiran" (2 Corinto 11:13-15). Kaya't gaano kadalang nalililang ang maraming tao.

Ang mga Maling Doktrina ng mga Mormon

Ang Biblia ang paraang inilaan ng Diyos upang malaman ang katotohanan sa doktrina. Kung lubos tayong pamilyar sa Kasulatan, maiiwasan nating malinlang ng mga turo ng mga huwad na relihiyon. Nang mangaral si Apostol Pablo sa mga taga-Berea, ginawa nila ang kapuri-puring hakbang na saliksikin ang mga Kasulatan araw-araw upang malaman kung totoo ang mga bagay na itinuro niya (Mga Gawa 17:11). Mapatutunayang mali ang mga pangunahing doktrina ng Mormonismo sa pamamagitan ng paghahambing sa mga ito sa malinaw na turo ng Kasulatan. Kinikilala ng mga Mormon bilang kanilang awtoridad ang tatlong aklat na itinuturing nilang sagrado: ang *Book of Mormon*, *Doctrine and Covenants*, at ang *Pearl of Great Price*, na kinabibilangan ng *Book of Moses*, *Book of Abraham*, "The Articles of Faith," at mga sipi mula sa *History of Joseph Smith* at mula sa salin ni Smith ng Biblia. Bukod dito, tinatanggap nila bilang may awtoridad ang kanilang buhay na propeta (ang kasalukuyang pangulo ng iglesyang Mormon) at ang kanyang mga tagapayo, ang Konseho ng Labindalawang Apostol.

Sa mga paghahambing na susunod, babanggitin ang mga sagradong aklat ng mga Mormon at ang mga sumusunod na sulating Mormon: *A Study of the Articles of Faith* (1975, isang paliwanag sa Mormon "Articles of Faith" ni Apostol James E. Talmage, unang inilathala noong 1899), *Teachings of the Prophet Joseph Smith* (1958, tinipon ni Joseph F. Smith), *Journal of Discourses, Mormon Doctrine* (1966, ni Apostol Bruce R. McConkie) at *The Gospel through the Ages* (1958, ni Milton R. Hunter). Makikita na maraming erehiya ng Mormon ang sumasalungat maging sa *Book of Mormon*, na tinawag ni Joseph Smith na "ang pinakatumpak sa lahat ng aklat sa lupa, at ang batong panulok ng aming relihiyon" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 194).

1. Marami Bang Diyos o Iisang Diyos?

- a. *Mormonismo*. Ang mga Mormon ay mga polytheist (naniniwala sa maraming diyos). "Kung kukuha tayo ng isang milyong daigdig na tulad nito at bibilangin ang mga butil ng mga ito, matutuklasan nating mas marami pa ang mga Diyos kaysa sa mga butil sa mga daigdig na iyon" (Mormon na Apostol Orson Pratt sa *Journal of Discourses*, Vol. 2, p. 345). Tingnan din ang *Doctrine and Covenants* 132:20, 37. Ayon sa nakatala sa *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, itinuro ni Joseph Smith na "Kailangan ninyong matutuhan kung paano maging mga Diyos kayo mismo" (pp. 346-347) at na ang Ama, Anak, at Espiritu Santo ay "tatlong Diyos" (p. 370). Sinasalungat ng *Book of Mormon* ang mga turong ito sa mga talatang gaya ng Alma

11:26-29, 44; Mormon 7:7; 3 Nephi 11:27; Mosiah 15:4-5. Tingnan din ang *Doctrine and Covenants* 20:28.

- b. *Biblia*. Ang mga tunay na Cristiano ay mga monotheist. Kapwa itinuturo ng Lumang Tipan at Bagong Tipan na iisa lamang ang Diyos (Deuteronomio 6:4; Isaia 43:10; 44:6; Galacia 3:20; 1 Timoteo 2:5). Ang tanging alok na maging mga diyos na ibinigay sa tao ay mula kay Satanas sa halamanan ng Eden (Genesis 3:4-5). Ang pagtanggap sa kasinungalingang ito ay nagdulot ng kamatayan, hindi ng pagka-diyos. Nagsinungaling si Joseph Smith nang sabihin niya, "Ang doktrina ng pagkakaroon ng maraming diyos ay kasing-tanyag sa Biblia gaya ng alinmang ibang doktrina" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, p. 370).

2. Ang Diyos ba ay Nagbabago o Hindi Nagbabago?

- a. *Mormonismo*. "Naniniwala kami sa isang Diyos na Siya mismo ay sumusulong... na ang kasakdalan ay binubuo ng walang hanggang pag-unlad—isang Persona na nakamit ang Kanyang mataas na kalagayan sa isang landas na ngayon ay pinahihintulatang sundan ng Kanyang mga anak" (*A Study of the Articles of Faith*, p. 430). Maikling ipinahayag ni Lorenzo Snow, ang ikalimang pangulo ng iglesyang LDS, ang ideyang ito: "Kung ano ang tao ngayon, gayon ang Diyos noon; kung ano ang Diyos ngayon, maaaring maging gayon ang tao" (*The Gospel through the Ages*, pp. 105-106). Itinuturo ng *Book of Mormon* na ang Diyos ay "hindi nagbabago mula sa buong walang hanggan hanggang sa buong walang hanggan" (Moroni 8:18; ihambing ang Mormon 9:9-10, 19).
- b. *Biblia*. "Sapagkat ako ang Panginoon, ako'y hindi nagbabago" (Malakias 3:6). Wala sa Kanya ang pag-iiba (Santiago 1:17). Sa diwa ng Kanyang pagka-Diyos, si Jesus na Anak ng Diyos ay "siya ring kahapon, at ngayon, at magpakailanman" (Hebreo 13:8). Siya ay laging Diyos (Juan 1:1) ngunit naparito Siya sa lupa "na naging kawangis ng mga tao" (Filipos 2:7). Kailanman ay hindi nagsimula ang pag-iral ng Diyos bilang tao at pagkatapos ay sumulong tungo sa pagka-diyos.

3. May Asawa ba ang Diyos, ang Ating Walang Hanggang Ina?

- a. *Mormonismo*. "Nakapaloob sa katotohanang Cristiano na ang lahat ng tao ay mga espiritung anak ng isang Walang Hanggang Ama ang karaniwang hindi binabanggit na katotohanan na sila rin ay mga supling ng isang Walang Hanggang Ina. Ang isang dinakila at niluwalhating Tao ng kabanalan (Moses 6:57) ay hindi maaaring maging Ama malibang may isang Babae na may katulad na kaluwalhatian, kasakdalan at kabanalan na kasama niya bilang Ina" (*Mormon Doctrine*, p. 516). Tingnan din ang *The Gospel through the Ages*, pahina 98. Si Brigham Young, ang humalili kay Smith bilang propeta ng LDS, ay naniwala na ang Diyos ay mayroon ding ama at ina (*Journal of Discourses*, Vol. 9, p. 286). Naniniwala ang mga Mormon sa pag-aasawa sa Langit.
- b. *Biblia*. Walang anumang pahiwatig ng isang "Gng. Diyos" sa Kasulatan. Sinabi ni Jesus na ang pag-aasawa ay sa lupa lamang, hindi sa Langit o sa sanlibutang darating (Lucas 20:34-35).

4. Paano Ipinaglihi si Jesus?

- a. *Mormonismo*. Si Cristo ay "ang supling ng isang mortal na ina at ng isang imortal, o nabuhay na muli at niluwalhating, Ama" (*A Study of the Articles of Faith*, p. 473). "Si Jesucristo ay hindi ipinaglihi sa pamamagitan ng Espiritu Santo" (*Journal of Discourses*, Vol. 1, p. 51). "Ang Birheng Maria ay tiyak na naging, sa panahong iyon, ang legal na asawa ng

Diyos Ama" (Orson Pratt, *The Seer*, p. 158). Ang turong ito ng pagtatalik ng Diyos Ama at ng Birheng Maria ay sinasalungat ng *Book of Mormon*: "Si Maria, sa Jerusalem na lupain ng aming mga ninuno, siya na isang birhen, isang mahalaga at piniling sisidlan, na lililiman at maglilihi sa pamamagitan ng kapangyarihan ng Espiritu Santo, at magsisilang ng isang anak na lalaki, oo, ang Anak nga ng Diyos" (Alma 7:10).

- b. *Biblia*. Sinabi ni Propeta Isaias na si Cristo ay isisilang ng isang birhen (Isaias 7:14). Ipinaglihi Siya sa pamamagitan ng himalang paglilim ng Espiritu Santo (Mateo 1:18-20; Lucas 1:34-35). Ang ideya na ang Diyos, na isang Espiritu, ay nakipagtalik sa tao ay lubos na kasuklam-suklam ayon sa mga turo ng Kasulatan.

5. Nag-asawa ba si Jesus at Nagkaanak?

- a. *Mormonismo*. Si Orson Hyde, isa sa mga kasapi ng unang Konseho ng Labindalawang Apostol ng LDS, ay nagsabi ng mga sumusunod. "Kung sa kasalan sa Cana ng Galilea, si Jesus ang lalaking ikinasal at kinuha niya para sa kanyang sarili sina Maria, Marta at ang isa pang Maria, hindi ito nakagugulat sa amin. Kung walang pagkagiliw at pagkamalapit sa pagitan ng ating Tagapagligtas at ng mga babaeng ito, na nararapat lamang sa ugnayan ng mag-asawa, wala nga kaming pagkaunawa sa kung ano ang nararapat" (*Journal of Discourses*, Vol. 2, pp. 81-82)... bago namatay ang Tagapagligtas ay tiningnan Niya ang sarili Niyang likas na mga anak gaya ng pagtingin natin sa ating mga anak" (*Journal of Discourses*, Vol. 4, p. 210).
- b. *Biblia*. Walang tala sa Kasulatan ng anumang pag-aasawa o mga anak ni Jesus. Itinatala sa Juan 2 ang kasalan sa Cana at ang salaysay ay walang anumang pagkakahawig sa sinabi ng huwad na apostol na ito.

6. Ang Pagtitiwala ba sa Dugo ni Jesus ay Magdudulot ng Kapatawaran ng mga Kasalanan?

- a. *Mormonismo*. "Madalas magsalita ang mga Cristiano tungkol sa dugo ni Cristo at sa kapangyarihan nitong maglinis. Gayunman, karamihan sa pinaniniwalaan at itinuturo sa paksang ito ay lubos na kahangalan at lantarang mali kaya ang paniwalaan ito ay pagkawala ng sariling kaligtasan. Marami, halimbawa, ang umaabot pa sa pagkukunwari, o kahit man lamang sa paniniwala, na kung ipahahayag natin si Cristo sa ating mga labi at sasabihing tinatanggap natin Siya bilang ating personal na Tagapagligtas, ay ligtas na tayo dahil doon. Ang Kanyang dugo, sabi nila, nang walang ibang gawa kundi ang paniniwala lamang, ay naglilinis sa atin" (McConkie, *What Mormons Think of Christ*, p. 32). Ang ganitong panunuya sa banal na katotohanan ay sumasalungat pa nga sa mga pahayag sa *Book of Mormon* na ang kapatawaran ay sa pamamagitan ng nagbabayad-salang dugo ni Jesus (Mosiah 4:2). b. *Biblia*. "Ang dugo ni Jesucristo na Kanyang Anak ay naglilinis sa atin sa lahat ng kasalanan" (1 Juan 1:7). Ang Kanyang kamatayan ang kabayaran o "pampalubag-loob sa ating mga kasalanan: at hindi lamang sa atin, kundi sa mga kasalanan din ng buong sanlibutan" (1 Juan 2:2). Tingnan ang iba pang mga talata gaya ng Mga Gawa 20:28; Roma 3:25; 5:9; Hebreo 9:22; 10:10-14; 1 Pedro 1:18-19; at Apocalipsis 1:5. Tanging ang dugo ni Jesus ang makapaghuhugas ng ating kasalanan, at magkakaroon lamang ito ng ganitong bisa kapag inilagag natin ang ating pananampalataya sa Kanya at sa Kanyang gawain sa krus.

7. Ang Kaligtasan ba ay sa Pamamagitan ng Gawa ng Tao o sa Biyaya ng Diyos sa Pamamagitan ng Pananampalataya?

- a. *Mormonismo*. Itinatangi ng turong Mormon na tayo ay ligtas sa pamamagitan ng biyaya (ang di-karapat-dapat na lingap ng Diyos) sa pamamagitan ng pananampalataya. "Ang

sektaryong dogma ng pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng pananampalataya lamang ay nagkaroon ng masamang impluwensiya" (*A Study of the Articles of Faith*, p. 480). Sinasalungat pa nito maging ang awtoritatibong *Doctrine and Covenants*, na nagsasabing, "alam namin na ang pag-aaring-ganap sa pamamagitan ng biyaya ng ating Panginoon at Tagapagligtas na si Jesucristo ay makatarungan at totoo" (20:30). "Ang ganap na kaligtasan ay nakakamit sa bisa ng kaalaman, katotohanan, katuwiran, at lahat ng tunay na simulain. Maraming kondisyon ang dapat umiral upang maging abot-kamay ng tao ang ganitong kaligtasan. Kung walang pagbabayad-sala, ang ebanghelyo, ang pagkasaserdote, at ang kapangyarihang magbuklod, walang kaligtasan. Kung walang patuloy na pahayag, ang mga naglilingkod na anghel, ang paggawa ng mga himala, ang paglaganap ng mga kaloob ng espiritu, walang kaligtasan. Walang kaligtasan sa labas ng Iglesia ni Jesucristo ng mga Banal sa mga Huling Araw" (*Mormon Doctrine*, p. 670). Dapat sundin ang lahat ng utos (*Mormon Doctrine*, p. 149).

- b. *Biblia*. Paulit-ulit na sinasabi sa atin ng Kasulatan na tayo ay ligtas sa pamamagitan ng biyaya ng Diyos sa pamamagitan ng pananampalataya, hindi sa anumang uri ng gawa ng tao o gawang panrelihiyon (Roma 3:28; 4:4-6; 5:1; Efeso 2:8-9; Tito 3:5, atbp.). Ang kaligtasang ito ay kay Cristo lamang, hindi sa pamamagitan ng anumang iglesia (1 Juan 5:11-12).

8. Kanais-nais ba ang Pagsuway ni Adan?

- a. *Mormonismo*. Tama raw ang naging pasya ni Adan nang suwayin niya ang Diyos at kainin ang ipinagbabawal na bunga. Ipinaliwanag ni McConkie na "si Adan ang magpapasimula ng pagiging mortal at ng lahat ng kaakibat nito, upang ang pagkakataon para sa walang hanggang pagsulong at kasakdalan ay maialok sa lahat ng espiritong anak ng Ama." Sinabi ng Mormon na si Sterling W. Still, "Nahulog si Adan, ngunit nahulog siya sa tamang direksiyon. Nahulog siya patungo sa layunin... Nahulog si Adan, ngunit nahulog siya pataas" (*Deseret News*, Hulyo 31, 1965). Pinagtittibay ng *Book of Mormon* ang turong ito sa 2 Nephi 2:22-25, kung saan sinasabi nitong nahulog si Adan upang magkaroon ng kagalakan ang tao.
- b. *Biblia*. Ang matinding pagsuway ni Adan ay hinatulan ng Diyos at naging dahilan ng Kanyang paghatol (Genesis 3:16-18). Ang pagsuwayng iyon ang nagdala ng kasalanan sa sanlibutan at ng kamatayan sa buong sangkatauhan (Roma 5:12). Ang walang hanggang pagsulong, mayroon man o walang pagkahulog ni Adan, ay hindi itinuturo saanman sa *Biblia*.

9. Ang Huling Awtoridad ba ay ang Biblia o ang mga Sulating Mormon?

- a. *Mormonismo*. Bagaman malayang ginagamit ng mga misyonerong Mormon ang Biblia sa kanilang mga presentasyon sa mga kinakausap nila, kaunting panahon lamang ang ginugugol nila sa pag-aaral nito sa kanilang mga iglesia. Ito ay dahil naniniwala silang binago na ito mula nang una itong isulat. Gayunman, hindi nila maipakikita sa iyo kung saan binago ang anumang pangunahing turo ng Biblia. Sinasabi ng *Book of Mormon* na maraming mahahalagang bagay ang inalis sa Kasulatan (1 Nephi 13:28). Isinulat ni Orson Pratt, isang Apostol ng Mormon, "Sino ang nakaaalam na kahit isang talata ng buong Biblia ay nakaligtas sa pagkadungis, anupa't nagpapahayag pa rin ito ng parehong kahulugan na gaya ng sa orihinal?" (*Divine Authenticity of the Book of Mormon*, p. 47). Tunay ngang pagpapaimbabaw kung gayon na kumuha ang mga Mormon ng mga talatang patunay para sa kanilang relihiyon mula sa Biblia. Sa kabilang dako, itinatanggî ng mga Mormon na

nagkaroon ng mga pagbabago sa kanilang mga sagradong aklat at kaya iginigiit nila na lubos na maaasahan ang mga sulating iyon.

- b. *Biblia*. Itinuring ni Jesucristo na may awtoridad ang Lumang Tipan at kailanman ay hindi Siya nagpahayag ng kahit kaunting pag-aalinlangan sa katumpakan nito. Ipinakikita ng Dead Sea Scrolls (mga Balumbon ng Dagat na Patay) na ang teksto natin ngayon ay kapareho ng isinulat bago pa ang panahon ni Jesus. Mas marami tayong kopya at piraso ng Bagong Tipan mula sa pinakasinaunang panahon kaysa sa alinmang ibang aklat ng panahong iyon. Tumpak ang ating teksto ngayon. Sa kabilang dako, paulit-ulit na binago ang mga sulating Mormon. Halimbawa, tinatayang dumaan ang *Book of Mormon* sa humigit-kumulang 4000 pagbabago mula nang una itong ilathala noong 1830. Inaangkin ng mga tagapagtanggol ng *Book of Mormon* na ang aklat ay isang himala na hindi maipaliliwanag ng paliwanag ng tao. Gayunman, may napakaraming ebidensiya na naglalaman ito ng mga materyal na ninakaw mula sa ibang mga mapagkukunan. Sinabi ni Ralph Foster, sa *Book of Mormon on Trial* (1963), na 27,000 salita ang kinuha nang salita por salita mula sa King James Version ng Biblia, bagaman ang *Book of Mormon* ay diumano'y isinulat ilang siglo bago pa nito, sa pagitan ng 600 B.C. at 33 A.D. Ang Alma 40 ay lubhang kahawig ng Westminster Confession of Faith (Presbyterian), kabanata 32 (1647). Ang Apocrypha ay isa pang pinagkunan. Ang *View of the Hebrews*, ni Ethan Smith, ang pinagmulan ng karamihan sa impormasyon tungkol sa mga Indian sa *Book of Mormon* at inilathala pitong taon na mas maaga. May mga kaugnayan din sa mga sulatin ni Solomon Spaulding, isang nobelistang namatay noong 1816. Naidokumento ng iba't ibang mananaliksik ang mga pagbabago sa mga sulating Mormon at ang pangongopya sa *Book of Mormon* (tingnan ang Jerald at Sandra Tanner, *The Changing World of Mormon-ism*, Moody Press, 1980). Isinulat ng Mormon na Apostol na si Orson Pratt, "Kumbinsihin ninyo kami sa aming mga pagkakamali sa doktrina, kung mayroon man, sa pamamagitan ng katwiran, ng lohikal na pangangatwiran, o ng Salita ng Diyos, at lagi kaming magpapasalamat sa impormasyon" (*The Seer*, p. 15). Ang impormasyon sa itaas ay maliit na bahagi lamang ng napakaraming ebidensiya ng mga pagkakamali sa doktrina ng sistemang Mormon.

Paano Magpatotoo sa mga Mormon

Kadalasang dumarating ang pagkakataong makausap ang mga Mormon kapag dumating sa inyong pintuan ang dalawa sa kanilang mga misyonero. May iba pang pagkakataon kapag natuklasan mong may mga Mormon sa iyong mga kapitbahay, mga kasamahan sa opisina, o mga kklase. Ang mga nagbabahay-bahay ay karaniwang nagpapakilala bilang mga kinatawan ng Iglesya ng mga Banal sa mga Huling Araw at nagtatanong kung maaari nilang ibahagi ang kanilang "programang pampamilya." Ito ang nasa unahan ng kanilang unang paglapit. Asahan mong gagamitin nila ang tinatawag na "gintong tanong" ("golden question"). Ito ay, "Ano ang alam mo tungkol sa Iglesyang Mormon?" Makatutulong kung hindi ka magpapakita ng labis na kaalaman o hindi mo sila bubuhusan ng babasahin o ng pagbanggit ng mga talata ng Kasulatan, lalo na sa simula. Mas mabisa ang paggalang kaysa sa mapagmataas na saloobin o pagkapoot. Kung may pag-unlad na mangyayari, asahan mong mangangailangan ito ng mahabang panahon at maraming pakikipag-usap. Narito ang ilang bagay na dapat mong tandaan habang nagpapatotoo ka sa mga Mormon.

1. Alamin ang kanilang mga pangunahing ideya sa doktrina at ang mga pangalan ng kanilang mga sagradong aklat. Maging handang tanungin sila tungkol sa turo ng kanilang iglesya sa ibang mga iglesya, tungkol sa kalikasan ng Diyos, tungkol sa pagiging diyos ng mga tao,

tungkol sa kung paano makapagligligtas si Jesucristo, at tungkol sa kung paano mapatatawad ang mga kasalanan. Hindi sila sabik na pag-usapan ang mga bagay na ito sa simula.

2. Dapat mong sikaping hawakan ang takbo ng usapan sa pamamagitan ng iyong mga tanong, sa halip na ikaw ang mahawakan ng kanilang paraan. Mabuting simula at wakas ang panalangin. Manatili sa mga pangunahing paksa ng doktrina at huwag silang hayaang ibahin ang paksa, umiwas, o subukang alamin kung ano ang iyong pinaniniwalaan. Pumayag kang makipag-usap upang hayaan silang ipaliwanag kung ano ang *kanilang* pinaniniwalaan.
3. Magsalita tungkol kay Jesus hangga't maaari at gawin Siyang sentro ng inyong usapan. May kapangyarihan pa rin ang Pangalang iyon, kahit naniniwala sila sa "ibang Jesus" (2 Corinto 11:4).
4. Dahil ang lahat ng huwad na relihiyon ay nagmula kay Satanas, tandaan na ang iyong pakikipaglaban ay hindi sa kanila bilang mga tao kundi sa mga kapangyarihan ng kadiliman (Efeso 6:12). Iwasan ang personal na pag-atake sa kanilang iglesya at sa kanilang mga pinuno o propeta. Iwasan ang pakikipagtalo at sikaping maging mahinahon habang pinag-uusapan ninyo ang mga bagay-bagay. Mas mainam ang maingat na palitan ng kuro-kuro para sa malumanay na panghihikayat at sa paghahasik ng pag-aalinlangan sa kanilang isipan. Kung igagalang mo ang kanilang katapatan, mas malamang na gayundin ang gagawin nila sa iyo.
5. Tandaan na gumagamit sila ng mga salita mula sa Biblia na may lubos na naiibang kahulugan kaysa sa atin. Kaya tiyak na ang mga salitang gaya ng "ang ebanghelyo," "buhay na walang hanggan," at "ipinanganak na muli" ay tiyak na nabigyang-kahulugan. Kapag ibinibigay mo ang iyong personal na patotoo, ipaliwanag nang eksakto kung ano ang ibig mong sabihin sa mga salitang ginagamit mo. Sa gayon ay hindi nila masasabing, "Pareho lang ang paniniwala natin." Kapag wastong naunawaan, hindi pareho ang kanilang paniniwala sa paniniwala ng mga tunay na Cristiano.
6. Igiit na tingnan ang mga talatang ginagamit nila sa kanilang konteksto.
7. Kapag sumisipi sila mula sa Biblia bilang may awtoridad sa kanilang mga presentasyon, itanong kung naniniwala sila na ito mismo ang Salita ng Diyos at dapat pagtiwalaan. Hindi sila naniniwala dahil sa diumano'y mga pagkakamali sa pagsasalin at iba pang mga pagbabago. Kung hindi maaasahan ang Biblia, paano nila ito magagamit bilang patunay ng kanilang doktrina? Hilingin sa kanila na ipakita sa iyo ang mga halimbawa ng itinuturing nilang mga pagkakamali.

Apendise C: Mga Saksi ni Jehova at ang Watchtower

Ang mga tumatawag ngayon sa kanilang sarili na mga Saksi ni Jehova (Jehovah's Witnesses), na opisyal na kilala bilang The Watchtower Bible and Tract Society, ay kumikilos sa mahigit 100 bansa. Naaabot nila ang milyun-milyong tao sa pamamagitan ng isa sa pinakamalalaking palimbagan sa buong mundo. Nagsimula sila mahigit 100 taon na ang nakaraan sa Pennsylvania sa pamamagitan ng mga turo ni Charles Taze Russell (1852-1916). Tinanggihan niya ang kanyang pinagmulang Presbyterian at Congregationalist, ngunit naimpluwensiyahan siya ng mga Seventh-Day Adventist. Sumang-ayon siya sa kanila sa pagtanggap sa doktrina ng walang hanggang kaparusahan (Impiyerno). Naakit din siya sa ideya ng pag-asam sa ikalawang pagparito ni Cristo sa isang tiyak na petsa, bagaman ang mga Adventist ay nagbigay na ng huwad na hula na babalik ang Panginoon noong 1843-44.

Itinatag ni Russell ang Zion's Watchtower noong 1879 at sinimulan niyang ituring ang kanyang sarili na tagapagsalita ng Diyos sa lupa. Makikita ang kanyang sariling salaysay sa sumusunod na sipi:

“Ang mga katotohanang iniharap ko, bilang bibig ng Diyos, ay hindi ipinahayag sa mga pangitain o panaginip, ni sa naririnig na tinig ng Diyos, ni minsanan, kundi unti-unti, lalo na mula noong 1870, at higit sa lahat mula noong 1880. Ang malinaw na paglalahad na ito ng katotohanan ay hindi rin dahil sa anumang talino ng tao o talas ng pang-unawa, kundi sa simpleng katotohanan na dumating na ang takdang panahon ng Diyos; at kung hindi ako magsasalita, at walang ibang kasangkapang matagpuan, ang mga bato mismo ay sisigaw” (*The Watchtower*, July 15, 1906, p. 229).

Ipinaliwanag ni Russell na ang talinghaga ni Cristo sa Mateo 24:45 tungkol sa isang “tapat at matalinong alipin” na namahala sa sambahayan ng kanyang panginoon (isang paglalarawan ng tapat na paglilingkod ng sinumang mananampalataya) ay tumutukoy sa kanyang sarili (*The Watchtower*, March 1, 1896). Itinuring niya ang kanyang sarili na pinagmumulan ng espirituwal na pagkain, liwanag, at katotohanan para sa lahat ng mananampalataya. Noong 1927, ipinahayag ni J. F. Rutherford, ang humalili kay Russell, na ang Watchtower Society mismo, at hindi si Russell, ang tapat na alipin ni Jehova. Ito ang paninindigan ng grupo hanggang ngayon. Naniniwala ang mga tagasunod ng Watchtower na ang kanilang organisasyon ang punong-himpilan ng teokratikong kaharian ng Diyos sa lupa at ang tanging maaasahang pinagmumulan ng katotohanan. Ang lahat ng ibang organisasyong Cristiano ay ibinibilang na bahagi ng “Babilonia” at itinuturing na tumalikod sa pananampalataya. Ang anumang babasahin o pananalita na hindi galing sa Watchtower Society ay itinuturing na mula sa mga demonyo at hindi dapat paniwalaan.

Ang ganap na awtoridad ng organisasyon sa mga paniniwala at buhay ng mga kasapi nito ay makikita sa mga pahayag na ito:

“... ang Biblia ay isang aklat ng organisasyon at pag-aari ng Cristianong kongregasyon bilang isang organisasyon, hindi ng mga indibiduwal, gaano man sila katapat na naniniwala na kaya nilang ipaliwanag ang Biblia. Dahil dito, hindi maaaring maunawaan nang wasto ang Biblia kung hindi isinasalang-alang ang nakikitang organisasyon ni Jehova” (*The Watchtower*, October 1, 1967, p. 587). “Tayong lahat ay nangangailangan ng tulong upang maunawaan ang Biblia, at hindi natin matatagpuan ang patnubay ng Kasulatan na kailangan natin sa labas ng ‘organisasyon ng tapat at maingat na alipin’” (*The Watchtower*, February 15, 1981, p. 19). “Kung lalakad tayo sa liwanag ng katotohanan, dapat nating kilalanin hindi lamang ang Diyos na

Jehova bilang ating ama kundi pati ang kanyang organisasyon bilang ating ‘ina’” (*The Watchtower*, May 1957, p. 274).

Ang Paninindigang Doktrinal ng Watchtower

1. Ang Pagka-Diyos (The Godhead)

- a. *Pananaw ng Watchtower*: Itinatanggi ng organisasyon na ang iisang Diyos ay walang hanggang umiiral bilang Ama, Anak, at Espiritu. “Si Satanas ang pinagmulan ng doktrinang ito” (*Let God Be True*, 1952, p. 101). “Nagmula ito sa paganismo ng Babilonia noong c.[mga] 2200 B.C. at ipinasok sa iglesyang Cristiano noong mga ikalawang siglo” (*Make Sure of All Things*, 1957, p. 386). Ang iisa at tanging wastong pangalan ng Diyos ay Jehova. Ang Espiritu Santo ay ang di-nakikitang aktibong puwersa ng Makapangyarihang Diyos, hindi isang persona.
- b. *Sagot ng Biblia*: Basahin ang Mateo 28:19; 2 Corinto 13:14; Mateo 3:16-17; Juan 14:16-20. Bagaman iisa lamang ang Diyos (Deuteronomio 6:4; 1 Timoteo 2:5), ang Diyos na ito ay isang pagkakaisang may higit sa isa. Ang pangalan sa Lumang Tipan para sa iisang tunay na Diyos ay Elohim, isang pangngalang pangmaramihan. Ang mga “persona” ng Pagka-Diyos ay nakikipag-ugnayan sa isa’t isa kahit iisa ang kanilang likas na pagka-Diyos. Ang Ama, Anak, at Espiritu ay hindi iisa at pareho, gayunma’y ang bawat isa ay tinatawag na Diyos.

2. Si Jesu-Cristo

- a. *Pananaw ng Watchtower*: Si Jesu-Cristo ay isang nilalang na indibiduwal, ang ikalawang pinakadakilang persona sa sansinukob, ang una at tanging tuwirang nilikha ng kanyang Ama na si Jehova (*Make Sure of All Things*, 1957, p. 207). Si Jesu-Cristo ay hindi ang Makapangyarihang Diyos kundi “isang diyos” (Juan 1:1 *New World Translation*). b. *Sagot ng Biblia*: Basahin ang Apocalipsis 1:8; 21:6-7; 22:12-16; Isaia 44:6; 48:12; Hebreo 1:8, at marami pang ibang talata. Kapwa si Jesus at ang Diyos na si Jehova ay tinatawag na “ang Una at ang Huli.” Kapwa Sila ang “AKO NGA.” Dapat nating paniwalaan ang katotohanang ito, o mamamatay tayo sa ating mga kasalanan (Juan 8:24).

3. Ang Pagkabuhay na Muli ni Cristo sa Katawan

- a. *Pananaw ng Watchtower*: Si Jesu-Cristo ay hindi bumangon mula sa mga patay sa isang katawan. Siya ay ibinangon bilang isang espiritu at hindi umakyat sa Langit sa isang katawang-tao (*Let God Be True*, pp. 40-41, 276). Maaaring ang Kanyang katawan ay naglaho at naging mga gas. Hindi kailanman makikita ng mga mananampalataya ang niluwalhating Jesus. “Yamang walang taong makalupa ang nakakita kailanman sa Ama, hindi rin nila makikita ang niluwalhating Anak” (*Let God Be True*, p. 186).
- b. *Sagot ng Biblia*: Basahin ang Lucas 24:36-39, kung saan itinatanggi ng nabuhay na muling si Jesus na Siya ay isang espiritu lamang na walang katawan. Ipinaliliwanag ng mga Saksi ni Jehova ang 1 Pedro 3:18 na nangangahulugang si Jesus ay ibinangon bilang isang nilalang na espiritu. Gayunman, ipinakikita ng talata na Siya ay ibinangon ng o sa pamamagitan ng Espiritu (ihambing sa Roma 8:11). Ang ating sariling mga katawan ay babaguhin upang maging katulad ng Kanyang maluwalhating katawan (Filipos 3:21). Pagbalik ni Jesus, makikita Siya ng bawat mata (Apocalipsis 1:7; 19:11-16). Ang salitang “pagparito” ay hindi ginagamit sa Bagong Tipan para sa anumang di-nakikitang presensiya (ihambing ang 1 Corinto 16:17; Filipos 1:26 sa 1 Tesalonica 2:19; 3:13; 4:15; 5:23).

4. Katiyakan ng Buhay na Walang Hanggan

- a. *Pananaw ng Watchtower*: Walang Saksi ni Jehova ang makatitiyak na taglay na niya ngayon ang buhay na walang hanggan, o na siya ay “naligtas na,” o na pinatawad na ngayon ang kanyang mga kasalanan. Bago siya maipahayag na karapat-dapat sa kaligtasan, kailangang subukin muna sa lupa ang kanyang katapatan kay Jehova at sa organisasyon ng Watchtower. May dalawang uri ng tao na maliligtas. Ang unang grupo ay ang 144,000 sa Apocalipsis 7, na tinatawag ding uring “mga pinahiran.” Sila lamang ang mabubuhay sa Langit at mamamahala sa mga nasa lupa. Sila lamang ang ipinanganak na muli. Ang “ibang mga tupa” o “malaking pulutong” ay mabubuhay magpakailanman sa lupa. Kaya hindi na nila kailangang ipanganak na muli. Hindi sila ipahahayag na inaring-ganap hangga’t hindi natatapos ang milenyo, kapag nasuri na ang kanilang mga gawa. Ito ay ibabatay sa bahagi sa pagsunod sa Watchtower Society, na ipinakikita ng katapatan sa pagbebenta ng babasahin at sa pagpapatotoo. Ang sakripisyo ni Jesu-Cristo sa krus ay hindi sapat sa ganang sarili upang alisin ang mga kasalanan. “Ang kanyang pagtubos ay naglaan ng halagang pantubos na sa pamamagitan nito ay makakamit ng sangkatauhan, sa pagsunod at paglilingkod, ang sakdal na buhay-tao kasama ang mga karapatan at pag-asang makalupa nito” (*Let God Be True*, 1952, p. 114)
- b. *Sagot ng Biblia*: Sinasabi ng Salita ng Diyos na maaari nating malaman na *mayroon* tayong buhay na walang hanggan (1 Juan 5:13; Juan 5:24; Roma 5:9-10), *mayroon* tayong kapatawaran (Efeso 1:7-8; Colosas 1:14), at tayo ay patungo sa Langit (Juan 14:1-6). Ang sakripisyo lamang ni Jesus ang nagpapaging-matuwid sa atin sa harap ng Diyos (Hebreo 9:22; 10:10-12; Apocalipsis 1:5). Walang anumang Biblia na naglilimita sa bagong kapanganakan sa iisang uri lamang ng mananampalataya.

5. Ang Mensahe ng Ebanghelyo

- a. *Pananaw ng Watchtower*: Ang Ebanghelyo o mabuting balita ng kaharian ay dapat ipangaral hanggang dumating ang wakas (Mateo 24:14). Ang mabuting balita ay tungkol sa paglapit ng Armagedon, kung kailan papatayin ang lahat ng kaaway ng Diyos, at ang milenyong susunod dito. Sinabi ni Russell na si Cristo ay di-nakikitang naroroon mula 1874 hanggang 1914 (*New Heavens and New Earth*). Noong panahong iyon, itinatag daw ni Cristo ang punong-himpilan ng Kanyang kaharian sa Brooklyn, New York, upang mamahala sa pamamagitan ng Watchtower Society hanggang Armagedon. Sinabi naman ni Rutherford na itinatag ni Cristo ang Kanyang kaharian noong 1918.
- b. *Sagot ng Biblia*: Ang tunay na Ebanghelyo ay nakasaad sa 1 Corinto 15:1-4 at ito ang kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas (Roma 1:16). Kapag sinampalatayan ito ng mga tao, sila ay tinatakan ng Espiritu Santo ng Diyos (Efeso 1:13). Sa pamamagitan ng pananampalataya sa dugo ni Jesus tayo ay naliligtas (Roma 3:25; 5:9). Ang ating mabubuting gawa, maging ang mga gawaing panrelihiyon, ay walang bahagi sa pagliligtas sa ating kaluluwa. Ang mga ito ay bunga ng kaligtasan (Efeso 2:8-10; Tito 3:5, 8). Ang mabuting balita ay walang kinalaman sa Armagedon o sa milenyo.

Ang Watchtower at ang Paggamit Nito sa Biblia

Naninindigan ang Watchtower Society na ang Biblia ay Salita ng Diyos at may awtoridad. Gayunman, pinipigilan nito ang mga kasapi nito na magbasa o mag-usap tungkol sa Biblia nang hindi sumusunod sa mga gabay-doktrinal ng Watchtower. Sa ganitong paraan, hinahadlangan ng organisasyon ang sariling pag-aaral sa ilalim ng patnubay ng Diyos. Bukod dito, hindi tinuturuan ang mga kasapi nito na pag-aralan ang Kasulatan ayon sa konteksto at

pagkatapos ay ihambing ito sa iba pang Kasulatan tungkol sa isang paksa. Dahil dito, bukas sila sa maling turo ng Watchtower.

Itinuturo sa mga Saksi ni Jehova na maraming mali sa karamihan ng mga salin o bersiyon ng Biblia. Ang ilan sa mga maling ito ay sinasabing bunga ng mga pagsisikap na alisin ang pangalang “Jehova” o upang suportahan ang doktrina ng Trinidad. Dati ay ginagamit ng organisasyon ang King James Version, na katanggap-tanggap pa rin, bagaman may depekto, sa paningin ng mga Saksi. Gumawa sila ng sarili nilang bersiyon, na tinatawag na *New World Translation* (NWT). Ang bahaging Tipan nito ay unang inilabas noong 1950.

Karamihan sa mga maling doktrina ng Watchtower ay mailalantad pa rin gamit ang saling ito. Gayunman, malubhang binabaluktot ng NWT ang maraming talata upang maitugma sa mga doktrina ng Watchtower. Halimbawa, sa Colosas 1:15-17, idinaragdag ng *New World Translation* ang salitang “iba” (nasa loob ng bracket) bago ang salitang “mga bagay,” sa pagtatangkang gawing isang nilalang ang Panginoong Jesus na Siya namang lumikha ng “lahat ng iba pang mga bagay.” Isinasalin ng NWT ang Juan 8:58 bilang “bago pa umiral si Abraham, ako ay naging,” upang itago ang katotohanang ginagamit ni Jesus ang banal na pangalang “AKO NGA” (Exodo 3:14; Juan 8:24). Sa Juan 1:1, mababasa sa NWT na “ang Salita ay isang diyos,” upang palabasing si Jesus ay ikalawa at mas mababang diyos kaysa kay Jehova. Ang totoo, ang eksaktong ayos ng mga salita sa Griyego ay “Diyos ang Salita” (*Theos en ho Logos*).

Ang Watchtower at ang Propesiya

Ang tao ay may malaking pagkamausisa tungkol sa hinaharap. Kaya madali siyang madaya ng mga manlililang o mga bulaang propeta na nag-aangking maipakikita sa kanya ang mga bagay na darating. Ang mga taong hindi naturuan sa Biblia ay madaling mabiktima ng mga grupong panrelihiyon na pumipili lamang ng ilang bahagi ng Kasulatan upang isulong ang kanilang mga sistema ng pag-iisip. Ang propesiya ay may malakas na pang-akit, at ginagamit ng Watchtower Society ang pang-akit na ito.

Gaya ng nabanggit na, inaangkin ng organisasyon ng Watchtower na ito ang “tapat at matalinong alipin” ng Mateo 24:45, kaya ito raw ang tanging tagapagsalita ng Diyos sa lupa. Hindi alam ng mga Saksi sa ngayon na unang itinuro ng Watchtower na ang tapat at matalinong alipin ay si Russell mismo, at hindi ang Society. Ang totoo, wala sa dalawa ang tama. Ang Mateo 24:45-51 ay isang panawagan sa lahat ng mananampalataya na maging mapagbantay sa pagbabalik ng Panginoon at maging matalinong mga alipin sa liwanag ng Kanyang pagparito. Walang ipinahihiwatig na organisasyong tagapamagitan.

Pabagu-bago rin ang sinasabi ng Society tungkol sa papel nito bilang propeta. Sa ilang pahayag, itinanggi ng organisasyon na ito ay isang kinasihang propeta (*The Watchtower*, December 15, 1973, p. 738). Kaya maaari itong magsalita ng kasinungalingan habang nag-aangking naghahanap ng mas malaking liwanag. Kapag hinarap tungkol sa mga bulaang hula, masasabi nitong ang mga pagkakamali ay likas lamang sa tao. Sa kabilang dako, sinasabi nito na ang lahat ng iniharap nito ay “ginabayan mula sa langit” (*The Watchtower*, April 1, 1972, p. 200). Sinasabi nitong ito ang propeta ng Diyos na ipinahayag sa Ezekiel 33:33 at Mateo 24:45, at na dapat itong pakinggan ng mga tao. Kung totoo nga ito, walang pagkakamali o bulaang hula ang magiging posible, ayon sa Deuteronomio 18:21-22 at Jeremias 29:8-9.

Tinuruan ng organisasyon ang mga tao nito na maniwalang kumilos o kikilos ang Diyos sa mga petsang kanilang hinulaan. Nang mabigo ang mga hula, ipinaliwanag ang mga ito bilang mga di-pagkakaunawaan lamang. Walang kamalay-malay ang mga Saksi sa ngayon kung gaano

kadalas nangyari ito. Isaalang-alang, halimbawa, ang mga sumusunod na nakalista ayon sa taon:

1874: “Ang ating Panginoon, ang itinalagang Hari, ay naririto na ngayon mula pa noong Oktubre, 1874 A.D., ayon sa patotoo ng mga propeta” (*Studies in the Scriptures*, Vol. 4, 1897, p. 621).

1914: “Ang petsa ng pagtatapos ng digmaang iyon [Armagedon] ay tiyak na itinakda ng Kasulatan sa Oktubre, 1914. Nagaganap na ito ngayon, at ang pasimula nito ay mula pa noong Oktubre, 1874” (*Watch-tower Reprints*, January 15, 1892, p. 1355). “Ang digmaan sa Dakilang Araw ng Makapangyarihang Diyos ay nagaganap na ngayon” (*Watchtower Reprints*, September 1, 1916, p. 5951). Sa kinalabasan, hindi nagbunga ang Unang Digmaang Pandaigdig ng Armagedon at ng kasunod na pagbabalik ni Cristo. Kaya ang hula ay ipinaliwanag na isa raw din nakikitang pangyayari kung saan itinatag ni Cristo ang Kanyang kaharian na may punong-himpilan sa Brooklyn, at ang Armagedon ay darating pa sa hinaharap. Kahawig ito ng paliwanag ng mga Seventh-Day Adventist tungkol sa sarili nilang nabigong hula, nang ihula ang pagbabalik ni Cristo, una noong 1843 at pagkatapos ay noong 1844. Sinabi nilang nangyari ito sa isang di-nakikitang paglipat ni Cristo mula sa isang bahagi ng Langit patungo sa iba.

1925: “Ang dakilang siklo ng jubileo ay nakatakdang magsimula sa 1925. Sa panahong iyon, makikilala ang makalupang yugto ng kaharian ... kaya’t buong tiwala nating maaasahan na ang 1925 ay magiging tanda ng pagbabalik ni Abraham” (*Millions Now Living Will Never Die*, 1920, p. 89). “Ang petsang 1925 ay lalo pang malinaw na ipinahihiwatig ng Kasulatan sapagkat itinakda ito ng kautusang ibinigay ng Diyos sa Israel” (*The Watchtower*, September 1, 1922, p. 262). “Narito na ang taong 1925. Taglay ang malaking pag-asa, inabangan ng mga Cristiano ang taong ito. Marami ang buong tiwalang umasa na ang lahat ng kaanib ng katawan ni Cristo ay babaguhin tungo sa makalangit na kaluwalhatian sa loob ng taong ito” (*The Watchtower*, January 1, 1925, p. 3).

1940: Ang kaguluhan ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay nagbunga ng maraming ideya tungkol sa propesiya, at nakisali ang Society sa mga haka-haka. “Tiyak na ang taong 1940 ang magiging pinakamahalagang taon sa lahat, sapagkat malapit na malapit na ang Armagedon” (*Informant*, May 1940, p. 1). “Narito na ang kaharian, nakaluklok na ang Hari. Ang Armagedon ay nasa unahan na. Kasunod agad nito ang maluwalathing paghahari ni Cristo na magdudulot ng mga pagpapala sa sanlibutan. Kaya naabot na ang dakilang kasukdulan” (*The Messenger*, September 1940, p. 6). “Ang malapit na hinaharap ay magdadala, at nagmamadali na ngayong magdala, sa kanila ng Armagedon, ang digmaan sa dakilang araw ng Makapangyarihang Diyos” (*Consolation*, October 29, 1941, p. 11).

1975: “Ayon sa mapagkakatiwalaang kronolohiya ng Biblia, ang anim na libong taon mula sa paglalalang sa tao ay magtatapos sa 1975, at ang ikapitong yugto ng isang libong taon ng kasaysayan ng tao ay magsisimula sa taglagas ng 1975” (*Life Everlasting in Freedom of the Sons of God*, p. 29). Nabigo ang hulang ito nang hindi dumating ang wakas noong 1975. Ipinaliwanag ang pagkabigong ito sa pamamagitan ng ideya na sina Adan at Eva ay hindi nilalang sa iisang taon, bagaman ang kabaligtaran ang sinabi ng *The Watchtower* noong May 1, 1968. Dahil sa pagkabigo ng hulang ito, daan-daang libo ang umalis sa Society. Ang isa pang naging bunga nito ay isang hidwaan sa Bethel, ang punong-himpilan sa Brooklyn, na nauwi sa pagtitiwalag sa ilang matataas na pinuno, kabilang si Ray Franz, pamangkin ng pangulo ng Watchtower na si Frederick Franz.

Isang huling paalala ang dapat ibigay tungkol sa pag-aangkin ng Society na ang 144,000 sa Apocalipsis 7 ay isang piling grupo ng mga Saksi ni Jehova. Sa simpleng pagbasa ng Apocalipsis 7:4-8, makikita na ang grupong ito ay isang nalabing grupo ng mga Judio na nagbalik-loob kay Cristo sa “mga huling araw.” Na magkakaroon ng pambansang pagbabalik kay Cristo ng marami sa bansang Israel ay itinuturo sa Roma 11:25-28; Zacarias 12:9-14; 13:1; Ezekiel 36:24-32; 37:11-14. Maging ang Isaias 43:10, na pinagkunan ng mga kasapi ng Society ng pangalang “Mga Saksi ni Jehova,” ay malinaw na nagpapakilala sa mga saksi bilang isang nananampalatayang nalabi ng mga Judio (tingnan ang tt. 1, 3, 15, 22).

Ang Sigasig ng mga Saksi ni Jehova

Ang anumang grupo na may mga taong nasa lansangan at kumakatok sa mga pinto pitong araw sa isang linggo ay may mga kasaping lubhang masigasig. Paano ito nakakamit? Ano ang nagpapatuloy sa kanila?

Naniniwala sila na ang Watchtower Society ang tanging grupo sa lupa na kalugud-lugod sa Diyos at gumagawa ng Kanyang nais. Ikinakatwiran nila na ang lahat ng ibang grupong Cristiano ay kabilang sa “Babilonia,” na ang ibig sabihin ay Cristianismong tumalikod sa pananampalataya. Itinatanong nila: “Sino pa ang nagbabahay-bahay upang magpatotoo para kay Jehova? Sino lamang ang nakikipaglaban upang ingatan ang pangalang Jehova bilang tanging tunay na pangalan ng Diyos? Sino pa ang nagkakaisa sa doktrina at patotoo? Sino lamang ang nagpapahayag ng mabuting balita ng paglapit ng Armagedon at ng darating na kaharian ng Diyos? Sino pa ang masigasig na sumasalungat sa paganong doktrina ng Trinidad at sa maling ideya ng Impiyerno?” Kaya taglay nila ang kaisipang “kami lamang ang tama.”

Sistematiko at mabisa sila sa paghila sa mga tao sa kanilang kilusan. Gumagamit sila ng tatlong pangunahing hakbang. Nagsisimula sila sa magiliw na pakikipag-usap tungkol sa kalagayan ng mundo at inaakit ang di-nag-iingat na nakikinig na bumili ng isa sa kanilang mga magasin o aklat. Mula noon, dadalawin nila siya nang may saganang pagtitiyaga, sinisikap na hilahin ang kanilang “prospect” nang lalong malalim sa mga turo ng Watchtower. Ang kasunod nilang hakbang ay ang pagpasok sa kanyang tahanan para sa lingguhang “pag-aaral ng Biblia.” Layunin nito na ikintal sa kanilang prospect ang mga turo ng Watchtower at gawin siyang masunuring tagasunod ng Watchtower. Sa wakas, magiliw nila siyang aanyayahan sa isang “Kingdom Hall.” Dito, ang nahikayat ay dumadalo nang 104 na beses sa isang taon para sa “espirituwal na pagkain” na tinunaw na nang patiuna upang madaling matanggap, mula sa tinatawag na “daluyan patungo sa Diyos.” Sa likod ng “daluyang” ito ay ang mga pinuno sa Brooklyn na kumokontrol sa bawat bahagi ng buhay ng kanilang mga tagasunod. Sa pagkain at pag-inom mula sa hapag ng Watchtower, ang tao ay humihinto sa pag-iisip para sa kanyang sarili at nagsisimulang mag-isip, umunawa, at mamuhay sa “paraan ng Watchtower.”

Ang sigasig ng mga Saksi ni Jehova at ang kanilang mabibisang taktika ay nagbunga ng isang makapangyarihang organisasyon na may impluwensiya sa buong mundo. Gayunman, ang Society ay may mga kahinaan din. Ang pangunahing kahinaan ay na ito ay isang huwad na sistema, kaya sa bandang huli ay hindi kailanman ito mananaig laban sa katotohanan. Bukod dito, ang kanilang sigasig ay hindi ayon sa kaalaman. Ang pinakasaligang mga konsepto ng organisasyon ay hindi tatagal sa masusing pagsusuri ng Kasulatan, ni ang “iskolarsip” nito ay hindi tatagal sa tapat o walang kinikilingang pagsisiyasat. Kapag nalaman ng mga kasapi ang mga bulaang hula at pangako ng nakaraan, iniwan nila ang mga kasinungalingan, mga pagtatakip, at mga huwad na paliwanag. Ang Society ay hindi makapagbibigay ng katiyakan ng buhay na walang hanggan maliban kung manatiling tapat sa Society ang mga kasapi sa buhay

na ito at hanggang sa milenyo. Kawalang-katiyakan lamang ang iniaalok nito. Sa wakas, ang bakal na diktadurya ng organisasyon sa buhay, paniniwala, at pakikisama ng mga kasapi nito ay dumudurog sa kanilang espiritu. Kaunti lamang ang kagalakan ng mga tao, puro walang katapusang pagpapagal.

Pakikipag-usap sa mga Saksi ni Jehova

Maraming kasapi ng Watchtower ang nadadala kay Cristo ng mga mananampalatayang handang gumugol ng panahon sa pakikipag-usap sa kanila at may kaalaman tungkol sa mga doktrina at sa mga kasalukuyang nangyayari sa kilusan. Ang panalangin at ang patuloy na pagsisikap ay magbubunga. Tandaan ang mga sumusunod na simpleng patnubay sa inyong mga pakikipag-usap:

1. Mga Dapat Gawin:

- a. Maging magalang at mahinahon, hindi palaaway. Gampanan ang papel ng isang naghahanap ng katotohanan, hindi ng isang “alam ang lahat.”
- b. Magtanong ng mga tanong na nagpapaisip sa halip na gumawa ng mga mapilit na pahayag. Maging matiyaga.
- c. Tukuyin ang Diyos bilang Jehova (ang tanging pangalang tinatanggap nila).
- d. Sumang-ayon kung saan maaari. Bigyang-kahulugan nang maingat ang mga salita. Iwasan ang pakikipagtaló.
- e. Gamitin ang Biblia, mas mainam kung ang King James Version, upang patunayan ang iyong punto o suriin ang kanilang sinasabi. Ipabasa sa kanila, at laging pansinin ang konteksto. Tandaan na naniniwala ang mga Saksi ni Jehova na ang mga babasahing hindi nila ginawa ay naiimpluwensiyahan ng mga demonyo.
- f. Sikaping ihiwalay ang Saksi ni Jehova na iyong kausap mula sa Watchtower Society. Sa magalang na paraan, sikaping magtanim ng pag-aalinlangan sa kanyang isip tungkol sa mga itinuro nang pabagu-bago at may kasinungalingan. Maging handang ipagpatuloy ang pag-uusap sa mga susunod na pagkikita.
- g. Ibahagi kung paano binago ni Cristo ang iyong buhay, pinatawad ang iyong kasalanan, at binigyan ka ng kagalakan (na kaunti lamang ang alam nila tungkol dito).

2. Mga Dapat Iwasan:

- a. Huwag gamitin ang salitang “trinidad” o pagtalunan ang tanong na ito sa simula. Idiin na naniniwala kang iisa lamang ang Diyos, hindi maraming diyos.
- b. Iwasang pagtalunan sa simula ang pagka-Diyos ni Cristo, sapagkat dito sila pinakahanda. Kung tanungin kung sino si Jesus, sumagot ng, “Naniniwala ako na si Jesus ay ang Anak ng Diyos, ngunit hindi ako naniniwala na Siya ang Ama.”
- c. Huwag makipagtalo tungkol sa Impiyerno at sa walang hanggang kaparusahan. Kung tanungin tungkol dito, ituro sila sa 2 Tesalonica 1:9 at huwag subukang bigyang-kahulugan ang walang hanggang pagkapahamak. Sa takdang panahon, maaari mong gamitin ang Apocalipsis 14:11; 20:10; Daniel 12:2; Juan 5:28-29. Hindi nila itinuturing ang Lucas 16:19-31 na isang pahayag tungkol sa buhay pagkatapos ng kamatayan.
- d. Huwag silang atakihin nang personal, o ang kanilang mga pinuno.

e. Iwasang idiin na ikaw ay may “walang hanggang katiyakan ng kaligtasan.” Hindi nila ito nauunawaan nang tama at itinuturing nila itong kayabangan at lisensiya upang magkasala. Gayunman, maaari mong ipakita mula sa Kasulatan na ang isang tao ay maaaring magkaroon ng wastong katiyakan ng buhay na walang hanggan batay sa awtoridad ng Salita ng Diyos.

Ang mga kasapi ng mga Saksi ay maipakikita lamang sa katotohanan sa pamamagitan ng matiyaga at maingat na pag-aaral ng Kasulatan. Walang mabilisang solusyon.

Mga Tala

1. Sinipi sa *Principles of Spiritual Growth* ni Miles J. Stanford (Lincoln, Nebraska: Back to the Bible, 1966), p. 43.
2. Arthur W. Pink, *Spiritual Growth* (Grand Rapids, Michigan: Baker Book House, 1972).
3. William MacDonald, Lord, *Break Me* (Kansas City, Kansas: Walterick Publishers, 1972).
4. Nelson Glueck, *Rivers in the Desert; History of Negev* (Philadelphia: Jewish Publications Society of America, 1969), p. 31.
5. David Breese, *Know the Marks of Cults* (Victor), 1975.
6. George W. Peters, *A Biblical Theology of Missions* (Chicago: Moody Press, 1972), p. 11.

Inilathala nang may pahintulot ni O. J. (Jean) Gibson. Ang karapatang-ari ay hawak ng Fairhaven Bible Chapel, San Leandro, California.

Published by permission of O. J. (Jean) Gibson. Copyright is held by Fairhaven Bible Chapel, San Leandro, California.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.